ISSN: 2581-8511
Impact Factor: 4.75

Tumbe

Group of International Journals

A Multidisciplinary Journal

Sep-Dec:2019 Volume:2 Issue:3

ICV 2019 = 64.70

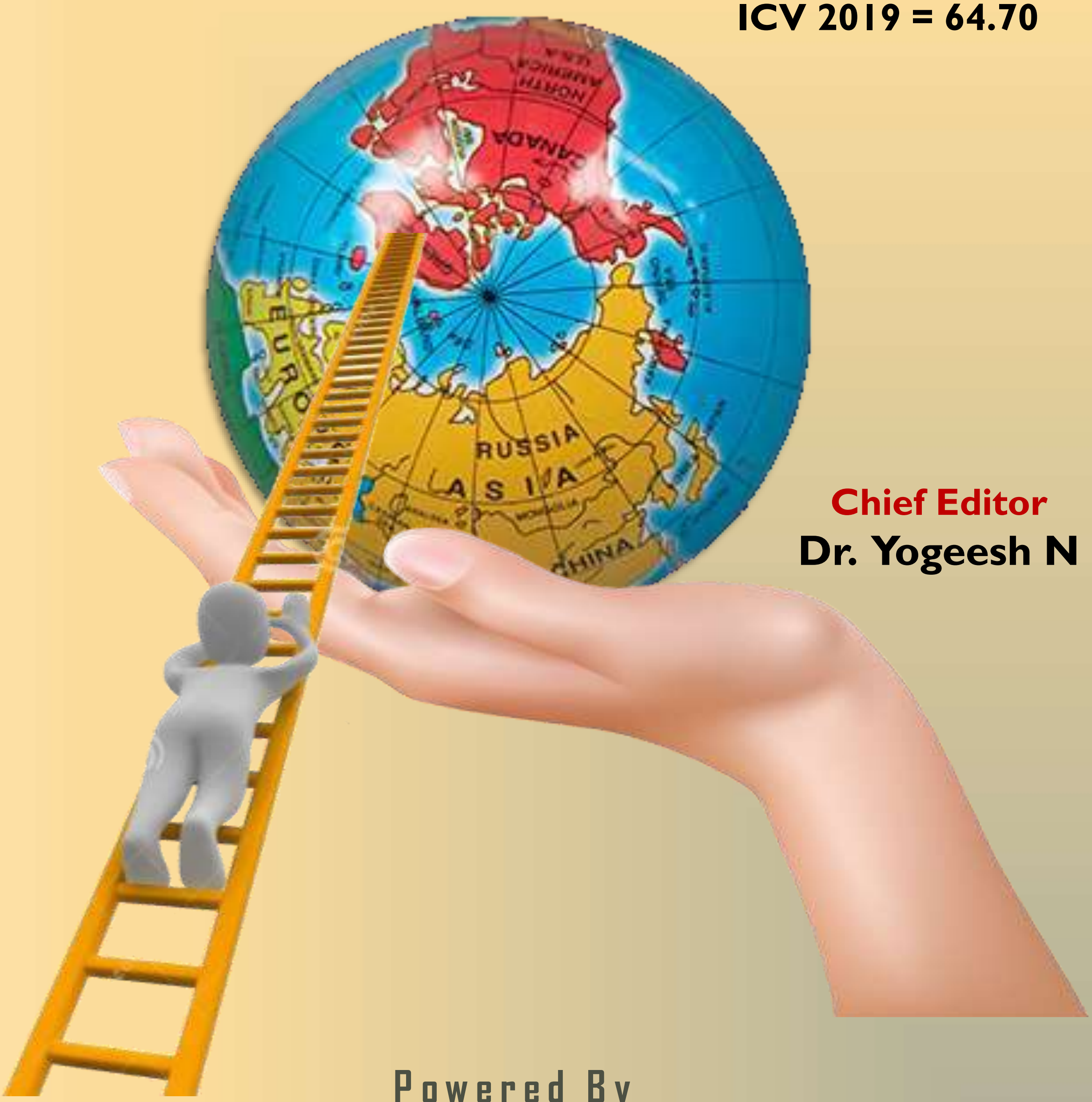

Chief Editor
Dr. Yogeesh N

Powered By
Government of Karnataka, Department of Collegiate Education
GOVERNMENT FIRST GRADE COLLEGE, TUMKUR-572102
MAGAZINE AND JOURNAL COMMITTEE
www.tumbe.org

Tumbe

Group of International Journals

A peer Reviewed Multidisciplinary Journal

Impact Factor: 4.75 ICV 2019 = 64.70

Volume-2

Issue-3

ISSN : 2581-8511

Publication Year: 2019

Pages: v + 73+95+h

i-v Pages for Basic Information and Table of Content
1-73 Pages for Part-A : English Papers
1-95 Pages for Part-B : Other Indian Languages
a-h Pages for Information about Journals and Editorials

© Copyright, 2019

The copyright of submitted article is transferred toTUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine if and when the article is accepted for publication.The Authors hereby transfers any and all rights in and to the paper including without limitation all copyrights to TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine.The Authors hereby represents and warrants that the paper is original and that he/she is the author of the paper,except formate rial that is clearly identified as to its original source, with permission notices from the copyright owners where required.The undersigned represents that he/she has the power and authority to make and execute this assignment.

Honorary Editory

Prof. Jagadeesha K S
Principal
Govt. First Grade College, Tumkur, Karnataka(INDIA)
tumkurgfgct@gmail.com

Chief Editor

Dr. Yogeesh N
HOD & Assistant Professor of Mathematics
Govt. First Grade College, Tumkur, Karnataka(INDIA)
yogeesh.r@gmail.com

Powered By
GOVERNMENT FIRST GRADE COLLEGE
BH Road, Tumkur-572102(India)
MAGAZINE AND JOURNAL COMMITTEE

About Us

Government First Grade College, Tumkur a pioneer institution and centre of excellence in education, was established by the Government of Karnataka in the year 2011. The college has, slowly but surely, emerged as first Government First Grade College in Tumkur district. Our college of higher learning caters to the intellectual needs of the rural stake holders, and is committed to empowering them to deliver their best. The institution is thriving with 3500 students pursuing B.A, B.Com, B.Sc, BBM and BCA streams.

The college has vast campus with rich array of built-structures, and the educational edifice is enriched with highly qualified, experienced and passionate faculty members who have excelled in their own field of specialization through research and learning. The institution is blessed with committed administrative staff members, and above all, with the able leadership and great caliber of the Principal Prof**. Jagadeesh K S**.

The institution is striving in its mission to carve out nation builders out of enthusiastic students, and make them better citizens. Our institution is involving in various activities, and among them, the best being the initiation of a college magazine and a bouquet of online Journals under the name of TUMBE e-magazine and TUMBE Group of International Journals from academic year 2017-18 by the effort of **Dr. Yogeesh N**, Chief Editor & Convener and team. TUMBE aims to cater to the needs of the students and researchers in their academic and intellectual prosperity.

Tumbe Group of International Journal is a publishing house devoted to the publication of high-quality research journals with multidesciplenary. It aims to publish research findings and critical perspectives of academicians, scholars, and professionals to advance and refine the understanding of the above disciplines. All the journals are peer-reviewed and invite innovative research from experts, addressing topical issues in their respective areas. The scope of the journals is interdisciplinary and promotes integration across disciplines. **Tumbe Group of International Journal** intends to serve the interests of academicians, professionals, research students, scholars and policymakers by disseminating information on pertinent issues in the their interested areas to facilitate decision-making.

Tumbe International e-Magazine is a general-interest magazine like Freelance writing. It allows writer to write any content on their own without much restrictions. Writer can opt any area.

- We accept submissions from anywhere in the world, but articles must be in English and other Indian Languages only. Articles must be previously unpublished. This includes blogs, online, and any print media.

Tumbe Group of International Journals
A Peer Reviewed Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec:2019

Content Table

SI. NO	AUTHOR PHOTO	PAPER TITEL	PAGE NO
		Part A - English	
01		*Effect of food additives fed by a large industrialized food system* **Author(s):** Bhavani Patil ***Article ID :*** *TUMBE020301*	1-4
02		*RECENT DEVELOPMENTS IN BANKING SECTOR IN INDIA* **Author(s):** Sateeshkumar G ***Article ID :*** *TUMBE020302*	5-10
03		*A study on GST & its impact towards FMCG sector with special reference to Tumkur District, Karnataka.* **Author(s):** Krisha Naik G ***Article ID :*** *TUMBE020303*	11-14
04		*Effects and impact of Rheumatoid arthritis* **Author(s):** Sowmya T ***Article ID :*** *TUMBE020304*	15-21
05		*An Analysis of Girish Karnad's Tughlaq* **Author(s):** Raghavendra H M ***Article ID :*** *TUMBE020305*	22-24
06		*FOOT PRINTS OF THE CHRISTIAN MISSIONARIES IN TUMKUR DISTRICT – KARNATAKA* **Author(s):** Lingaraju P ***Article ID :*** *TUMBE020306*	25-31
07		*WHY WE SHOULD FAIL EARLY AND FAIIL BIG?* **Author(s):** Rahulraj E R ***Article ID :*** *TUMBE020307*	32-34
08		*Analysis of nutritive value of leafy vegetables of underutilized plants in certain villages of Tumkur, Karnataka* **Author(s):**Dr. Fatima-Tu-Zahora-Jabeen Dr.Ashwathanarayana R ***Article ID :*** *TUMBE020308*	35-47

09		*GEORGE ELIOT AND FEMINISM-A STUDY* **Author(s):** M.S. PARAMESWARA ***Article ID :*** *TUMBE020309*	48-59
10		*ACCLERATING THE PACE OF FINANCIAL INCLUSION* **Author(s):** Muddagangaiah K C ***Article ID :*** *TUMBE020310*	60-66
11		*A BRIEF HISTORICAL OBSERVATION OF GANGAS OF TALAKADU* **Author(s):** Krishnaprasad B C ***Article ID :*** *TUMBE020311*	67-73
SI. NO	**AUTHOR PHOTO**	**PAPER TITEL**	**PAGE NO**
		Part B - Indian Other Languages	
01		**ವರ್ತಮಾನದ ತಲ್ಲಣ ಮತ್ತು ಎಲುರಾಜನ ಮಾನವೀಯತೆ** **Author(s) : ಸಿದ್ದಲಿಂಗಮ್ಮ ಎಚ್** ***Article ID :*** *TUMBE0203K1*	1-4
02		**ಧಾರ್ಮಿಕತೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರಾದೇಶೀಕ ದೀಪಾವಳಿ** **Author(s) : ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ನಾಯಿಕ** ***Article ID :*** *TUMBE0203K2*	5-7
03		**ಆದಿಪುರಾಣ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ನೆಲೆಗಳು.** **Author(s) : ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ** ***Article ID :*** *TUMBE0203K3*	8-12
04		**ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಗ್ರಾಮ ರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ.** (ವಿಜಯ ನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ) **Author(s) : ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎ. ಜಿ** ***Article ID :*** *TUMBE0203K4*	13-17
05		**ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹ ಮೀಮಾಂಸೆ** **Author(s) : ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿ ನ. ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ.** ***Article ID :*** *TUMBE0203K5*	18-22

Tumbe Group of International Journals
A Peer Reviewed Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec:2019

06		ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಧ್ಯೋತಕ ದೀವಿಗೆ ಹಬ್ಬ Author(s) : ನಿಂಗಪ್ಪ ಮಸ್ಕಿ,ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ: -ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿ ನ. ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ. *Article ID : TUMBE0203K6*	23-26
07		ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಕಾಲದ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳು Author(s) : ರಮ್ಯ ಕೆ ಆರ್., ಪ್ರೊ. ಎಲ್.ಪಿ.ರಾಜು *Article ID : TUMBE0203K7*	27-40
08		ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು Author(s) : ಸೈಯದ್ ಬಿ. *Article ID : TUMBE0203K8*	41-52
09		ಅಪ್ಪಟ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ರೆವರೆಂಡ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪ Author(s) : ಪ್ರೊ. ಅಜಿತ್ ಕುಮಾರ್ *Article ID : TUMBE0203K9*	53-56
10		ತಿರುಕ ಅವರ ಧರ್ಮ ಕುರಿತ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯ ನೆಲೆ Author(s) : ಎನ್. ಮಮತ *Article ID : TUMBE0203K10*	57-60
11		'ಕೆ.ಎಸ್.ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕವಿತೆ'ಗಳಲ್ಲಿ "ಪ್ರೇಮ" Author(s) : ಕರಿಬಸಣ್ಣ.ಟಿ. *Article ID : TUMBE0203K11*	61-65
		'ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಚರ್ಚೆ'-ಒಂದು ಇಣುಕು ನೋಟ Author(s) : ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯ *Article ID : TUMBE0203K12*	66-72
		ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ Author(s) : ಮಲ್ಲೇಶಪ್ಪ ಟಿ ಎಸ್ *Article ID : TUMBE0203K13*	73-87
		ಪಾವಗಡ ಪಾಳೇಗಾರರ ಕಾಲದ ಜಾನಪದ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ Author(s) : ಡಾ. ಪ್ರಸನ್ನ *Article ID : TUMBE0203K14*	88-95

Part A

ENGLISH

Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

Effect of food additives fed by a large industrialized food system

Bhavani Patil
Assistant Professor
Department of Zoology
Govt. First Grade College, Tumkur(INDIA)
bhavaniptls@gmail.com Mob: 9964073629

Abstract

Food additives preserve the freshness and appeal of food between the times it is manufactured and when it finally reaches the market. Additives may also improve nutritional value of foods and improve their taste , texture, consistency or color. FAO(Food and Agriculture Organization) regulates require evidence that each substance is safe at its intended levels of use before it may be added to foods. So, the effect and cause of these substances are discussed in this article.

Keywords: Food additives, pesticides, pressor amines, gossypol, erucic acid, tangeretin and safrole

Introduction

The nations are fed by a large, industrialized food system. However, this giant food system could not have surmounted the overwhelming challenges of mass food production, processing, storage, cleansing, handling, transporting, refining, cooking, mixing, heating, and packaging without extensive use of chemical additives.

Food additives are substances added to food to preserve flavor or enhance its taste and appearance. Some additives have been used for centuries; with the advent of processed foods in the second half of the 20th century, many more additives have been introduced, of both natural and artificial origin.

Numbering

To regulate these additives, and inform consumers, each additive is assigned a unique number, termed as E numbers which is used in Europe for all approved additives. This numbering scheme has now been adopted and extended by the Codex Alimentarius Commission to internationally identify all additives, regardless of whether they are approved for use.

E numbers are all prefixed by E, but countries outside Europe use only the numbers, whether the additive is approved in Europe or not. For example, acetic acid is written as E260 on products sold in Europe, but is simply known as additive 260 in some countries. Additive 103, alkanet, is not approved for use in Europe so does not have an E number, although it is approved for use in Australia and New Zealand. Since 1987, Australia has an approved system of labeling for additives in packaged foods. Each food additive has to be named or numbered. The numbers are the same as in Europe, but without the prefix E.

The United States Food and Drug Administration. lists these items as generally recognized as safe or GRAS; they are listed under both their Chemical Abstract Services number and Fukda regulation under the US Code of Federal Regulation.

Types of food additives

- Direct or intentional: These are added deliberately to perform specific functions. These include flavors, flavor enhancers, preservatives, emulsifiers, artificial sweeteners, vitamins, colors, anticaking compounds antifoaming agents etc.
- Indirect or incidental: These are present in food in traces as a result of some phases of production, processing storage or packaging. These include residues of fertilizers, pesticides , heavy metals and other toxins that migrate.
- Naturally occurring: These result from processing conditions, metabolic reactions and unanticipated chemical combinations. These include safrole and related compounds and contaminants such as aflatoxins, etc.

Direct additives may be synthesized or derived from natural sources. For instance, the lecithin used in bread is extracted from soyabean and corn.Vanillin, the flavoring agent is synthesized. The vitamins are man- made .

Indirect additives include in addition to residues of agricultural chemicals like fertilizers, pesticides, feed adjuvants, drugs, traces of heavy metals from pipes (as lead) machinery, metabolic and ceramic vessels and other utensils. The major food packing material like glass, metal, paper, plastics and regenerated cellulose containing about 5000 chemicals may also contaminate foods by contact.

There are several factors that ecourage the development and use of food additives. These are population, urbinisation, labour cost, public health concern, special diets, convenience foods, fresh foods year round, and flavouring, ethnic and snack foods.

Functions of Food Additives

The use of food additives does the following:

a) Makes possible increased agricultural yields through increasing feed utilization in livestock.
b) It facilitates handling, distribution and preparation of foodstuffs.
c) Controls chemical , physical and microbiological changes so as to preserve quality over extended time.
d) Facilitates modification and synthesis of food contents to meet special dietary needs and to offer many novelty and convenience foods.
e) Improves sensory and nutritive properties.

Health hazards of food additives.

Food additives do potential harm of serious concern. Possible effects include carcinogenesis, tumerogenesis, teratogenesis and mutagenesis. Many asthma, utricaria and other allergic reactions may also be attributed to food additives.

Pesticides produce toxic effects and some of these pesticides like organophosphate insecticides, fungicides, herbicides and fumigants cause serious health hazards .Organophosphates in man cause headache, giddiness, nervousness, blurred vision, nausea, cramps, diarrhea, chest discomfort, sweating, muscle twitches, convulsions and coma. Herbicides cause throat irritation and reproductive failure in some animals.

Trace elements as mercury selenium, lead, tin cadmium, aluminium, arsenic, fluoride and iodide have been shown to elicit toxic effects in animals including man.

Packaging contaminants as glass, metal, paper , plastics and regenerated cellulose are also toxic to animal and man.

Naturally occurring food additives like citral, pressor amines, gossypol, erucic acid, tangeretin and safrole also produced adverse effects .Citral may cause damage to the vascular endothelia when fed to animals. Pressor amines cause marked increase in blood pressure in mammals. Gossypol caused loss of appetite, weight loss hypoprothrombinemia, and hair discolouration, lowering of hemoglobin, RBC count and serum protein, edema of lung and heart, degenerative changes in liver and spleen, haemorrhages of liver, small intestine and stomach in chickens. Safrole in rats caused liver tumours and liver damage.

Psychoactive substances like caffeine, theophylline and theobromine may affect the central nervous system. Caffeine is present in tea, coffee and cocoa. Scopolamine, a belladonna alkaloid also produces central stimulation. Nicotine is also toxic in larger doses.

Antivitamins also interfere with intestinal absorption and may cause other toxic effects.

Vitamins may also produce several serious health hazards if taken in larger amounts. Vitamin A, D, K,C E niacin, folic acid and thiamin may cause different kinds of disorders including serious neurologic damage.

Flavouring enhancers as monosodium glutamate (MSG) is responsible for the Chinese Restaurant Syndrome a burning sensation in the back of neck spreading to forearms to the anterior tightness and subdermal discomfort. Different types of colorants have also been found to produce toxic effects.

Conclusion

Food additives preserve the freshness and appeal of food between the times it is manufactured and when it finally reaches the market. Additives may also improve nutritional value of foods and improve their taste , texture, consistency or color. All food additives approved for use in the United States are carefully regulated by federal authorities to ensure that foods are safe to eat and are accurately labeled. Food additives may be incorporated in foods to maintain product consistency, improve or maintain nutritional value, maintain palatability and wholesomeness provide leavening or control acidity/ alkalinity / or enhance flavor or impart desired colour.

FAO(Food and Agriculture Organization) regulates require evidence that each substance is safe at its intended levels of use before it may be added to foods. FAO law prohibits the use of any additives that has been found to cause cancer in humans or animals .Some additives like boric acid , citric acid and sodium metasulphite showed mitotoxicity and genotoxicity having potential risks for human health. Thus, all food additives are subject to ongoing safety review as scientific understanding and methods of testing continue to improve.

REFERENCE

1. P.D Sharma (2013), Environmental Biology & Toxicology , Rastogi publication Meerut
2. .RM Pandey & S K Upadhyay (2012) Food Additives.http//www.intechopen.com/books/food additives.
3. Titus A M Msagati(2013) Chemistry of food additives & preservatives . Wiley, Black well
   A John Wiley & sons,Publication.
4. Yehia El Samragy Ain Shams University, Egypt 22/02/2012, Food Additives, e book (PDF) ISBN: 978-953-51-5206-4.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journals
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

RECENT DEVELOPMENTS IN BANKING SECTOR IN INDIA

SATEESHKUMAR G
Assistant Professor,
Department of Commerce & Management,
Government First Grade College, Tumkur
Contact No.: 9880920385
Email Id: sateeshkumar.g1@gmail.com

ABSTRACT

The financial sector and banking sector plays a vital role in growth of economy of any country. the banking and financial sectors have undergone massive changes in modern era The banks have shed their traditional functions and have been innovating, improving and coming out with new types of the services to cater to the emerging needs of their customers. The welfare activities of the country mainly done through banking system in India. With the advent of electronic banking, electronic funds transfer, rtgs, net transfers and other similar products, funds transfer within time frames which would have appeared impossible a few years ago has made it reality. With networking and internet connection new challenges are arising related to security privacy and confidentiality to transactions. In 1991, the Government opened the doors for foreign banks to start their operations in India and provide their wide range of facilities, thereby providing a strong competition to the domestic banks, and helping the customers in availing the best of the services. The present era the cashless transactions, E-cheques, mobile wallets. The paper attempts to present the emerging trends and its challenges that recently emerged in the banking sector with special emphasis on digitization. It will be useful to the academicians, banking and insurance personnel, students and researchers. Common readers also know the latest innovations in banking sector.

Key Terms: Financial sector, banking new generation, Electronic funds transfer, Welfare activities, security privacy.

INTRODUCTION

The banking sector and financial sector are major sector of any economic development of the nation. In the era of Digital , the banking and financial services in India have undergone a massive evolution and the phenomenon continues, the changes can be attributed to various components like new regulatory policies and , customer expectations and changes and advancement of technology. Now a day's banks have diversified their activities and are giving into new products and services that include opportunities in credit cards, consumer finance, wealth management, life insurance, general insurance, investment banking, mutual funds, pensions, fund regulations, stock broking services, custodian services, private equity,etc.In India banking sector consists of 24 public sector banks,20 private banks & 43 foreign banks along with 61 regional rural banks (RRB's) and more than 92,000 credit cooperatives. In currently Indian banking industry worth is rs.81 trillion. Nowadays banks are

working using of technology like internet, & mobile devices to carry out truncations and to communicate with customers directly.

OBJECTIVES

- Explaining the types of banking sector.
- Role of banking sector in development of economy.
- Recent trends in banking sector.

METHODOLOGY

The paper is conceptual in nature. Data collection was achieved by online websites & the date is filtered to improve the quality of paper. The interpretations are made by the authors with the help of guide.

TYPES OF BANKING SECTORS

In banking sector banks are classified into 7 types. In these each banks has their own specialisation and can play different actions which are useful to everyday of our life for monetary transactions .Those can be explained as follows.

RESERVE BANK OF INDIA (RBI)

The country had no central bank prior to the establishment of the RBI. The RBI is the supreme monetary and banking authority in the country and controls the banking system in India. It is called the Reserve Bank' as it keeps the reserves of all commercial banks.

SCHEDULED & NON –SCHEDULED BANKS

A scheduled bank is a bank that is listed under the second schedule of the RBI Act, 1934. In order to be included under this schedule of the RBI Act, banks have to fulfil certain conditions such as having a paid up capital and reserves of at least 0.5 million and satisfying the Reserve Bank that its affairs are not being conducted

in a manner prejudicial to the interests of its depositors. Scheduled banks are further classified into commercial and cooperative banks. Non- scheduled banks are those which are not included in the second schedule of the RBI Act, 1934. At present these are only three such banks in the country.

COMMERCIAL BANKS

Commercial banks may be defined as, any banking organization that deals with the deposits and loans of business organizations. Commercial banks issue bank checks and drafts, as well as accept money on term deposits. Commercial banks also act as moneylenders, by way of instalment loans and overdrafts. Commercial banks also allow for a variety of deposit accounts, such as checking, savings, and time deposit. These institutions are run to make a profit and owned by a group of individuals.

SCHEDULED COMMERCIAL BANKS (SCBS)

Scheduled commercial banks (SCBs) account for a major proportion of the business of the scheduled banks. SCBs in India are categorized into the five groups based on their ownership and/or their nature of operations. State Bank of India and its six associates (excluding State Bank of Saurashtra, which has been merged with the SBI with effect from August 13, 2008) are recognized as a separate category of SCBs, because of the distinct statutes (SBI Act, 1955 and SBI Subsidiary Banks Act, 1959) that govern them. These are banks where majority stake is held by the Government of India. Examples of public sector banks are: SBI, Bank of India, Canara Bank, etc. Private Sector Banks These are banks majority of share capital of the bank is held by private individuals. These banks are registered as companies with limited liability. Examples of private sector banks are: ICICI Bank, Axis bank, HDFC, etc.
Foreign Banks These banks are registered and have their headquarters in a foreign country but operate their branches in our country. Examples of foreign banks in India are: HSBC, Citibank, Standard Chartered Bank, etc Regional Rural Banks Regional Rural Banks were established under the provisions of an Ordinance promulgated on the 26th September 1975 and the RRB Act, 1976 with an objective to ensure sufficient institutional credit for agriculture and other rural sectors. The issued capital of a RRB is shared by the owners in the proportion of 50%, 15% and
35% respectively.

Types of Commercial banks	Major Shareholders	Major players
Public Sector Banks	Government of India	SBI, PNB, Canara Bank, Bank of Baroda, Bank of India, etc
Private Sector Banks	Private Individuals	ICICI Bank, HDFC Bank, Axis Bank, Kotak Mahindra Bank, Yes Bank etc.
Foreign Banks	Foreign Entity	Standard Chartered Bank, Citi Bank, HSBC, Deutsche Bank, BNP Paribas, etc.
Regional Rural Banks	Central Govt, Concerned State Govt and Sponsor Bank in the ratio of 50 : 15 : 35	Andhra Pradesh GrameenaVikas Bank, Uttranchal Grameen Bank, Prathama Bank, etc.

COOPERATIVE BANKS

A co-operative bank is a financial entity which belongs to its members, who are at the same time the owners and the customers of their bank. Co-operative banks are often created by persons belonging to the same local or professional community or sharing a common interest. Co-operative banks generally provide their members with a wide range of banking and financial services (loans, deposits, banking accounts, etc).

- Cooperative banks are the primary financiers of agricultural activities, some small-scale industries and self employed workers.
- Co-operative banks function on the basis of "no-profit no-loss".

The co-operative banking structure in India is divided into following main 5 categories:

1. Primary urban co-operative banks
2. Primary agriculture credit societies
3. District central co-operative banks
4. State co-operative banks
5. Land development banks

ROLE OF BANKING SECTOR

Banks play a very important role in modern economic system. Now a day's growth of nation can be done through banking system. The following are the some of roles played by banks.

 Banks motivate people to make savings.
 Banks mobilizes savings for the purpose of investment
 For the formation of capital banks play a coordination function between savings and investment.
 For the enlargement of production purpose banks provide credit facilities.
 Banks provides financial infrastructure and funds for backward region which made balanced regional development in the country.
 Banks plays a crucial role for expanding size of market.
 Through banks government fulfil every objective of planned economic development.

RECENT DEVELOPMENTS IN BANKING SECTOR

1. Electronic-Cheques

Electronic cheques works same as paper cheques but payment transaction can be done through digitalformat.XML document provide mechanism to authenticate parties to make transactions. In e-cheques signatures are accompanied by bank –issued certificates which tie with signer's key to bank account. Now a days it is very commonly using by everyone .many of transferring amount transaction can be done through electronic cheques. E-cheques make easy transfer of payments to customers which are easily available to make payment for online purchases. It reduces chance to cheque bouncing banks always give awareness about their account details when any transaction can be done.

2. Real Time Gross Settlement (RTGS)

Real time gross settlement is a fund transfer system. Settlement in "real time" means the transactions happen almost immediately "gross settlement "means transaction is settled one to one basis unlike national

electronic fund transfer (NEFT). Where the transaction happen in bulk at a given point in time during the day. This is mainly used for transaction which high in value and need to be cleared immediately. In this the bank that receives money has to credit the amount in the account with in 30 min after receiving it. Services of RTG'swindow for transaction are available to banks from 9.00 am to 4.30 p.m in a week and 9.00 am to 4.00 pm in Saturday's for settlement at from RBI's end.

3. Electronic Fund Transfer

It is a system of transforming money from one bank account direct to another without any paper money charging hands. Direct deposits are one of the most widely used EFT program. It refers transfer of funds initiated through on electronic terminal, including credit cards, ATM, and point of sale transactions. It used for both credit transfer and debit transfer. Electronic fund transfer transactions are processed through the automated clearing house network. The growing popularity of EFT for online bill payment in paying the way for paperless universe where checks, stamps, envelops, and paper bills are obsolete. Through EFT administrative costs should be reduced, increase efficiency, simplified bookkeeping and greater security.

4. De-mat account

India adopted the de-mat system for electronic storing. According to depositary act 1996 to maintain shares and securities electronically and eliminating the troubles associated with as per shares. De-mat system was introduced .to invest shares and securities every investor should have registration. Instead of investor taking physical passion of certificates a de-mat account is opened. De-mat account can be provided by through stockbrokers. It can be held electronically. For the purpose of purchase and transfer of shares and their process for sales. To access de-mat account it requires two types of passwords.

1. Internet password
2. Transaction password

5. Point Of Sale (POS)

Making a payment in exchange of for goods and for retail transaction point of sale is useful. The transaction usually can be done by using debit and credit cards. Since 1990 POS transaction had become very common and it is using overall the world. To complete pose transaction cards usually authenticated with a pin number. The information transmitted via the pin number travel through ATM network until it reaches the bank it is used to register products by a bar scanner and to read the descriptions and price on the tag of every time. All the activities can be done automatically like finding the total balance deducts any discounts and applies the sales tax and sending customer information to marketing database and transactions record to an investors system. Once payment has been credited to the account the post terminal check of validity of cards and connects to bank.

6. Bio- metric authentication

For the purpose of security the bio-metric authentication places a major role. Now a day's many organizations are implementing bio-metric authentication. It works comparing two sets of data

 Owner of the device
 Visitor of device

Both are one and same gives access to person. There are different types of scanners

 Finger print scanner

□ Eye scanner

□ Speaker reorganization

7. Financial Technology Firms

Financial technology is the new technology and innovation that aims to compete with traditional financial methods in the delivery of financial services. The main aim of fin-tech is to provide technology and finance to start-ups and to enhance the usage of financial services for existing financial companies. For the automation of insurance, trading and risk management. Fin-tech is used for firms. Banks are collaborating with fine-tech firms to build an environment that mixtures innovation of customers. Finetech firms have entered in the industries with innovation of products and services and targeting the most profitable segments. Viewing to their innovative commitment and caper offerings. Fine-tech firms have started acquiring customers from traditional banks due to lack and favorable environments for innovation are finding it hard to complete with them. The main key purpose of fin-tech to provide lack of leadership support, regulatory budges, cultural and infrastructure limitations are hampering in house innovation bank.

CONCLUSION

An upgradation of technology banks are playing vital role in economic development. Banking sector in India is resulting with increased growth in customers. By providing innovative facilities of banks. The changes made by banks are mostly focused on financial inclusion for expansion into rural areas and bringing stability by boosting credit growth making banking services near to the customer directly and reducing customer valuable time.

REFERENCES

[1] Mr, Pema Lama (2017): Recent trends and Development of E-Banking : Indian Perspective .

[2] Mr. Aramani(2016) : Currents Trends in Banking in India, P-97-99

[3] Journal of Accounting and Finance : vol.vii.No.1 p-14-24

WEBSITES

[1] www. rbi.org.in

[2] www.businessstandard.com

[3] Financial express & Business Today

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

A study on GST & its impact towards FMCG sector with special reference to Tumkur District, Karnataka.

G. Krishna Naik
Assistant Professor,
Department of Commerce,
Govt. First Grade College, Tumkur (INDIA)

Abstract

Fast moving consumer goods (FMCG) are product that are sold quickly and at relatively low cost., example include non-durable goods such as packaged food, beverages, toiletries, over the counter drugs and many other consumables, FMCG is the fourth largest sector in the Indian economy. There are three main segment in the sector – food and beverages which accounts for 19% of the sector, healthcare which account for 31% and household and provisional care which accounts for the remaining 50%.

The goods and service tax (GST) was introduced with five standard tax rates –5%, 8%, 12%, 18%, 28% under the tax regime the average tax on MFCG products is in the range of 18% to 20% which is clearly lower than the previous tax system. However the imports of GST on individual product, the tax rates of some commodities have increased while decreased for many others.

Introduction

GST is a one of the biggest indirect tax reforms in the country. GST is a expected to bring together state economics and improve overall growth of the nation. GST is a comprehensive indirect tax levy on manufacture, sale and consumption of goods as well as service at the national level, it will replace indirect tax levied on goods and service by state and central.

There are around 160 countries in the world that have GST in place, GST is a destination based taxed where the tax is collected by state, where goods are consumed, India is going to implement the GST from July 1st 2017 which has adopted duel GST model in which both State and Central levies tax on goods and service both.

Goods & Service Tax

GST is a biggest indirect reform of India. GST is a single tax on supply of goods and service. It is a destination based on tax. GST will subsume central exercise law, service tax law, VAT, Entry Tax octroi etc.,

Objective of study

1) To analyse the indirect taxation mechanism of FMCG sector before the implementation of GST.
2) To compare pre and post GST impact on service provider, consumer and Govt. in the FMCG sector.
3) To examine the impact of GST on FMCG sector.
4) To offer recommendation for further work on GST.

Difference between GST & Previous tax structure

VAT structure and GST

Parameters	VAT	GST
Structure	Under the old taxation system the Central Taxes applicable were custom duty / central exerciser duty, Central sales tax on commodities and service surcharge & cesses. The State taxes including Stat VAT, WCT, entertainment tax, luxury tax, tax on gambling, betting & lottery, sales tax deducted at sources & surcharge & cesses.	Under the GST all the Central and State tax will be subsumed and a single tax will be levied on all commodities & services apart from motors spirit, petroleum, natural gas and high speed diesel.
Basis of levy	Under the VAT, tax will be levied at place where goods are manufactured or sold or the place at which services are rendered.	Under the GST, tax will levied at place of the consumptions like destination that based tax.
Registration	Under the VAT the registration is decentralized under the State and Central authorities.	Under the GST, there will be uniform e-registration depending upon the PAN of the entity.
Validation	Under the VAT the system will partly validate the returns and full verification will be subject to assessment by state or central authority.	Under GST the validation will be take place on the system & consistency checks will be carried out on input credit availed, tax payments, utilization.
Filling the returns & collection of Tax	Under old scenario, service tax and central excise were uniform, but VAT varied from state to state.	Under the GST, the process in uniform and the dates for collecting or depositing tax & filling returns are common.
Service Tax	Under VAT, the central changes service tax on a list of services under the finance act on provision / payment basis.	Under the GST, the state GST subsumes service tax depending upon ruled relating to place of supply.
State VAT	Under Vat, all commodities apart from those exempt are taxed.	Under GST, the state GST subsumes this tax.
Basic custom duty	Under VAT, the central changes tax on imports under the separate act.	No change.
Special additional duty	Under the VAT, the central changes tax on imports separately.	Under the GST, duty is subsumed by state GST.
Entry Tax	Under the VAT entry tax charged by certain state interstate transfers, detained as import in local area.	Under the GST entry tax is not applicable but an additional 1% will be levied as tax on inter-state supply of certain commodities.
Central Sales Tax	Under the VAT, CST is changed at a concessional rate of 2% sofar as interstate transfer are	Under the GST, the integrated subsume CST.

	concerned against C-Forms. The full rate applicable other_wise ranges from 5% to 14.5%.	
Tax on export of the commodities & services	Under the VAT, this tax is exempt	No change
Tax on inter-state transfer of commodities to agent or branch	Under the VAT, this tax is exempt against Form F.	Under the GST, these tax is levied but dealers will have access to full credit.
Cross set off levy	Under the VAT, set off of service tax and excise duty is permitted.	Under the GST, set-off between state GST & Central GST is not allowed.
Disallowances of credit on certain items	Under the VAT, there are few non- creditable commodities and service under VAT as well as CENVAT rules.	Under the GST, there will be no such disallowances unless the GST council specially allows it.
Disallowances of input services utilized is exempted commodities or services	Under the VAT, this is not permitted.	Under GST, there will be no such disallowances, unless the GST council finalizes a list of those items falling under the negative list.
Cascading effect	Under the VAT, credit between the service tax & excise duty is available, but there is no set of against VAT on excise duty.	Under the GST, credit available on the whole amount of taxes up to retailers.
Threshold limits for levy of tax	Under the VAT, the threshold for central excise is Rs.1.5 crore and threshold for VAT ranges between Rs.5 lakh to 20 lakh depending upon the state, the threshold for service tax is Rs.10.00lakh	Under the GST, the state GST will range between Rs.10 lakh to Rs.20 lakh based on recommendations of the GST council.

Research problems

GST is a fixture diversion reform for Indian economy by developing common Indian market and reducing the cascading effect of TAX on the cost of goods and service. It is a consumption based tax levied on sale, manufacturing and consumption of goods and service, under the GST various indirect taxes would be subsumed and hence it is going to result in simple tax regime especially for like FMCG.

In this sector, GST would have impact pricing working capital contract with venders and commodities etc. The sale of retailer and the monthly budget of the common people reading fast moving consumer goods should have an impact of GST, moreover the concept of GST awareness common man is an important matter to be analyzed.

Research methodology

The research design constitutes the blue print for the collection measurement and analysis of data. The project uses on explanatory research technique based on the past literature covering collection of academic

literature on GST, here primary and secondary data are used for this project, the sapling methods is used this project is conveyance sampling the tools and analyses used in this study includes tables.

Monthly consumption expenditure for some FMCG before and after GST.

In order to find out degree of relationship between before and after GST monthly expenditure correlation analysis is used.

Sl.No.	Goods	B. GST (x)	A. GST (y)	X^2	Y^2	X & Y
01	Tooth paste	1540	1620	2371600	2624400	2494800
02	Soap & detergent	4200	4500	17640000	20250000	18900000
03	Sugar	4220	4520	17808400	20430400	19074400
04	Tea / Coffee	3120	2900	9734400	8410000	9048000
05	Rice	22500	23400	506250000	547560000	526500000
06	Wheat	2530	2475	6400900	6125625	6261750
07	Edible oil	16720	17050	279558400	290702500	285076000
08	Milk	21140	22230	446899600	494172900	469942200
09	Agarbatties	1245	1275	1550025	1625625	1587375
	TOTAL	77215	79970	1288213325	1391901450	1338884525

Interpretation

There is a high degree of positive correlation between before and after GST monthly expenditure, the variable are moving and varying in the same direction.

Conclusion

GST will alter the present system of production based on taxation to consumption based one with the implementation of goods and service tax, FMCG sector would really change. FMCG sector consist of 50% food and beverage sector and 30% in the house hold and personal care FMCG sector is a major taxation contributor both direct and indirect in the economy. The multiplicity of taxation influence the companies decision on manufacturing location and distribution of goods. FMCG companies set their manufacturing units warehouses where they can avail tax benefits to transfer stock from warehouses among the states. They have to pay taxes, so GST would surely impact on FMCG sector as taxes effect the cost of the company.

References

1) Jayashree R Kotnal, GST in India : An Enrichment of Indirect taxation system.
2) Philp Kotler, Marketing Management.
3) Patrick M. Goods & Service tax.

News papers

4) Economic Times.
5) The Hindu.
6) Websites : http://cleartax.in

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

Effects and impact of Rheumatoid arthritis

Sowmya T
Guest Lecturer
Department of Zoology
Govt. First Grade College, Tumakuru
Email: sowmyat9049@gmail.com
Ph No: 9481448915

Abstract

Rheumatoid arthritis (RA) is an autoimmune disease and it's also known as chronic inflammatory disorder that can affect more than joints. In some people, the condition can damage a wide variety of body systems, including the skin, eyes, lungs, heart and blood vessels. In this article I have discussed about cause, effect, treatment and symptoms of the oldest disease RA.

Keywords: Rheumatoid arthritis, chronic inflammatory disorder, anti-cyclic citrullinated peptide, antirheumatic drugs, leflunomide (Arava), hydroxychloroquine (Plaquenil) and sulfasalazine (Azulfidine).

Introduction:

Rheumatoid arthritis (RA) is an autoimmune disease and it's also known as chronic inflammatory disorder that can affect more than joints. In some people, the condition can damage a wide variety of body systems, including the skin, eyes, lungs, heart and blood vessels.

The joint damage that RA causes usually happens on both sides of the body. So if a joint is affected in one of your arms or legs, the same joint in the other arm or leg will probably be affected, too. This is one way that doctors distinguish RA from other form of arthritis such as osteoarthritis (OA)

An autoimmune disorder, rheumatoid arthritis occurs when your immune system mistakenly attacks your own body's tissues.

.Rheumatoid arthritis Causes & symptoms:

Causes:

Scientist do not know exactly why people get Rheumatoid arthritis' but they believe that Rheumatoid arthritis occurs when your immune system attacks the synovium — the lining of the membranes that surround your joints.

The resulting inflammation thickens the synovium, which can eventually destroy the cartilage and bone within the joint. The tendons and ligaments that hold the joint together weaken and stretch. Gradually, the joint loses its shape and alignment.

Doctors don't know what starts this process, although a genetic component appears likely. While your genes don't actually cause rheumatoid arthritis, they can make you more susceptible to environmental factors — such as infection with certain viruses and bacteria — that may trigger the disease.

Symptoms

RA is a long-term or chronic disease marked by symptoms of inflammation and pain in the joints. These symptoms and signs occur during periods known as flares or exacerbations. Other times are known as periods of remission — this is when symptoms stop completely.

Signs and symptoms of rheumatoid arthritis may include:

- Tender, warm, swollen joints
- Joint stiffness that is usually worse in the mornings and after inactivity
- Fatigue, fever and loss of appetite

Early rheumatoid arthritis tends to affect your smaller joints first — particularly the joints that attach your fingers to your hands and your toes to your feet.

As the disease progresses, symptoms often spread to the wrists, knees, ankles, elbows, hips and shoulders. In most cases, symptoms occur in the same joints on both sides of your body.

About 40 percent of the people who have rheumatoid arthritis also experience signs and symptoms that don't involve the joints. Rheumatoid arthritis can affect many non joint structures, including:

- Skin
- Eyes
- Lungs
- Heart
- Kidneys
- Salivary glands
- Nerve tissue
- Bone marrow
- Blood vessels

Symptoms can vary from mild to severe. It's important not to ignore any symptoms, even if they come and go. Knowing the early signs of RA will helps doctors to treat it better.

Rheumatoid arthritis diagnosis

Rheumatoid arthritis can be difficult to diagnose in its early stages because the early signs and symptoms mimic those of many other diseases. There is no one blood test or physical finding to confirm the diagnosis.

During the physical exam, doctor will ask about patient symptoms and medical history. They'll also perform a physical exam of joints. This will include:

- Looking for swelling and redness
- Testing your reflexes and muscle strength
- Touching the affected joints to check for warmth and tenderness

If they suspect RA, they'll most likely refer the patient to a specialist called a rheumatologist..
Since no single test can confirm a diagnosis of RA, doctor or rheumatologist may use several different types of tests.

Blood Test: People with rheumatoid arthritis often have an elevated erythrocyte sedimentation rate (ESR, or sed rate) or C-reactive protein (CRP), which may indicate the presence of an inflammatory process in the body. Other common blood tests look for rheumatoid factor and anti-cyclic citrullinated peptide (anti-CCP) antibodies.

Imaging tests: Your doctor may recommend X-rays to help track the progression of rheumatoid arthritis in your joints over time. MRI and ultrasound tests can help your doctor judge the severity of the disease in your body.

Treatment: There is no cure for rheumatoid arthritis. But clinical studies indicate that remission of symptoms is more likely when treatment begins early with medications known as disease-modifying antirheumatic drugs (DMARDs).

Medications: The types of medications recommended by doctor will depend on the severity of symptoms and how long patient had rheumatoid arthritis.

- **NSAIDs.** Non-steroidal anti-inflammatory drugs (NSAIDs) can relieve pain and reduce inflammation. Over-the-counter NSAIDs include ibuprofen (Advil, Motrin IB) and naproxen sodium (Aleve). Stronger NSAIDs are available by prescription. Side effects may include stomach irritation, heart problems and kidney damage.

- **Steroids.** Corticosteroid medications, such as prednisone, reduce inflammation and pain and slow joint damage. Side effects may include thinning of bones, weight gain and diabetes. Doctors often prescribe a corticosteroid to relieve acute symptoms, with the goal of gradually tapering off the medication.

- **Disease-modifying antirheumatic drugs (DMARDs).** These drugs can slow the progression of rheumatoid arthritis and save the joints and other tissues from permanent damage. Common DMARDs include methotrexate (Trexall, Otrexup, others), leflunomide (Arava), hydroxychloroquine (Plaquenil) and sulfasalazine (Azulfidine).

  Side effects vary but may include liver damage, bone marrow suppression and severe lung infections.

Therapy: Doctor may send patient to a physical or occupational therapist who can teach exercises to help keep joints flexible. The therapist may also suggest new ways to do daily tasks, which will be easier on joints. For example, patient may want to pick up an object using your forearms.

Assistive devices can make it easier to avoid stressing painful joints. For instance, a kitchen knife equipped with a hand grip helps protect finger and wrist joints. Certain tools, such as buttonhooks, can make it easier to get dressed

Surgery: If medications fail to prevent or slow joint damage, then doctor may consider surgery to repair damaged joints. Surgery may help restore patient ability to use joint. It can also reduce pain and improve function.

Rheumatoid arthritis surgery may involve one or more of the following procedures:

- **Synovectomy.** Surgery to remove the inflamed lining of the joint (synovium) can be performed on knees, elbows, wrists, fingers and hips.

- **Tendon repair.** Inflammation and joint damage may cause tendons around joint to loosen or rupture. surgeon may be able to repair the tendons around joint.

- **Joint fusion.** Surgically fusing a joint may be recommended to stabilize or realign a joint and for pain relief when a joint replacement isn't an option.

- **Total joint replacement.** During joint replacement surgery, surgeon removes the damaged parts of your joint and inserts a prosthesis made of metal and plastic.

Home remedies for rheumatoid arthritis

Certain home remedies and lifestyle adjustments may help to improve quality of life when living with RA. This includes exercises, rest, and assistive devices.

Exercise: Low impact exercises can help to improve the range of motion in joints and increase mobility. Exercise can also strengthen muscles, which can help to relieve some of the pressure from joints. gentle yoga which can help regain strength and flexibility.

Get enough rest: Patient may need more rest during flare-ups and less during remission. Getting enough sleep will help to reduce inflammation and pain as well as fatigue.

Apply heat or cold: Ice packs or cold compresses can help to reduce inflammation and pain. They may also be effective against muscle spasms.

Assistive devices: Certain devices such as splints and braces can hold joints in a resting position. This may help to reduce inflammation.
Canes and crutches can help maintain mobility, even during flares. You can also install household devices, such as grab bars and handrails in bathrooms and along staircases.

Rheumatoid arthritis diet: Doctor or dietitian may recommend an anti-inflammatory diet to help with symptoms. This type of diet includes foods that have lots of omega-3 fatty acids.

Foods high in omega-3 fatty acids include: fatty fishes like salmon, tuna, herring, and mackerel, chia seeds,flax seeds, walnuts, Antioxidants, such as vitamins A, C, and E, and selenium, may also help reduce inflammation.

Food high in antioxidants include: Berries, such as blueberries, cranberries, goji berries, and strawberries, dark chocolate, spinach Kidney beans, pecans, artichokes

Eating lots of fiber is also important, because according to some researchers, fiber may help reduce inflammatory responses which may decrease C-reactive protein levels. Choose whole grain foods, millets, fresh vegetables, and fresh fruit. Strawberries may be particularly beneficial.

Foods containing flavonoids can also help to counter inflammation in the body. They include:
soy products, such as tofu and miso, berries, green tea, broccoli, grapes

What you don't eat is just as important as what you do eat. Make sure to avoid trigger foods. These include processed carbohydrates and saturated or trans fats.
Avoiding trigger foods and choosing the right foods to follow an anti-inflammatory diet may help you manage your RA.

Risk factors

Factors that may increase risk of rheumatoid arthritis include:

- **Sex.** Women are more likely than men to develop rheumatoid arthritis.
- **Age.** Rheumatoid arthritis can occur at any age, but it most commonly begins in middle age.
- **Family history.** If a member of family has rheumatoid arthritis, may have an increased risk of the disease.

- **Smoking.** Cigarette smoking increases risk of developing rheumatoid arthritis, particularly if you have a genetic predisposition for developing the disease. Smoking also appears to be associated with greater disease severity.
- **Environmental exposures.** Although poorly understood, some exposures such as asbestos or silica may increase the risk of developing rheumatoid arthritis. Emergency workers exposed to dust are at higher risk of autoimmune diseases such as rheumatoid arthritis.
- **Obesity.** People - especially women age 55 and younger - who are overweight or obese appear to be at a somewhat higher risk of developing rheumatoid arthritis.

Complications: Rheumatoid arthritis increases risk of developing:

- **Osteoporosis.** Rheumatoid arthritis itself, along with some medications used for treating rheumatoid arthritis, can increase risk of osteoporosis — a condition that weakens your bones and makes them more prone to fracture.
- **Rheumatoid nodules.** These firm bumps of tissue most commonly form around pressure points, such as the elbows. However, these nodules can form anywhere in the body, including the lungs.
- **Dry eyes and mouth.** People who have rheumatoid arthritis are much more likely to experience Sjogren's syndrome, a disorder that decreases the amount of moisture in eyes and mouth.
- **Infections.** The disease itself and many of the medications used to combat rheumatoid arthritis can impair the immune system, leading to increased infections.
- **Abnormal body composition.** The proportion of fat to lean mass is often higher in people who have rheumatoid arthritis, even in people who have a normal body mass index (BMI).
- **Carpal tunnel syndrome.** If rheumatoid arthritis affects wrists, the inflammation can compress the nerve that serves most of in hand and fingers.
- **Heart problems.** Rheumatoid arthritis can increase risk of hardened and blocked arteries, as well as inflammation of the sac that encloses heart.
- **Lung disease.** People with rheumatoid arthritis have an increased risk of inflammation and scarring of the lung tissues, which can lead to progressive shortness of breath.
- **Lymphoma.** Rheumatoid arthritis increases the risk of lymphoma, a group of blood cancers that develop in the lymph system.

The difference between rheumatoid arthritis and osteoarthritis

Like RA, people with osteoarthritis (OA) can experience painful and stiff joints that make moving around difficult. People with OA may have joint swelling after extended activity, but OA doesn't cause any significant inflammatory reaction that typically results in redness of the affected joints. Unlike RA, OA isn't an autoimmune disease. It's related to the natural wear and tear of the joints as you age, or it can develop as a result of trauma. OA is most often seen in older adults. However, it can sometimes be seen in younger adults who overuse a particular joint - such as tennis players and other athletes — or those who've experienced a severe injury.

RA is an autoimmune disease. The joint damage from RA isn't caused by normal wear and tear but by their own body attacking itself.

Concussion

Rheumatoid arthritis is seems to be oldest disease but earlier it was miss-understood that it's osteoarthritis but recent research work & technologies helped us to differentiate the rheumatoid arthritis and osteoarthritis. Rheumatoid arthritis know as a chronic disease but early identification and regular treatment can cure this ill but it is again depends on individual response to medicine otherwise it won't kill us but it make patient disabled person, further un-treated for long term it make cause death also. Along with medicine life style and food habit may impact more

Reference

1. Castaneda-Delgado JE, et al. Type I interferon gene response is increased in early and established rheumatoid arthritis and correlates with autoantibody production. Front. Immunol. 2017;8:285.
2. Okada Y, et al. Risk for ACPA-positive rheumatoid arthritis is driven by shared HLA amino acid polymorphisms in Asian and European populations. Hum. Mol. Genet. 2014;23:6916–6926.
3. Raza K, et al. Delays in assessment of patients with rheumatoid arthritis: variations across Europe. Ann. Rheum. Dis. 2011;70:1822–1825.
4. Silman AJ, Pearson JE. Epidemiology and genetics of rheumatoid arthritis. Arthritis Res. 2002;4(Suppl. 3):S265–S272.
5. Moura CS, et al. Early medication use in new-onset rheumatoid arthritis may delay joint replacement: results of a large population-based study. Arthritis Res. Ther. 2015;17:197.
6. Cho, S. K. et al. Factors associated with time to diagnosis from symptom onset in patients with early rheumatoid arthritis. *Korean J. Intern. Med.***113**, (2017).
7. Ometto F, et al. Methods used to assess remission and low disease activity in rheumatoid arthritis. Autoimmun. Rev. 2010;9:161–164.
8. Grennan DM, Gray J, Loudon J, Fear S. Methotrexate and early postoperative complications in patients with rheumatoid arthritis undergoing elective orthopaedic surgery. Ann. Rheum. Dis. 2001;60:214–217.
9. Nishimura K, et al. Meta-analysis: diagnostic accuracy of anti-cyclic citrullinated peptide antibody and rheumatoid factor for rheumatoid arthritis. Ann. Intern. Med. 2007;146:797–808.
10. Bizzaro N, et al. Anti-cyclic citrullinated peptide antibody titer predicts time to rheumatoid arthritis onset in patients with undifferentiated arthritis: results from a 2-year prospective study. Arthritis Res. Ther. 2013;15:R16.
11. van Dongen H, et al. Efficacy of methotrexate treatment in patients with probable rheumatoid arthritis: a double-blind, randomized, placebo-controlled trial. Arthritis Rheum. 2007;56:1424–1432.
12. Mori M, Yamada R, Kobayashi K, Kawaida R, Yamamoto K. Ethnic differences in allele frequency of autoimmune-disease-associated SNPs. J. Hum. Genet. 2005;50:264–266.
13. Stolt P, et al. Silica exposure among male current smokers is associated with a high risk of developing ACPA-positive rheumatoid arthritis. Ann. Rheum. Dis. 2010;69:1072–1076.
14. van der Linden MP, et al. Long-term impact of delay in assessment of patients with early arthritis. Arthritis Rheum. 2010;62:3537–3546.

Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

An Analysis of Girish Karnad's Tughlaq

RAGHAVENDRA H.M.
Assistant professor of English.
Government First Grade College, Tumkur-572102, INDIA
raghhm@gmail.com

ABSTRACT

Tughlaq is based on the historical character of Muhammad-bin- Tughlaq who ruled India during 14th century who was named mad king by his subjects as well as historians. Girish Karnad has shown him as a man of opposites and a man of ideals. He dreams of the welfare of his people and works for it. He tries to bring Hindus - Muslims unity in the country. But corrupt politicians around him and his own officials fail him. He becomes lonely and is tortured within. To prove his impartiality, he awards death penalty to his mother. At last he loses sleep and moves towards insanity.

KEYWORDS: Tughlaq, Idealism, Equality, Politics, Corruption, Insanity, Assassination

The play Tughlaq brought name and fame to Girish Karnad. It was first written in Kannanda and was later translated into English. Tughlaq is based on the historical character of Muhammad-bin- Tughlaq who ruled India during 14th century who was named mad king by his subjects as well as historians. Girish Karnad has shown him as a man of opposites and a man of ideals.

In the first scene of the play, it is depicted that the aged men of Delhi are upset because they think sultan is not ruling the country according to tenets of Islam and has exempted Hindus from the Jiziya tax. Whereas the young feel India is in safe hands and sultan is not violating Islam as the Muslim are forced to pray (Namaz) five times a day and he is working for progress and peace in the country. To the readers of the paly, the king appears to be an idealist.

Sadly, his idealism is misused by thieves like Aziz. Aziz, a Muslim dhobi disguises himself as a Brahmin named Vishnu Prasad and files a case against the Sultan because his land is confiscated by the officials. The Brahmin gets his land back and he is paid 500 dinars. Tughlaq wants to prove that he is impartial and treat both Muslims and Hindus alike. Tughlaq is an idealist and wants Hindu-Muslim unity and equality.

In the same scene, the sultan announces the transfer of the capital from Delhi to Daulatabad. The reason being Delhi near the border and there is always a fear of invaders. Another reason is, unlike Delhi, Daulatabad is a city of Hindus and as the capital city, it will symbolize bond between Muslims and Hindus. His purpose is good, but he fails to convince his subjects. He does not consider the emotional attachment people will have with their beloved Delhi.

In the next scene Muhammad proudly tells his step-mother that he has solved one of the famous problems of chess. But the step mother who really loves him is worried about his health because the he sleeps late at night. Muhammad says he is striving to take India and its people on the path of development so he got no time to sleep.

Then the play focuses on some political problems Tughlaq is facing. Sheikh Imam-Ud-din is turning the people of Kanpur against the sultan whereas his boyhood friend Ain-ul-Mulk, the governor of Avad is marching on Delhi with his thirty-thousand soldiers whereas Muhammad hardly has six thousand soldiers.

Muhammad is a crafty politician. Najib, his vazier informs that Sheikh closely resembles the sultan. Immediately he announces a public meeting with Imamuddin and invites people to witness their argument. However, his soldiers make sure that none attend the meeting.

Muhammad convinces Imamuddin to be his evoy of peace. Sheik agrees to stop Muslim bloodshed in the hand of another Muslim. He takes the message of peace to Ain-ul-Mulk. The Sheikh wearing royal dress, standing on royal elephant makes Ainulmulk's soldiers think that he is Muhammed the sultan. He is killed instantly. Tughlaq defeats Ainulmulk by laying a trap. But surprisingly, pardons him of all his crimes and even retains him as the Governor of Avadh.

Back home, his enemies are uniting against him. The Sheikhs, the Amirs and the Sayyads of Delhi joins hands with Ratansingh and Shihab-ud-din and plot to murder him during prayer. But Ratan plays double game and informs Tughlaq of this in advance. Hindu soldiers hidden behind the curtain attack the rebels and there is general massacre. Ratan takes his revenge on Shihab-ud-din for his father's death.

Shifting the capital from Delhi to Daulatabad begins. Tughlaq orders all the people to vacate Delhi and move towards Daulatabad. Thousands die on the road to Daulatabad. Corrupt officers and rogues like Aziz utilize the situation to make money. The sufferings of the people multiply by these officials. It is a huge blunder committed by Tughlaq.

Then the sultan takes another careless decision. He introduces copper coins in place of silver coins and declares that the value of copper currency will be equal to silver coin because he has read about the paper currency in China. People take undue advantage of Sultan's policy. They mint copper coins at home and demand silver coin for copper. He reverts his action. But it is too late. The economy of the country is completely ruined by this action.

To make the situation even worse, draught hits the country. Without realising the situation, he lavied more tax on the farmers of Doab region. They revolt against Muhammad.

The Sultan becomes lonely and is tortured within. He is even more frustrated when people call him 'mad Muhammad'. His most trusted vazier, Najib is killed by his step-mother. Najib is poisoned by his step-mother, as she thinks he is a bad influence on Muhammad. When the Sultan comes to know of the crime, he gives death penalty by throwing stones to death. He loses sleep and inching towards madness.

At this juncture, the holy man Ghiyas Uddin Abbasid, the grandson of Khalif is on the way to Daulatabad. Aziz and Azaam have once again changed their profession to dacoity now. They have formed a gang and robbing the people on the Delhi-Daulatabad highway. Unfortunately, Ghiyas Uddin Abbasid falls prey to Aziz's gang. They murder him and Aziz disguises himself as Abbasid. Aazaam follows him as his disciple. When he reaches Daulatabad, he is given a royal welcome and the Namaz restarts. The starving people want food not prayers. Large scale rioting and looting begins in Daulatabad and dead bodies rot everywhere. Then Tughlaq realizes that it's not Abbasid but a thief in disguise. Aziz is a very clever man. His words impress Muhammed. He is forgiven by the sultan. And sent to the Deccan as governor.

In the last scene we see tired and exhausted Sultan falling asleep on the throne. A servant tries to wake him, but soon gives up the effort. The play ends as Muhammad suddenly opens his eyes and looks around dazed and frightened. Has he gone mad?

Tughlaq constantly admits his mistakes and allows himself to be punished publicly. He moves his capital to Daulatabad because it is a city dominated by the Hindus. This move will further the cause of togetherness and communal unity. Through this character, the idealism of the Nehruvian era is commented upon. Delhi is near the border and there is always a fear of invaders. Daulatabad is a city of the Hindus and as the capital it will symbolize the bond between Muslims and Hindus. But he fails to convince his subjects. He does not consider the emotional attachment of people to their native soil. The opening scene reflect the idiosyncrasies and eccentricities of this character.

He contemplates to equate the value of copper coins with silver dinars. In order to establish himself as a worthy ruler, he exposes himself to public scorn and invites public condemnation. He hastens the process of his own nemesis through a series of badly contrived measures at projecting himself as a tolerant and efficient ruler. His irrational and erratic methods are severely criticized by his courtiers and citizens. He emerges as a shrewd politician and a mercilessly ambitious ruler. He is responsible for the assassination of Sheikh Imamuddin, his critic, who accuses him of parricide and of being un-Islamic. He stabs Shihab-ud-din when he tries to conspire against him. He is doomed because of his own follies and failures, and becomes an insensitive murderer.

Another mad decision is taken by the Sultan that he introduces copper currency and declares the value of copper currency will be equal to silver currency because he has read about the currency of China, where the paper-notes are treated as currency. But people take undue advantage of the Sultan's policy. They mint copper coins at home and demand silver currency in exchange of copper currency. The economy of the country is ruined.

The Sultan becomes spiritually lonely and is tortured within. He becomes more frustrated when people call him 'mad Muhammad'. His most trusted friend Najib is killed by his step-mother. Najib is poisoned by the Sultan's step-mother. When the Sultan comes to know of that, he orders, she should be stoned to death.

The height of his insanity is reflected in the later episodes of the play. He later becomes a divided self, and suffers from inner turmoil and contradictions. His ultimate isolation gives a tragic dimension to the play. Tughlaq might be understood as an over-ambitious emperor, who aims to rebuild new cities and empires for the people. Each scene represents the progressive degradation and dehumanization of Tughlaq, leading to his tragic downfall.

REFERENCE

[1] Karnad Girish. *Tughlaq*. Delhi: Oxford University Press, 1972.
[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Girish_Karnad
[3] https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad _bin_Tughlaq

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journals
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

FOOT PRINTS OF THE CHRISTIAN MISSIONARIES IN TUMKUR DISTRICT – KARNATAKA

Lingaraju. P
Asst. Professor of History
Govt. First Grade College, Gubbi, Tumkur District, Karnataka State
Mobile No. 9964739232/8867479232, e-mail: lingarajupgubbi@gmail.com

Abstract

In this article, the research information about, how Gubbi was selected by Missionaries, Thomas Hudson and family arrived at Gubbi in 1837 A D, In 1837 A D chikka got converted to the Christianity ,he was the first kannadiga do so, Later on these Footprints spreads all over several taluq's of Tumkur district like Madhugiri,Sira,Tiptur and also Tumkur city, and opened Churches in and around of the District and how Catholic Missionaries started activities in Sira and their villages.

Tumkur District was a part of Mysore Province. Here both Roman Catholic and Protestants started spreading the Christianity by converting the people into the new religion. Catholic came to Tumkur by about 1700 A.D. They converted many natives into the Christianity through preaching. Later on an important missions of Protestant, Wesleyan Methodist Mission actively engaged itself in the Tumkur District.

Gubbi which is 18 Km away from Tumkur became the centre the activity of the Wesleyan Missionaries. Hence Gubbi has historic significance in this regard. It became their centre of activities in 1837 A.D. A missionary called Elijah Hule was appointed in 1821 at Madras to work in Karnataka. But he stayed in Bangalore contacted with the Tamil Missionaries and preached the Christianity in Srirangapattana and Mysore. It was of no avail they retreated.*1

It was decided in Synodo Committee of Madras that a Missionaries should be appointed to work in the midst of Kannadigas. As a result Thomas Hudson came to Mysore in 1829 AD. After visiting Coorg and Western Ghats, he came to Bangalore via Gubbi and Tumkur. Then the military General Dabas introduced Gubbi and Tumkur to Hudson. After the studying the condition he wrote to Synod committee approved his proposal and appointed Thomas Hudson to develop Gubbi as a centre of the Christian Missionaries. Hudson has started above reason for choosing Gubbi.*2

Hudson family and assistant missionary Charles Franklin arrived at Gubbi in 1837 AD. They used to address one thousand Kannada people. They tried to enlighten the people about the Christ's preachings and his service to mankind. They developed cordial relationship with the people of surrounding villages and preached the Christianity. As a result in 1837 AD itself singonahalli's Chikka got converted to the Christianity and changed his name as Daniel. He was the first Kannadiga do so. Then his family members accepted the Christianity.*3

In 1838 AD Thomas Hudson, Mathew Male, John Jackin and other served the carouse of the Christianity. In 1837 AD Thomas Hudson established a permanent missionaries centre at Gubbi. It was completed in 1839 AD at the cost 10 pounds. Later on they continued their activity in Kunigal 18 miles toward south of Gubbi.*4

Kunigal was a another taluk of the place in the Tumkur District. The Christian Missionaries spread their religion in Kunigal and the neighboring villages . The retired teacher Puttahamaiah and his wife Puttalingamma of Adi Karnataka treat near Chikkannakeri became the followers of the Christianity.

Leelamma of Mylar Pattana, Kunigal taluk and her husband Chikkanna lured by the new religion. Leelamma's father Malliah and Lingamesthri were the prominent among Adhikarnatakas. They were sympathetic towards the Christianity. Many time they tried to get converted into the Christianity. Adhikarnatakas people of Kunigal and near by villages became acquainted with the Christian ideas through them. Uccahappa of Upparhalli became their another acquaitency. Adhikarnataka the people of Upparahalli met Uchchappa and through him nearly 20 to 22 villages of Nelamangala taluk tried to accept the Christianity. It can be called that 1918. One by name Siddalinga went to Gubbi and accepted the Christianity and his new name Daniel. The above informs us how the Christianity has it influence on the people of Kunigal.*5

The Christianity attached on another taluk in Tumkur District that was Madhugiri. In Madhugiri taluk, Badachoudanahalli is a small village on the river bank of Jayamangali. Wesleyans of Protestant Mission had made it their centre of activity much before 1865 AD. Its quite interesting to note how the Christianity grew in the village. There was a man by name Narasappa in the village who was interested in learning.

But in those days the poor did not have access their education. Therefore Narasappa became herdsman. But did not give up his interest. After the days works he used to learn from the boys of the temple. When he found it impossible he trusted his work to others and sat in the temple. When the cattle did not come back his mother Bandhakka searched for him and finally found him in the temple. In the beginning she opposed him. Later to go on his way. Delighted Narasappa went to the Christian School and was fascinated by the Christianity. This led to the growth of the Chrisitanity inthat village in 1876 AD. J.C.W. Gostic converted many into the Christianity and admitted them to a boarding school in Tumkur.

The growth of the Christianity in Badachoudanahalli was slow. In 1876 October Narasappa preached his closed friends for Baptism. On October 22 1896, J.C.W. Gostic visited Badachoudanahalli and Baptized Devadasappa, Gurubakthaiah, Devadattappa, Sathyaveeraiah, Gurusiddappa, Jnanamithraiah. This was an important day. Because the Christian prayer started their on that day. On the same day these devotees were subjected to violence and tourcher. Even then others who belonged to well known family of the village wanted to have Baptism. That's how the Christian influence pervaded on Badachoudanahalli.*6

In those in the midst of lot of opposition and obstacle the Christianity succeeded having it foot hold in Badachoudanahalli.

The Christian congregation started in Tumkur in 1948. Probably it reached Tumkur from near by Gubbi. Rev. Sykes was instrumental in spreading the Christianity in Tumkur. After he returning to England Rev. Skarvis Bodhak who was in Gubbi came to Tumkur. By this time there was already a Girl's Boarding School was founded in Tumkur. Since there was no teachers in Gubbi. Boys Boarding School was shifted to Tumkur.

In 1879 AD. Rev. Robert continued the Service. As a result the Christian activities increased in Tumkur. When there was severe draught hit in Tumkur. He looked after hundreds of children and the Church grew in popularity. When Synod Society came to know the Tumkur Church was very small. They decided to extended the present Church that was built in 1848 AD. This Church was renowned and opened on 28 September 1899. At this time the native Priest Rev. Andre Philip was the Father of the Tumkur Church.*7

There were followers,

1) Shri Dodda Amruthappa (Blacksmith)
2) Cheluvaiha Haralappa
3) Dodda Haralappa
4) Chikka Haralappa
5) Shri Nethany Helaiah

So all these families came from the Roman Catholic origin. All these five families were the members of the Wesleyan Methodist Church. There were here much before 1870 AD. There were the Christians of the Tumkur Christianity. Thus settled in Tumkur, they were spread in four deferent parts in the city.

Christian Street – In those days it was widely in the midst of the town of Tumkur.

1) Sadepur – It is named after Rev. Saday and it is in the northern part of Tumkur.
2) Devanur – This is in another the part of Tumkur.
3) Bethlur – It is in some three miles to west of Tumkur.

Some of the Christian families that lived in these parts are,

1) Christian Street – Sodaiah, Abisza, Thomaiah, Yohanappa, Prasadappa, Abraham, Alexander, Bennjamin etc.
2) Sadeypur – Madhuvelaiha, Kshemaiah, Isaakaiah, Amose, Dhonakaiah and Joseph.
3) Devanur – Gurudasappa, Vishvappa, Mananaiah, Christhadasappa, Barakaiah, John, Robert etc.,
4) Bethlur - Lazarappa, Gurudattappa, Arthur Joseph, Bathaiah, Henry Nambikaiah, etc.,

These families were the forefathers of the Tumkur Church. But they belonged to second generation. There were more than 60 families in this four parts of Tumkur. Now the number might have reached more than 600 hundred families. The Christianity is so deeply routed in Tumkur. Tumkur became an important centre of the Protestant Christians. The Christians who settled in this four parts of Tumkur, engaged in different social services.*8

Catholic religion also found its place in Tumkur District. They too shared their religion in different parts of the District. This is an evident in Jesuit letter of 1730 AD. There is also a reference to Amalagundhi of Sira Taluk, Chelur fort of Gubbi and its rulers in the letter. This throws considerable light on the growth of Catholism in Tumkur District.

Father Municci became active in October 1735 in Mughal occupied Sira. Usually the Christians did not have access to Mughal territories but some thing strange happened in Sira and it vincity. Father Anthony Mariya Plate who was in Sira at the time he baptized a washer man called Chennappa and he named him Paul. He in turn introduced the Christianity to seventeen of his relatives and brought them to Goudana Hally and Baptized them. Hence, the number increased. A priest was sent to preach them. Another seven persons were ready to baptize. But there was no room for them. F Jokium Dayas endower to built a Church proved futile. Father Municci succeeded him. He got the permission from representative of Mysore kings and constructed the Church in that territory. Chelur fort belonged to Mysore province also.

The Christian of that region met the ruler of Chelur fort and appealed. Then Hagalwadi Palegar Mudiyappa Nayaka (1700-1740)not only concentrated, but also provided required land to build a Church and house for the priest. Besides he attended some stone laying ceremony and the inaugural ceremony on the Easter Eve of 1736 AD. The Church was named after Saint Francis Borsia. In Jesuit letter written on 10th January 1740 AD, it is stated that the Ester was celebrated for Christians and non-Christians along with the ruler of Chelur took part in it. It was a glorious action. Fourteen adults and fourty three children were baptized on this occasion. In this way the Catholism laid roots in Chelur, Amalagundi and other places of Tumkur District.*9

This event reflects the political and administrative system of the day. It was indeed difficult to built in Mughal occupied Sira. But still Father Municci with the permission of the representatives of Mysore kings and Nayaka of Chelur built the Church and preached the Christianity.*10

The Sacred Heart Church in Tiptur was established as a small Church in 1895 AD. The couple J.P.Anthoniswamy Pillai and Mariam were the first Christians to have settled here. The members of this family who had ardent devotion and absolute faith had to go either Arasikere or Tumkur to visit Church. In those days travelling was highly trouble. So they requested the authorities of Bangalore missionary to build a Church in Tiptur. Having understood the passion and devotion of this Christian family and realized the possibilities of growth of Christians, Father D'souza, then the Father of Arasikere Church executed the plan of building of a Church at Tiptur. When Sri Shivabasappa was requested to donate a land, he generously donated the land where the Church stands today.

In 1937 Vam R.P. Gracian, the Father of Tumkur Church endeavoured to build a prayer hall in Tiptur. His successor Vam. Swami Stan W. Naronha built a small temple in Tiptur. This temple was inauguraqted by his Holiness Thomas Pothakumar. In his time this Church got the place for the tomb. In 1960 Vam Swami Marisosai was appointed the first Father of this Church.

Today, the number of Christian families who came to Tiptur form other villages for the purpose of business is increased. For the development of this town the nuns of SMMI were brought here.

The successors of Father Nelapathi are,

1) Vam. Jokim D'souza
2) Sir Stani Saplist
3) Vam. Santhan
4) J.Decasta
5) Vam. Sir Arogyaswami
6) Vam Sir Afonso Naronha
7) Vam. Swami Fathiray
8) Vam. Swami Joseph Minges
9) Vam. Swami Sandyago etc.,

During the tenure of Vam. J Sandyago, 3.3 acre of land was brought for the Missionaries. The compound for the Church was built and the Cross on the pedestal and statue of Sacred Heart in front of the temple were built in his time. This Church which has got the history of Fifty years has been rendering social and spiritual service to the people of the surrounding villages. Today this Church which has developed gradually captivates us with its immense beauty, with its new built towers remainding one of its grand history of 50 years.

The sisters of SMMI who came to Tiptur with a view to give education to children of the surrounding villages are running the best educational institution. Today on the occasion of Christians and the new year the sisters engaged themselves in an arranging the cultural activities and propagating the message of the Christ.*11

THE SAINT JOSEPH CHURCH OF SANNENAHALLI

The Saint Joseph Church of Sannenahalli was established in 1913. In the beginning days the Father used to come to this village which was subject to the Tumkur Missionaries to perform worship. Later when the Church in Tiptur became independent, the Sannenahalli Church was subject to Tiptur Church.

The Fathers who were incharged the Church in Tiptur,

1) Father D'souza
2) Father Maria Suri Nelapathi
3) Father Joseph Nelapathi
4) Father Alfenso Noramana
5) Father Fashiraj
6) Father Joseph Minage
7) Father Sandiago

Alfenso Mathews considered the demand of the people that Sannenahalli Church be made an independent. Later having realized that it has got all the qualities to be an independent Church. The first Father of independent Church is Father Agustine. Father Augustine gave importance not only to the spiritual development, but also to social, economic and educational developments. He implemented many a programme aimed at such development and was able to draw the youth to the congregations.

He succeeded in an enhancing the income of the Church by planting the coconut trees in the garden which belonged to the Church. He set up a project to build a new Church. This project was completed during the Father Balraj's tenure.*12

THE HISTORY OF THE KUNIGAL CHURCH

Kunigal is a famous historical town. The legend prevalent in this area says that the God shiva danced on the rock of the stone hence name 'Kunikal', gradually Kunikal became a Kunigal. In the same way in literature of folklore also this town was secure a special place. The folk song mudal kunigal kere nokak bandhoy bogha, moodibarthan chandhi rama thanandhano (It is a pleasure to watch moon rising over the Kunigal pond) is familiar to Kannadiga. This pond refer to in this song is in Kunigal. This pond having the circumference of fourteen miles look like a big lake if filled completely.

The record says that the Kunigal Church had been sub-centre to the Solur Church since 1952. Markonahalli, Huliyurdurga, Magadi, Thavarekere, Nelamangala were also sub-centres to Solur. All this centers were administrated by a single Father. Kunigal being one of the main centers was offered their an every Sunday.

During 1959-60 Father Vam. Danila Brucer strated a school in a Kunigal and appointed a teacher for some years the temple was also a school. At that time many Christian families were there in Kunigal. The population might have been around 40 to 50. The Christian children were not there.

According to the elders Arasikere was the main centre for all these centres. The history also says that the same thing. From there a French Father used to visit Tiptur, Tumkur, Kunigal, Kanakanahalli (Kanakapur),

Dharmapura, Salem to offer Sacrifice and Pooja. If he set out from a place it took him nearly 6 months to return. The record says that during this time the Father Brian brought 3.3 acres of land for the present Kunigal Church. Probably at this time the Father might have built the house and the old temple. In the rest of the land he used to grow ragi. The 3 acres of land of the municipal park which is situated towards the north of the Church once belonged to the Church according to the same record. Later it has been acquired to build the park.

Father Vam Daniel Bruser realized that Kunigal being a taluk is suitable place for development and started a primary school. Francis served as a teacher in the school for the three months. Later Shri Bernard served both as a teacher and preacher for 37 years. Mr. Bernard used to take class for first to third standards. Then he went to Mysore to join teachers' training cource. Later he was sent to Pondicherry Mission, Dindubanam to study for the religious diploma. During the training period the convert was started in 1963 at the request of the Father Dr.Bruce.

The wise president Father Loordhu gave half of the 3.3 acres for the Missionary to the sisters of the convert. In this land the school, hospital and quarters for the sisters and orphans are situated. When Father Vam Albert Salina was the head of the mission, the prayers were held in the assembly hall of the Church. As the old Temple was demolished at that time.

The present Church was the main Church during the 1969-70 Father Vam. Bruce made Kunigal the main centre. The remaining Churches where sub-centers to this Church. Inorder to development the mission Father Brucer started a labour contract co-operative society and provided thejobs for the poor. For all all round development of the children, the chrildrens club was established.

Father VM Breer brought two acres of the land from the CSI assembly to build a Christian colony. In order to have income for the Church, 100 X 150 square feet land was given to run the petrol bunk. In the remaining land 41 sites were made and distributed to the Christian at the rate of Rs. 100 for site, every one who got the right had built a house there.

One of the significant religious activities held at the Kunigal Church during the 1960s and 1970s was carrying the Picture of Christ in a procession at the time of Christmas and the preaching the message of Christmas. On the same day a test was held from morning to after noon. Varieties of games and air gun shooting took place an the evening. A drama related to the Christmas was played. One more important activity was conducting annual religious preaching camp. For ten to twelve days the massage of Christ was preached to hundreds of the children. The credit of the organizing the camp for the first time goes to the Kunigal Church. Inspired by this, such camps were organized at other Churches, like in Mariyanna Playa at Solur. So, the Kunigal Church plays a significant role in helping us have a picture of religious life of the Christians around Tumkur district.*13

AMALAGONDI AND JOGAYYANA PALYA

It is said that the Christian religion has been existence in Sira taluk since the beginning of the 18th century. The origin of the Christianity can be traced back to three Christian families who migrated from Ganjam of Mysore. Today the same families grown into a community. In the beginning days of their settlement in this province Father at Mysore used to take cause their spiritual life and was building them. The Father used to visit this place once in a six months and stayed for one week to perform worship.

The first Temple of Amalagondi was built in 1914. This is the first Church built in Sira taluk. In 1962 a Temple was built at Jogayyana Palya. Gradually Amalagondi was made a sub-centre to the Tumkur

Church. The Sira Church an independent Church, was a centre for Amalogandi and Jogayyana Palya. Father Mariyapp Gregory was appointed as a first Guru. After him Father Arulappa was appointed. During their time the Church was built in this taluk. In June 2002 Don Bosco assembly took charge of this missionary. At present many Catholic families are residing here.

THE TOMB OF HORY MUTTAPPA

The Sira Church is a small one comprised only 55 families. The important activity is to emerged the faith of the people. After every Worship of the Sacred Bell family prayer, preaching class, annual camp etc, are being held. Special tuition classes are organized for the rural students. Many students are attended this tuitions. The only problem is that immediate help can not be provided to the Missionaries at Amalagondi and Jogayyana Palya by the Father of the Church. The main reason is that this places are far away from Sira.

The two important organizations of this missionary which have been rendered service for the welfare of the people are Franciscan missionaries and Saint Aneece Assembly of Bangalore. The nuns of this two organizations are working here. In 1982 the Nuns of Franciscan Missionary started the service of their organization in Amalagondi. *14

Consequently in the midst of many problems and debacles the Christianity succeeded in laying its routes in Tumkur district. This was due to patience, confidence, determination, discipline and perseverance of the Christian missionaries. Today the Christians has become the integral part of the Society. Consequently the Christianity, along with the Hindu, the Muslim and the Jaina religions has emerged as an important religion in the Tumkur district.*15

Reference

[1] Rev. Paul Anakaran "Gubbi hagu Tumakooru khshetrada Kannada janathege Wesleyan Missionarigala Seve", Chennudi: Tumkur Zilla Kannada Sahithya Sammelana 1997- Gubbi.
[2] Mystore District Report- 100 years in Mysore 1821-1921, page 15
[3] Thomson E W- Gubbi Mission call an Indian WMM London 1921, page 142
[4] Findle G G, Holdsworth W W – History of Wesleyan Methodist Mission society, Vol- 5, Hundred years in Myore 1821-1921 century report page 16 -17
[5] Kunigal out station Report: 1961. File No.Xl-III 7, page no. 148-149
[6] Rev. Wesley Bodhakaru: Badachoudanahallige Suvarthe Bandhiddu Hege? Prakata 1927 Tract and Book Society. Page no. 2,3,4,38 and 39
[7] Rev. Puttaraju G J – Tumkur Wesley Church Varshikothsava Smarana Sanchike. 1975 page no.1
[8] Tumakooru Sabhe, Hindhe, Indhu, Mundhu. 127 Varshikothsava Sanchike 1975. Page no. 3 and 4
[9] Father Anthappa I – "Kollegala Talukinalli mattu Sutta muttalinalli Chrasta Dharmada Ugama", Kannada Catholic Chraistha Sangah, page no. 199
[10] Gubbi Taluku Dharshana, page no. 191 and 192
[11] Dhuniyavani 125 Jubli year Savenior, page no.32-33, File no. 11 page 40
[12] UTC, Bangalore File no. 11, page 34, 35, 36
[13] Amalagondhi, File no. 12, page 37, 38, 39
[14] Gubbi Taluku Dharshana, page 191 and 192

WHY WE SHOULD FAIL EARLY AND FAIIL BIG?

RAHULRAJ E R
2nd Year, PGDM
Shri Dharmasthala Manjunatheshwara Institute for Management Development
MYSORE - 570 011

Abstract

Many successful people say fail big, fail early. But why do they say like that? What happens when we fail? This article helps the reader to understand the science and takeaways from failures and helps to grow stronger from our failures.

Keywords- Entrepreneurship, success, failure, life, direction, business, fear, stronger, growth, perspective.

INTRODUCTION: -

"Fail early, fail often, but always fail forward."
— John C. Maxwell.

What is failure?

According to the Cambridge dictionary, failure is defined as "the fact of someone or something not succeeding"

For failure there are so many causes, some are under our control, some may not under our control whatsoever. In life, we will be making many decisions, taking risks and actions which may give success or failures. Every person fails in one or other ways because no one is perfect in everything. But if you observe, failure will also give enough resources which lead to success. So, here are the takeaways from failures.

FAILURE MAKE YOU STRONGER

"*I never lose. I either win or learn.*"
- Nelson Mandela

The more we open to new opportunities and challenges, the better we will grow. Many people underestimate themselves in working towards the goal, and that's one of the reasons for not trying anything new. But once you start working towards your goal, even if you fail, you'll get the sense of satisfaction and confidence because you'll be gaining knowledge, experience which makes you stronger. So, failure helps to take new challenges and risks. It constantly makes you push harder than what you are. Facing fear and getting failure is far better than the one who never tried.

FAILURE MAKES YOU WISE

"*Failure is not the opposite of success, it's part of success*."

-Ariana Huffington

If you are trying and working towards your goal means you are already in a process of learning and experience. Throughout the whole process of working you'll get know where you are good at and where you need to work on. These are like a medical check-up; the report says what are things need to be improved to keep you stronger and healthy. This is the reason why we must face failure early and big to find our weakness so that we can improve it to become better than what we are.

What happens if you don't face failure?

If you are not ready to face the failure, it means you are not brave enough to take risks, you are not ready to commit to the discipline. Once you are not confident in taking the risks, your confidence in achieving the goal starts decreases and you start compromising with your efforts. Finally, if the efforts are not enough, you'll end up being a failure. This is the reason why you should face failure.
If you aren't ready to face the failure, you are already a failure.

FAILURE GIVES OPPORTUNITIES

Failure is nature's plan to prepare you for great responsibilities.

-Napoleon Hill

Many people see failures as the end, but for wise people, it's an opportunity, it's still a success. Sometimes we are getting failed in the place where we never belong. Failure sometimes guides us to the place where we belong, where we deserve and gives the clarity to do what we like.

Here is a story which shows how failure is a good thing: -

Jack Ma is a Chinese business magnate, investor and politician. He is the co-founder and former executive chairman of Alibaba Group, a multinational technology conglomerate.
He was born in a poor family when China's Cultural Revolution was at its peak.
In his teenage, he used to guide tourists for free to improve his English.
He was aware that the only way he could get out of poverty was through good education
He applied for several colleges but got rejected from all
He applied for Harvard 10 times and got rejected all the times, so he told himself that someday I should go teach there
He got rejections for 30 different jobs in 3 simple words – you are not good
When he applied for a job in KFC, he was the only one who got rejected out of 24 people who applied
But remember, all these failures made him only stronger to try again with better strength
Today Jack Ma is the richest man in China with a net worth of more than 30 billion
The Story of Jack Ma – Alibaba Founder, teaches us that it's never too late to believe in yourself. Failure should only make you stronger to try again. Never lose hope in your effort.

Not only Jack Ma, but all the successful people also faced failures in their lives.
Sachin Tendulkar Failed in 10th Standard now he's the most successful cricketer that his story is printed in the high school books.
Eminem failed the ninth grade three times before he finally dropped out and became a rapper. Now He's the most successful rapper in the world.

CONCLUSION

"It is impossible to live without failing at something unless you live so cautiously that you might as well not have lived at all. In which case, you fail by default."

-J.K. Rowling

If these people had not failed earlier, they wouldn't be the person who they are now. With this, what I'd like to emphasize is, don't take failure as setbacks and havoc, use failures as resources for success, look at failures as opportunities, comebacks, wake up call. Be proud at least you tried and faced your fear rather than looking at negative aspects of the failure. Be fearless in facing the failure. If you want to achieve big, be prepared to fail big. No great person achieved big without the taste of failure. Failure is like a bitter medicine which makes one stronger. Failure also keeps you humble, curious and gives the pure sense and satisfaction of accomplishment. So, fail early, fail big fail often to achieve great and reach where you deserve the most.

REFERENCES

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Jack_Ma
[2] https://thefailurestory.com/we-learn-from-failure-not-from-success-story-of-alibaba-owner-jack-ma/

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journals
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

Analysis of nutritive value of leafy vegetables of underutilized plants in certain villages of Tumkur, Karnataka

Fatima-Tu-Zahora-Jabeen[1*] and Ashwathanarayana R[2]

[1]Assistant Professor, Department of Botany, GFGC, Tumkur, Karnataka, India -572101.
[2]Lecturer, Department of Botany, GFGC, Tumkur, Karnataka, India -572101.
[*]Corresponding author: ftzjabeen@gmail.com

Abstract: Current survey was carried out in the 2019 to explore the nutritive values and elemental compositions of leafy vegetables of underutilized plants in the selected regions of Tumkur. The two leafy vegetable plants such as, *Celosia argentea* and *Achyranthes aspera* is considered as weed, but used as cattle feed by some people and unkown to the rest of the world is subjected to nutritive value and elemental composition experiments. The results revealed that, *Celosia argentea* and *Achyranthus aspera* were nutritionally rich when compared to the commercial leafy vegetable *Amaranthus viridis* and can be used by the horticulture and plant industries as nutritionally rich leafy vegetables for commercialising in a large scale.

Keywords: *Celosia argentea*, *Achyranthus aspera*, Nutritive value, elemental analysis, Tumkur.

INTRODUCTION

Earth is a unique planet in the solar system. It is the home for billions of organisms. On the earth plants are the gift of nature. The plants not only provide food, shelter and fresh air but also are the rich source of medicine which cures many diseases. Humans by observation and practice identified many plants and their products to cure disease. The plants or its products which are directly or indirectly used as medicine to cure diseases are termed as medicinal plants. Plants have been extensively used as treasured source of natural products for food, shelter as well as medicine. In developing countries major portion of people relied on the plant as primary food resources. In many tropical and subtropical countries, native people traditionally use different plant parts leaf, roots, tubers, fruits and entire plant collected from forests and cultivated lands for their daily food routine (Nascimento *et al*., 2000).

India is major country where most of the people relied on the plant practicing veganism. Major portion of tribal communities in India use over 4000 wild edible species which are serving as a source of food alternative during food scarcity in respective areas. Different wild leafy vegetables used by Indian local people as an excellent source of fibre, proteins and minerals. But still there is huge quantity of wild edible species which are consumed by tribal communities whose nutritional potential is unexplored (Pradeepkumar *et al*., 2015)

In the changing context of modern food consumption practices and fast-food world wild edible plants were forgotten. In many developing countries different nutrient deficiencies were reported due to lack of nutrition in their daily food routine. Scientific exploration on the nutritional value of unexplored vegetable plants is important in terms of providing sustainable nutrition in cheaper way to as well for global food security. It is in

these contexts an attempt was made to analyse the nutritive values and other potentials of the three unexplored wild edible leaves consumed by local villagers around Tumkur district, Karnataka.

MATERIAL AND METHODS

Plant collection and authentication: The plant materials were collected in the villages around Tumkur city, Karnataka in January 2019. (13.367190° N, 77.101176° E) The plants were identified by Dr. Y. N. Seetharam DSRO Botany, Tumkur University, Tumakuru and voucher specimen was conserved under the reference number GFGC/DB/FTZJ/001-003.

Plant preparation and extraction: The plant samples were dried in shade for 20 to 25 days, mechanically powdered and were collected in air-tight plastic containers and stored in dry condition.

Elemental analysis: The macro-elements *viz*., sodium and potassium were analysed by Flame photometer-Jenway-PFP-7 FPM Compressor unit- 122. The phosphorus was analysed by Jenway 6300 spectrophotometer. The microelements *viz*., calcium, magnesium, zinc, copper, manganese, lead, and cadmium were analysed by using atomic absorption spectra GBC 932 AA/AAS.

Atomic absorption spectra analysis the plant samples were pre-digested with nitric acid (HNO_3) and HCl in the ratio of 1:3 for 1-4 hour depending upon the plant sample. Then, the sample is kept over hot water bath (95º C) for 4-5 hours till the sample completely dissolved (Uddin *et al*., 2016).

Physico-chemical parameters: Physico-chemical parameters such as foreign matter, pH, water soluble extractive, alcohol soluble extractive, water soluble ash, total ash and acid insoluble ash using standard protocol (Ashwathanarayana *et al*., 2019).

Determination of foreign matter- One gram of sample was weighed and foreign matter was carefully separated. The matter differing in colour and texture were considered as foreign. The separated matter was weighed and subtracted from one gram and percentage was calculated.

Determination of pH **-** The 5% (w/v) (5 g in 100 ml of water) powder was kept on shaker for 5 h with 140 rpm and filtered. The filtrate was analysed for the pH using pH meter.

Determination of water-soluble extractive- Five grams of powder was weighed and added into a 100 ml conical flask. 25 ml of distilled water was added into it and kept on a rotator shaker (140 rpm) for 24 h. After 24 h it was filtered and dried in hot air oven set at 80˚C for 24 h and weighed again. The difference in the weight was determined and percent of water-soluble extractive was calculated.

Determination of alcohol soluble extractive**:** Five grams of powder was weighed and added into a 100 ml conical flask. 25 ml of absolute alcohol was added into it and kept on a rotator shaker (140 rpm) for 24 h. After 24 h it was filtered and dried in hot air oven set at 80˚C for 24 h and weighed again. The difference in the weight was determined and percent of water-soluble extractive was calculated.

Determination of total ash content: The clean and dry crucible (silica) was weighed and its weight was noted. 10 g of powder was weighed in crucible and powder was kept in a muffle furnace and heated up to 300˚C for 3-4 h until the whole powder turns into ash. The crucible was cooled and weighed again. The difference in the weight was noted and percent of total ash was calculated.

Determination of water-soluble ash: One g of ash was weighed and 10 ml of distilled water was added into it. The mixture was kept on a shaker with 140 rpm for 8 h and filtered through ash less filter paper. The ash remained in the paper was kept in a crucible (Silica) and burnt to ash again in a muffle furnace for 3-4 h. The weight of ash obtained was noted and percent of water-soluble ash was determined.

Determination of acid insoluble ash: One gram of ash was weighed and 10 ml of concentrated H was added into it. The mixture was kept on a shaker with 140 rpm for 8 h and filtered through ash less filter paper. The ash remained in the paper was kept in a crucible (Silica) and burnt to ash again in a muffle furnace for 3-4 h. The weight of ash obtained was noted and percent of acid insoluble ash was determined.

Elemental composition and Nutritive value: The microelements sodium and potassium were analysed by Flame Photometer- Jenway-PFP-7 FPM Compressor Unit- 122. The phosphorus was analysed by Jenway 6300 Spectrophotometer. The microelements calcium, magnesium, zinc, copper, manganese, lead and cadmium were analysed by atomic absorption spectra GBC 932 AA/AAS (Iqbal *et al.*, 2010).

DETERMINATION OF MACRONUTRIENTS

Determination of Potassium/sodium: The concentration of potassium was determined using flame photometer with separate standards of potassium / sodium. The sample was subjected to flame photometer to detect the concentration of potassium/sodium. Finally, the percentage of potassium was calculated with the formula.

$$\%\ of\ Na/K = \frac{ppm}{10^6} \times dilution\ factor \times \frac{volume\ of\ sample\ digistion\ made}{weight\ of\ the\ sample} \times 100$$

Determination of Phosphorous: The 5 ml of digestive sample was diluted to 40 ml in volumetric flask and mixed with 10 ml vanado molybdate reagent, final volume was adjusted to 50 ml by double distilled water. After 30 min the yellow colour was measured with the help of spectrophotometer at 470 nm. By the standard graph concentration of phosphorous was calculated. The percentage of phosphorous is calculated with the following formula.

$$\%\ of\ P = \frac{ppm}{10^6} \times \frac{volume\ digestion\ made}{aliquot} \times \frac{volume\ of\ sample\ digestionmade}{weight\ of\ the\ sample} \times 100$$

Determination of Calcium and Magnesium: One ml of digested material was taken in 40 ml in volumetric flask, final volume makes up to 50 ml by adding double distilled water. In AAS the presence of calcium and magnesium were determined at the wavelength 422.7 and 228.2 nm respectively. The percentage of calcium and magnesium were calculated with the following formula.

$$\%\ of\ Ca/Mg = \frac{ppm}{10^6} \times dilution\ factor \times \frac{volume\ of\ sample\ digistion\ made}{weight\ of\ the\ sample} \times 100$$

DETERMINATION OF MICRONUTRIENTS

Analysis of Zinc, Copper and Manganese: The 2 ml of digested samples diluted to 40 ml in volumetric flask, final volume makes up to 50 ml by double distilled water, to detect concentration of Zn, Cu and Mn in AAS the

wavelengths should be of 213.9, 324.75, and 279.5 respectively. Finally, the values of micronutrients are expressed in ppm by the following formula.

$$ppm\ Zn, Cu, Mn = \frac{ppm}{1000} \times dilution\ factor \times \frac{volume\ of\ sample\ digistion\ made}{weight\ of\ the\ sample} \times 100$$

***Analysis of Iron, Lead and Cadmium*:** The 2 ml of digested samples were taken and diluted to 100 ml. The presence of lead and cadmium were detected by AAS by in the wavelength of 217 nm and 228 nm. The ppm of lead and cadmium were calculated by the following formula.

$$ppm\ of\ Fe/Pb/Cd = \frac{ppm}{1000} \times dilution\ factor \times \frac{volume\ of\ sample\ digistion\ made}{weight\ of\ the\ sample} \times 100$$

***Determination of nutritive value*:** For the calculation of nutritive value, the various parameters were estimated using the grinded plant material.

***Determination of ash content* :** Each sample was weighed in a silica crucible. The crucible was heated first over a low flame till all the material was completely charred, followed by heating in a muffle furnace for about 3-5 h at 600°C. It was cooled in a desiccator and weighed to ensure completion of ashing. It was heated again in the furnace for half an hour, cooled and weighed. This was repeated consequently till the weight became constant (ash became white or greyish white). Weight of ash gave the ash content.

***Determination of crude Carbohydrates*:** 1g of the powdered sample was extracted with 30 cm of 80% ethyl alcohol by using Soxhlet extractor for 6 h. The crude extract was diluted to 100 cm with 80% ethyl alcohol. The quantity of ethanol soluble sugar in the extract was determined using phenol sulphuric acid method.

***Determination of moisture content*:** One gram of powdered sample was taken in a flat bottom dish and kept overnight in a hot air oven at100-110°C for 24 hrs. and weighed. The loss in weight was regarded as a measure of moisture content.

***Determination of crude fat*:** Crude fat was determined by extracting 2gm moisture free samples with petroleum ether in a soxhlet extractor, heating the flask on sand bath for about 6 h till a drop taken from the drippings left no greasy stain on the filter paper. After boiling with petroleum ether, the residual petroleum ether was filtered using Whatman No. 40 filter paper and the filtrate was evaporated in a pre-weighed beaker. Increase in weight of beaker gave the crude fat.

***Determination of crude protein*:** Crude protein was determined by using Kjeldhal method. One gram of powdered dried plant material was taken in Kjeldhal flask; 25 ml of di-acid mixture was added. The digestion was carried out on low flame initial for 10 to 15 minutes until frothing stops. Then digestion at 1 to 1½ h or till the content in Kjeldhal flask become clear the flask was cooled and the contents was transferred quantitatively to the 100 ml volumetric flask and final volume was adjusted to 100 ml by adding distilled water, 10 ml of diluted acid digested samples was taken in a micro Kjeldhal distillation assembly. The boric acid mixed indicator solution was kept ready at the receiving end to trap ammonia, 30ml of 40% NaOH was added and distillation was carried out till the color of the mixture changes and was further continued for some time to trap the all ammonia released. No

changes in color of the red litmus paper indicate the completion of distillation. The quantity of ammonia distilled was estimated by titrating against 0.01N H_2SO_4 or HCl till the color changes to purple.

The percentage (%) of N was calculated with the help of following formula

$$Percentage\ of\ nitrogen = \frac{titrate\ value \times N.H2SO4 \times 0.014 \times dilution\ factor \times 100}{weight\ of\ the\ plant\ sample}$$

The percent of crude protein was estimated by multiplying the percent of Kjeldhal nitrogen into 6.25 (standard factor) it was calculated by using the following formula.

$$Percetage\ of\ crude\ protein = \ Percentage\ of\ Kjeldhal\ nitrogen \times 6.25$$

***Determination of crude fibre*:** The estimation crud fiber was based on treating the moisture and fat free material with 1.25% dilute. HCl, then with 1.25% alkali, then 2gm of moisture and fat free material was treated with 200 ml of 1.25%H_2SO_4. After filtration and washing, the residue was treated with 1.25% NaOH. It was filtered, washed with hot water and then 1% HNO_3 and again with hot water. The residue was ignited and the ash was weighed. Loss in weight gave the weight of crude fiber. Percentage of crude fiber was calculated by using the formula.

$$\%\ of\ crude\ fiber = 100 - (\%\ of\ ash + \%\ of\ moisture + \%\ of\ fat + \%\ of\ protein)$$

NUTRITIVE VALUE

Nutritive value was finally determined by using the following formula

$$Nutritive\ value = 4 \times \%\ of\ Protein + 9 \times \%\ of\ Fat + 4 \times \%\ of\ Carbohydrates$$

Data analysis: The experiment is triplicated and the result was presented as Mean ± SE, the data was analyzed in the statistical software Prism.

RESULT AND DISCUSSION

Acute Toxicity Test: The plant extracts of different plant parts were at the dose at the range from 2500-3000 mg/kg which shows that the extract was well tolerated. These plants were traditionally utilized as leafy vegetable by locals so it is experimentally proved.

Physico-chemical parameters: To evaluate the purity of the sample or plant materials, physicochemical parameters like total ash content, acid insoluble ash, water-soluble ash, pH, foreign matter, alcohol soluble extractive and dry matter were calculated (Table-1 and Fig.-1).

Table-1: Physico-chemical parameters of plant samples (Mean ± SE)

Parameters	Plant samples		
	Celosia argentea	*Achyranthus aspera*	*Amaranthus retroflexus*
Total ash content	4.12 ± 0.32	3.33 ± 0.34	6.22 ± 1.31

Acid insoluble ash	2.26 ± 0.15	3.23 ± 1.27	4.13 ± 1.49
Water soluble ash	2.19 ± 1.34	4.41 ± 1.34	7.33 ± 1.22
pH of 5% w/v solution of aqueous extract	6.24 ± 1.34	7.02 ± 0.76	7.74 ± 0.11
Foreign matter	1.31 ± 0.34	1.65 ± 0.76	1.89 ± 0.23
Alcohol soluble extractive	61.35 ± 0.76	65.43 ± 0.57	72.23 ± 0.49
Dry matter percentage	6.46 ± 0.43	5.54 ± 1.55	5.33 ± 1.25

The total percentage of ash was maximum found in *Amaranthus retroflexus* (6.22 ± 1.31) followed by *Celosia argentea* (4.12 ± 0.32) and least is in *Achyranthus aspera* (3.33 ± 0.34) these three plants are herbaceous of about few centimetres' height has meagre percentage of ash. Acid soluble and water-soluble ash determines the different types of nutrients dissolved in it and also its solubility, *Amaranthus retroflexus* has more acid soluble and more water-soluble percentage.

The pH is directly proportional to hydrogen ion concentration, in our experiment all the plants shows almost neutral pH value in that *Amaranthus retroflexus* has slightly alkaline pH while *Achyranthus aspera* is nearer to neutral and *Celosia argentea* is acidic pH. Plants pH was nearer to neutral is due to the translocation of water from root to flower (Naylor, 1926).

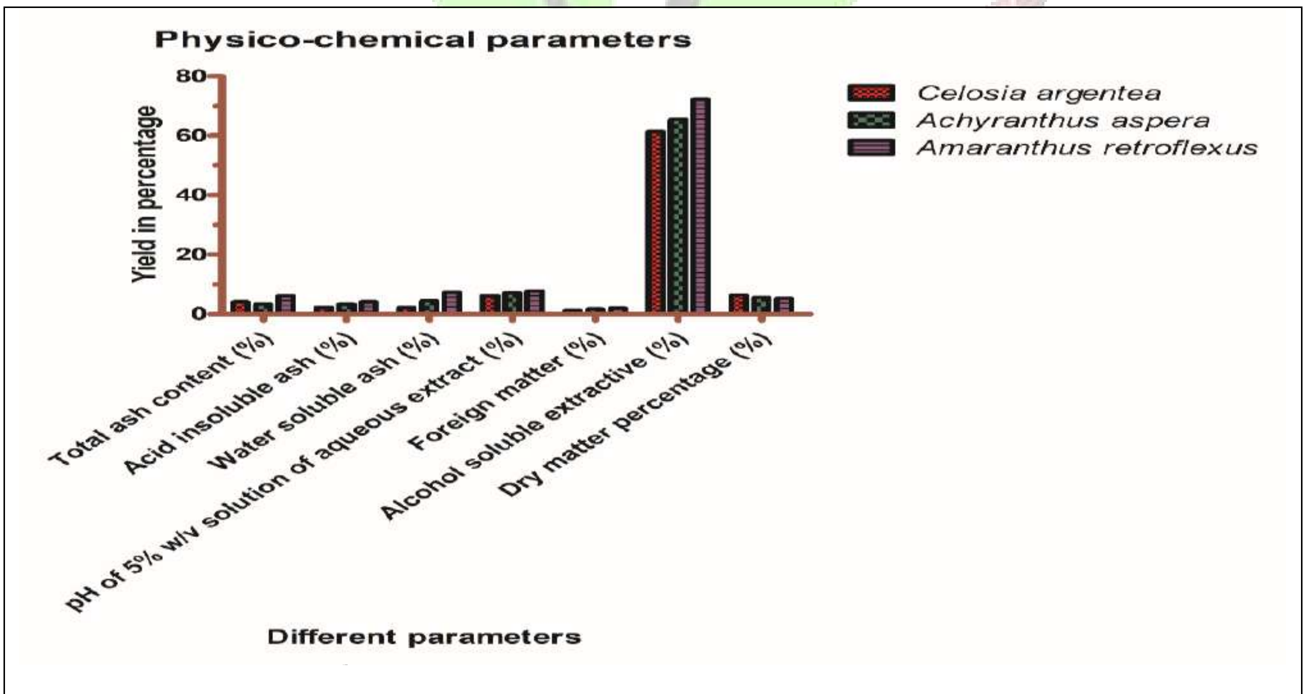

Figure 1: Physico-chemical parameters of the experimented plants

The foreign matter is the main drawback in the quality and purity of a sample. The plant *Amaranthus retroflexus* (1.89 ± 0.23) has higher percentage of foreign matter compared to the rest of the experimental plants. All the plant samples were found to have appreciable percentage of alcohol-soluble extractive in that, *Amaranthus retroflexus* (72.23 ± 0.49) had the highest alcohol-soluble extractive. The leaf contains mainly chlorophylls, xanthophyll, carotenoids etc. readily dissolves in alcohol and stem mainly contains lignin, pectin, suberin,

terpenoids which were easily dissolved in alcohol than water. so, these chemical easily dissolves in alcohol than water (Padmashree *et al*., 2018).

MACRONUTRIENTS

Macronutrient analysis of three experimented edible plants confirms appreciable quantity of macroelements such as Calcium, potassium, magnesium, nitrogen, sodium and phosphorous (Table-2 and Figure-2).

The plant *Achyranthus aspera* (1.5 ± 5.44) has maximum calcium percentage followed by *Celosia argentea* (1.3 ± 0.37) and least is in *Amaranthus retroflexus* (0.9 ± 0.11). In animal system calcium has a vital role in metabolism, mainly has a role in ion gated channels in cell signalling function (Matschi *et al*., 2013).

In experimental plants *Achyranthus aspera* (1.5 ± 3.78) has maximum potassium percentage followed by *Celosia argentea* (1.1 ± 1.11), and least is in *Amaranthus retroflexus* (0.9 ± 0.18). The plant collected from medium rain fed region, has some biotic stresses like pathogens and pests, so that disease-prone parts like leaf, stem, and root has most potassium accumulation. In human's potassium is a vital macronutrient which helps in the maintenance of body fluid, muscular movements, nerve stability, enzyme activation, proper blood pressure maintenance (Aaron and Sanders, 2013).

Table-2: Macronutrients (Mean ± SE)

Macronutrients	*Celosia argentea*	*Achyranthus aspera*	*Amaranthus retroflexus*
Ca (%)	1.3 ± 0.37	1.5 ± 5.44	0.9 ± 0.11
K (%)	1.1 ± 1.11	1.5 ± 3.78	0.9 ± 0.18
Mg (%)	0.7 ± 2.45	0.6 ± 2.66	0.5 ± 0.54
N (%)	0.8 ± 2.25	0.8 ± 5.6	2.1 ± 0.17
Na (%)	2.23 ± 0.33	2.1 ± 6.91	1.76 ± 0.24
P (%)	0.8 ± 0.04	0.9 ± 0.99	0.4 ± 0.03

Magnesium was found maximum percentage in *Celosia argentea* (0.7 ± 2.45) followed by *Achyranthus aspera* (0.6 ± 2.66), and least is in *Amaranthus retroflexus* (0.5 ± 0.54). In animal system, magnesium plays an important role in maintaining steady heartbeat, in proper functioning of enzymes and activation, in normal functioning of muscle, nerve function, in maintenance of normal sugar level in blood, in maintaining normal body fluid, in protein and ATP synthesis. Magnesium is an essential nutrient which mainly situated in leaf and fruit. In leaf, magnesium is required for photosynthesis and in fruit, magnesium mainly triggers an enzyme that synthesis sugars (Bose *et al*., 2011).

Nitrogen was found maximum percentage in *Amaranthus retroflexus* (2.1 ± 0.17) followed by *Achyranthus aspera* (0.8 ± 5.6), and least is in *Celosia argentea* (0.8 ± 2.25). Nitrogen is a major constituent of DNA, RNA, amino acids. Nitrogen is required in the proper maintains normal growth of cell and proper functioning of muscles. Nitrogen has a vital role in protein synthesis, enzyme synthesis. In the cell cycle, nitrogen has an important role (Hirel *et al*., 2007).

Sodium was found maximum percentage in *Celosia argentea* (2.23 ± 0.33), followed by *Achyranthus aspera* (2.1 ± 6.91), and least is in *Amaranthus retroflexus* (1.76 ± 0.24). In the human body sodium has a crucial role in maintaining the blood pressure, body fluid, normal functioning of nerve and muscles. Sodium is a key nutrient in the proper functioning of photosynthesis (Farquhar *et al*., 2015).

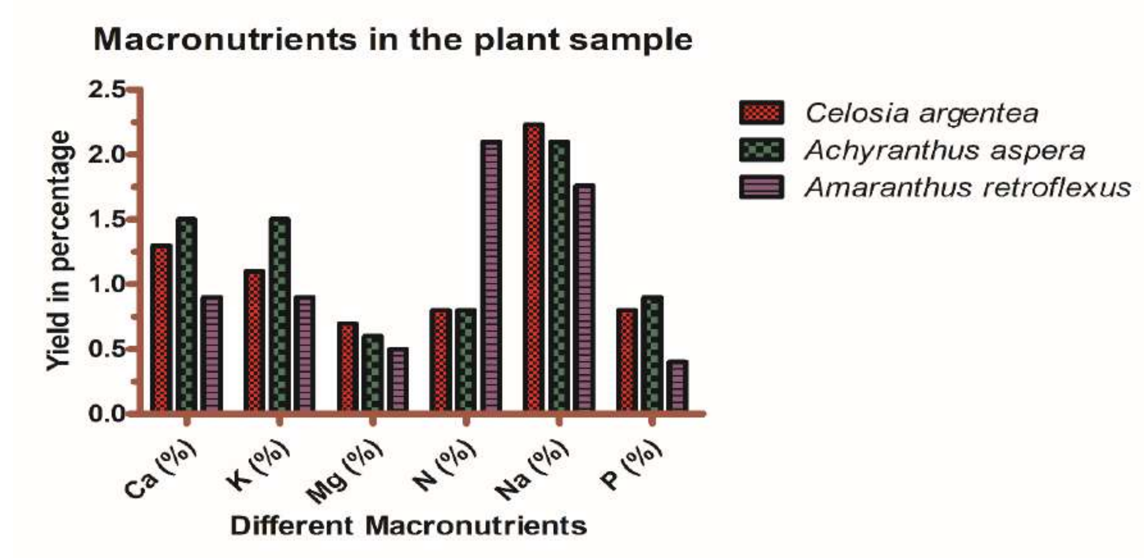

Figure 2: Macronutrients present in the experimented plants

Phosphorus was found maximum percentage in *Achyranthus aspera* (0.9 ± 0.99) has maximum potassium percentage followed by *Celosia argentea* (0.8 ± 0.04) and least is in *Amaranthus retroflexus* (0.4 ± 0.03). Phosphorus (P) an essential element participates in photosynthesis, respiration and other metabolic processes[33]. In animals phosphorous play an important role in energy metabolism and bone mineralization, phosphorus take part in the structural component of DNA and RNA. The role of phosphorus in the plant is to promote normal growth and maturity of roots, photorespiration, proper photosynthesis of leaf and proper growth of stem (Takeda., 2004). From our study it is proved that the experimental plants have sufficient quantity of macronutrients which is enough to full fill the daily macronutrient dose of an adult human being.

MICRONUTRIENTS

Micronutrients like copper, manganese, iron and zinc were analyzed using standard protocols (Table-3 and Figure-3).

Table-3: Micronutrients

Micronutrients	*Celosia argentea*	*Achyranthus aspera*	*Amaranthus retroflexus*
Cu	**4.6 ± 0.09**	1.7 ± 0.04	1.8 ± 3.99
Fe	53 ± 0.04	**56 ± 0.02**	54 ± 1.12
Mn	**110 ± 0.1**	70 ± 0.03	60 ± 0.99
Zn	**67** ± 0.14	39 ± 0.01	39 ± 2.97

Note- Data Mean ± SE

Copper was found maximum percentage in *Celosia argentea* (4.6 ± 0.09) followed by *Amaranthus retroflexus* (1.8 ± 3.99) and least is in *Achyranthus aspera* (1.7 ± 0.04). Copper is an essential micronutrient, has vital role in the human body, as a main envoy in neuron signalling and maintaining of proper brain health and activates antioxidant defence, copper is very much essential in maintenance of skin and connective tissue health, proper functioning of heart and blood vessels and circulation of blood, formation of

white blood cells in triggering immune response and normal function of cell organelles like mitochondria and chloroplasts. In animals, copper has an important role in the activation of proteins and metalloenzymes, proper development of nerves, brain, heart and bone along with the suppression of different cancer (Angelova *et al*., 2011).

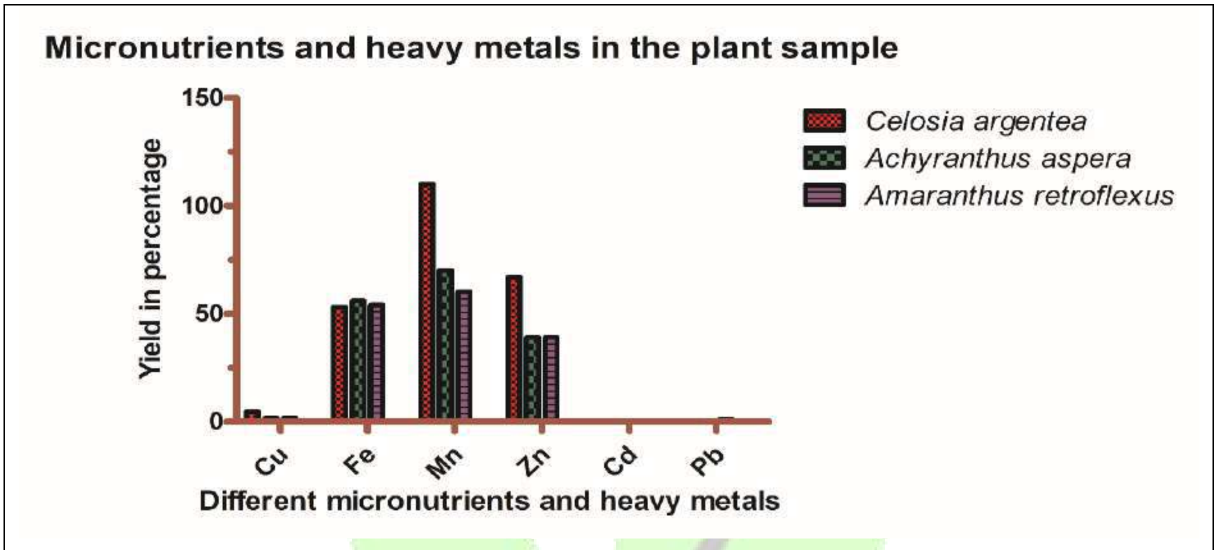

Figure-3: Micronutrients and heavy metals present in the experimented plants

Iron was found maximum percentage in *Achyranthus aspera* (56 ± 0.02), followed by *Amaranthus retroflexus* (54 ± 1.12) and least is in *Celosia argentea* (53 ± 0.04). The leaves have the highest iron content mainly involved in photosynthesis, mitochondrial respiration, nitrogen assimilation and hormone biosynthesis (ethylene, gibberellic acid, jasmonic acid). Up to 80% of the cellular iron is found in the chloroplasts that is consistent with its major function in photosynthesis. In a plant, iron has many key roles, especially, in mitochondrial respiration, hormone biosynthesis and in pathogenic defense. In the human body, iron is a vital component of red blood cells (RBC), constituent for many proteins, enzymes and hormones, the function of hemoglobin and myoglobin, a cofactor for enzyme and in electron transport (Clara *et al*., 1998).

Manganese was found maximum percentage in *Celosia argentea* (110 ± 0.1), followed by *Achyranthus aspera* (70±0.03) and least is in *Amaranthus retroflexus* (60 ± 0.99). In human body manganese work as metalloenzymes in the activation of enzyme-substrate reaction, also present in bone, cartilages, connective tissue synthesis, urea cycle, carbohydrate metabolism, amino acid metabolism and also has antioxidant, anti-cancer properties. In animals manganese has antioxidant properties in suppressing reactive oxygen species and also helps in the synthesis of bone, cartilages, connective tissue, cofactor for many enzymes in the carbohydrate, fat, amino acid metabolism, proper functioning of thyroid and sex hormone, maintenance of blood sugar level, proper functioning urea cycle, and key element in blood clotting mechanism (Aschner *et al*., 2002).

Zinc was found maximum percentage in *Celosia argentea* (67 ± 0.14), followed by *Achyranthus aspera* (39 ± 0.01) and least is in *Amaranthus retroflexus* (39 ± 2.97). In a plant, zinc plays also an important role in seed development, DNA-transcription, RNA-processing, translation, as a cofactor for many enzymes and proteins, zinc also helps in growth hormone synthesis. In the human body, zinc plays a vital role in activation T

lymphocytes, activation of essential enzymes in metabolic process and in the proper maintenance of neurophysiological function (Hafeez *et al*., 2013).

All the tested plants have appreciable microelements concentration sufficient enough to full fill the daily dose of an adult human being. By the data obtained from our study, it is proved that all the plant parts contain sufficient micronutrients, in that, iron, Manganese and zinc was found to be in higher quantity than the commercially available leafy vegetables.

Heavy metals: Two heavy metals were analyzed in the experimental plants, the results showed that in all the plants, Lead (Pb) content was present in meager quantity whereas Cadmium is completely absent. The percentage of Pb was found maximum in *Amaranthus retroflexus* (1.21 ± 0.65) followed by *Achyranthus aspera* (0.31 ± 1.02) and least percentage was in *Celosia argentea* (0.11 ± 0.42). Pb is a common contaminant from the automobiles which is the main reason of accumulation. Lead is essential to defense pathogens and also helpful in antioxidant defence (Ruley *et al*., 2004). (Table-4 and Figure-3).

Table- 4: Heavy metals (Mean ± SD)

Heavy metals	*Celosia argentea*	*Achyranthus aspera*	*Amaranthus retroflexus*
Cd	-	-	-
Pb	0.11 ± 0.42	0.31 ± 1.02	1.21 ± 0.65

Nutritive value: To evaluate the nutritive value of three experimented plants parameters such as moisture, carbohydrates, crude protein, crude fibre and crude fat is essential (Table-5 and Fig. 4).

Table-3: Nutritive value of whole

Samples	*Celosia argentea*	*Achyranthus aspera*	*Amaranthus retroflexus*
Moisture (%)	86.45 ± 1.56	64.39 ± 0.34	61.44 ± 0.76
Carbohydrates (%)	56.77 ± 0.34	46.61 ± 1.45	44.51 ± 1.65
Crude protein (%)	7.53 ± 0.82	4.51 ± 2.55	3.27 ± 0.76
Crude fiber (%)	4.12 ± 1.56	1.12 ± 1.87	4.23 ± 2.60
Crude fat (%)	1.32 ± 2.34	1.02 ± 0.73	1.1 ± 2.56
Nutritive value Cal/100 gm	267.24 ± 0.65	210.46 ± 1.58	199.11 ± 1.39

Moisture content in the plant directly proportional to the water uptake, as well as, the translocation of water in plant. In *Celosia argentea* (86.45 ± 1.56) moisture content was found to be highest compared to the rest of the plants. *Celosia argentea* is stored maximum water content due to its growing conditions.

Carbohydrate is one of the chief energy resources abundantly found in plants. In *Celosia argentea* (56.77 ± 0.34), maximum percentage of carbohydrate content was noticed compared to the rest. Leafy vegetable not only helps in digestion but also provides little energy. Generally, in local villages *Celosia argentea* was provided as good fodder for cattle and it is evident that there is increase in lactation in cattle which is provided with *Celosia argentea* as a fodder (Prabha, 1998).

Proteins in one of the energy resources and main component of chloroplast, mitochondria, ribosomes etc. were a different form of proteins mainly located in aerial parts like leaf, fruit and flower which is metabolically active compared to other parts. In experimental plant parts, crude protein content was found high in *Celosia argentea* (7.53 ± 0.82) compared to rest. Proteins are the building block of living things and also alternative energy resources. Leaf is mainly containing the maximum number of chloroplasts, mitochondria and ribosomes when compared to rest, which is metabolically active compared to other parts (Paul *et al*., 2013).

Plant fibre is a made up of pectin and lignin. Fibre cell not only supports the aerial parts but also effectively defend the biological threats. In experimental plants, crude fibre was found high in *Amaranthus retroflexus* (4.23 ± 2.60) compared to the rest. Fibre is a made up of cellulose, pectin and lignin. In timber plants, fiber was heavily lignified and located in the cell walls. On maturation, fibre cells will die and be filled with mainly lignin and pectin compounds and function as support tissue in stems and roots. Fiber cell effectively defends the pathogen, physical damage and protect the plant from physical and biological stress (Wang *et al*., 2015).

In experimental plants, crude fat was mainly noticed in *Celosia argentea* (1.32 ± 2.34) compared to the rest. Fat is the highest energy-rich carbon resource gives more energy than carbohydrates. In leaf fat is in the form of a cuticle layer. Especially in flower, fats or lipid is present to synthesize sex-related hormones. Lipids also have a role in pollination and flower senescence (Sarkar *et al*., 2015).

Nutritive value of all the plant was calculated in that *Celosia argentea* (267.24 ± 0.65) was found to have high nutritive value followed by *Achyranthus aspera* (210.46 ± 1.58) and least nutritive value was found *Amaranthus retroflexus* (199.58 ± 1.39) (Table.8 and Fig. 4).

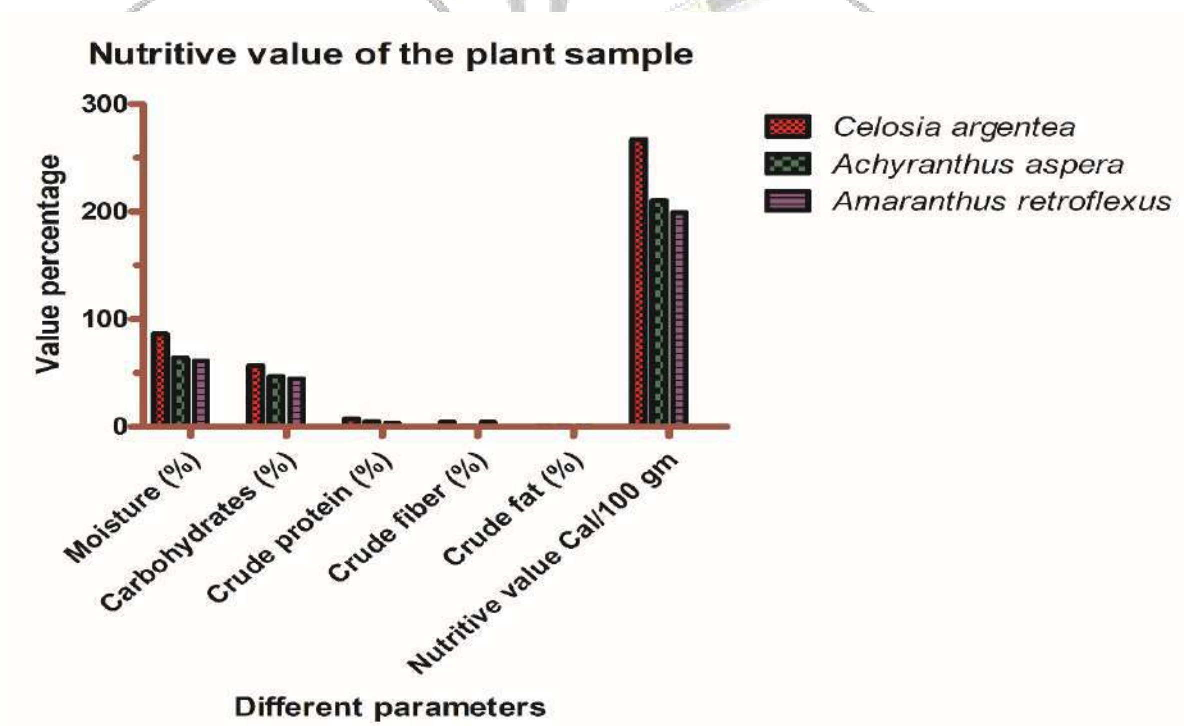

Figure-4: Nutritive value and other parameters present in the experimented plants

CONCLUSION

The nutritive value and elemental studies were conducted on three leafy vegetable plant parts using standard procedures. On the basis of the result obtained in the present investigation, we concluded that the experimental plants have appreciable micro and macro nutrient even though heavy metal elements were found in appreciable concentration, the nutritive values were found to be highest in *Celosia argentea* which is commercially unknown followed by *Achyranthus aspera* which is restricted as a cattle food and is not known as leafy vegetable in urban world. The commercial plant *Amaranthus retroflexus* proved to have less nutritive values than the tested two plants. There is no Cadmium in tested plants but has Lead (Pb) which is due to the pollution through anthropogenic activity and automobile exhaust. The plants tested in this experiment has can be explored by horticulture and agriculture sectors in mass production of these plants which is highly nutritious with appreciable amount of macro and micronutrients.

Reference

[1] Aaron KJ, Sanders PW. Role of dietary salt and potassium intake in cardiovascular health and disease, A review of the evidence. Mayo Clinic Proceedings, 2013; 88(9): 1-24.

[2] Angelova M, Asenova S, Nedkova V, Koleva-Kolarova R. Copper in the Human Organism. Trakia. Journal of Sciences, 2011; 9(1), 88-98.

[3] Aschner M, Conner JR, Dorman DC, Malecki EA, Vrana KE. Manganese in health and disease. In, Massaro EJ (eds.) Handbook of neurotoxicology, Humana press, Totowa, NJ: 2002: 195-209.

[4] Ashwathanarayana R, Padmashree MS, Naika R. Physico-chemical parameters and nutritive value of *Pavetta crassicaulis* Bremek and *Olea dioica* Roxb. collected from Western Ghats region of Karnataka. Indian Journal of Natural Products and Resources, 2019; 10(2): 200-209.

[5] Bose J, Babourina O, Rengel Z. Role of magnesium in the alleviation of aluminum toxicity in plants. Journal of Experimental Botany, 2011; 62(7): 2251–2264.

[6] Clara KC, Tama CF, David FG, Leon VK. The role of iron-deficiency stress responses in stimulating heavy-metal transport in plants. Whole plant, environmental, and stress physiology. Plant Physiol, 1998; 116(3): 1063-1072.

[7] Farquhar WB, Edwards DG & Jurkovitz CT, Weintraub WS. Dietary sodium and health, more than just blood pressure. Journal of the American College of Cardiology, 2015; 65(10): 1042-1050.

[8] Hafeez B, Khanif YM, Saleem M. Role of zinc in plant nutrition- a review. American Journal of Experimental Agriculture, 2013; 3(2): 374-391.

[9] Hirel B, Gouis J L, Ney B, Gallais A. The challenge of improving nitrogen use efficiency in crop plants, towards a more central role for genetic variability and quantitative genetics within integrated approaches. Journal of Experimental Botany, 2007; 58(9): 2369–2387.

[10] Iqbal D, Pawar RK, Sharma RK. Physico-chemical standardization of *Butea Monosperma* (Lam.) Kuntze (Palasha): An ayurvedic drug. Int J Pharm Quality Assurance, 2010; 2(1): 49-51.

[11] Matschi S, Werner S, Schulze W X, Legen J, Hilger HH, Romeis T. Function of calcium-dependent protein kinase CPK28 of *Arabidopsis thaliana* in plant stem elongation and vascular development. Plant J. 2013; 73: 883-896.

[12] Nascimento GGF, Locatelli J, Freitas PC, Silva GL. Antibacterial activity of plant extract and phytochemical on antibiotic resistance bacteria. Braj. J. Microbio, 2000; 31(4): 247-256.

[13] Naylor EE. The Hydrogen-Ion Concentration and the Staining of Sections of Plant Tissue. American Journal of Botany, 1926; 13(5): 265-275.

[14] Padmashree MS, Roopa B, Ashwathanarayana R, Naika R. Antibacterial properties of *Ipomoea staphylena* Roem & Schult. plant extract with comparing its preliminary qualitative phytochemical and qualitative GC-MS analysis. Tropical plant research, 2018; 5(3): 349-369.
[15] Paul P, Simm S, Blaumeiser A, Scharf K, Fragkostefanakis S, Mirus O, Schleiff E. The protein translocation systems in plants-composition and variability on the example of *Solanum lycopersicum*. BMC Genomics, 2013; 14: 189.
[16] Prabha TN, Bhagyalakshmi N. Carbohydrate metabolism in ripening banana fruit. Phytochemistry, 1998; 48(6): 915-919.
[17] Pradeepkumar T, Indira V, Sanker M. Nutritional Evaluation of wild leafy vegetables consumed by tribals in Wayanad District of Kerala. Proc Natl Acad Sci India Sect B Biol Sci, 2015; 85:93-99.
[18] Ruley AT, Sharma NC, Sahi SV. Antioxidant defense in a lead accumulating plant, *Sesbania drummondii*. Plant Physiology and Biochemistry, 2004; 42(11): 899-906.
[19] Sarkar N, Barik A. Free fatty acids from Momordica charantia L. flower surface waxes influencing attraction of *Epilachna dodecastigma* (Wied.) (Coleoptera, Coccinellidae), International Journal of Pest Management, 2015; 61(1): 47-53.
[20] Takeda E, Taketani Y, Sawada N, Sato T, Yamamoto H. The regulation and function of phosphate in the human body. Biofactors, 2004; 21(1-4): 345-55.
[21] Wang S, Zhong S, Lim CT, Nie H. Effects of fiber alignment on stem cells–fibrous scaffold interactions. J. Mater. Chem. B, 2015; 3: 3358-3366.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journals
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

GEORGE ELIOT AND FEMINISM-A STUDY

M.S. PARAMESWARA
Assistant Professor of English
S.J.M. College for Women, B.D. Road, Chitradurga-577501, India
Email- parameshwara30@gmail.com Mo-9448175692

Abstract

Feminism**,** the belief in social, economic, and political equality of the sexes. Although largely originating in the West, feminism is manifested worldwide and is represented by various institutions committed to activity on behalf of women's rights and interests. George Eliot wrote in the inescapable context of the Victorian Woman Question of the second half of the nineteenth century; the most recent, focused renewal of interest in her work occurred in the context of the second-wave feminism of the last decades of the twentieth century. This conflict was one that Eliot had begun to experience while she was still Mary Ann Evans, a dutiful daughter. By the time she left home, at the age of thirty, she had been running her widowed father's household for thirteen years and had cared for him devotedly through the illness that led to his death. The best that Eliot's heroines can hope for is that loss will be transmuted into the heroism of renunciation: "It is the very perception that the thing we renounce is precious, is something never to be compensated to us, which constitutes the beauty and heroism of renunciation" The fates of Eliot's heroines, in particular Maggie Tulliver's drowning and Dorothea's diminishment into domesticity, became critical cruxes around which claims about Eliot's attitudes toward women and gender were negotiated.

Keywords- Feminism, second wave, radical feminists, equality, rights, heroism, renunciation.

INTRODUCTION

Feminism, the belief in social, economic, and political equality of the sexes. Although largely originating in the West, feminism is manifested worldwide and is represented by various institutions committed to activity on behalf of women's rights and interests.

Throughout most of Western history, women were confined to the domestic sphere, while public life was reserved for men. In medieval Europe, women were denied the right to own property, to study, or to participate in public life. At the end of the 19th century in France, they were still compelled to cover their heads in public, and, in parts of Germany, a husband still had the right to sell his wife. Even as late as the early 20th century, women could neither vote nor hold elective office in Europe and in most of the United States (where several territories and states granted women's suffrage long before the federal government did so). Women were prevented from conducting business without a male representative, be it father, brother, husband, legal agent, or even son. Married women could not exercise control over their own children without the permission of their husbands. Moreover, women had little or no access to education and were barred from most professions. In some parts of the world, such restrictions on women continue today.

George Eliot wrote in the inescapable context of the Victorian Woman Question of the second half of the nineteenth century; the most recent, focused renewal of interest in her work occurred in the context of the second-

wave feminism of the last decades of the twentieth century. These contexts have amplified the ambivalence that marks Eliot's relationship to her own position as a woman intellectual and the representation of women in her work. For much feminist scholarship on Eliot in the twentieth century, the focus was not on gender broadly conceived but on her representation of women, and its relationship to her own experience, and it is with this focus that this essay begins.

A variety of critical turns and developments of the last decades, however— toward integration of formal with cultural or historical concerns; toward broader conceptions of gender studies and queer theory—have brought into view a more expansive set of questions about how Eliot's work grapples with questions of gender and sexuality, toward which this essay will move. At its most fundamental, the "woman question" centered on the conflict of women's vocational needs and ambitions, in relation to an increasingly rich and complex public sphere, with cultural expectations that confined the vocation of woman to the home.

This conflict was one that Eliot had begun to experience while she was still Mary Ann Evans, a dutiful daughter. By the time she left home, at the age of thirty, she had been running her widowed father's household for thirteen years and had cared for him devotedly through the illness that led to his death. After the Evangelical piety of her school years, she created a brief but intense household crisis in her teens by refusing to accompany her father to church; though she later regretted her intransigence, her translation of Friedrich Strauss's The Life of Jesus (1846) in her twenties completed her abandonment of Christian orthodoxy.

These years suggest an identity already divided between the domestic role of the dutiful daughter and the more publicly participatory role of the "strong-minded woman" that Thomas Carlyle disapprovingly pronounced her on learning of her extramarital union with the already-married George Henry Lewes (qtd. in Haight 160–61). Certainly, when she arrived in London in the 1850s, as a femme émancipée, translator, essayist, and reviewer, and editor (in all but name) of the liberal Westminster Review, Eliot seemed on the brink of a "strong-minded," if not radically feminist, career. By 1857, when her first work of fiction, Scenes of Clerical Life, appeared in volume form, most of her closest friends were feminist activists, such as Barbara Bodichon and the suffragist Clementia (Mrs. Peter) Taylor. That year itself was a significant one for feminist activism, with the passage of the Matrimonial Causes Act and a failed but hard-fought effort to pass a Married Women's Property Bill, in both of which efforts Bodichon was involved. Gillian Beer observes that "The people to whom George Eliot offered energy prove almost to a woman to have been" in sympathy with the women's movement. Yet as so many scholars have noted, Eliot's practical support for such feminist efforts as the founding of what became Girton College, and for the feminist English Woman's Journal, begun by Bodichon and Bessie Rayner Parks in 1858, was tepid. She contributed £50 to the foundation of the college and subscribed to, but claimed to be too busy write for, the journal. Throughout her career, Eliot tended to emphasize not her connections to women's activism but her exceptionality as a woman and an artist, and the extent to which this exceptionality exempted her from certain kinds of political involvement. In an often quoted 1867 letter to John Morley, addressing the topic of "Female enfranchisement," she asserts that "the peculiarities of my own lot have caused me to have idiosyncrasies rather than an average judgment"

The inescapable, shaping features of her "lot" as an intellectual, socially emancipated woman in Victorian society form the basis for a disconnection from the "lot" of Victorian women generally. Similarly, as a novelist, she represents herself as standing above or to the side of political or ideological questions: "My function," she claimed in an 1878 letter to Taylor, "is that of the aesthetic, not doctrinal teacher the rousing of the nobler feelings which make mankind desire the social right, not the prescribing of special measures". The adjective "doctrinal"

here hovers between a political and a theological sense. That ambiguity allows Eliot to disavow political actionand embrace instead a quasi-hieratical, but also quintessentially female, function"the rousing of the nobler feelings." Similarly, as Eliot began to conceptualize her role as a novelist, her initial concern was to distance herself from the triviality associated with popular women's writing.

As many critics have noted, Eliot's Westminster Review essays of the 1850s function as manifestos for the ideas about fictional realism that she was developing. Two "Woman in France: Madame de Sablé" (1854) and "Silly Novels by Lady Novelists" focus specifically on the gender of authorship. In "Woman in France," Eliot attempts a transvaluation of the apparently trivial, domestic matter of women's writing: "One might say, at least with regard to the [French] women of the seventeenth century, that their writings were but a charming accident of their more charming lives, like the petals which the wind shakes from the rose in its bloom" But such floral emanations from seventeenth-century aristocratic women in France, who "were not trying to make a career for themselves. thought little, in many cases not at all, of the public" (Selected Essays 9) could hardly serve as a model for Eliot's needs and ambitions as a middle-class Victorian woman earning a living by her pen. Models closer to home, however, were more threatening in their very proximity, and evoked not Eliot's admiration but her scorn.

In "Silly Novels," Eliot mounts a coruscating attack on the "mind-and-millinery" genre. She mocks the genre's frank wish-fulfillment, its unapologetic mingling of worldly and ethical pretensions: "The fair writers . . . think £500 a miserable pittance; Belgravia and 'baronial halls' are their primary truths; and they have no idea of feeling interest in any man who is not at least a great landed proprietor, if not a prime minister" at the same time, these women writers appear to "think that an amazing ignorance, both of science and of life, is the best possible qualification for forming an opinion on the knottiest moral and speculative questions"

What is striking about Eliot's humorous anatomization of women novelists the "oracular species" the "white-neck-cloth species" and the "modern-antique species" is less its lack of sisterly solidarity, how sharply Eliot draws the line between "lady novelists" and her own incipient fictional practice, than how close to that line the novels she writes will prove to fall . What is Dorothea Brooke possessed of "that kind of beauty which seems to be thrown into relief by poor dress" if not a version of "the ideal woman in faculties and flounces" Do Romola and The Spanish Gypsy avoid the anachronism of the modern-antique species, "which unfold to us the domestic life of Jannes and Jambres, the private love affairs of Sennacherib, or the mental struggles and ultimate conversion of Demetrius the silversmith"

The Westminster Review critic was far from alone in noting that "We cannot escape the feeling that the chief interest of Romola reposes on ideas of moral duty and of right which are of very modern growth, and that they would have been more appropriately displayed on the modern stage" (Carroll 217). Rather than break with the feminine tradition of the "mind-and-millinery" novel, Eliot attempts to revise it. She replaces its trumped-up conflicts—"as often as not [the heroine] marries the wrong person to begin with, and she suffers terribly from the plots and intrigues of the vicious baronet whatever vicissitudes she may undergo, from being dashed out of her carriage to having her head shaved in a fever, she comes out of them all with a complexion more blooming and locks more redundant than ever" with ethical crises of vocation and desire. But the heroines, the mistaken marriages, and the social "vicissitudes" remain—they are as much the stuff of High Realism as of silver fork and sensation novels.

The very proximity of her own narratives to those of her sister-novelists, not the distance between them, surely underlies the intensity barely masked by its wit of Eliot's disavowal of kinship. In remaking the society

novel as not silly but serious, not materialistic but moralistic, Eliot grounds her aesthetic in the suffering of women, which becomes for her a test of realism. In her own case, the choice to follow the promptings of intellectual and romantic ambition was in fact marked by loss. Her decision to live with Lewes affected a total breach with her brother Isaac, the head of the family that was not healed until just before her death, on the occasion of her late, brief marriage to John Cross. Meanwhile, a gulf opened between herself and female peers who valued their respectability. One of the less edifying records of Victorian feminism is the consternation of several redoubtable activists for women's higher education over the propriety of visiting Eliot: "Mrs. Gurney takes the same view that you do," wrote Emily Davies to Adelaide Manning, "that it is justifiable to go and see Mrs. Lewes herself, but not to meet people at her house" Certainly, Eliot out wrote and outlasted the social repercussions of her transgressions; in her later life, no less unimpeachably respectable an admirer than Queen Victoria collected her autograph along with that of Lewes.

The image of Eliot as marmoreal sybil, fostered by herself, by Lewes, and by Cross's Life and Letters buried the traces of Eliot's lifelong ambivalence, questioning, and testing of convention beneath its weight. Reading Cross's Life and Letters, the popular, prolific, but less celebrated novelist Margaret Oliphant could observe enviously that Eliot had "no trouble in all her life as far as appears, but the natural one of her father's death—and perhaps coolnesses with her brothers and sisters, though that is not said"

This startlingly inaccurate judgment testifies to how much had to be "not said" to allow Eliot, an unmarried "wife" a step- rather than biological mother; and, in T. H. Huxley's phrase, "a person whose life and opinions were in notorious antagonism to Christian practice in regard to marriage, and to Christian theory in regard to dogma, to become a prominent, celebrated voice of secular morality. But the closet, as Eve Sedgwick reminds us, is a particularly uncomfortable and porous shelter. Though Eliot scaled remarkable heights as Victorian woman intellectual, she could hardly forget that from one culturally non-negotiable point of view, instantiated by her brother, she had not risen but fallen.

"There is no question on which I am more inclined to hold my peace and learn," she wrote in a famously opaque pronouncement, "than on the 'Women Question.' It seems to me to overhang abysses of which even prostitution is not the worst" Eliot's proximity to these gothic, unspecified abysses, and the real losses that it brought (of connection to or reproduction of biological family, of ordinary sociality), create a lasting connection in her work between desire and loss, a connection experienced not exclusively, but most intensely, by women. Eliot continually imagines women as intellectual and aesthetic subjects, motivated by desires for thought, utterance, and art.

As continually, she narrates the frustration or abandonment of their vocations: from the Methodist preacher Dinah Morris, who at the end of Adam Bede embraces her church's ban on women's ministry; to the "ardent, theoretic, and intellectually consequent" Dorothea Brooke who reads theological treatises, longs to learn classical languages, and plans utopian communities, but by the end of Middlemarch is "known only in a certain circle as a wife and mother" to the paired singers of Daniel Deronda, the Princess Halm-Eberstein, whose career has severed her from all religious and familial ties, and Mirah Lapidoth, who avoids such isolation by eschewing musical performance for Deronda and Zionism; and to Armgart, in the poem of that title, who chooses performance over marriage, only to lose her voice and resign herself to teaching others.

If vocational passions are thwarted, romantic ones are not guaranteed fulfillment. In The Mill on the Floss, Maggie's renunciation of her love for Stephen does not obviate the apparent necessity for her death; as she turns in despair to "the Unseen Pity that would be with her to the end," the floodwaters have already begun to rise about

her, and she drowns in her brother's arms Like Maggie choosing between loyalty to her clan and loyalty to her desire, Fedalma, the half-gypsy heroine of The Spanish Gypsy, must choose between her Spanish betrothed, Duke Silva, and her gypsy father, his captive enemy; Romola de' Bardi's love for Tito Melema ends definitively when he betrays her father by selling his books. Women's desires, whether artistic or romantic, historical or contemporary, end in loss, renunciation, or the transformation of a suffered loss into a chosen renunciation.

This connection is present from the beginning of Eliot's career as a writer of fiction. Despite its apparent remove from scenes of activism or questions of women's rights, Scenes of Clerical Life features in its three novellas as many suffering wives: in "Amos Barton," domestically angelic Milly Barton, a "large, fair, gentle Madonna" , whose death sanctifies her otherwise ordinary, bumbling husband; in "Mr. Gilfil's Love Story," childlike Caterina Sarti, the first of Eliot's female singers and also the first of many fantasized or actual uxoricides; and most strikingly, Janet Dempster, the abused, alcoholic, and ultimately redeemed wife of "Janet's Repentance." Following the paths laid by this initial gallery, Eliot's major female protagonists, doomed (Maggie Tulliver), ultimately conventional struggle to forge significant lives against social restrictions and demands always tied to their identities as women.

It is these struggles that anchor the realism of their narratives. In a review in the Westminster Review of popular author Geraldine Jewsbury's novel Constance Herbert, Eliot protested "the moral . . . illustrated in the novel by the story of three ladies who, after renouncing their lovers, or being renounced by them, have the satisfaction of feeling in the end that these lovers were extremely good-for-nothing and that they (the ladies) have had an excellent riddance." Such a pleasing outcome, Eliot asserts, reflects neither "the true doctrine of renunciation, nor a true representation of the realities of life." Any true representation of "the realities of life" must confront the reality of loss.

The best that Eliot's heroines can hope for is that loss will be transmuted into the heroism of renunciation: "It is the very perception that the thing we renounce is precious, is something never to be compensated to us, which constitutes the beauty and heroism of renunciation" Maggie's fate represents perhaps Eliot's most direct rebuke to Jewsbury's false doctrine. Tempted first to run away with Stephen, and then to return to him, Maggie conquers her temptation by clinging to "the memories that no passion could long quench: the long past came back to her, and with it the fountains of self-renouncing pity and affection"

Maggie chooses a return to her family of origin over an exogamous desire. "Women, very properly, don't change their views, but keep to the notions in which they have been brought up; it doesn't signify what they think they are not called upon to judge or to act asserts Harold Transome loftily. Harold is arrogant and ignorant; like Lydgate, he will pay for the "spots of commonness" that make him conventional in his social judgments and therefore blind to the significance that women's actions will come to have for him (in particular, those of his mother, in bearing him out of wedlock).

But if Eliot reveals the cost, to men as well as to women, of such assumptions, she nevertheless retains at the center of her project a Victorian belief in the association of the figure of Woman with social reproduction, continuity, and instinct, and of the association of creativity, change, and invention with masculinity. A version of Maggie's choice is repeated by Romola de' Bardi in Romola, who leaves her husband Tito when she discovers that he has sold her father's scholarly library, only to return at the direction of Savonarola: "My daughter, if the cross comes to you as a wife, you must carry it as a wife. You may say, 'I will forsake my husband,' but you cannot cease to be a wife". Although Romola pleads that her father's death as well as Tito's betrayal have released her from her loyalties, Savonarola frames Romola's necessary return as a daughterly as much as a wifely duty:

"If you held that [Christian] faith, my beloved daughter, you would feel that Florence was the home of your soul as well as your birthplace, because you would see the work that was given to you to do there" (433; ch. 40). Even in cases, such as that of Eppie in Silas Marner and Esther Lyon in Felix Holt, in which the daughter chooses an elective over a biological family tie, and weds the man of her choice, the happy ending is framed as both a renunciation and a return. In rejecting her status as heiress to Transom Court and, at the same time, the hand of Harold Transom, Esther Lyon gives up a wealth and ease to which she is not indifferent, for marriage to a man determined to remai poor. Eppie, too, in rejecting Godfrey Cass's claim of fatherhood, gives up the opportunity to become a "lady," and marries a working man instead. In both cases, the marriages are to men warmly approved of by the foster-fathers, who are included in the subsequently formed households; thus in feeling, if not in biological fact, the daughter's choice is one that entails a return to the family fold.

This necessity of choice, often between the family of origin and a new romantic or vocational direction, and always involving some moment of renunciation, that Eliot imposes on her female protagonists is central to her conception of fictional realism. Her aesthetic practice is built around her Victorian conception of the differential in experience between men and women and its consequences: "As a fact of mere zoologi-cal evolution, woman seems to me to have the worse share in existence. But for that very reason.

I would the more contend that in the moral evolution we have an 'art that does mend nature.' And in the thorough recognition of that worse share, I think there is a basis for a sublimer recognition in women and a more regenerating tenderness in man" It is in the representation of the operation of that "thorough recognition" that the triviality of "silly novels" is transmuted, in Eliot's imaginative effort, into her own "art that does mend nature." While Eliot's interpretation of Victorian domestic ideology was hardly unconventional, both the bleakness of its fictional application, and its tension with Eliot's own life and career, were nevertheless puzzling to Eliot's contemporaries and almost scandalous for twentieth-century feminist criticism. In 1861, for example, Dinah Mulock reviewed The Mill on the Floss in Macmillan's magazine. Like Eliot a woman of letters and A Woman's Thoughts About Women which offered advice and support for single women), Mulock finds sympathetic the question the novel poses: "What is to become of the hundreds of clever girls, born of uncongenial parents, hemmed in with unsympathizing kindred, . . . blest with no lover on whom to bestow their strong affections, no friend to whom to cling for guidance and support?".

Yet Mulock cannot reconcile herself to what she sees as Eliot's failure to inculcate a Christian resignation that might "lighten any burdened heart, help any perplexed spirit, comfort the sorrowful, succour the tempted, or bring back the erring into the way of peace" (Carroll 156). She concludes unhappily that "uncertainty is the prevailing impression with which we close The Mill on the Floss"

Similarly, Sidney Colvin, reviewing Middlemarch in 1873, takes its topic to be "the necessary disappointment of a woman's nobler aspirations in a society not made to second noble aspirations in a woman," and also feels "uncertainty" in the face of the novel's "chastened and subdued .conclusion." Colvin, like Mulock, locates this deficit in Eliot's implicitly post-Christian worldview: "Is that a literature which confronts all the problems of life and the world . . . and all the importance of one life for the mass, is it that such a literature must be like life itself, to leave us sad and hungry?". Ending with this rhetorical question, Colvin suggests an affirmative answer to his negative query. Like Thomas Hardy only a few years later, Colvin here proposes a female protagonist as the attest representative of a troubling, secular, modernity. It is Tess Durbey field who, in Tess of the D'Urbervilles experiences those "feelings that might almost have been called those of the age the ache of modernism" feelings already legible in Maggie Tulliver, Dorothea Brooke, and Eliot herself. In the framework

of the powerful feminist scholarship that developed around Victorian women novelists beginning in the 1970s, the ache sometimes threatened to overwhelm the modernism outright. Kate Millett in Sexual Politics (1968) lamented that 'Living in sin,' George Eliot lived the revolution as well, perhaps, but she did not write of it Zelda Austen, in the resonantly titled article "Why Feminist Critics Are Angry at George Eliot came to Eliot's defense against this and similar reproaches by emphasizing Eliot's "fidelity to the actual" and her "pity for both men and women in their suffering [that] transcended anger". In the 1980s, readings of Eliot's representations of women began to produce more ambivalent and less polarized interpretations. As Tracey Rosenberg observes in her useful summary of feminist responses to Eliot, in the 1980s "the 'traditional' modes of womanly behavior that she allegedly perpetuated began to be viewed as astute analyses of the position of women" .

The fates of Eliot's heroines, in particular Maggie Tulliver's drowning and Dorothea's diminishment into domesticity, became critical cruxes around which claims about Eliot's attitudes toward women and gender were negotiated. In Mary Jacobus's Irigarayan analysis, for example, Maggie's drowning becomes moment in the novel we move most clearly into the unbounded realm of desire, if not of wish fulfillment. It is at this moment of inundation, in fact, that the thematics of female desire surface most clearly".

Deirdre David concludes a book that argues for Eliot's generally "strong ideological bond to patriarchal culture and to certain conservative modes of thought" with a moment of mourning for Maggie and Eliot: "Lastly, dies, perhaps, as an emblem of irresolvable contention between the Victorian containment of woman to an undeveloped intellectual life and the elevation of one woman intellectual to iconic sagehood". Since the 1990s, with the rise of gender and sexuality studies and the partial absorption of the methods and insights of feminist theory into a broader range of methods and inquiries, debates over the representation of women have become a less defining feature of scholarship on Eliot.

In Rosenberg's account, this development is not entirely a gain; on the one hand, Eliot is "releas[ed] from the obligation to meet specific requirements in order to fulfill a position as a feminist heroine," on the other, the corollary is that "feminist research on Eliot work which defines itself in its title or main thesis as 'feminist' has slowed to a crawl". To the extent that this claim is accurate, it might not have been altogether unwelcome to Eliot, who insisted, in a letter to Jane Senior, that "I know very little about what is specially good for women only a few things that I feel sure are good for human nature generally, and about such as these last alone, can I ever hope to write or say anything worth saying"

Indeed, the tension in Eliot's work between the "special" or particular situation of women, which Senior seems to be soliciting Eliot to address, and the situation of a more general "human nature" is itself an area of inquiry that can open onto broader questions of gender and representation. That tension between the female particular and the human general is perhaps a particularly salient iteration of what Catherine Gallagher calls "the strife between type and instance" that, she suggests, characterizes fictional realism as Eliot developed it.

Gallagher argues that Dorothea Brooke's struggles, and the reader's response to her character, exemplify a general, rather than gendered, relationship to human corporeality made vivid by fictional realism: "George Eliot is the greatest English realist because she not only makes us curious about the quotidian, not only convinces us that knowing its particularity is our ultimate ethical duty, but also, and supremely, makes us want it".

To the extent, however, that the constricting "type" against which Dorothea presses as an "instance" is what was for Victorian culture the type of types Woman her struggle, and potentially the reader's relationship to her, remain over determined by gender. Certainly thwarted vocational and romantic aims shape men's as well as

women's careers in Eliot's novels. With some justice, Tom Tulliver reproaches Maggie: "Yes! I have had feelings to struggle with [in his unrequired love for Lucy Deane]; but I conquered them. I have had a harder life than you have had: but I have found my comfort in doing my duty" Middlemarch is full of failed male vocations: Casaubon's as a scholar, Lydgate's as a medical researcher, even the Reverend Farebrother's passion for natural history, checked by the need to support a family of women. High-minded men Bardo de' Bardi in Romola, Philip Wakem in The Mill on the Floss, and Mordecai Cohen in Daniel Deronda are thwarted by physical infirmity. In "Silly Novels," Eliot mocks the way in which "The men play a very subordinate part by [the heroine's] side. . . .

The final cause of their existence is that they may accompany the heroine on her 'starring' expedition through life" Eliot strives to avoid such partisanship; a social canvas on which the struggles of both men and women are given equal weight on which, to adapt Middlemarch's famous phrase, men and women show "equivalent centre[s] of self, whence the lights and shadows must always fall with a certain difference" remains one of the defining features of her novels. "She seems to have what I never saw in any woman before a fountain of friendship toward men" (Middlemarch 629; ch. 76), reflects Lydgate wistfully, when Dorothea offers him financial and emotional support in the face of suspicion and self-doubt. Deronda eases Gwendolen's conscience after Grandcourt drowns; Dolly Winthrop reaches out to Silas Marner when he finds himself unexpectedly the guardian of infant Eppie.

But as frequent as such connections between women and men are moments of profound division, such as Lydgate's despairing reflection that Rosamond "no more identified herself with him than if they had been creatures of different species and opposing interests" The very titles of her novels hint at the tension between these two poles.

The masculine eponyms of Adam Bede, Silas Marner, Felix Holt, and Daniel Deronda have seemed to many readers priggish and unreal, while the novels' erring women (Hetty Sorrel, Mrs. Transome, Gwendolen Harleth) offer the complexity the masculine protagonists lack. Conversely, those novels most clearly centered on female protagonists are named instead for locales—The Mill on the Floss, Middlemarch as if to insist on the public and general, not merely domestic and personal, significance of women's lives.

A telling division of structure, too, haunts many of the novels. Middlemarch enfolds an originally separate tale entitled "Miss Brooke" (Middlemarch xii); Daniel Deronda notoriously elicited from F. R. Leavis the opinion that the Deronda plot should be excised altogether; Felix Holt, as Bonnie Zimmerman observes, "seems to be sundered into parts corresponding to the traditional male and female spheres of interest. . . .

George Eliot is forced into flimsy attempts at unification by means of complicated plot resolutions and coincidences" . Uniting the "separate spheres" of masculine power and feminine influence is an aspiration as much as an achieved goal of Eliot's work. Most significantly, men's suffering in Eliot's novels lacks the conclusive significance of women's renunciation and loss. It is Maggie's death, not Tom's, that constitutes the fatality of the ending of The Mill on the Floss; it is Gwendolen Harleth's parting from Deronda, not the death of Ezra Cohen, that gives the close of Daniel Deronda its poignancy.

The conflicts Eliot stages between vocation and renunciation, duty and desire, remain saturated with gendered significance. Finally, gothic shards of murderous intent, most frequently directed against male characters, occasionally break the surface in the novels to mitigate her heroine's fates and to make room, however briefly or covertly, for wishes entirely the opposite of renunciatory. In Middlemarch we meet very briefly the

actress Madame Laure, who repeats, in Eliot's own italics, "I meant to do it" as she confesses to Lydgate that she murdered her husband on stage under the cover of dramatic action.

This direct linkage of aggressive motive to fatal effect is, however, unusual; usually it is a half-formed wish that precedes an apparently unconnected fatality. As Carol Christ memorably summarizes: People die conveniently in George Eliot's novels. Grandcourt falls off a boat and drowns at the moment when Gwendolyn finds her murderous fantasies unbearable. In "Mr. Gilfil's Love Story," Anthony collapses immediately before Caterina comes to the Rookery with the intention of killing him. Casaubon dies immediately before Dorothea comes to the garden to promise against her will to obey her husband's wishes after his death. By dying at the right moment, Robert Dempster saves Janet, and Tito saves Romola from their decisions to rededicate their lives to their marital duties.

It is almost always men who suffer these convenient fates, and often women whose aggressive fantasies they fulfill, clearing the way for a turn from renunciations toward ends that, if disappointing in relation to earlier ambitions, still make room for a modicum of happiness. Romola, for example, becomes the head of the thriving little family consisting of herself, Tessa, Tessa's mother, and the children of Tessa and Tito. As Gillian Beer observes, calling it a "weakness. . . . The conclusion of Romola is [Eliot's] one conformity to that possible ending which she had resisted in [Frederika] Bremer and Jewsbury: the woman on her estate, exempted from passion and passed into wisdom".

Beer's phrase "exempted from passion" in this context suggests that sexual desire, an erotic attraction to beauty and vitality of the kind that Romola initially feels for Tito Melema, Maggie for Stephen Guest, and Dorothea for Will Ladislaw, is as troublesome as the vocational kind. The most conventionally desirable male characters often spell trouble for the women they attract: Stephen Guest, Will Ladislaw, with his "smile [that] was delightful . . . a gush of inward light illuminating the transparent skin as well as the eyes, and playing about every curve and line as if some Ariel were touching them with a new charm"

Tito Melema, whose "bright face show[ing] its rich tint of beauty" bursts on Romola's Miranda-like innocence"like a wreath of spring" Dorothea's happy union with Ladislaw offers a counter to the disasters wreaked by the fickle Stephen and Tito, but before it can occur he deeply wounds both Rosamond and Dorothea by his flirtations, causes scandal for Dorothea by making their relationship the subject of Casaubon's codicil, and necessitates the renunciation of her fortune in order that they may wed.

In fact, the fates of women who experience or even imagine sexuality outside of marriage in Eliot's novels suggest that she shared Victorian mainstream culture's distrust of the disruptive energies of eros and the localization of that distrust in a stringent demand for female "purity," as well as a perhaps more sympathetic apprehension of the consequences of women's "worse share in existence," the physical as well as social burdens of pregnancy and maternity.

The elaborate construction of marriages where the plot clearly calls for extramarital unions (the mock marriage into which Tito inveigles Tessa in Romola; the secret marriage between Godfrey Cass and Molly Farren in Silas Marner), and the fates of unmarried mothers are among the more conventional features of Eliot's novels. Lydia Glasher, the about-to-be-discarded lover of Grandcourt, confronts Gwendolen Harleth to tell her that "Mr. Grandcourt ought not to marry anyone but me. I left my husband and child for him nine years ago.

Those two children are his." To Gwendolen, she appears as a gothic apparition, "as if some ghastly vision had come to [Gwendolen] in a dream and said, 'I am a woman's life'" . That ostentatiously admonitory scene

recurs at the end of Felix Holt, when Esther encounters the revelation of Mrs. Transome's long-hidden affair with Jermyn: "The dimly suggested tragedy of this woman's life, the dreary waste of years empty of sweet trust and affection, afflicted her even to horror" (597; ch. 50). Horror too is what Dorothea imagines, warning Rosamond off an affair with Ladislaw: "I mean, marriage drinks up all our power of giving or getting any blessedness in that sort of love. I know it may be very dear but it murders our marriage—and then the marriage stays with us like a murder—and everything else is gone"

As Hina Nazar observes, writing of Dorothea's marriage to Casaubon, "In her repeated attempts to draw her estranged husband into relationship, to make a disembodied marriage a real marriage, Dorothea transforms marriage into ethics" . To "murder" marriage, "the bourne of so many narratives" that "is still a great beginning" is, in Eliot's vision, to sever some of the strongest ties that bind, not only men and women, but realism and ethics. Eliot's invocations of marital intimacy can be equally reverential, as when she describes "that quiet mutual gaze of a trusting husband and wife that is like the first moment of rest or refuge from a great weariness or a great danger" shared by Nancy and Godfrey Cass in Silas Marner

Yet Eliot's representation of erotic feeling, if not of sexual experience, is more unsettlingly vivid than such conventional moments might suggest. Notably, it is not Eliot's obviously "bad" women, such as Hetty Sorrel and Rosamond Vincy, who are most susceptible to sensual pleasure. Hetty and Rosamond, in fact, are rather cold; they feel their own attractions keenly, and enjoy being looked at (always a sign of flawed morality), but their affective relationship to their masculine suitors is essentially functional: admiration feeds their egos.

Rather, it is Eliot's most heroic and monumental heroines Maggie, Dorothea, Romola—who are unselfconsciously, vividly embodied. Dorothea, for example, found by men "bewitching when she was on horseback," enjoys riding in "a pagan sensuous way" that makes her. Her final reunion with Ladislaw, which causes her a "throbbing excitement," takes place in a thunderstorm, culminating with "the flood of her young passion bearing down all the obstructions" of money and parentage that have parted them For Gallagher, Dorothea's awakening to her erotic attraction to Ladislaw embodies the erotic energy of narrative itself. When Dorothea awakens to her "yearning" for Ladislaw, which occurs after she learns of Casaubon's codicil, she "experiences not just a reorganization of her consciousness but its annexation of a desiring body. . . . She stands for all novel characters in their demand for realization"

If she does, she embodies that demand not, like Rosamond or Hetty, by a claim for recognition from the masculine other, but by an overmastering impulse toward him. If Dorothea comes to feel her own need for embodiment, it is Maggie whom Eliot represents as most fully embodied throughout her narrative: from her hungry, muddy, curly-haired childhood, through her queenly emergence into young adulthood, with a "broad-chested figure . . . the eyes are liquid, the brown cheek is firm and rounded, the full lips [that] are red," to the climactic moments of her erotic life, the mutual attraction to Stephen. That attraction is located most specifically, as many critics have noted, in the fleshly reality of Maggie and Stephen's arms. Their physical relationship begins with Stephen's "offer of a firm arm"; "There is something strangely winning to most women," the narrator reflects, "in that offer of the firm arm: the help is not wanted physically at that moment, but the sense of help the presence of strength that is outside them and yet theirs—meets a continual want of the imagination". This moment is one of the few exceptions to the implicitly masculine tone that characterizes Eliot's generalizing narrative comments; here, the narrative seems to identify with the feminine desire that it describes. It is perhaps as a way of minimizing this unaccustomed identification that the narrative voice, in the next sentence, suddenly distances itself from the awareness it has just expressed: "Either on that ground or some other, Maggie took the arm".

The sudden swerve from claiming intimate knowledge to waiving certainty is startling, but for us as for Maggie—the sense of intimacy, the remembered pressure of that arm, remains. The power of such a frank representation of female desire to disturb is attested, perhaps, by the fulminate responses that Stephen Guest, and Maggie's attraction to him, elicited from some male Victorian critics, of whom Swinburne is only the most energetic example:

If we are really to take it on trust, to confront it as a contingent or conceivable possibility, resting our reluctant faith on the authority of so great a female writer, that a woman of Maggie Tulliver's kind can be moved to any sense but that of bitter disgust and sickening disdain by a thing. I will not write, a man—of Stephen Guest's if we are to accept as truth and fact, however astonishing and revolting, so shameful an avowal, so vile a revelation as this; in that ugly and lamentable case, our only remark, as our only comfort, must be that now at least the last word of realism has surely been spoken, the last abyss of cynicism has surely been sounded and laid bare.

That the proudly Decadent author of "Anactoria," among other works, should find so "astonishing and revolting" the attraction of a warm-blooded and naïve young woman for a handsome, admiring young man is hardly credible unless, as his negative invocation of "realism" suggests, it is precisely the prosaic nature of the case that alarms him. Lush couplets in the voice of a lover of Sappho only serve to bring that earlier "great female writer" within the purview of a male homo social, Hellenistic aesthetics; the contemporary expression of the desires of living women for ordinary men loudly disturbs those quiet Oxbridgean precincts.

Even more disturbing, perhaps, is the possibility that the "realism" of women's desire might dispense altogether with a masculine object. Shortly after Maggie takes Stephen's arm, the situation is reversed: it is Maggie's arm that becomes the object of Stephen's yearning: Who has not felt the beauty of a woman's arm? — the unspeakable suggestions of tenderness that lie in the dimpled elbow, and all the varied gently lessening curves down to the delicate wrist, with its tiniest, almost imperceptible nicks in the firm softness. A mad impulse seized on Stephen; he darted towards the arm, and showered kisses on it, clasping the wrist.

Here, the narrative voice seems indicatively, or at least normatively, masculine, in its identification with the position of Stephen's "mad impulse." But we might ask here what Kathryn Bond Stockton asks of the narrative voice of Middlemarch: "Why should the narrator's desire for a woman necessarily mark the narrator as a man?"

After all, Stockton points out, Middlemarch "comes to a climax in a scene between women [Dorothea and Rosamond]. Their erotic dynamics an orgasmic encounter between saint and supplicant conveys the possibility that a woman might (unconsciously) desire another woman. . . . The narrative could be read as functioning autocratically for a narrator who, within the text and through the telling, takes the place of a desiring woman"

Stockton is one of the few critics to have undertaken a sustained queer reading of Eliot's fiction. If we consider the concept of "queer" representation in the expanded sense in which it is sometimes currently used as denoting representation that falls outside of, or athwart, heterosexual norms, even if not committing itself fully to a representation of same-sex desire—then Eliot's oeuvre certainly invites such attention. We might consider the spillover of intimacy and attachment beyond the boundaries of the officially heterosexual couple: the nonerotic friendships between men and women; the multiplication of passionate or supportive, if not always orgasmic, encounters and connections between women; the characters whose vocational devotion trumps thoughts of marriage. But if Eliot invites such readings, she also resists them. Stockton's question "Why should the narrator's desire for a woman necessarily mark the narrator as a man?" is not entirely, in the context of Eliot's own affection life, a rhetorical one.

CONCLUSION

As Eliot's sage persona developed, particularly following the publication of Middlemarch, she attracted correspondence and visits from devoted readers, male and female. While she and Lewes called her female admirers "spiritual daughters," her relationships to them could be equivocal. In the case of the most devoted and frank in her acknowledgment of desire, the activist and journalist Edith Simcox, "Eliot was," as Ellen Rosenman writes, "more than willing to keep [Simcox's] desire in tension, never accepting but subtly encouraging it"

When Simcox pushed at the boundaries of subtlety after Lewes's death, however, Eliot reaffirmed them sharply: "She said expressly what she has often before implied to my distress that the love of men and women for each other must always be more and better than any other and bade me not wish to be wiser than 'God who made me'—in pious phrase".

Eliot then allows a thrilling kiss before parting, but, as Martha Vicinus sums up the sequel: Simcox knew exactly what she wanted those passionate kisses by the fire came from a pent-up fire within. But Eliot knew what she did not want, and deftly pushed her aside by telling her she wanted only her "beautiful affection." Two months later Eliot, reverting to her original name, Mary Ann Evans, married the young Johnny Cross, who had earlier called her Aunt. She left it to her stepson Charles Lewes to tell Simcox.

Eliot's capacity for both the experience and the representation of forms of desire and intimacy, as well her attachment to the signifying power of gender difference, were shifting, various, sometimes playful and generative, at others painful and even cruel to her protagonists, to her acolytes, and perhaps to herself. Vicinus's barely muffled indignation on behalf of Simcox, who "knew exactly what she wanted," suggests that now that feminist critics have stopped being angry with George Eliot, queer critics may be tempted to step into a similar affective role.

So many of us think we know what we want from Eliot, and it may be that none of us will ever quite have it.

REFERENCES

[1] Austen, Zelda. "Why Feminist Critics Are Angry with George Eliot." College English 37.6 (1976): 549–61.
[2] Beer, Gillian. George Eliot. Bloomington: Indiana UP, 1986.
[3] Carroll, David, ed. George Eliot: The Critical Heritage. New York: Barnes & Noble, 1971. Christ, Carol. "Aggression and Providential Death in George Eliot's Fiction." Novel 9.2 (1976): 130–40.
[4] David, Deirdre. Intellectual Women and Victorian Patriarchy: Harriet Martineau, Elizabeth Barrett Browning, George Eliot. Ithaca: Cornell UP, 1987.
[5] Eliot, George. Adam Bede. Ed. Valentine Cunningham. Oxford: Oxford UP, 1996.
[6] Eliot, George. Daniel Deronda. Ed. Graham Handley. Oxford: Oxford UP, 1988.
[7] Eliot, George. Felix Holt. Ed. Peter Coveney. London: Penguin, 1987.
[8] Hardy, Thomas. Tess of the D'Urbervilles. Ed. Juliet Grindle and Simon Gatrell. New York: Oxford UP, 1983.
[9] Millett, Kate. Sexual Politics. New York: Avon, 1969.
[10] Nazar, Hina. "Philosophy in the Bedroom: Middlemarch and the Scandal of Sympathy." The Yale Journal of Criticism 15.2 (2002). 293–314.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ACCLERATING THE PACE OF FINANCIAL INCLUSION

MUDDAGANGAIAH KC
Assistant Professor
Department of Commerce
Govt. First Grade College, Tumakuru-572102

ABSTRACT:

Several economic indicators are pointing to an economic recession. One indicator that has beaten the trend is the basket of retail loans advanced by banks. The year-on-year growth of these loans continues to be robust. But there is more to it than meets the eye. Public and private banks did not perhaps have a go at financial inclusion consciously but while pursuing their commercial goals, they stumbled across it and made a virtue of necessity. The necessity of course was to improve their bottom line. Financial inclusion is a lofty goal being pursued by the government owing to valid reasons, the most important being to put a stop to exploitation of the gullible masses by vested interests. Apart from rendering it more difficult for the vested interests to exploit the gullible masses, it seeks to transform the gullible masses into mainstreamers. Hence the banks have not approved of 'loans through the SHG window should also extend to productive activities.

Key words: Gullible, SHG, Financial inclusion, Microfinance.

1.1 Theoretical background

Financial inclusion is a lofty goal being pursued by the government owing to valid reasons, the most important being to put a stop to exploitation of the gullible masses by vested interests. Apart from rendering it more difficult for the vested interests to exploit the gullible masses, it seeks to transform the gullible masses into mainstreamers.

1.2 Statement of the problem

It is believed in well-informed circles that financial inclusion is already being achieved by the government, through its agencies and through some commercial entities. The latter are into banking. Public and private banks did not perhaps have a go at financial inclusion consciously but while pursuing their commercial goals, they stumbled across it and made a virtue of necessity. The necessity of course was to improve their bottom line. For example , private and public sector banks introduced innovation-driven and financial technology/ fintech-backed products and services to snare retail customers. Banks found the latter “bankable”, all of a sudden.In the process they achieved financial inclusion, perhaps even subconsciously. Fintech, supplemented by increasing digitisation, helped the banks reach out to customers inhabiting the remote villages too,through the microfinance route. Thus, catering to the base of the pyramid, helped the banks improve their bottom line. The cumulative effect of all these developments was that banks , intentionally or otherwise, had helped achieve financial inclusion to a certain extent. In the circumstances, it is to be examined whether the present ecosystem can be optimised to accelerate the pace of financial inclusion.

1.3 Review of literature

1. recent research suggests that the third largest private sector lender, namely Axis Bank, has clocked a healthy growth in core income. The bank was indeed growing into a strong retail bank (Aparna, 2020). Its aggression was conspicuous on the retail front. The aggression was being supported by investors. The bank had grown its branch network even as it was investing in its digital offerings. According to the bank's top management, physical as well as digital growth were part of its plan to grow the balance sheet and expand the customer base. The thrust on retail franchise showed -- deposits grew rapidly. Retail loans as usual were galloping. The 25 percent retail loan expansion drove the total loan book growth to 18 percent for the December 2019 quarter.

2. When people think of banking, most of them are automatically reminded of retail banking these days (Shelagh, 2019). This subset of the banking industry embraces basic financial services the banks offer to the general public. The profile of this category of customers has been rapidly changing, though. Appealing to Gen Z requires the banks to possess certain attributes -- attributes, that set them apart from Gen Y and the generation prior to Gen Y. With millennials and Gen Z employees aging even as they constitute some of society's biggest earners today, banks are being forced to cater to their digital-first preferences in order to remain connected with them; if they fail to do so, they risk losing them to fintechs and emerging players.

3. Several economic indicators are pointing to an economic recession (Vivek, 2019). One indicator that has beaten the trend is the basket of retail loans advanced by banks. The year-on-year growth of these loans continues to be robust. But there is more to it than meets the eye. The year-on-year growth in retail loans advanced by banks in June 2019 was 16.6 percent. In June 2018, the growth was 17.9 percent. The year-on-year growth in bank retail loans has thus slowed down, although not significantly. But the figures do not give us the complete picture. The quarter-on-quarter growth in bank retail loans during April-June 2019 was just 1.49 percent. Put differently, the total outstanding bank retail loans were 1.49 percent higher on 30 June 2019 than that obtained on 31 March 2019. Incidentally, this was the slowest sequential growth recorded in the retail loans space of banks in four quarters. When retail customers do not borrow from banks, one can conclude that they are not confident about their economic future . In other words, they fear that they will not be able to service their loans. That is precisely what is playing out in India, argues the researcher.

1.4 Research gap

The reviewed literature is quite informative and enlightening. However, it has not examined how the existing ecosystem can be better exploited to accelerate the pace of financial inclusion in the country. It is this gap the present study proposes to bridge.

1.5 Scope of the study

The study confines itself to the two major stake-holder categories , namely, bank officers and microfinance experts.

1.6 Objectives of the study

The objective of the study is to:

1. Identify the steps banks can take to rev up the pace of financial inclusion by bringing in more and more of financially excluded individuals through their Bank-SHG loans and retail loan

1.7 Hypothesis proposed to be tested

2. The study proposes to test the following hypothesis:
3. "Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of"

1.8 Research design : The following paragraphs explain how the research is designed.

1.8.1 Research methodology

The study is descriptive in nature and uses the 'fact-finding' survey method. Interview schedules specially designed for the purpose were administered to the respondents for collection of primary data. Being a structured / directive interview, the interview was conducted with a detailed standardised schedule.

1.8.2 Sources of data

Data required for the research has been collected from both primary and secondary sources. Primary data has been collected from bank officers and microfinance experts. Secondary data has been downloaded from the web sites of the ministry of finance of the government of India and the financial press.

1.8.3 Sampling plan

Bank officers: Given the limited number of bank officer respondents hailing from the area covered by the study and the constraint of time, purposive or judgement sampling under the non-probability method has been employed. The researcher selected 50 such respondents.

Microfinance experts: Given the limited number of microfinance expert respondents hailing from the area covered by the study and the constraint of time, purposive or judgement sampling under the non-probability method has been deployed. The researcher selected 50 such respondents.

In both the cases, this criterion is the most appropriate one for the present study. What is important is the typicality and the relevance of the sampling units to the study and not their overall representativeness to the population. Thus, it guarantees inclusion of the relevant elements in the sample. Probability sampling plans cannot give such a guarantee.

1.8.4 Data collection instruments

Interview schedules, specially designed for the purpose, were drafted and pre-tested in order to identify the possible weaknesses in the instrument. Upon receipt of feedback, they were appropriately revised and finalised for administration to the respondents for collection of primary data.

1.8.5 Data processing and analysis plan

Non-parametric statistical units were used to test the association between some qualitative characters and conclusions were drawn on the basis of formation of H_0 and H_1. To be specific, chi-square test was applied to test the hypotheses.

1.8.6 Limitations of the study

Primary data has at times been deduced through constant topic-oriented discussions with the respondents. It is possible that a certain degree of subjectivity, albeit negligible, has found its way in. It will not affect the accuracy of the findings of the study.

1.9 Analysis of primary data collected from the 50 bank officer respondents

In the following paragraphs, the primary data collected from the 30 bank officer respondents is analysed.

1.9.1 Steps the banks can take to accelerate the pace of financial inclusion

It is held in informed circles that banks can help accelerate the pace of financial inclusion by initiating certain steps that can bring more people into the financial inclusion net. Hence the researcher sought to know from the respondents the steps the banks can take for the purpose. Their replies to the query appear in the following Table.

Table-1 : Steps the banks can take to rev up the pace of financial inclusion

Steps	Number of respondents
Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of	44
Banks can exploit the digital channel better to net more of financially excluded customers	42
Given the Bank-SHG scheme's goal of financial inclusion, a light touch microfinance regulatory regime can bring in more of financially excluded beneficiaries.	40

Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of, according to 44 respondents. Banks can exploit the digital channel better to net more of financially excluded customers, according to 42 respondents. Given the Bank-SHG scheme's goal of financial inclusion, a light touch microfinance regulatory regime can bring in more of financially excluded beneficiaries, according to 40 respondents.

1.10 Analysis of primary data collected from the 50microfinance expert respondents

In the following paragraphs, the primary data collected from the 50 fintech expert respondents is analysed.

1.10.1 Steps the banks can take to accelerate the pace of financial inclusion

It is held in informed circles that banks can help accelerate the pace of financial inclusion by initiating certain steps that can bring more people into the financial inclusion net. Hence the researcher sought to know

from the respondents the steps the banks can take for the purpose. Their replies to the query appear in the following Table.

Table-2: Steps the banks can take to rev up the pace of financial inclusion

Steps	Number of respondents
Banks can relax KYC norms for financially excluded customers	45
Given the Bank-SHG scheme's goal of financial inclusion, a light touch microfinance regulatory regime can bring in more of financially excluded beneficiaries.	44
Banks can exploit the digital channel better to net more of financially excluded customers	43
Banks should not arm-twist the financially excluded customers into buying life / general insurance products / mutual funds, etc, when they approach the banks for a loan	43
Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of	41

Banks can relax KYC norms for financially excluded customers, aver 45 respondents. Given the Bank-SHG scheme's goal of financial inclusion, a light touch microfinance regulatory regime can bring in more of financially excluded beneficiaries, cite 44 respondents. Banks can exploit the digital channel better to net more of financially excluded customers, assert 43 respondents. Banks should not arm-twist the financially excluded customers into buying life / general insurance products / mutual funds, etc, when they approach the banks for a loan, state 43 respondents. Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of, aver 41 respondents.

1.11 Summary of findings

In the following paragraphs, a summarised version of the findings arrived at, by analysing the primary data furnished by the respondents, is furnished:

1.11.1 Bank officer respondents

1. Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of, according to 44 respondents. Banks can exploit the digital channel better to net more of financially excluded customers, according to 42 respondents. Given the Bank-SHG scheme's goal of financial inclusion, a light touch microfinance regulatory regime can bring in more of financially excluded beneficiaries, according to 40 respondents.

1.11.2 Microfinance experts

2. Banks can relax KYC norms for financially excluded customers, aver 45 respondents. Given the Bank-SHG scheme's goal of financial inclusion, a light touch microfinance regulatory regime can bring in more of financially excluded beneficiaries, cite 44 respondents. Banks can exploit the digital channel better to net more of financially excluded customers, assert 43 respondents. Banks should not arm-twist the financially excluded customers into buying life / general insurance products / mutual funds, etc, when they approach the banks for a loan, state 43 respondents. Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of, aver 41 respondents.

1.12 Conclusions

Conclusions are inferences / generalisations drawn from the findings and relate to hypotheses. They are answers to the research questions or the statements of acceptance or rejection of hypotheses. As explained already, this study proposes to test the following hypothesis:

"Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of**"**

Hence H_0 and H_1 are as follows:

H_0: Banks' loans through the SHG window should not extend to productive activities the banks have not approved of

H_1: Banks' loans through the SHG window should also extend to productive activities the banks have not approved of

On the basis of the primary data collected from the respondents, vide Tables: 1 and 2, a chi-square test was applied to ascertain the association, if any, between the variables. The following Table reveals the computation made using MS-Excel.

	Category	**Observed Values**		
		Yes	No	Total
	Bank officers	44	6	50
	MF experts	41	9	50
	Total	85	15	100
		Expected Values		
	Category	Yes	No	Total
	Bank officers	42.5	7.5	50
	MF experts	42.5	7.5	50
	Total	85	15	100
		Yes	No	
2	o-e	1.5000	-1.5000	
		-1.5000	1.5000	
	(o-e)^2	2.2500	2.2500	
		2.2500	2.2500	
	((o-e)^2)/e	0.0529	0.3000	
		0.0529	0.3000	
	CV	0.1059	0.6000	0.7059
	TV			3.8415
	p			0.9506

The calculated value of χ^2 is 0.7059, lower than the table value of 3.8415 for an alpha of 0.05 at one degree of freedom. Hence the null hypothesis is not rejected, and the research hypothesis is rejected. p=0.9506is the inverse of the one-tailed probability of the chi-squared distribution.

1.13 Recommendations

The following are the researcher's recommendations:

1. Since banks have to help accelerate the pace of financial inclusion, they should extend loans to productive activities that they have not approved of . As long as the activity is economically viable, banks should not deny finance to such activities.

2. With digitisation on the rise, it has become cheaper for banks to entertain small-ticket loans. So they should snare as many financially excluded individuals as possible to speed up financial inclusion.

3. A light touch microfinance regulatory regime will help in netting more and more of financially excluded individuals.

4. Banks can further relax KYC norms so more and more of financially excluded individuals can qualify for microfinance / retail loans.

1.14 References

[1] Aparna, I. (2020, January 23). Home:livemint.com. Retrieved from livemint.com website: https://www.livemint.com/market/mark-to-market/axis-bank-delivers-on-growth-but-bad-loan-trouble-lingers-11579701213992.html

[2] Shelagh, D. (2019, August 16). Home:businessinsider.com. Retrieved from businessinsider.com website: https://www.businessinsider.com/retail-banking-industry?IR=T

[3] Vivek, K. (2019, August 25). Home:livemint.com. Retrieved from livemint.com website: https://www.livemint.com/news/india/retail-lending-tells-yet-another-slowdown-story-1566750919623.html

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

A BRIEF HISTORICAL OBSERVATION OF GANGAS OF TALAKADU

B. C. KRISHNAPRASAD
Assistant Professor of History
Government First Grade College- Hosadurga, Karnataka
Email-bckprasada66@gmail.com M-8277273321

Abstract

Western Ganga dynasty or The Gangas of Talakadu (ತಲಕಾಡು ಗಂಗರು) constitute one of the most enduring and celebrated royal dynasties of Karnataka. The Observation evidences about Ganga dynasty are more reliable after the ascension to the throne of Avineetha. Among these kings **Durvineetha, Bhuvikrama, Sripurusha, Saigotta Shivamara, Marasimha-2 and Rachamalla-2.** Succession to the throne was hereditary but there were instances when this was overlooked. The kingdom was divided into **Rashtra** (Region) and further into Visaya (1000 villages) and **Desa.** Inscriptions have revealed several important administrative designations such as prime minister (sarvadhikari), treasurer (shribhandari), foreign minister (sandhivirgrahi) and chief minister (mahapradhana). The prabhu constituted a group of elite people drawn together to witness land grants and demarcation of land boundaries. The gavundas who appear most often in inscriptions were the backbone of medieval polity of the southern Karnataka region. The plains to the east were the flat lands fed by Kaveri, Tungabhadra and Vedavati riverswherecultivations.Pasupatas and lokayatas (followers of Pasupatha doctrine) who flourished in Gangavadi, indicating that Shaivism was also popular. King Madhava and Harivarma were devoted to cows and brahmins, King **Vishnugopa** was a devout Vaishnava, **Madhava-III's** and Avinita's inscriptions describe lavish endowments to Jain orders and temples and King Durvinita performed Vedic sacrifices prompting historians to claim he was a Hindu.

KEYWORDS: Gangas, Talakadu, Kodagu, Tunga Bhadra, Durvineeta, Ragi, Jola, Shivamara, Vishwa, Punnada.

INTRODUCTION

Western Ganga dynasty or The Gangas of Talakadu (ತಲಕಾಡು ಗಂಗರು) constitute one of the most enduring and celebrated royal dynasties of Karnataka. They provide vital clues about the relations that existed between the Tamilian culture and Karnataka. This paved the way for a better understanding of the Dravidian antecedents of the culture of Karnataka.

This dynasty came in to being as early as the fourth century. **(350 A.D.)** The speculation that the dynasty was found under the guidance of the Jaina saint Simhanandi Acharya is not firmly established. The early Gangas belonged to the vaidic religion. The dynasty was found by Kongunivarma and its capital was kuvalALapura which is now known as Kolar. However the capital was shifted to Talavnapura which is Talakadu in the modern parlance. This shift took place during the regime of the king Avineetha. **(469-529 A.D.)** This region was thickly infested with jungles and that probably is the reason for the elephant which happens to be the royal emblem of Gangas. Not much is known about the early kings of this dynasty. A sizable part of the inscriptions were declared as suspects that has added to the uncertainty. Many historians have opined that Talakadu was the capital of Gangas right from its inception to the end.

Some of the major monarchs that have ruled the Ganga kingdom are as follows:

1.	Kongunivarma	(325-350A.D.)		10.	Sripurusha	(725-788)
2.	Madhava	(350-375 A.D.)		11.	Siagotta Shivamara-2	(788-812)
3.	Aryavarma	(375-400 A.D.)		12.	Rachamalla	(816-843)
4.	Madhava-3	(440-469)		13.	Neethimarga Ereganga	(843-870)
5.	Avineetha	(469-529)		14.	Rachamalla-2	(870-919)
6.	Durvineetha	(529-579)		15.	Ereganga	(886-920)
7.	Shrivikrama	(629-654)		16.	Butuga-2	(936-961)
8.	Bhuvikrama	(654-679)		17.	Marasimha-2	(963-974)
9.	Shivamara-1	(679-725)		18.	Rachamalla=3	(974-999)

The Observation evidences about Ganga dynasty are more reliable after the ascension to the throne of Avineetha. Among these kings **Durvineetha, Bhuvikrama, Sripurusha, Saigotta Shivamara, Marasimha-2 and Rachamalla-2** were more renowned. They played crucial roles in expanding the kingdom and preserving the territories. There were constants strifes with Cholas, Pallavas, Rashtrakootas and Chalukyas. Small kingdoms such as Punnatas were usually in good terms with Gangas. Durveneetha had to wage wars with Pallavas and Kadambas and secured creditable victories. His kingdom extended from Coimbatore in Tamilnadu up to Bellary in the north. He was patron of literature and arts and was a poet by his own merit. He is the author of a work called 'Shabdavatara' and he has a written a commentary for Bharavi's 'Kiratarjuneeya'. He is credited with translating Gunadhya's 'Vaddakathaa'. Bhuvikrama is known for his confrontations with Pallavas. Sripurusha ranks among the more important Ganga kings. He was known for his military prowess. He defeated Nandivarma Pallavavarma on the one hand and sent back the Rashtrakuta as far as Kampili in Bellary district.

He could implement many administrative reforms and he is the author of 'Gajashastra'. After Sripurusha, Gangas had to concede their absolute powers to Rashtrakutas and become their feudatories. Saigotta Shivamara had a chequered career and he was a pawn in the political feuds among the kings of the Rashtrakuta clans and spent a considerable part of his life in detention. He has authored 'Gajashtaka' and 'Sethubandha'.

He was the first Ganga king to adopt Jainism. Marasimha-2 was an able supporter of Rashtrakuta kings and won many battles for them. Gradually Gangas lost their hold on the political situation. The Chalukya and Chola kings became dominant and that marked the end of Ganga dynasty. Chavundaraya who served three different Ganga kings was a well known warrior and a patron of art and literature. He is associated with the Gommateshvara idol at Shravanabelagola and his patronage to Ranna the famous Kannada poet.

Ganga Kingdom comprised of Kolara, Mysore, Bangalore, Tumkur and Mandya districts of present day Karnataka. This region was known as Gangavadi. However at different points in its reign it had control over Shivamogga, Hassan, Chikkamagalur, Coorg, Bellary and Dharawar districts. Occasionally they occupied Coimbathore and Selam districts of Tamilnadu. Talakdu was their capital and Manne (maNNemAnyapura) and Mankunda (mAnakunDa) were their regional capitals. They practiced the Vaidic religion to begin with and later they adopted the Jaina religion. They were essentially secular and encouraged all religions. They encouraged agriculture by building canals and supported trade by adopting proper policies of taxation. Many of them had literary accomplishments and all of them were patrons of art and culture.

Administration

The Western Ganga administration was influenced by principles stated in the ancient text arthashastra. The praje gavundas mentioned in the Ganga records held responsibilities similar to those of the village elders (gramavriddhas) mentioned by Kautilya. Succession to the throne was hereditary but there were instances when this was overlooked. The kingdom was divided into **Rashtra** (Region) and further into **Visaya (1000 villages)** and **Desa.** From the 8th century, the Sanskrit term Visaya was replaced by the Kannada term Nadu. Examples of this change are Sindanadu-8000 and **Punnadu-6000**, with scholars differing about the significance of the numerical suffix. They opine that it was either the revenue yield of the division computed in cash terms or the number of fighting men in that division or the number of revenue paying hamlets in that division or the number of villages included in that territory.

Inscriptions have revealed several important administrative designations such as prime minister (sarvadhikari), treasurer (shribhandari), foreign minister (sandhivirgrahi) and chief minister (mahapradhana). All of these positions came with an additional title of commander (dandanayaka). Other designations were royal steward (manevergade), master of robes (mahapasayita), commander of elephant corps (gajasahani), commander of cavalry (thuragasahani) etc. In the royal house, Niyogis oversaw palace administration; royal clothing and jewellery etc. and the Padiyara were responsible for court ceremonies including door keeping and protocol.

Officials at the local level were the pergade, nadabova, nalagamiga, prabhu and gavunda.

The pergades were superintendents from all social classes such as artisans, gold smiths, black smiths etc. The pergades dealing with the royal household were called manepergade (house superintendent) and those who collected tolls were called Sunka vergades. The nadabovas were accountants and tax collectors at the Nadu level and sometimes functioned as scribes. The nalagamigas were officers who organized and maintained defense at the Nadu level.

The prabhu constituted a group of elite people drawn together to witness land grants and demarcation of land boundaries. The gavundas who appear most often in inscriptions were the backbone of medieval polity of the southern Karnataka region. They were landlords and local elite whom the state utilized their services to collect taxes, maintain records of landownership, bear witness to grants and transactions and even raise militia when required.

Inscriptions that specify land grants, rights and ownership were descriptive of the boundaries of demarcation using natural features such as rivers, streams, water channels, hillocks, large boulders, layout of the village, location of forts (kote) if any in the proximity, irrigation canals, temples, tanks and even shrubs and large trees. Also included was the type of soil, the crops meant to be grown and tanks or wells to be excavated for irrigation.

Inscriptions mention wet land, cultivable land, forest and waste land. There are numerous references to hamlets (palli) belonging to the hunter communities who resided in them (bedapalli). From the 6th century onwards, the inscriptions refer to feudal lords by the title arasa. The arasas were either brahmins or from tribal background who controlled hereditary territories paying periodic tribute to the king. The velavali who were loyal bodyguards of the royalty were fierce warriors under oath (vele). They moved with the royal family and were expected to fight for the master and be willing to lay down their lives in the process. If the king died, the velavali were required to self immolate on the funeral pyre of the master.

Economy

The Gangavadi region consisted of the malnad region, the plains (Bayaluseemae) and the semi-malnad with lower elevation and rolling hills. The main crops of the malnad region were paddy, betel leaves, cardamom and pepper and the semi-malnad region with its lower altitude produced rice, millets such as ragi and corn, pulses, oilseeds and it was also the base for cattle farming.

The plains to the east were the flat lands fed by Kaveri, Tungabhadra and Vedavati rivers where cultivations of sugarcane, paddy, coconut, areca nut, betel leaves, plantain and flowers were common. Sources of irrigation were excavated tanks, wells, natural ponds and water bodies in the catchment area of dams.

Inscriptions attesting to irrigation of previously uncultivated lands seem to indicate an expanding agrarian community.

Soil types mentioned in records are black soil in the Sinda-8000 territory and to red soil Cultivated land was of three types; wet land, dry land and to a lesser extent garden land with paddy being the dominant crop of the region. Wet lands were called kalani, galde, nir mannu or nir panya and was specifically used to denote paddy land requiring standing water. The fact that pastoral economies were spread throughout Gangavadi region comes from references to cowherds in many inscriptions. The terms gosahasra gasara (owner of cows), gosasi (donor of cows), goyiti (cowherdess), gosasa (protector of cows) attest to this.

Inscriptions indicate ownership of cows may have been as important as cultivable land and that there may have existed a social hierarchy based on this. Inscriptions mention cattle raids attesting to the importance of the pastoral economy, destructive raids, assaults on women, abduction of women by bedas (tribes); all of which indicate the existing militarism of the age.

Lands that were exempt from taxes were called manya and sometimes consisted of several villages. They were granted by local chieftains without any reference to the overlord, indicating a de-centralized economy. These lands, often given to heroes who perished in the line of duty were called bilavritti or kalnad. When such a grant was made for the maintenance of temples at the time of consecration, it was called Talavritti. Some types of taxes on income were kara or anthakara (internal taxes), utkota (gifts due to the king), hiranya (cash payments) and sulika (tolls and duties on imported items). Taxes were collected from those who held the right to cultivate land; even if the land was not actually cultivated.

Culture

The Western Gangas gave patronage to all the major religions of the time; **Jainism** and the Hindu sects of **Shaivism, Vedic Brahmanism** and **Vaishnavism**. However scholars have argued that not all Gangas kings may have given equal priority to all the faiths. Some historians believe that the Gangas were ardent Jains. However, inscriptions contradict this by providing references to kalamukhas (staunch Shaiva ascetics),

Pasupatas and lokayatas (followers of Pasupatha doctrine) who flourished in Gangavadi, indicating that Shaivism was also popular. King Madhava and Harivarma were devoted to cows and brahmins, King **Vishnugopa** was a devout Vaishnava, **Madhava-III's** and Avinita's inscriptions describe lavish endowments to Jain orders and temples and King Durvinita performed Vedic sacrifices prompting historians to claim he was a Hindu.

Jainism became popular in the dynasty in the 8th century when the ruler King Shivamara-I constructed numerous Jain basadis. King Butuga-II and minister Chavundaraya were staunch Jains which is evident from the construction of the GOMMATESHWARA monolith. Jains worshipped the twenty four TIRTHANKARS (Jinas) whose images were consecrated in their temples.

The worship of the footprint of spiritual leaders such as those of Bhadrabahu in Shravanabelagola from the 10th century is considered a parallel to Buddhism. Some brahminical influences are seen in the consecration of the Gomateshwara monolith which is the statue of Bahubali, the son of Tirthankar Adinatha (just as Hindus worshipped the sons of Shiva). The worship of subordinate deities such as yaksa and yaksi, earlier considered as mere attendants of the tirthankars was seen from the 7th century to the 12th century.

Vedic Brahminism was popular in the 6th and 7th centuries when inscriptions refer to grants made to Srotriya Brahmins.These inscriptions also describe the gotra (lineage) affiliation to royal families and their adherence of such Vedic rituals as ASVAMEDHA (horse sacrifice) and hiranyagarbha. Brahmins and kings enjoyed a mutually beneficial relationship; rituals performed by the brahmins gave legitimacy to kings and the land grants made by kings to brahmins elevated them in society to the level of wealthy landowners. Vaishnavism however maintained a low profile and not many inscriptions describe grants towards its cause. Some Vaishnava temples were built by the Gangas such as the **Narayanaswami** temples at Nanjangud, Sattur and Hangala in modern Mysore district. The deity VISHNU was depicted with four arms holding a conch (sanka), discus (cakra), mace (gada) and lotus (padma).

From the beginning of the 8th century, patronage to Shaivism increased in every section of the society; the landed elite, landlords, assemblies (samaya), schools of learning (aghraharas) and minor ruling families such as the Bana, Nolamba and Chalukya clans. The Shaiva temples contained a Shiva linga in the sanctum sanctorum along with images of the mother goddess, **SURYA** (Sun god) and **NANDI** (a bull and attendant of Shiva) which was normally enshrined in a separate pavilion facing the sanctum. The linga was manmade and in some cases had etchings of **GANAPATI** (son of Shiva) and **PARVATI** (consort and wife of Shiva) on it. Due to the vigorous efforts of priests and ascetics, Shaiva monastic orders flourished in many places such as Nandi Hills, Avani and Hebbata in modern Kolar district.

The '**Architecture and sculpture of Gangas'** do not have many distinctive features even though many temples and Basadis were built during their regime. The temples at Manne, Narasamangala, Kolara, Kittuuru, Nandi and the Chavundaraya Basadi at Shravana Belagola are the more important ones among them. The inscriptions of Gangas constitute copper inscriptions, stone inscriptions and memorial stones. The debate about the spuriousness or otherwise of the copper inscriptions makes decisions difficult. Generally the copper inscriptions are in Sanskrit and the stone inscriptions are in Kannada. It is possible to trace the evolution of Kannada script with their help because cover a long interval of time. The subject matter of the memorial stones is varied. 'Athakuru Inscription' is erected to honor the fidelity of a dog. Gangas have not contributed much to the numismatics of Karnataka either. There are certain branches of Ganga dynasty other than the Gangas of Talakadu. Gangas of Kadaravalli (kAdaravaLLi), Mandali Gangas of Shivamogga, Gangas of Asandi near Kadur, and the Tamilu Gangas of Kolar are the important ones among them.

Society

The Western Ganga society in many ways reflected the emerging religious, political and cultural developments of those times. Women became active in local administration because Ganga kings distributed

territorial responsibility to their queens such as the feudal queen Parabbaya-arasi of Kundattur and the queens of King Sripurusha, Butuga-II and feudal king Permadi. Inheritance of fiscal and administrative responsibility by the son-in-law, the wife or by the daughter is evident. The position of prime minister of King **Ereganga-II** and position of **nalgavunda** (local landlord) bestowed upon Jakkiabbe, the wife of a fallen hero are examples. When Jakkiabbe took to asceticism, her daughter inherited the position.

The devadasi system in temples was prevalent and was modeled after the structures in the royal palace Contemporaneous literature such a Vaddaradhane makes a mention of the chief queen accompanied by lower ranking queens and courtesans of the women's royal quarter. Some of the courtesans and concubines employed in the harem of the kings and chieftains were well respected, examples being Nandavva at whose instance a local chief made land grant to a Jain temple. Education in the royal family was closely supervised and included such subjects as political science, elephant and horse riding, **archery, medicine, poetry, grammar, drama, literature, dance, singing** and use of musical instruments. Brahmins enjoyed an influential position in society and were exempt from certain taxes and customs due on land. In turn they managed public affairs such as teaching, local judiciary, functioned as trustees and bankers, managed schools, temples, irrigation tanks, rest houses, collected taxes due from villages and raised money from public subscriptions.

By virtue of a Hindu belief that killing of a brahmin (Bramhatya) was a sin, capital punishment was not applicable to them. Upper caste kshatriyas (satkshatriya) were also exempt from capital punishment due to their higher position in the caste system. Severe crimes committed were punishable by the severing of a foot or hand. Contemporary literary sources reveal up to ten castes in the **Hindu caste system**; three among kshatriya, three among brahmin, two among **vaishya** and two among **shudras**. Family laws permitted a wife or daughter or surviving relatives of a deceased person to claim properties such as his home, land, grain, money etc. if there were no male heirs. If no claimants to the property existed, the state took possession of these properties as Dharmadeya (charitable asset). **Intercaste marriage, child marriage, marriage of a boy to maternal uncles daughter,** Svayamvara marriage were all in vogue. Memorials containing **hero stones** were erected for fallen heroes and the concerned family received monetary aid for maintenance of the memorial.

The presence of numerous Mahasatikals indicates the popularity of Sati among royalty. Ritual death by sallekhana and by jalasamadhi were also practiced. Popular clothing among men was the use of two unrestricted garments, a **Dhoti** as a lower garment and a plain cloth as upper garment while women wore **Saris** with stitched petticoats. Turbans were popular with men of higher standing and people used umbrellas made with bamboo or reeds. Ornaments were popular among men and women and even elephants and horses were decorated. **Men wore finger rings, necklaces, bracelets and wristlets.** Women wore **a nose jewel nose ring, bangles and various types of necklaces.** During leisure, men amused themselves with horse riding, watching wrestling bouts, cock fights and ram fights. There existed a large and well organized network of schools for imparting higher education and these schools were known by various names such as agraharas, ghatikas, brahmapura or matha. Inscriptions mention schools of higher education at Salotgi, Balligavi, Talagunda, Aihole, Arasikere and other places.

Language

The Western Gangas used **Kannada** and **Sanskrit** extensively as their language of administration. Some of their inscriptions are also bilingual in these languages. In bilingual inscriptions the formulaic passages stating origin myths, genealogies, titles of Kings and benedictions tended to be in Sanskrit, while the actual terms of the

grant such as information on the land or village granted, its boundaries, participation of local authorities, rights and obligations of the grantee, taxes and dues and other local concerns were in the local language.

The usage of these two languages showed important changes over the centuries. During the first phase **(350–725),** Sanskrit copper plates dominated, indicating the initial ascendancy of the local language as a language of administration and the fact that majority of the records from this phase were brahmadeya grants. In the second phase (**725–1000),** lithic inscriptions in Kannada outnumbered Sanskrit copper plates, consistent with the patronage Kannada received from rich and literate Jains who used Kannada as their medium to spread the Jain faith.. Recent excavations at Tumbula near Mysore have revealed a set of early copper plate bilingual inscriptions.

The genealogy of the kings of the dynasty is described in Sanskrit while Kannada was used to describe the boundary of the village. An interesting inscription discovered at Beguru near modern Bangalore that deserves mention is the epigraph that refers to a Bengaluru war. This is in Hale Kannada (old Kannada) language and is the earliest mention of the name of Bangalore city. The Western Gangas minted coins with Kannada and Nagari legends; the most common feature on their coins was the image of an elephant on the obverse and floral petal symbols on the reverse. The Kannada legend Bhadr, a royal umbrella or a conch shell appeared on top of the elephant image. The denominations are the pagoda (weighing 52 grains), the fanam weighting one tenth or one half of the pagoda and the quarter fanams.

CONCLUSION

Western Ganga dynasty or The Gangas of Talakadu constitute one of the most enduring and celebrated royal dynasties of Karnataka. They provide vital clues about the relations that existed between the Tamilian culture and Karnataka. This paved the way for a better understanding of the Dravidian antecedents of the culture of Karnataka.

This dynasty came in to being as early as the fourth century. (350 A.D.) The speculation that the dynasty was found under the guidance of the Jaina saint Simhanandi Acharya is not firmly established. The early Gangas belonged to the vaidic religion. The dynasty was found by Kongunivarma and its capital was kuvalALapura which is now known as Kolar.

References:

[1] The Gangas of Talkad: A Monograph on the History of Mysore from the Fourth to the Close of the Eleventh Century By Mysore Venkata Krishna Rao Published by B.G. Paul, 1936
[2] The Coins of Karnataka by A. V. Narasimha Murthy Published by Geetha Book House, Mysore, 1975
[3] History of the Western Gangas By B. Sheikh Ali, Published by Prasaranga, University of Mysore, 1976
[4] The Western Gangas of Talkad By R Narasimhachar Published by s.n, 1923
[5] Kongu Nadu, a History Up to A.D. 1400 by V. Manickam Published by Makkal Veliyeedu, 2001
[6] The Later Gaṅgas: Maṇḍali-thousand by Hampa Nāgarājayya Published by Ankita Pustaka, 1999
[7] Rashtrakuta Relations with the Gangas of Talakad by Shivanna, Published by University of Mysore Prasārāṅga, 1997
[8] Early Gangas of Talakadu, by S. Srikantha Shastry, Mysore
[9] Shangam Tamilagam mattu Kannada Naadu-Nudi by S. Settar, 2007, Abhinava, Bangalore.
[10] Samagra Ithihasa- B.S.Umamaheshwara Gowri Prakashan. 2010
[11] Social Medias, Websites, Mass Medias

Part B

Other Indian Languages

Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ವರ್ತಮಾನದ ತಲ್ಲಣ ಮತ್ತು ಎಲುರಾಜನ ಮಾನವೀಯತೆ

ಸಿದ್ದಲಿಂಗಮ್ಮ ಎಚ್.
ಶಿಕ್ಷಕಿ, ಎಸ್.ಇ.ಎಸ್ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆ,
ಸಿರುಗುಪ್ಪ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ- 583121
ssidduhc@gmail.com 8971060351

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿಯಂತಹ ನಾಟಕ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜೀವ-ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯ, ಅಗಾಧವಾದ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಾಗಲೀ, ಗಂಡಾಗಲೀ ಕಲೆಯನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವ, ಆರಾಧಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಎಲುರಾಜನ ಮಡದಿಯಂತೆ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತಮತಿಯೂ ಅಪರಿಚಿತನೊಬ್ಬನು ಹಾಡಿದ ಝುಪೆಯ ತಾಳದಲ್ಲಿನ ಮಾಳವಸಿರಿ ರಾಗಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲುತ್ತಾಳೆ. ಎಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ಹಾಡಿನ ಜೊತೆಗೆ ಜೋಗಿಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೂ ಮನಸೋಲುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಡು, ಚಿತ್ರ, ಕುಣಿತ ಯಾವುದೇ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಂಮೋಹನಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಮೋಹನಗೊಳ್ಳುವವರು ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಕಲಾಕಾರರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಮಾನಸಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ "ನಿಜ ಸುಖಾದಿ ವಿವಶೀಭಾವ" ವೆಂದು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು "ಸೈಕಿಕಲ್ ಡಿಸ್ಟೆನ್ಸ್" ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಲೆಯ ಆಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗೆ ಪೂರಕವಾದದ್ದು. ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ಮತ್ತು ಅಮೃತಮತಿ ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದರೇ? ಏಕೆಂದರೆ, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಂಡದ್ದು ಜೋಗಿಯನ್ನಾಗಲೀ ; ಬದಗನನ್ನಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಅವರ ಕಲೆಯನ್ನು. ಮುಂದುವರೆದು ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಕಲತ್ವದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ನೆಲೆಗೆ ಇಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅಮೃತಮತಿ ಮತ್ತು ಬದಗ ಸಂಧಿಸಿದ ನಂತರ ಜನ್ನನು ಈ ಪ್ರಣಯಿಗಳ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಲ್ಲ. ಬದಗನ ಒಂದು ಹಾಡು ರಚನಾತಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಗೊಂಡು ಮುಂದೆ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಕಥೆಯೇ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ತಾನು ಆಕರ್ಷಿತಳಾದ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಹಾಡಿಗೆ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಸಂತೃಪ್ತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂದರೆ ರಚನಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ, ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯಂತೆ 'ಯದುರಾಜನ ಮಡದಿ' ಕೇವಲ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗದೆ ಜೀವಸೆಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೀ ವರ್ಡ್ಸ್:

ಜೀವನಪ್ರೀತಿ, ಪನಂಬಿಕೆ, ಭರವಸೆ, ಝುಂಪೆತಾಳ, ಮಾಳವಸಿರಿ ರಾಗ, ಸೈಕಿಕಲ್ ಡಿಸ್ಟೆನ್ಸ್, ರಚನಾತಂತ್ರ, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿಯಂತಹ ನಾಟಕ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜೀವ-ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯ, ಅಗಾಧವಾದ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿದೆ.

ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲುರಾಜ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟು "ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಒಂದು ಕೈ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಮಡದಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಪತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲುರಾಜ ಎಡುವುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೂ ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಸೈನಿಕರ ಒಳಿತಿನ ಬಗೆಗೆ " ಬಿಲ್ಲುಗಾರರ ನಡುವೆ ಜಿಂಕೆ ನÀರಳಬಾರದು. ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಾಟಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯ ಯಾಕೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕು?" ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ವಿವೇಚನೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ 'ರಾಜನ ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ' ದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಚನೆ ಮೂಡದಿರುವುದೇಕೆ? ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಅಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಳಾ? "ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿಲ್ಲಿಗೇ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿ ಬರ್ತೀನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ, ನಂಬಿಕೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ಎಲುರಾಜ ಅಪನಂಬಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದನೇ? ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ಎಂಬ ತಾರ್ಕಿಕ ನೆಲೆಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವುದು ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸ? ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾದರೂ ಏನನ್ನು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಎಲುರಾಜ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಡದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರ ನಡುವಿನ ನಂಬಿಕೆ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಭರವಸೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಹೆಣ್ಣಾಗಲೀ, ಗಂಡಾಗಲೀ ಕಲೆಯನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವ, ಆರಾಧಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಎಲುರಾಜನ ಮಡದಿಯಂತೆ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತಮತಿಯೂ ಅಪರಿಚಿತನೊಬ್ಬನು ಹಾಡಿದ ಝಂಪೆಯ ತಾಳದಲ್ಲಿನ ಮಾಳವಸಿರಿ ರಾಗಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲುತ್ತಾಳೆ. ಎಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ಹಾಡಿನ ಜೊತೆಗೆ ಜೋಗಿಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೂ ಮನಸೋಲುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಡು, ಚಿತ್ರ, ಕುಣಿತ ಯಾವುದೇ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಂಮೋಹನಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಮೋಹನಗೊಳ್ಳುವವರು ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಕಲಾಕಾರರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಮಾನಸಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ "ನಿಜ ಸುಖಾದಿ ವಿವಶೀಭಾವ" ವೆಂದು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು "ಸೈಕಿಕಲ್ ಡಿಸ್ಟೆನ್ಸ್" ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಲೆಯ ಆಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗೆ ಪೂರಕವಾದದ್ದು. ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ಮತ್ತು ಅಮೃತಮತಿ ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದರೇ? ಏಕೆಂದರೆ, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಂಡದ್ದು ಜೋಗಿಯನ್ನಾಗಲೀ ; ಬದಗನನ್ನಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಅವರ ಕಲೆಯನ್ನು. ಮುಂದುವರೆದು ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಕಲತ್ವದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ನೆಲೆಗೆ ಇಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅಮೃತಮತಿ ಮತ್ತು ಬದಗ ಸಂಧಿಸಿದ ನಂತರ ಜನ್ನನು ಈ ಪ್ರಣಯಿಗಳ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಲ್ಲ. ಬದಗನ ಒಂದು ಹಾಡು ರಚನಾತಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಗೊಂಡು ಮುಂದೆ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಕಥೆಯೇ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ತಾನು ಆಕರ್ಷಿತಳಾದ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಹಾಡಿಗೆ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಸಂತೃಪ್ತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂದರೆ ರಚನಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ, ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯಂತೆ 'ಯದುರಾಜನ ಮಡದಿ' ಕೇವಲ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗದೆ ಜೀವಸೆಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ಅರಸಿ ಬಂದ ಎಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ಮತ್ತು ಅಮೃತಮತಿಯರ ಕೂಡಿ ಬಾಳುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಜೋಗಿ ಮತ್ತು ಬದಗನ ಸ್ವಂತ ನಿಲುವು ಏನಾಗಿತ್ತು? ಪೂರ್ವ ನಿಯೋಜಿತವಲ್ಲದೆ ಬಂದ ಇಂತಹ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದು ಗಂಡಸರ ಗುಣವೇ? ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ತಮಗೆ ಸರಿಸಮಾನರಲ್ಲದ ರಾಣಿಯರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಈ ತೆರನಾದ ಕನಿಷ್ಟ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮೂಡಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ರಚನೆಕಾರರು ಇದನ್ನು ಕೃತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸದೇ ಇರುವುದಾದರೂ ಏಕೆ? ಬಂದಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಾದರೆ ಇವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಎಂಬುದು ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ಈ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬದಗ ಮತ್ತು ಜೋಗಿ ತಳಮೂಲ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಇವರ

ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಬದಗನಂತೂ ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನು ಸೀಕರಿಸಿದ್ದು ಲೈಂಗಿಕ ಅಭೀಪ್ಸೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಎಂಬುದು ಕೃತಿಯಿಂದಲೇ ತಿಳಿದುಬರುವ ಸತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ತಡವಾಗಿ ಬಂದ ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನು

ಮುಳಿದಾಕೆ ತಂದ ಮಾಲಾ
ಮಳಯಜ ತಾಂಬೂಲಜಾಮಂ ಕೆದಕುರು
ಳ್ಗಳನೆದು ಬೆನ್ನ ಮಿಳಿಯಂ
ಕಳಹಂಸೆಗೆ ಗಿಡಗನೆಗಿದಂತಿರೆ ಬಡಿದಂ (2-49)

ಹೀಗೆ ಬಡಿಯುವ ಬದಗನು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಓದುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಮೃತಮತಿ ತಾನು ಕೇಳಿದ ರಾಗಕ್ಕೆ ಮನಸೋತಷ್ಟೇ ಕಲಾಕಾರನಿಗೂ ಮನಸೋತಿದ್ದಳು. ಬದಗನು ಹೀಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ "ಕೇರೆ ಹೊರಳ್ವಂತೆ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಹೊರಳ್ದು" .

ತಡವಾದುದುಂಟು ನಲ್ಲನೆ
ಬಡಿ ಮುಳಿಯದಿರರಸನೆಂಬ ಪಾತಕನೆನ್ನಂ
ತೊಡೆಯೇರಿಸಿ ಕೇಳಿಕೆಯಾ
ದೊಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರ್ದನುಂತೆ ನಲಲಣ್ಮುವೆನೇ (2 - 51)

ಎಂದು ಬದಗನಿಗೆ ಅಮೃತಮತಿ ವಿಧೇಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇತ್ತ ಯಶೋಧರನಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕೃತಗೊಂಡು, ಬದಗನಿಂದಲೂ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡ ಅಮೃತಮತಿಯು ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕೃತ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾಳೆ.

ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಅಮೃತಮತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಟ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಅಧಿಕಾರ, ಅಂತಸ್ತಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಲಿಲ್ಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನ ಇಲ್ಲವೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಿಂತ ಜೀವನಪ್ರೀತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ಅಮೃತಮತಿಯಷ್ಟು ಅತಂತ್ರಳಾಗಲಿ, ಕ್ರೂರಿಯಾಗಲೀ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮೃತಮತಿ ಮತ್ತು ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಕೃತ್ಯ ಗಂಡನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಕೊಂದಾನೆಂಬ ಭೀತಿಯ ಛಾಯೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಜನ್ನ ಅಮೃತಮತಿಗೆ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಿಲ್ಲ ಬದಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ, ವ್ಯಾಮೋಹ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುವಷ್ಟು ಅವಳನ್ನು ಕ್ರೂರಿಯನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನದಿಂದ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪಶ್ಚತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಪ್ರೀತಿ ಕೊಲ್ಲುವಷ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕಟುಕನನ್ನಾಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಜೋಗಿ ಮತ್ತು ರಾಣಿಯರ ಸುಂದರವಾದ ಬದುಕಿಗೆ, ಸುಖ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯರು ಸಹಜವಾಗಿ ತಮ್ಮಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದಾಗಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಖಿತ ಅಥವಾ ಹಣೆಬರಹ ಎಂಬ ಧೋರಣೆ ತಾಳುವುದು. ಯಲುರಾಜ ಮಡದಿಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಹಣೆಬರಹದ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಣಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಯಲುರಾಜನನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಸಹಾಯಕನನ್ನಾಗಿಸಿತ್ತೇ? ಯುದ್ದದ ಕಾರಣದಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಿದ್ದ ಗಂಡನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಗಿಯ ಕಲೆಗೆ ಮನಸೋತು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಗಂಡನಿಂದ ದೂರ ಬರುವ ರಾಣಿಯ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಾಟಕಕಾರರು ಹೇಳಲು ಹೊರಟಿರುವುದಾದರೂ ಏನನ್ನು?

ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಒಂದು ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ಕುಂದಿ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಮೂಡಿದಾಗ. ಇನ್ನೊಂದು ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಣಿಯ ಪ್ರೀತಿ. ಎರಡು ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಡದಿ ತನ್ನಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೇ ಬದುಕಲು ಬಿಟ್ಟು, ರಾಣಿಯ ನೆನಪಲ್ಲೇ ಜೀವನ ಸವೆಸುವ ರಾಜನ ಪ್ರೀತಿ. ಮೂರು ಇರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಂಬಿ ಬಂದ ರಾಣಿಯ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸದೇ ಕೊನೆವರೆಗೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೋಗಿಯ ಪ್ರೀತಿ. ಈ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅನಂತತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ ಬದುಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಮೂಲದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಟಕ 'ಸಂಗ್ಯಾಬಾಳ್ಯ' ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ಯಾ ತನ್ನ ಊರಿನ ಸಾಹುಕಾರ ವೀರಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಮಡದಿ ಗಂಗಾಳನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಫಲನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಆರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದರಿಂದ ತಾಯಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹಜ ಬಯಕೆ ಗಂಗಾ ಸಂಗ್ಯಾನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವಳ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಮೈದುನರು ಕುಪಿತರಾಗಿ ಗಂಗಾಳನ್ನು ತವರಿಗೆ ಅಟ್ಟಿ, ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಸಂಗ್ಯಾನನ್ನು ಅತೀ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಜನಪದ ಮೂಲದ ಮರ್ಯಾದಗೇಡು ಹತ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ದ್ವೇಷ, ಹಿಂಸೆ, ಅಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಜೀವನವೂ ನಾಶದೆಡೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ತೆಲಂಗಾಣದ ಪ್ರಣವ್ ಪ್ರಕರಣ ಇಂತಹ ಮರ್ಯಾದಗೇಡು ಹತ್ಯೆಗೆ ತಾಜಾ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಜನಪದ ಮೂಲದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾಟಕ ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ, ಅಹಿಂಸೆ, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯೆಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.

ಸಮಾರೋಪ:

ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರರು ಸೈನಿಕರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಮರ್ಯಾದಗೇಡು ಹತ್ಯೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಎಲುರಾಜನ ಮೂಲಕ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾತಿ, ಅಂತಸ್ತು, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಗಿಂತ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವ ಮತ್ತು ಅವನು ತಾನು ಬದುಕಲು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ, ಅವರ ಪಾಡಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಬದುಕಲು ಬಿಡುವುದೇ ಮನುಷ್ಯತ್ವ. ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು ಕುಲಜಾತಿಗಳಾಗಲಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಅಂತಸ್ತುಗಳಾಗಲೀ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಟಕ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ವರ್ತಮಾನದ ಮರ್ಯಾದ ಗೇಡು ಹತ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ : ಸಂ:ಕ.ವೆಂ.ರಾಘವಾಚಾರ್. 4ನೇ ಮುದ್ರಣ-1952, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿ- ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಲೆಯ ಪದ: ಸಂ: ಎಲ್.ಆರ್.ಹೆಗಡೆ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳಳೂರು.
3. ಯಲುರಾಜನ ಮಡದಿ- ನಾಟಕ: ರಚನೆ: ಡಾ.ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ. 2014 ಅಪ್ರಕಟಿತ.

Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ಧಾರ್ಮಿಕತೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರಾದೇಶೀಕ ದೀಪಾವಳಿ

ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ನಾಯಿಕ
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,
ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ,
ರಾಣಿಚನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗವಿ.
balkrishnanaik15@gmail.com 9844594471

ಪ್ರಸ್ತವನೆ:

ಬಡತನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವ ಜನ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಬಹಳ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಐದಾರು ದಿನ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಎತ್ತಿನ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಐದೈದು ಗುಳ್ಳವಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವಕ್ಕೆ ಚಂಡು ಹುವಿನಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿಸಿ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆ ದಿನ ಸಂಜೆ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಳಿಗೆ ಊಟ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಐದು ಹೋಳಿಗೆಗಳು ಗುಳ್ಳವನ ಪೂಜೆಗೆ ಮೀಸಲು ನಂತರ ಮಾಡಿದ ಹೋಳಿಗೆಗಳು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೊ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಹೋಳಿಗೆ, ಏಳು ಹೋಳಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಅದು ಅಪಶಕುನ. ಐದು, ಒಂಭತ್ತು, ಹನ್ನೊಂದು ಇವುಗಳು ಮಾತ್ರ ಶುಭ ಸಂಖ್ಯೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಮತ್ತು ಏಳನ್ನು ಅಂಕಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಿ ವರ್ರ್ಡ:

ಗುಳ್ಳವ್ವ, ಮೊಂಡು ಧೈರ್ಯ, ಉತ್ರಾನಿ ಗಿಡ, ನೈವೇದ್ಯ ಕಲ್ಲುಪೂಜೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಮೋಟರುಗಾಡಿ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅದೇ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಾಲಭಾವಿ ಎಂಬುದು ಪುಟ್ಟ ಹಳ್ಳಿ. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಮೀಸಲು ಕ್ಷೇತ್ರ. ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಸ ಗುಡಿಸುವ ನೌಕರಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕೆ ಎ ಎಸ್, ಐ ಎ ಎಸ್ ಹಾಗೆಂದರೇನು? ಎಂದು ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಜನರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಾದರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಊರೊಳಗೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲವರು ಭಯದಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಕಾರನ್ನು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಮೋಟುರ ಬಂತೆಂದು ಕುಷಿಯಾಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿದರೆ, ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಮುಟ್ಟಿ ಮುದ್ದಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿ ಭಾರತದ ಬಡತನವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆ ಇರಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವ ಇವರು ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಬಹಳ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಐದಾರು ದಿನ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಎತ್ತಿನ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಐದೈದು ಗುಳ್ಳವಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವಕ್ಕೆ ಚಂಡು ಹುವಿನಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿಸಿ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆ ದಿನ ಸಂಜೆ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಳಿಗೆ ಊಟ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಐದು ಹೋಳಿಗೆಗಳು ಗುಳ್ಳವನ ಪೂಜೆಗೆ ಮೀಸಲು ನಂತರ ಮಾಡಿದ ಹೋಳಿಗೆಗಳು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೊ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಹೋಳಿಗೆ, ಏಳು ಹೋಳಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಅದು ಅಪಶಕುನ. ಐದು, ಒಂಭತ್ತು,

ಹನ್ನೊಂದು ಇವುಗಳು ಮಾತ್ರ ಶುಭ ಸಂಖ್ಯೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಮತ್ತು ಏಳನ್ನು ಅಂಕಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಕೆಲವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಯಾವುದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತರಕಾರಿ, ಹೂವು ಹಣ್ಣು ಯಾವುಗಳನ್ನು ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಸಹಿತ ಹರಿಯದ ಹಾಗೆ ಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಏಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹರಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಸಾವು ಖಚಿತವೆಂದು ಹೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುಳ್ಳವ್ವಗಳಿಗೆ ಅಲಂಕರಿಸಲು ಚಂಡು ಹೂವು ಬೇಕಾದರೆ ಅತ್ತೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹರಿದು ತರಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವರ ಜೊತೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯಬೇಕಲ್ಲ! ಹೋದ ಬಳಿಕ ಹೂವುಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಅತ್ತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಹರಿದು ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕುವವರೆಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವ್ವ ಮೊದಲೆ ತಾಕಿತ್ತು ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಸಾವು ಕಚಿತವೆಂದು. ಸಾವು ಎಂದರೆ ಯಾರು ತಾನೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ! ಅದರೂ ಮೊಂಡು ದೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಒಂದೆರಡು ಹೂವು ಹರಿದು ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಹಬ್ಬ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಸಂಜೆ ದೇವರ ಗುಡಿಯ ಅವಾರದೋಳಗೆ ಚಿಕ್ಕವರ ಸಭೆ ಸೇರಿದಾಗ ಸಾಹುಕಾಶವಾಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದಲು ಸತ್ಯ ಹೊರ ಬರುತಿತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು ಚಂಡು ಹೂವು ನಾನು ಹರಿದಿದ್ದೆ ಆದರೆ ನನಗೆ ಏನು ಆಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ನಗುತ್ತ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಮಾದಾನವಾಗದೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹೂವೇಕೆ ಹರಿಯಬಾರದೆಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ನಡೆದು ಹೋದ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತಿದ್ದ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹುಡುಗಿಯರು ಐಸ್ ಕ್ರಿಮು, ಪಕೋಡ, ಪಾನಿಪುರಿ ಆ ಜೂಸು ಈ ಜೂಸು ಹೀಗೆ ಹುಡುಗರ ಮನೆಮುರಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏನೇನು ಬೇಡುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಅವಳು ಕೂಡ ತನ್ನ ಪ್ರೀಯಕರನ ಹತ್ತಿರ ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರೀಯಸಿಯ ಆಸೆ ಈಡೇರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿ ಕಳುವು ಮಾಡಿ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೋದಾಗ ಆ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ ಸರ್ಪವೊಂದು ಅವನ ಕಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನೆಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದೀಪಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆ ದಿನ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಐದು ಒಂದು ಕಡೆ ಏಳು ಗುಳ್ಳವಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಒಂದು ಕಡೆ ಏಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಒಂಭತ್ತು ಗುಳ್ಳವಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದೆ ಸಂಜೆ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಅದೇ ಸಗಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಗಣಿ ಸೇರಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗುಳ್ಳವಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಚಂಡು ಹೂವಿನಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಿ; ಅವುಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಉತ್ರಾನಿ ಗಿಡದ ತೆನೆ, ಹೊನ್ನೆ ಗಿಡದ ತೆನೆ, ಚೌಳಿ ಕಾಯಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ದನಕರುಗಳು ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ ಸುಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೈ ಬೆರಳು ಎದ್ದಿಕೊಂಡು ಆ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಕುರಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಗೂ ಎರಡು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ದನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಎಲ್ಲ ಗುಳ್ಳವ್ವಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಗುಳ್ಳವ್ವಿನ ಕೊರಳಗೆ ತಾಳಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಪಾವಿನ ತುಂಬ ಕಾಳು ತುಂಬಿ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಮದಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಿಡಿಯೊಂದನ್ನು ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಐದು ಜನ ಸೇರಿ ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳು ಒಗೆದು ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಭವಿಷ್ಯ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದವರು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗುಳ್ಳವ್ವಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ಮನುಷ್ಯ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಾನೆಯೆ! ಏನು ಹಬ್ಬಗಳೊ. ಗುಳ್ಳವ್ವಗಳನ್ನು ಮನೆ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ನಂತರ ಊರವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಮಡಿದವರ ಕಲ್ಲು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಗುಡ್ಡಿ ಪೂಜೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಊರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಣಗಳಿವೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರೆ ಆದರೆ ನಡುವೆ ಯಾವುದೊ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜಗಳವಾಡಿ ಒಡೆದು ಎರಡು ಬಣಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದು ಬಣದವರಿಗೆ ಕಟ್ಟೀ ಮನೆಯವರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಣದವರಿಗೆ ಬೂತನವರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಜೀವ ಇರುವವರೆಗೂ ಎರಡು ಬಣದವರು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದರೆ ಎರಡು ಬಣದವರಲ್ಲಿ ಯಾರೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೂ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಅವರ ಶವವನ್ನು ಇವರು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ಇವರ ಶವವನ್ನು ಅವರು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಮಣ್ಣು ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಶವದ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಜೊತೆ ಇವರು ಅಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಶವ ಮಾತ್ರ ಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕಥೆ ಏನೆ ಇರಲಿ ನಾವು ಮತ್ತೆ ಹಬ್ಬದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗೊಣ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿನ ಕಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಕಂಬಳ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಪಟಾಕಿ ಹಾರಿಸುವವರು ಪಟಾಕಿ ಹಾರಿಸುತ್ತಾರೆ ಬಂದೂಕಿನಿಂದ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವವರು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಎಲ್ಲರು

ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಟ್ಟೀ ಮನೆ ಬಣದವರು ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಬೂತನವರ ಬಣದವರು ಎಮ್ಮೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕನಕದಾಸರ 'ರಾಮದಾನ್ಯ ಚರಿತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ವಾದನಡೆಯುತ್ತದೆಯೊ ಹಾಗೆ ಇವರಲ್ಲಿಯು ವಾದ ನಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವರು ಮಾಂಸ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಬೀಗಿದರೆ, ಇವರು ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮಾಂಸಹಾರಕಿಂತ ಶಕ್ತಿಯುತ ಆಹಾರ ಎನ್ನುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯ ಭವಿಷ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಕಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಡಕ್ಕೆ ಸೀರೆಯುಡಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೋಟೋದ ಪಕ್ಕ ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮುಂದೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳು, ತರತರದ ಕಾಳುಗಳು, ಸಿಹಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಹೋದರರಿಗೆ ಸಹೋದರಿಯರು ಹನೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಹಚ್ಚಿ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಉದ್ದಗೆ ಕೊರೆದು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿ ಸಹೋದರರ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಆಶಿರ್ವಾದ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಸಾಕಷ್ಟು ಪಟಾಕಿ ಹೊಡೆದು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿರುವ ವಾತಾವರಣ ಹಾಳು ಮಾಡಿ ಪುಟ್ಟ ಹೃದಯದ ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲದ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾರೋಪ:

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಇವರು ಇವತ್ತಿಗೂ ಬಡತನದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸಾದ್ಯವಾಗದೆ ಇರುವುದು ದುರಂತ!. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಐದನೆಯ ದಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಯವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಊರಲ್ಲಿರುವ ದೇವರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕಳ್ಳಲು ಹೊಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮುಂಜಾನೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಮುನ್ನ ಎಲ್ಲರು ಹೋಗಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತು ಪೂಜಾರಿಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಹಣೆಗೆ ಬಂಡಾರ ಬಳಿದುಕೊಂಡು; ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡುವ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಜಿಗಿಜಿಗಿದು ಜೋರಾಗಿ ಐದು ಬಾರಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಾಗಕ್ಕೆ ಯಾವುದೆ ರೀತಿ ಗಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನೊ ಬೇರೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣವಿರಲೆಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಅದರ ತುದಿಯಿಂದ ಇರದುಕೊಂಡರೆ ಭವಿಷ್ಯ ಇವರನ್ನು ಯಾವ ದೆವರು ಬಂದು ಕಾಪಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಕಾನುತ್ತದೆ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ ಇವರ ದೇವರುಗಳ ಶಕ್ತಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಮಗೇಕೆ ಬೇಕು. ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕಡಿದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಎಲ್ಲರು ಹೊಳೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಂದು ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಪ್ರಸಾದ ಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇರುತ್ತವೆ ಹಾಗು ಸಂಜೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವಿರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲ ನೋಡಿ ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು ಮತ್ತೆ ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಮರಳಿ ಮನೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವು ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಗುಜ್ಜಪ್ಪಾ ಗು. ನಾಯಿಕ, 82ವರ್ಷ, ನಾಯಕಜನಾಂಗ, ಹಾಲಬಾವಿ
2. ಗುಂಡು ಅಜ್ಜ, 95ವರ್ಷ, ನಾಯಕಜನಾಂಗ, ನ್ಯೂ ವಂಟಮುರಿ
3. ಹನುಮಂತ ಹಾ. ನಾಯಿಕ, 92ಚರ್ಷ, ನಾಯಕಜನಾಂಗ, ಹಾಲಬಾವಿ
4. ಹಾಲಪ್ಪಾ ಗು. ನಾಯಿಕ, 94ವರ್ಷ, ನಾಯಕಜನಾಂಗ, ಹಾಲಬಾವಿ
5. ಯಲ್ಲವ್ವ ಶ. ನಾಯಿಕ, 78ವರ್ಷ, ನಾಯಕಜನಾಂಗ, ಹಾಲಬಾವಿ

Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ಆದಿಪುರಾಣ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ನೆಲೆಗಳು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ
ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-583276.
ಮೊ.ಸಂ 9900389923. Email-llakshmikantha960@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

'ಅಧಿಕಾರ' ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ 'ಪ್ರಶ್ನೆ' ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ಇವೆರಡೂ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿದ್ದಂತೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರ ಶ್ರೀಮಂತ-ಬಡವ, ಮೇಲು-ಕೀಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠ-ಕನಿಷ್ಠ, ಉಳ್ಳವ-ಇಲ್ಲದವ ಎಂಬಂತಹ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತಹದ್ದು. ಈ ರೀತಿಯ ಏರುಪೇರುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಪ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ತಳವರ್ಗದವರ ಮೇಲಿನ ಶೋಷಣೆ, ಹಿಂಸೆ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಂತಹದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ದರ್ಪ, ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲತೆ ಹಾಗೂ ಸಫಲತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡವರೂ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಯಜಮಾನಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆಯಾಯ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿರೋಧಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳು, ಹೋರಾಟಗಳು ನಡದೇ ಇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟನಾವಳಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

'ಅಧಿಕಾರ' ಮತ್ತು 'ಪ್ರಶ್ನೆ' ಎಂಬ ಎರಡೂ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಗಂಭೀರವಾದ ಅರ್ಥ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹವು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಈ ಎರಡೂ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಆಳುವ ಮತ್ತು ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಕಾಯುವ ಮತ್ತು ಕರುಣಿಸುವಂತೆ ಬೇಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ.

ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಯಾರ ಬಳಿ ಅಧಿಕಾರ, ಹಣ, ಯಜಮಾನಿಕೆಗಳು ಇರುವುವೋ ಅಂತಹವರು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಅಂತಹವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಆಗಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೇ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವಾಗಿರಬಹುದು. ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಗಳ ಬಲ ಉಳ್ಳವರು ಇತರರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹೇರುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಹೇರಿಕೆಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಮಾಡುವ ಹೋರಾಟಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹದಗೆಟ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನತೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅಸಮಾಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪುರುಷನ ನಿಲುವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹಿಳೆ ಎತ್ತುವ ತಕರಾರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳು ಸಹ ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ವಿರೋಧದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯನ 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ' ಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಂಪನ 'ಆದಿಪುರಾಣ' , 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ' , ರಾಘವಾಂಕನ 'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ' , ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ 'ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ' ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಪುರುಷ-ಪುರುಷರ ನಡುವೆ, ಪುರುಷ-ಪ್ರಭುತ್ವದ ನಡುವೆ, ಪುರುಷ-ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ, ಪುರುಷ-ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ, ಪ್ರಭುತ್ವ-ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಹತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿ ಎನಿಸಿದ ಪಂಪನ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚರ್ಚೆಯ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ವು ಆಗಮಿಕ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಆದಿದೇವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವು ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳ ವಿವರಗಳು ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡಿವೆ. ಪುರುದೇವನ ಭವಾವಳಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ಶ್ರೀಮತಿ-ವಜ್ರಜಂಘ, ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆ-ಲಲಿತಾಂಗ, ನೀಲಾಂಜನೆ, ಭರತ ಹಾಗೂ ಬಾಹುಬಲಿಯರ ವಿವರಗಳೂ ಸಹ ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

'ಆದಿಪುರಾಣ' ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಳುವ ವರ್ಗದ ಕ್ರೂರತೆ, ಕಪಟತನ, ದರ್ಪ, ದಾಷ್ಟ್ಯದ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹೋರಾಟ, ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮುಷ್ಕರಗಳಂತಹ ಪ್ರತಿರೋಧಗಳನ್ನು ಸಹ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಅಧಿಕಾರ' ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಪರಿಧಿಯಿಂದ ಹೊರಬರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಭರತ ಮತ್ತು ಬಾಹುಬಲಿಯರ ನಡುವೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಒಡೆತನಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಸಂಘರ್ಷ ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಾಹುಬಲಿಯ ವರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನೋಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಅಧಿಕಾರದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಬಾಹುಬಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ದೀರ್ಘ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದಾದರೆ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುತ್ವದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಲುಗುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಸಿಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಂದರೆ ಅದು 'ನಿರ್ನಾಮಿಕೆ' ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು, ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಅಜ್ಜಿಯರು. ಗಂಭೀರ ಚರ್ಚೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಈ ನಿರ್ನಾಮಿಕೆ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಲಲಿತಾಂಗ-ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆ, ಶ್ರೀಮತಿ-ವಜ್ರಜಂಘ, ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿ ಹಾಗೂ ನೀಳಾಂಜನೆಯರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಗೌಣವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಮರೆಮಾಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಈಕೆಯ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಶೋಷಣೆ, ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಿರಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಅಥವಾ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಗೊಡವೆಗೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯನಕಾರರು ಹೋಗದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ದುರಂತವೇ ಸರಿ. ಇಂತಹ ನಿರ್ನಾಮಿಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಅಧಿಕಾರ' ದ ನೇರ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗಿರುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ನಾಮಿಕೆಯ ವಿವರಗಳು ನಮಗೆ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ದ ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಪ್ರಿಯಕರನಾದ ಲಲಿತಾಂಗದೇವನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖದಿಂದ ಇರುವ ಶ್ರೀಮತಿ

ನಿರ್ನಾಮಿಕೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈಕೆ ತನ್ನ ಸೇವಕಿಯಾದ 'ಪಂಡಿತೆ' ಎಂಬುವವಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ನಾಮಿಕೆಯಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಸವೆಸಿದ ವಿವರಗಳು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

ಆಕೆ ಈಗ ಇರುವ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಮೂರನೆಯದಾದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದಾತಕೀಷಂಡದ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಂದರ ಪರ್ವತದ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ 'ಸೀತಾ' ಎಂಬ ನದಿ ಇತ್ತು. ಅದರ ಉತ್ತರ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಧಿಲ ದೇಶದ 'ಪಾಟಳಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 'ನಾಗದತ್ತ' ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಇದ್ದನು. 'ವಸುದತ್ತೆ' ಅವನ ಹೆಂಡತಿ. ಅವರಿಗೆ ನಂದ, ನಂದಿಮಿತ್ರ, ನಂದಿಷೇಣ, ವರಸೇನ ಹಾಗೂ ಜಯಸೇನ ಎಂಬ ಐದು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಮದನಕಾಂತೆ, ಶ್ರೀಕಾಂತೆ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. ಇವರ ನಂತರ ತಾನು ಜನಿಸಿದುದಾಗಿ ಆಕೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗಿರಲು ಕಾಯಿಬಿಟ್ಟ ಮಾವಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಸಿಡಿಲೆರಗಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ನನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರೂ, ತಂದೆಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ತನ್ನ ಈಗಿನ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಆಕೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

"ವ|| ಅಂತು ಮದೀಯಜನನಿಯುಂ ಜನನಿಯ ಜನನಿಯುಮುಯಲುಮುದರು
ಮೆಲ್ಲಮೊರ್ವರುಯದಂತೆ ಪೋಪುದುಮರಸರ ದೆಸೆಯಿಂ ಮನೆಯುಂ ಕವರ್ತೆವೋಪುದುಂ
ಪೆರ ಕೀಲೊಳೆಮ್ಮಬ್ಬೆಯುಂ ಮುತ್ತಬ್ಬೆಯುಂ ಸಾರ್ದು ಬದಗುಗೆಯ್ದುಣೆ ನವಮಾಸಂ ನೆ¾õÉದಾಂ
ಪುಟ್ಟುವುದುಂ ಎನ್ನ ಮೆಯ್ಯ ದುರ್ಗಂಧಕ್ಕೆ ಪೇಸಿ ಕಂಡವರೆಲ್ಲಮೆದು ಕಳೆಯೆ
ಪರೇತವನಭೂಮಿಯೊಳ್ ಜೀರ್ಣಶೀರ್ಣಚೀರಣಗಳಿಂದಂ ಪುದಿದಿರಿಸಿ ಪೋಗಿ ತಾವಿರ್ಬರುಂ
ತಿರಿದು ತಂದಿಕ್ಕಿದೆಂಜಲೆವುಮಂ ತಿಂದು ಪೆಸರುಮಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ನಾಮಿಕೆಯೆಂದು ಪೆಸರಾಗಿ ಬಳೆಯೆ" 1

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಯೂ, ಅಜ್ಜಿಯೂ ಉಳಿದು, ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲರೂ ಅಳಿದರು. ಅರಸರ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯೂ ಲೂಟಿಯಾಯಿತು. ನಮ್ಮಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಅಜ್ಜಿಯು ಪರರ ಸೇವಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಬದುಕಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳಾಗಿ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ನನ್ನ ದೇಹದ ದುರ್ಗಂಧದ ಕಾರಣವಾಗಿ ನೋಡಿದವರು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಅಮ್ಮ, ಅಜ್ಜಿಯರು ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಅವರಿವರಿಂದ ತಿರಿದು ತಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾನು ಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ 'ನಿರ್ನಾಮಿಕೆ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದನು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಕವಿ ನಿರ್ನಾಮಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ 'ಅರಸರ ದೆಸೆಯಿಂ ಮನೆಯುಂ ಕವರ್ತೆವೋಪುದುಂ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಕವಿ ಅರಸನ ಬದಲಿಗೆ ಕಳ್ಳರ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯು ಲೂಟಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿಸಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅರಸರ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಲೂಟಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ಆಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಹೇಗಿತ್ತು ? ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅರಸನಾದವನೇ ಬಡಬಗ್ಗರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು, ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ದೋಚುವಂತಹ ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿದ್ದ ವಿವರಗಳು ರಾಜಾಡಳಿತದ ಕರಾಳತೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಗಂಡು ಸಂತಾನಗಳಿಗೆ ಆ ಕಾಲದ ಸಮಾಜ ನೀಡಿದ್ದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಹ ಇದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ ನಿರ್ನಾಮಿಕೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಲು ಇರಬಹುದಾದ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ. ಒಂದು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಲ್ಲ ಎಂದು ಆಕೆಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನಾಗಲೀ, ಸಂಪತ್ತಿನ

ಒಡೆತನಗಳನ್ನಾಗಲಿ ನೀಡದೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ. ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪುರುಷನ ಸ್ವತ್ತು ಎಂಬಂತೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅರಸ ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ನಾಮಿಕೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಾಗಲಿ, ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ ವಾರಸುದಾರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಇಲ್ಲವೇ ಮಠ ಮಾನ್ಯಗಳು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿಯೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗಾಗಿಲ್ಲ. ನಿರ್ನಾಮಿಕೆ, ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಅಜ್ಜಿಯರು ಆ ಮನೆಯ ವಾರಸುದಾರರಾಗಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದರ ಹಿಂದೆ ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣವನ್ನೆ ನೆಪವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದ ಬಲದಿಂದ ಅವರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗದ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಚಲಾವಣೆಯಾಗಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಅಧಿಕಾರದ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ, ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಧಿಕಾರದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮೂಲಕ ಕವಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಭರತನು ತನಗೆ ಲಭಿಸಿದ ಚಕ್ರರತ್ನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಯು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ರಾಜಧಾನಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮನ ರಾಜ್ಯ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಇರುವುದು ಭರತನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟಾದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ತನಗೆ ಅಧೀನರಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಭರತನ ವರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಂತದ ಅಧಿಕಾರದ ಹೇರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲ ತನ್ನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು, ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮಂದಿರು ತನ್ನ ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಕಾರಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದ ನೆಲೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಾನೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಲಾಗಿ ಬಾಹುಬಲಿ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದವರು ಭರತನ ಅಧಿಕಾರದ ದಾಹಕ್ಕೆ ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ತಪೋನಿರತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಾಹುಬಲಿ ಅಣ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರದ ದಾಷ್ಟ್ಯತನವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹಿರಿಯಣ್ಣನೇನು, ತಂದೆಯೇನು ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಸಮಾನರು. ಇಂತಹ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ವಿನಯವನ್ನು ತಳೆಯಿರಿ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಬಾಳೋಣ ಎಂಬ ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಭರತನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಎರಗಲು ಬನ್ನಿ ಎಂಬ ದೂತನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಿಸುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯವಾಗಿವೆ.

"ಪಿರಿಯಣ್ಣಂ ಗುರು ತಂದೆಯೆಂದೆಗುವಂ ಮುನ್ನೆಲ್ಲಮಿಂತೀಗಳಾ
ಳರಸೆಂಬೊಂದು ವಿಭೇದಮಾದೊಡೆಕಂ ಚಿಃ ಕಷ್ಟಮಲ್ತೇ ವಸುಂ
ಧರೆತಯ್ಯಂ ದಯೆಗೆಯ್ಯೆ ಮುಂ ಪಡೆದುದರ್ಕಿಂತೀತನೊಳ್ ತೊಟ್ಟ ಕಿಂ
ಕರಭಾವಂ ನಮಗಕ್ಕಿಗೊಟ್ಟು ಮಡಗೂಣ್ಬಂದಮಂ ಪೋಲದೇ" 2

ಹಿರಿಯಣ್ಣನನ್ನು ಗುರು, ತಂದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ಈಗ ಆಳು ಮತ್ತು ಅರಸ ಎಂಬ ಭೇದ ಭಾವ ಉಂಟಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ನೇಹ ತೋರುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ದಯೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಾವು ಭರತನಲ್ಲಿ ಕಿಂಕರ ಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ಅದು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂದರೆ ನಾವೇ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವನು ತಿಂದು ಮಿಕ್ಕ ಎಂಜಲನ್ನು ಉಂಡಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮಾತುಗಳು ಪ್ರಭುತ್ವ

ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಟು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಾಹುಬಲಿಯು ಭರತ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಲೇ ಈ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಘಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

"ಪಿರಿಯಣ್ಣಂಗೆಗುವುದೇಂ
ಪರಿಭವಮೇ ಕೀ ನೆತ್ತಿಯೊಳ್ ಬಾಳಂ ನಿ
ರ್ನೆರಮೂ ಚಲದಿನೆಗಿಸ
ಲಿರೆ ಭರತಂಗೆಗುವೆ ಕಮಂಜಮೆಯಲ್ತೇ" 3

ಹಿರಿಯಣ್ಣನಿಗೆ ಗೌರವದಿಂದ ತಲೆಬಾಗುವುದು ಅವಮಾನವೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆತನು ನಮ್ಮ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಕಾರಣವಾಗಿ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಗೀರಿ ಛಲದಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿಸಲು ಹೊರಟಿರುವನು. ಅಂತಹವನಿಗೆ ತಲೆ ಬಾಗುವುದು ಅಂಜುಬುರುಕತನವಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಬಾಹುಬಲಿ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಹ ಅಧಿಕಾರದ ಪೊರೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಈ ಧರೆಯನ್ನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಡುವಾಗ ನನಗೂ ಮತ್ತು ಭರತನಿಗೂ ರಾಜನೆಂದೆ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಅವನು ತಾನು 'ರಾಜಾಧಿರಾಜ' ನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಈ ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತೋರಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ತಲೆಬಾಗುವವರಲ್ಲ ಎಂದು ಖಡಾಖಂಡಿವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದುವರೆದು

"ಚಕ್ರಂ ಪುಟ್ಟಿದೊಡೀಗಳ್
ಚಕ್ರೇಶ್ವರನೆಂಬ ಪೆಸರುಮಾಯ್ತಕ್ಕೆಮ ತಾಂ
ಚಕ್ರೇಶನಾದೊಡಂ ತ
ನ್ನಾಕ್ರಮಣಮನೆನ್ನೊಳೇಕೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ತೋರ್ಪಂ" 4

ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರರತ್ನವು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು. ಆಗಲಿ, ಆದರೆ ತಾನು ಚಕ್ರೇಶ್ವರನಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮೇಲೇಕೆ ತನ್ನ ವ್ಯರ್ಥ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ತೋರಬೇಕು? ಎಂಬ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮಾತುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ 'ಏಕೆ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.
ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಯೆನಿಸಿದ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ವು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು.

1. ಆದಿಪುರಾಣಂ, 3/34-ವ. 2.ಆದಿಪುರಾಣಂ, 14/32. 3.ಆದಿಪುರಾಣಂ, 14/75. 4.ಆದಿಪುರಾಣಂ, 14/79.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು.

1. ಕೇಶವಶರ್ಮ.ಕೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, 2013, ದೇಸಿ ಪುಸ್ತಕ, ವಿಜಯ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560040.
2. ಕೇಶವಶರ್ಮ.ಕೆ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, 2013, ದೇಸಿ ಪುಸ್ತಕ, ವಿಜಯ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560040.
3. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್.ಎಸ್.ಜಿ (ಸಂ), ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರೀ.ಟಿ.ವಿ (ಪರಿಷ್ಕೃತ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ಸಂಪಾದಕರು), ಪಂಪಕವಿ ವಿರಚಿತಂ ಆದಿಪುರಾಣಂ, 1995, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-560002.
4. ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರೀ.ಕೆ.ಎಲ್ (ಗ), ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ ಆದಿಪುರಾಣಂ, 2009, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-5560018.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಗ್ರಾಮ ರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ.

(ವಿಜಯ ನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎ. ಜಿ
ಪಿಎಚ್.ಡಿ., ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
sreenivasa2283@gmail.com Mob:- 9986765239

ಪೀಠಿಕೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿ.ಶ.1565ರ ತಾಳೀಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುಭಾಗ ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿಗಳ ವಶವಾಯಿತು. ಆದರೂ ವಿಜಯನಗರದ ಕೊನೆಯ ಮನೆತನವಾದ ಅರವೀಡು ಮನೆತನದವರು 18ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನದವರೆಗೂ ಅನೇಕ ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯನಗರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಪಾಳೇಯಪಟ್ಟುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಎತ್ತಿದವು. ಇದರಿಂದ ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರವು ಹೊರತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಪಾಳೇಯಪಟ್ಟುಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ವಿಜಯನಗರ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲವಾಡಿ ಮತ್ತು ಗುಬ್ಬಿ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಪಾಳೇಯಪಟ್ಟುಗಳು ಏಳಿಗೆ ಹೊಂದಿದವು. ವಿಜಯನಗರದ ಅವನತಿ ನಂತರ ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿಗಳು, ಮೊಗಲರು ಮರಾಠರು ದಾಳಿಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತು.

ಹಾಗಲವಾಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೂಲಪುರುಷ ಯೆರಿಮದಿನಾಯಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಸಾಲಿನಾಯಕ ಯರೆಕಟ್ಟೆಗ್ರಾಮ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಭೈರಪ್ಪ ನಾಯಕನ ಮಗ ಹಿರಿಮುದಿಯಪ್ಪನಾಯಕ ಹಾಗಲವಾಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಈತನು ಕ್ರಿ.ಶ.1618ರಲ್ಲಿ ಹಾಗಲದಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಕೊತ್ತಲ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಹಾಗಲದಹಳ್ಳಿ ಹಾಗಲವಾಡಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಹಿರಿಮುದಿಯಪ್ಪ ನಾಯಕನ ನಂತರ ಇಮ್ಮಡಿ ಭೈರಪ್ಪನಾಯಕ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನರು, ಮೊಗಲರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕಡೆಯ ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದಮೇಲೂ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ.1638ರಲ್ಲಿ ರಣದುಲ್ಲಾಖಾನ್ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಿ (ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರು) ರಣದುಲ್ಲಾಖಾನ್ ಸೋತು ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಅಪಾರ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಭೈರಪ್ಪನಾಯಕನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಭೈರಪ್ಪನಾಯಕನ ಮೇಲೆ ಗೆಲವು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿಕ್ಕನಾಯ್ಕನಹಳ್ಳಿ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಬಹುಭಾಗ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇಮ್ಮಡಿ ಭೈರಪ್ಪನಾಯಕ ಕ್ರಿ.ಶ.1639ರಲ್ಲಿ ಹಾಗಲವಾಡಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಹಾಗಲವಾಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಮುದ್ದುವೀರಪ್ಪನಾಯಕ 1748ರಿಂದ 1761ರವರೆಗೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮೊಗಲರು ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಸಲಾಬತ್‌ಜಂಗ್‌ನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಹಾಗಲವಾಡಿ ತುತ್ತಾಯಿತು. ಸಲಾಬತ್‌ಜಂಗ್ ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತ ಹಾಗಲವಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಕೋಟೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಖಜಾನೆಯನ್ನು

ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದು ಹಾಗಲವಾಡಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮುದ್ದುವೀರಪ್ಪನಾಯಕ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಗನಾಯ್ಕನ ಕೋಟೆಗೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಸಲಾಬತ್‌ಜಂಗ್ ಗೆದ್ದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಶಿರಾದ ಮೊಗಲ್ ಸುಭೇದಾರ್ ದಿಲ್‌ವರ್‌ಖಾನನ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ನಂತರ ಮುದ್ದುವೀರಪ್ಪ ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹಾಗಲವಾಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದಿಲ್‌ವರ್‌ಖಾನ್‌ನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು. ಮೊಗಲ್ ಸುಬೇದಾರ್ ದಿಲ್‌ವರ್‌ಖಾನ್ ಸೋತು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾಗಲವಾಡಿ ಮತ್ತು ಮಂಚಲದೊರೆ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ 12 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು. ``ರಾಜಾಜಂಗ್ ಬಹದ್ದೂರ್'' ಎಂಬ ಬಿರುದು ನೀಡಿದನು. ಅನೇಕ ಏರಿಳಿತ ಅನುಭವಿಸಿದ ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಹಾಗಲವಾಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಹೈದರಾಲಿಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಥನ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆ ನಂತರ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗುಬ್ಬಿಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಪಾಳೇಗಾರರಿಂದ ಒಡೆಯರಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದ ಉಂಬಳಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ. ಗುಬ್ಬಿಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ 1800ರ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲದ ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಕ್ಷಣಾಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಬುರುಜುಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಇಂದು ಅವೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾಗಿವೆ. ಬುರುಜುಗಳನ್ನು ಹುಡೇವು ಕಾವಲುದಿಬ್ಬಗಳು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಂತಹ ಬುರುಜುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ತಳದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದಂತೆ ವ್ಯಾಸದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕಿರಿದಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ರಕ್ಷಣಾ ಅವಶೇಷಗಳು ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನೆರೆಯ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ಶಿರಾ, ತುರುವೇಕೆರೆ, ಕುಣಿಗಲ್ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣಾ ಅವಶೇಷಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿನವರೆಗೂ ಬಹುಪಾಲು ವಿವಿಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿನ ರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲೂಕು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಳಿದಿರುವುದು ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ಮತ್ತು ಬುರುಜುಗಳು ಅವಶೇಷಗಳು ಮಾತ್ರ. ಈ ರೀತಿಯ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತು ಗ್ರಾಮ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲವಾಡಿ, ಮೂಗನಾಯ್ಕನಕೋಟೆ, ಚೇಳೂರು, ಪ್ರಭುವನಹಳ್ಳಿ, ಜಿ.ಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಸಾಗಸಂದ್ರ, ಮಾರಶೆಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ, ಬಿದರೆ, ಗುಬ್ಬಿ, ಮಂಚಲದೊರೆ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತುವಿನ ಅವಶೇಷಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕೋಟೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಗ್ರಾಮಸಮುದಾಯ ಬೆಳೆದಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದಿವೆ.

ಗ್ರಾಮಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಬಹುಶಃ ಊರುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯಕ ಅಥವಾ ಗೌಡ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮದ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿ ಹೊಂದಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕ ಅಥವಾ ಗೌಡ ತಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಳೇಗಾರನಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರುಗಳ ನಡುವೆ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿರತೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತು ಅವಶೇಷಗಳು ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ವಿವಿಧ

ರಾಜಮನೆಗಳ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ವನದುರ್ಗ, ಗಿರಿದುರ್ಗ, ಜಲದುರ್ಗ, ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮ ರಕ್ಷಣಾ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿವೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಠಿಕೋನದಿಂದ ಇಂತಹ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮ ರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗಲವಾಡಿ ರಕ್ಷಣಾ ಕೋಟೆ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲೂಕಿನ ಒಂದು ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ 32 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹಾಗಲದಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದು ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣಾ ದೃಷ್ಠಿಯಿಂದ ಕೋಟೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹಾಗಲವಾಡಿ ಎಂದಾಯಿತು. ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಹಿರಿಮುದಿಯಪ್ಪನಾಯಕ ಆನೆಗೊಂದಿ ಮೂಲದ ಕರಿಯನಾಯಕ ಎಂಬುವನಿಂದ ಹಾಗಲದಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಹಾಗಲವಾಡಿ ಕೋಟೆ ನೆಲಕೋಟೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಸಾನದ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಅಳಿದುಳಿದಿರುವ ಕೋಟೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಚೌಕಕಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೋಟೆ ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆದರೆ ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸಣ್ಣದಾದ ಸೈಜು ಕಲ್ಲನ್ನು ಬಳಸಿ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಬೆಲ್ಲದ ಅಚ್ಚಿನಂತೆ ಪೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಗೆ ಗಾರೆ ಗಚ್ಚು ಬಳಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸುಭದ್ರವಾದ ಕೋಟೆಯಾಗಿದೆ. ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಬೊಂಬೆ ಊರಬಾಗಿಲೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಆಮೆ, ಮೀನು, ಹಾವು, ಲಜ್ಜಗೌರಿ ಮುಂತಾದವು ಸುಮಾರು 20 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಶಾಲಾ ಕೋಷ್ಠ ಅಲಂಕರಣೆಯಿದ್ದು ಇರುವ ಮೂರು ಕೋಷ್ಠಗಳಲ್ಲೂ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳು ನಶಿಸಿಹೋಗಿವೆ. ಮುಖ್ಯ ಬಾಗಿಲ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಳು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ದಿಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬುರುಜು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬುರುಜು ಶತೃ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ದ್ವಾರದ ಒಳಭಾಗದ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕೋಣೆಯಿದ್ದು ಸುಮಾರು 5 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಜಗಲಿಯಿದ್ದು ಕಂಬಗಳನ್ನಿಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ, ಹನುಮಂತನ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯಬಾಗಿಲು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಕೋಟೆಬಾಗಿಲು ಮಧ್ಯೆ ಅನೇಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳಿವೆ. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನ. ಮುದ್ದವೀರಸ್ವಾಮಿ ಗದ್ದುಗೆ, ಸೋಮನ ಕಟ್ಟೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಮಾರಕಗಳಿದ್ದು ವಿನಾಶದ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ಕೋಟೆಯ ಎರಡನೇ ಬಾಗಿಲು ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ. ಲಜ್ಜಗೌರಿ, ಆಮೆಯಂತಹ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಈ ಬಾಗಿಲಿನ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 40 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಬುರುಜು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆರಲು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿದ್ದು ಶಿಥಿಲಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಬುರುಜಿನ ಮೇಲೆ ಸೈನಿಕರು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಬುರುಜು ಇಡೀ ಕೋಟೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿತ್ತು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರೆ ವಿಶಾಲ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ, ಈಜುಕೊಳ, ಅರಮನೆ ಅವಶೇಷಗಳು ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಮದ್ದಿನ ಕಣಜ ಇತರ ಕಟ್ಟಡ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ಅಭೇದ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಸುತ್ತಲೂ ಕಂದಕವನ್ನು ತೋಡಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಕಂದಕ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿದೆ. ಈ ಕೋಟೆ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಗದ್ದುಗೆಗಳು, ಮಠಗಳು, ಅರಮನೆಗಳು, ಚನ್ನಕೇಶವ, ರಾಮೇಶ್ವರ, ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಗಳು ದೋಣೆಗಳು, ಕಣಜಗಳು ಇನ್ನಿತರ ಸ್ಮಾರಕಗಳಿದ್ದು ಬಹುಪಾಲು ವಿನಾಶದ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇದೇ ಗ್ರಾಮದ ಸುಮಾರು 40ರಿಂದ 50 ಯುವಕರು ಸ್ನೇಹಜೀವಿ ಬಳಗ ಎಂಬ ಸಂಘವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಾನುವಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಚೇಳೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಿದ್ದು ಇದು ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಿಂದ 16 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ವಾಸ್ತು ಇತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

"ಚೇಳೂರುಂಬೋದು ಏಳು ಸುತ್ತಿನ ಕ್ವಾಟೆ
ಪಕ್ಸಿಹಾರಿದರೆ ಗಳಿರೆಂಬೋ/ಕ್ವಾಟೆಗೆ
ಹೊಕ್ಕನಲ್ಲಮ್ಮ ಬಡಮ್ಯೆಲ"1

ಈ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಚೇಳೂರಿನ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಗೋಡೆ (ಕೋಟೆ) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಅವಸಾನದ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ಇದೆ. ಈ ಬಾಗಿಲಿನ ಲಲ್ಲಾಟ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಬೊಗಸೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲ್ಲುಕೋಳಿ ಕೂಗಿ, ಚೇಳೂರು ಬಾವಿ ತುಂಬಿ ಹರಿದು, ಮರಳು ಬಸವಣ್ಣ ಗುಟುರು ಹಾಕಿದರೆ ಕಲಿಯುಗ ಮುಳುಗಿ ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನಪದರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಚೇಳೂರು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದಿರುವುದರಿಂದ ಕೋಟೆ, ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಕಂದಕ, ಪಾಳಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಗಿದ್ದು ಅವಸಾನದಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ಮಾತ್ರ ಇದೆ.

ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ 19 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮೂಗನಾಯ್ಕನ ಕೋಟೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮೂಗನಾಯಕ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿ ವಿಸ್ತಾರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಮೂಗನಾಯಕನ ಕೋಟೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮರಾಠರ ದಾಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಭದ್ರವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಕೋಟೆಯ ಒಳಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟುಗಳ ಸಾಲುಗಳಿದ್ದವು. 18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮರಾಠ ಸರದಾರ ಪರಶುರಾಮ ಭಾವೆ ಶಿರಾದಲ್ಲಿ ತಂಗಿ ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು ಆದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಗೆಲ್ಲಲಾರದೆ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಆದರೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯ ಅವಶೇಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕೋಟೆ ಬೀದಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಬೀದಿಯೇ ಇದೆ. ಇವುಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗುಬ್ಬಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿ ಗುಬ್ಬಿಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಪ್ರಭುವನಹಳ್ಳಿ, ಮಾರಶೆಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ, ಬಿದರೆ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಕೋಟೆಗಳಿದ್ದು ಗ್ರಾಮಗಳು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯ ಅವಶೇಷಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿವೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ.

1. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣಯಣ್ಣೆಕಟ್ಟೆ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಬಿ.ಎಂ.ಶೈಲಜ (ಸಂ)., ಪಾಳೇಯಗಾರರ ಶಾಸನಗಳು, ಸಂಪುಟ-1, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು, 2012
2. ಡಿ.ಎನ್.ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ, ಹಾಗಲವಾಡಿ ಅಮರನಾಯಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
3. ಎಂ.ಎಸ್.ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಹಾಗಲವಾಡಿ ಪಾಳೇಯಗಾರರು, ಬೆಂಗಳೂರು, 1931

4. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಎಸ್.ಪಾಟೀಲ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೋಟೆಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, 1999
5. ಮುದ್ದುವೀರಪ್ಪ ಕೆ.ವಿ., ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಟೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒಳನೋಟಗಳು, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, 2011
6. ಸಿ.ಮಹದೇವ (ಲೇ)., ಎಂ.ಎಲ್.ಶಿವಶಂಕರ್, ಸಿ.ಎಸ್.ಪಾಟೀಲ್ (ಸಂ), ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರದೇಶದ ಗ್ರಾಮ ರಕ್ಷಣಾವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಮೈಸೂರು, 1998
7. ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ಟಿ.ಆರ್., ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲೂಕು ದರ್ಶನ, ಐ.ಬಿ.ಹೆಚ್.ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 1984
8. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ಯಣ್ಣೆಕಟ್ಟೆ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಗಡಿನಾಡ ಜಾನಪದ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ, ಕಾಳಿದಾಸನಗರ, ಶಿರಾ, 2001
9. ಎಸ್.ಕೆ.ಜೋಶಿ(ಲೇ)., ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳು. ಬಾ.ರಾ.ಗೋಪಾಲ್ (ಸಂ)., ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ, ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಮೈಸೂರು, 2009
10. ``ನಮ್ಮ ತುಮಕೂರು'' ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಜುಲೈ-3, ಪು.ಸಂ.03

Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹ ಮೀಮಾಂಸೆ

-ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿ ನ. ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ.
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್
ಕೇರಳ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಹಿಲ್ಸ್, ಪೆರಿಯಾ ಪೋಸ್ಟ್, ಕಾಸರಗೋಡು. ಕೇರಳ.
swamykn85@gmail.com cell: 9845346098

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ದೇಹ, ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರತೀಕ ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ. ಇಂತಹ ದೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಚನಕಾರರು ಪರ ವಿರೋಧವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಾವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಬಸವಣ್ಣ "ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ" ಎಂದು ದೇಹವನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ದೇಹದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನರಿತೂ ದೇಹಾತೀತವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವಚನಕಾರರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತರ ವಚನಕಾರರಿಗಿಂತ ಅಲ್ಲಮನು ಮಾಡುವ 'ಅಂಗ' ದ ಚಿಂತನೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು, "…..ಅಲ್ಲಮನಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹವಿದೆ. ಶರೀರದ ಬಗ್ಗೆ ಆತ್ಯಂತಿಕವಾದ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಆದರೆ, ಅಲ್ಲಮ ಶ್ರಮಣ ಮಾರ್ಗದ ದೇಹದಂಡನೆಯ ಕಠಿಣ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದವನೂ ಅಲ್ಲ 'ಒಡಲಿಚ್ಛೆಯ ಸಲಿಸದೆ ನಿಮಿಷವಿರಬಾರದು' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಆತನ ಮೇಲಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಬೌದ್ಧ ಮಧ್ಯಮಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಭಾವದ ಮಾತಿರಲೂಬಹುದು. ಆದರೆ, ಶರೀರವನ್ನೇ ಸಕಲ ರಹಸ್ಯಗಳ ತಾಣ, ಸಕಲ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳ ಮಾರ್ಗ….."1ಎಂದು ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ ತಮ್ಮ 'ಹೊಸ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಕಡೆಗೆ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ದೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಮನ ನಿಲುವು 'ಅನುಭವ' *ಗೊಳ್ಳುವಂತಹದ್ದು.

ಕೀ ವರ್ಡ್:

ದೇಹ, ಕಾಯ, ಪಂಚೇಂದ್ರೀಯ, ದೇಗುಲ, ಲಿಂಗಪತಿ, ಶರಣ ಸತಿ, ದೇಹಧಾರಣೆ, ಕಾಲಾತೀತ, ಕಾಣ್ಕೆ, ಸೌಂದರ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ,

ದೇಹ, ಶರೀರ, ಕಾಯ, ತನು, ಅಂಗ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು. ಆನಂತರ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಕೀಟ ಇತರೆ ಜೀವಜಗತ್ತು ನಮ್ಮ ಅರಿವನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಗಲು-ಇರುಳು, ಭೂಮಿ-ಆಕಾಶ, ಶಬ್ದ-ನಿಶಬ್ದ ಅರಿವು-ಮರುವು, ರೂಪ, ರುಚಿ, ಪರಿಮಳ, ಸಿಂಗಾರ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಿದ್ರೆ, ನದಿ, ಕಿಚ್ಚು, ಗಾಳಿ ಇವುಗಳೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರವು. ಆ ಕಾಣ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಮನ ದೃಷ್ಟಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚರಾಚರಗಳನ್ನು ಮೂರ್ತೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಭೂಮಿಯ ಚರಾಚರಗಳನ್ನು ಕಾಣುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವೆ. ಈಗಿರುವ ಶಾರೀರಿಕ ರಚನೆಯಿಂದಲೇ ನೋಡುವ ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವ ಕ್ರಮ ಒಂದಾದರೆ, ಅಶರೀರವಾದ ಅದರ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಎರಡನೆಯದು. ಅಲ್ಲಮ ಈ ಎರಡನೇ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡತಹವನು. ಇಂತಹ "ದೇಹ ಮೀಮಾಂಸೆಯು ಏಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮಾಜ ಮೀಮಾಂಸೆಯೂ ಹೌದು. ಸೌಂದರ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯೂ ಹೌದು. ಎಂಬುದನ್ನು

ಅಲ್ಲಮನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ."2 ಎನ್ನುವ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿನ ಅಲ್ಲಮನ ಒಳನೋಟಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾರಣ ಅವನ ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳು, ಅವುಗಳ ಅನಾವರಣ ಕಾಲಾತೀತವಾದದ್ದು.

ಹರಿವ ನದಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಾಲು
ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬಾಯಿ
ಉರಿದ ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕೈ
ಇದು ಕಾರಣ, ಗುಹೇಶ್ವರ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣಂಗೆ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗಮಯವಯ್ಯ. [365:ಡಾ.ಎಲ್ ಬಸವರಾಜ]

ಈ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವ ಕುಲಕರ್ಣಿಯರವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುವಂತೆ3 ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಭೌತಿಕವಾದ ನದಿ, ಗಾಳಿ, ಕಿಚ್ಚುಗಳಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳದೇ ಆದ ಹೊಸದೊಂದು ದೇಹ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳ ಚಲನಶೀಲತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಚಲನಶೀಲತೆ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಮನ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ರೂಪವಿದ್ದರೂ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ. ಸದಾಕಾಲ ದೇಹ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಜೀವವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನೂ ಚೈತನ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪರಾವಲಂಬಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಮ ವಿಮುಖನಾಗುವುದು ಅಥವಾ 'ಕಾಯ' ವಳಿದು ನುಡಿವುದು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅವುಗಳ ಅಭೀಪ್ಸೆಗೆ ಸಿಲುಕುವುದರಿಂದ-

ಐದು ಸರ್ಪಂಗಳಿಗೆ
ತನುವೊಂದು, ದಂತವೆರಡು!
ಸರ್ಪಕಡಿದು ಸತ್ತ ಹೆಣನು ಸುಳಿದಾಡುವುದ ಕಂಡೆ!
ಈ ನಿತ್ಯವನರಿಯದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಿಯದೋ ಗುಹೇಶ್ವರ [52 : ಡಾ .ಎಲ್. ಬಸವರಾಜ]

ದೇಹದ ಅಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ತೋಯ್ದಾಟ. ಇಂತಹ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮನು ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಮನ, ದೇಹ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನುಭವವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ದೇಹ ಸುಖಾಶ್ರಿತವಾದದ್ದು. ಆ ಸುಖ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಕ್ಷೀಣಿಸಬಹುದು. ವಿಚಾರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲಚಿತ್ತವಾದರೂ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಸ್ತುತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಸುಖದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸತಿ-ಪತಿ ಭಾವ ವಚನ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು, ಪೂಜ್ಯವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ದೈವತ್ವದ ಕಾಣ್ಕೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ ಬದುಕಿನ ಔನತ್ಯ ಕಂಡವಳು. ಅಲ್ಲಮ ಮಾತ್ರ 'ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿ' ಎಂಬರು ಹುಸಿಯಯ್ಯ! ಎನ್ನುವ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ತಾಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಶಿವನನ್ನು ನಿರಾಕಾರವಾಗಿ; 'ಇಷ್ಟಲಿಂಗ' ವನ್ನು ಕಾಣಬಯಸುವ ವಚನಕಾರರೂ 'ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿ' ಎಂಬುದರ ಮೂಲಕ ಶರೀರ ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಶಿವನಿಗೆ ಶರೀರ ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಬದಲಾಗಿ-

'....ಲಿಂಗವೇ ಪತಿಯಾದ ಬಳಿಕ
ಸತಿಗೆ ಪತಿಯುಂಟೆ ?
ಪತಿಗೆ ಸತಿಯುಂಟೆ ?

ಪಾಲುಂಡು ಮೇಲುಂಬರೇ ಗುಹೇಶ್ವರ?! [89; ಡಾ .ಎಲ್. ಬಸವರಾಜ]

ಈ ರೀತಿ "ಅಲ್ಲಮ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯೊಳಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಮನಿಗೆ ಲಿಂಗ ಎಂದರೆ ಗುಹೇಶ್ವರ, ಗುಹೇಶ್ವರ ಎಂದರೆ ಅರಿವು, ಅರಿವು ಎಂದರೆ ಬಯಲು, ಬಯಲು ಅಂದರೆ ಶೂನ್ಯ, ಶೂನ್ಯ ಅಂದರೆ ಲಿಂಗ' 4 ಹೀಗೆ ಲಿಂಗವೇ ಶೂನ್ಯವೆಂದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು 'ಕಾಯ' ಕಲ್ಪ ಸಲ್ಲದು ಎಂಬ ನಿಲುವು ಅಲ್ಲಮನದು. 'ದೇಹವೇ ಪಿಂಡಿಗೆ/ ಜೀವವೇ ಲಿಂಗ' ವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮನ ದೇಹ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ತತ್ವ ಅಡಗಿದೆ.

ಮಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಹಾಳ ಮೇಲೆ
ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಾತ ಮಣಿಯ ಕಂಡ!
ಕೈಯಿಲ್ಲದಾತ ಪವಣಿಸಿದ!
ಕೊರಳಿಲ್ಲದಾತ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ!
ಅಂಗವಿಲ್ಲದ ಸಿಂಗಾರಕ್ಕೆ ಭಂಗವುಂಟೇ ಗುಹೇಶ್ವರ [218: ಡಾ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜ]

ಅಲಂಕಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದು ವಿಕಾರಕ್ಕೆ. ಅಲಂಕಾರ/ಸಿಂಗಾರ, ರೂಪದ ನೈಜತೆಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವ ತಂತ್ರ. ಅಂಗವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ; ಅಥವಾ ಸಿಂಗಾರದಿಂದ ನಾವು ರೂಪಾಂತರ ಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಧಾರಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಅಲ್ಲಮನ ದೇಹದ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ "ಎನ್ನ ಕಾಯದ ಕರ್ಮದ ತೊಡೆದು.....ನೀನೆನ್ನ ಕಾಯದಲಡಗಿ" ಎಂಬ ದೇಹದ ಭಿನ್ನ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ದೇಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರತೀಕವಾದರೂ ಚಲನಶೀಲವಲ್ಲದ ಅದು ನಿರರ್ಥಕ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ "ತಾ ಲಿಂಗ, ತನ್ನ ಮನವೇ ಪುಷ್ಪ!" ಎಂದು ದೇಹವನ್ನು 'ಇಷ್ಟಲಿಂಗ' ವಾಗಿ ಕಾಣಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ "ಕಾಯದ ದಂದುಗ ಕಳೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ/ಅರಿವು ಬರಿದೇ ಬಪ್ಪುದೇ?" ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ "ಕಾಯದ ಸಂಗದ ಜೀವ ಉಳ್ಳನಕ್ಕರ ಎಂದೂ ಭವ ಹಿಂಗದು -ಗುಹೇಶ್ವ" ಎಂದೂ, ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಲೇ "ನೀನೆನ್ನ ಕಾಯದಲಡಗಿ" ಎಂದೂ, ನಿರಾಕರಿಸಿದ ದೇಹಕ್ಕೇ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದು ಗುಹೇಶ್ವರನನ್ನಾದರೂ ಆಗಬಹುದು, ಚಲನಶಿಲತೆಯನ್ನಾದರೂ ಆಗಬಹುದು, ಮೀರಿದರೆ ಸಾವನ್ನಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಓದುಗನ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು.

ಉದಕ ಮೂರುತಿಯಾಗಿ
ಉದಯವಾಯಿತ್ತು ಪಿಂಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ
ಮೂಲ ಸ್ಥಾನ ಸ್ವಾಪ್ಯವಾಯಿತ್ತು
ಸ್ವದೇಹಶಿವ ಪುರದಲ್ಲಿ!
ವಾಯು ಪೂಜಾರಿಯಾಗಿ
ಪರಿಮಳದಿಂದೆ ದಂಡೆಯ ಕಟ್ಟಿ
ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರ್ದುದೋ ನವದ್ವಾರ ಶಿವಾಲಯ ದಾದಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದಿತ್ತು. [112 :ಡಾ ಎಲ್. ಬಸವರಾಜ]

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದದ್ದು "ಸ್ವದೇಹ ಶಿವಪುರದಲ್ಲಿ" ಎನ್ನುವಂತಹದ್ದು ದೇಹವನ್ನು ಶಿವಪುರವೆಂದು ಕರೆಯುವ ಮೂಲಕ ದೇಹದ ಹೊಸ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕುರುಹನ್ನು ಅಲ್ಲಮ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಊರೆಂದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನತೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಭಿನ್ನತೆ ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ

ಅಲ್ಲ ಜೀವ-ನಿರ್ಜೀವದಲ್ಲಿ ಆಕಾರ-ನಿರಾಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸಕಲ ಚರಾಚರದಲ್ಲೂ ಇರುವಂತಹದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಮನ ಚಿಂತನೆ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟಗೊಂಡಿರುವುದು.

ಇನ್ನು ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ, ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶರೀರಧಾರಣವೇ ಆಗದ ಅಶರೀರವಾದವುಗಳಿಗೆ 'ಕಾಯಕಲ್ಪ' ನೀಡಿ ಜೀವನವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಭಾವವನ್ನು ತುಂಬುವ ಪರಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು

ಇರುಳಿನ ಮುಖ ಹಗಲೆಂದರಿಯರು
ಹಗಲಿನ ಮುಖ ಇರುಳೆಂದರಿಯರು
ಇರುಳಿನ ಮುಖದೊಳಗೊಂದು
ನವರತ್ನದ ಖಂಡಿತಹಾರವಡಗಿತ್ತು
ಹಗಲಿನ ಮುಖದೊಳಗೊಂದು
ನವ ಚಿತ್ರ ಪತ್ರದ ವೃಕ್ಷವಡಗಿತ್ತು
ರತ್ನದ ಹಾರದ ವೃಕ್ಷಕ್ಕಾಹಾರವನಿಕ್ಕಿದಡೆ
ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸುಖವಾಯಿತ್ತು. [129 : ಡಾ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜ]

ಇಡೀ ವಚನ ಜ್ಞಾನ-ಅಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು, ಒಳಿತು-ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡರೂ ಅವುಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇರುಳು- ಹಗಲುಗಳಿಗೆ ದೇಹಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಹಗಲು-ಇರುಳುಗಳನ್ನು ಈಗಿರುವ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಚಹರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಕ್ಕೂ, ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. "ಕಾಯ ವಾಯವ್ಯೋ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ದೇಹದ ಆಕಾರವನ್ನು ಒಡೆದು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಗಾಳಿಯಂತೆ ನಿಕಾರವೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕವೂ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಅಲ್ಲಮನ ಅಭಿಮತ" .

ಉದಕದ ಕೈಕಾಲ ಮುರಿದು
ಅಗ್ನಿಯ ಕಿವಿಮೂಗನರಿದು ವಾಯುವ ತಲೆಯ ಹೊಯ್ದು
ಆಕಾಶವ ಶೂಲದಲಿಕ್ಕಿದ ಬಲ್ಲಿದ ತಳವಾರನೀತನು!

ಇದೊಂದು ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಚನ, ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಮನ ಕವಿತ್ವವನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಯಾವ ರೂಪ ಆಕಾರವನ್ನಾದರೂ ಪಡೆಯಬಲ್ಲ ಉದಕ, ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು ಇವುಗಳಲ್ಲೂ ಅಲ್ಲಮ ಹೊಸದೊಂದು 'ಕಾಯ ' ಕಲ್ಪ ಕಾಣಬಯಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅರಿವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ.

ಇನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ದೇಹಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಸದೊಂದು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳು. ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥೈಸಿದರೂ ದಾಹಗೊಂಡು ಕುಳಿತ ಹಂಸದಂತೆ ಸದಾ ಧ್ಯಾನಾವಸ್ಥೆಯ ತಳಮಳ. ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ

ಹುಲಿಯ ತಲೆಯ ಹುಲ್ಲೆ
ಹುಲ್ಲೆಯ ತಲೆಯ ಹುಲಿ
ಈ ಎರಡರ ನಡು ಒಂದಾಗಿತ್ತು!
ಹುಲಿಯಲ್ಲ-ಹುಲ್ಲೆಯಲ್ಲ
ಕೆಲದಲೊಂದು ಬಂದು ಮೆಲುಕಾಡಿತ್ತು ನೋಡಾ!
ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮುಂಡ ತರಗೆಲೆಯ ಮೇದರೆ
ಎಲೆಮರೆಯಾಯಿತ್ತು ಗುಹೇಶ್ವರ.[21: ಡಾ:ಎಲ್, ಬಸವರಾಜ]

ವಿಷಯ ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲೆ, ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಸಾವು ಮತ್ತು ಜೀವಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು 'ಹುಲಿ' ಯನ್ನು ದೇಹಕ್ಕೆ ತಳುಕಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಮನ ಕೆಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲಮನ ದೇಹ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳದ ದೇಹ ಕುರಿತಾದ ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಡಾ: ಎಲ್. ಬಸವರಾಜ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯ ಮಾತು, ಅಲ್ಲಮನು ನಡೆಸುವ ದೇಹದ ಚಿಂತನೆ ನಿರಾಕಾರವಾದದ್ದು.

· ದೇಹ ಕುರಿತಾದ ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳ ಪಟ್ಟಿ-7, 8, 22, 28, 35, 37, 46, 48, 52, 56, 70, 81, 83, 85, 89, 110, 112, 113, 114, 125, 129, 131, 135, 146, 155, 164, 191, 196, 206, 218, 244, 249, 255, 261, 262, 263, 269, 271, 275, 285, 305, 334, 365, 494.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ವಚನ ಕಾವ್ಯ ಚಿಂತನೆ, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ: 14-15
    a. ಅನುಭಾವ ಪದವು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯವೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿದೆ
   -ವಚನ ಪರಿಭಾಷಾಕೋಶ: ಸಂಪಾದಕ:ಡಾ. ಎಸ್.ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ: 8
2. ಹೊಸ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ, ಪುಟ: 15
3. ಉರಿವ ಕಿಚ್ಚು, ಬೀಸುವಗಾಳಿ ಇವೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳೇ. ಇವು ಪೂರ್ಣ ಭೌತಿಕ ವಿಷಯಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರ್ಜೀವ ಸಂಗತಿಗಳು. ಅಲ್ಲಮನು ಈ ನಿರ್ಜೀವ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುತ್ತಾನೆ. ಪುಸ್ತಕ; ಅಲ್ಲಮನ ಪ್ರಭು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ: 33
4. ಸರ್ವಾಂಗಗಳೂ ಲಿಂಗಮಯವಯ್ಯ, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ: 34

ಗ್ರಂಥ ಋಣ

1. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಂಗಲಿ.ವಿ (ಸಂ)- ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ. ವಿ.ವಿ, ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ-2011
2. ನಾಗರಾಜ ಡಿ.ಆರ್- ಹೊಸ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಕಡೆಗೆ
3. ಬಸವರಾಜ. ಎಲ್(ಸಂ)- ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳು, ಗೀತಾಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಮೈಸೂರು, 5ನೇ ಪರಿಷ್ಕರಣ-1997
4. ಹಿರೇಮಠ ಎಸ್.ಎಂ (ಸಂ)- ವಚನ ಕಾವ್ಯ ಚಿಂತನೆ : ಸಂಪಾದಕ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ. ವಿ.ವಿ ಪ್ರಥಮ ಮದ್ರಣ-2011.
5. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ಎಸ್. (ಸಂ)- ವಚನ ಪರಿಭಾಷಾಕೋಶ, ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-15, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ದ್ಯೋತಕ ದೀವಿಗೆ ಹಬ್ಬ

ನಿಂಗಪ್ಪ ಮಸ್ತಿ.
ಮೊದಲ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್
ಕೇರಳ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ,ತೆಜಸ್ವಿನಿ ಹಿಲ್ಸ್,ಪೆರಿಯಾ ಪೊಸ್ಟ್, ಕಾಸರಗೋಡು. ಕೇರಳ.
ningappamasti69@gmail.com cell: 8095746669

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ:

-ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿ ನ. ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ.
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜಸ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪೇರಿಟಿವ್ ಲಿಟರೇಚರ್
ಕೇರಳ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ,ತೆಜಸ್ವಿನಿ ಹಿಲ್ಸ್,ಪೆರಿಯಾ ಪೊಸ್ಟ್, ಕಾಸರಗೋಡು. ಕೇರಳ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಭಾರತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಹಬ್ಬಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಹಬ್ಬಗಳು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ದ್ಯೋತಕಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಒಂದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ, ಜನಾಂಗಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಕೇರಳದ ಓಣಂ, ಕರ್ನಾಟಕದ ದೀಪಾವಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಈ ಹಬ್ಬಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತೂ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ದೀಪಾವಳಿಯನ್ನು ಬೆಳಕಿನ ಹಬ್ಬ, ಜ್ಞಾನದ ಹಬ್ಬ, ಸುಗ್ಗಿ ಹಬ್ಬ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೀವಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ದೀವಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ಬತ್ತಿಹೊಸೆದು ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಇದು ನಮಗೆಲ್ಲ 'ದೀವಿಗೆಯ ಹಬ್ಬ ' ಎಂದೇ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಜೋಡು ದೀಪಗಳನ್ನೂ ಸಾಲುದೀಪಗಳನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೀಪಾವಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಹಿಮಗಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬರುವ ಹಬ್ಬ. ಹಣವಂತರಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮದ ಹಬ್ಬವಾದರೆ, ಬಡವರಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಹಬ್ಬ. ದೀಪ ಬೆಳಗಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದೇ? ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವಿರದೆ ದೀಪಾವಳಿ ಎನಿಸುವುದೇ? ದೀಪಾವಳಿ ಬರುವುದೇ ಜೀವನದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಬೆಳಕಿನ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಂಬುದು ಪ್ರತೀತಿ. ಆದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ನಿಜ? ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿ ಕತ್ತಲಾದವರೆಷ್ಟೋ?

ಕೀ ವರ್ಡ್:

ದೀವಿಗೆ, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ, ಪಾಡ್ಯ, ಪರಿಷೆ, ಬನ್ನಿ(ಮರ), ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಜೋಡುದೀಪ, ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆ,

ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಭೂದೇವಿಯ ಮಗನಾದ ನರಕಾಸುರನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು

ಬಿಡಿಸಿದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿದ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ವರ ನೀಡಿದ ಪುಣ್ಯದ ದಿನವೆಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ದ ಪಾಡ್ಯವೇ ಬಲಿಪಾಡ್ಯ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವು ವಾಮನಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಮಣಿದು ವರ ನೀಡಿದ ಶುಭ ದಿನದ ಸಂಕೇತಕ್ಕಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆಗಳು ತುಂಬಿ ರಾಜ್ಯ ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗಿರುವುದು. ಆದ ಕಾರಣ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ದ ಪಾಡ್ಯದ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಈ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವನೆಂದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ದವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಒಂದು ಕಲಶವನ್ನಿಟ್ಟು ಮಹಾಭಕ್ತನಾದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು ದೊರೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಷ್ಣುವು ಕೂಡ ಬರುತ್ತಾನಾದ ಕಾರಣ ಈ ಪೂಜೆಯು ಬಹುಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು. ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಿದ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಹೂವನ್ನು ಎರಚಿ ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸಿ ಊರನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿಕ್ರಮಶಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಇದೇ ಯುಗಾದಿ ರೈತರು ಉಳುಮೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಪೈರೆಲ್ಲಾ ಕುಯಿಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬರುವುದರಿಂದಲೂ ಈ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮುಂದೆ ಒಳ್ಳೆ ಬೆಳೆಯು ಕೈಗೆ ಬರುವುದೆಂದಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೇಮಂತ ಋತು ಕಳೆದು, ವಸಂತ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬದ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ದೀಪಾವಳಿ ಅಥವಾ ದೀವಿಗೆಯ ಹಬ್ಬವು ಚಳಿಗಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬರುವ ಮನೋಹರವಾದ ಶರದೃತುವಿನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವುದು.

ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಂತೂ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವೆಂದರೆ ಅದು ದೇವಿಯ ಹಬ್ಬವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹುಕ್ಕೇರಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವಂಟಮೂರಿ ಊರು ಹಿಡಕಲ್ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಾಗ ಊರು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಜನ ಸರಕಾರದ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹೊಸ ಊರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಅದೇ ಈಗೀನ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹೊಸ ವಂಟಮೂರಿ ಬೇಡರ ಸಮುದಾಯವೇ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲತಃ ಮಹಾದಾನಿ ವಂಟಮೂರಿ ರಾಜಾ ಲಖಮಗೌಡರು ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ವಂಟಮೂರಿ ರಾಜಾ ಲಖಮಗೌಡರೆಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಜನರು ಈಗಲೂ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಮಹಾರಾಜರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ಊರಿನ ಮುಖಂಡರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮೂಲತಃ ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಾದ ಬೇಡರು ದೀವಿಗೆಯ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಹಾನವಮಿಯ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡುವರು. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ದೇವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಆದ್ಯತೆ. ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ, ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ ಹಾಸಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವರು. ಊರಿನವರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಏಳು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಚಕ್ಕಡಿ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಹೂಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬರುವರು ಇದನ್ನು ಪರಿಶೆ ಹೊರಡುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಂದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ವಿಜಯದಶಮಿಯಂದು ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ ಗಿಡದ ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆ ಲಗಮವ್ವನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವರು. ಊರಿನ ಗೌಡರು ಬನ್ನಿ ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿದು ಅದನ್ನು ಜನಕ್ಕೆ ನೀಡುವರು. 'ಬನ್ನಿ' ಬಂಗಾರವಾಗುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಎಂದು ಹಬ್ಬದ ಶುಭಾಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಊರಿನ

ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ, ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಓಣಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ 'ಬನ್ನಿ ಬಂಗಾರ' ತಗೊಂಡು ಬಂಗಾರದಂತೆ ಇರೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಬ್ಬದ ಶುಭಾಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವರು. ನಂತರ ಬರುವುದೇ ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸುವ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಮೊದಲಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರದೇಸಾಯಿಯವರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಡಬ್ಬಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೀಪ ಹಚ್ಚಲು ಜನ ಸೇವಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅಳಿಯನನ್ನು, ಮಗಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ 'ಆಯಾರ' ಮಾಡುವರು. ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸುವರು, ದೇವರಿಗೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದಾದ ನಂತರ ಮನೆಯ ತುಂಬ ದೀಪ ಹಚ್ಚುವರು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಂಗಸರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತುಪ್ಪದ ಹೋಳಿಗೆ ಮಾಡುವರು. ಮೊದಲು ಲಗಮವ್ವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ, ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸುವರು ನಂತರ ಸತ್ತ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುವರು. ಅವರು ಸತ್ತ ನಂತರ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುವ 'ಗುಡ್ಡೆ ಕಲ್ಲು' ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು, ಅವರ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅವರ ನೆತ್ತಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸವರುವರು. ಎರಡನೆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಊರಿನ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಕೊಳದಮ್ಮದೇವಿಯರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಡೊಳ್ಳು, ನಗಾರಿ, ಬಾರಿಸುತ್ತ ಪ್ರತಿ ಓಣಿ ಓಣಿಗೂ ತಿರುಗುವರು. ಜನರು ದೇವಿಯರಿಗೆ ತಾಂಬೂಲ ಸಹಿತ ಉಡಿ ತುಂಬುವ ಸೇವೆ, ನೀರು ಸೇವೆ ಮೊದಲಾದ ಸೇವೆಗಳು ದಿನಪೂರ್ತ ನಡೆಸುವರು. ಊರಿನ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಊರಿನ ತುಂಬ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುವುದು. ಊರಿನ ಮುಖಂಡರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಗಸೆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಊರೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪುವುದು. ಆಗ ಜೋರಾಗಿ ಡೊಳ್ಳು ಹೊಡೆಯುತ್ತ ದೇವಿಯ ಆವಾಹನೆ, ಕಾರಣಿಕ ನುಡಿಯುವುದು ನಡೆದು ಮಾಂಸಾಹಾರ ಸೇವನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಬ್ಬ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದು.

ಮರುದಿನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜನ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿದಿನದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ತೊಡಗುವರು. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ಮತ್ತೆ ವರ್ಷವಿಡೀ ದುಡಿತಕ್ಕೆ ಮೈಯ್ಯೊಡ್ಡುವರು. ಹಬ್ಬಗಳು, ಜಾತ್ರೆಗಳು ಇರುವುದೇ ಜನಗಳ ಜೇಬು ಖಾಲಿ ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲವೇ? ಈ ಆಚರಣೆಗಳೇ ಜನ ಹಿಂದುಳಿಯಲು ಕಾರಣ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡಲಾಗದೆ ಊರಿನ ಸಾಹುಕಾರರ ಹತ್ತಿರ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಜನ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಅವರ ಮನೆÀಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆಯಂತೆ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಬಡತನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಹೇಳುವುದು

"ಸಾಲವ ಕೊಂಬಾಗ ಹಾಲು ಕೊಳುಂಬಂತೆ
ಸಾಲವ ಮರಳಿ ಕೊಡುವಾಗ ಕಿಬ್ಬರಿಯ
ಕೀಲು ಕೊಂಡಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ".

ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ದೀಪಾವಳಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವಂತೆ 'ಕವಿ ಅಡಿಗರು' ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

"ಬರಿಯ ಬಯಲಾಡಂಬರದ ದೀಪಗಳ ಸಾಲ
ನುರಿಸುವಿರದೇಕೆ ಕನ್ನಡರೇ? ನೀವಿಂದು ಸಿಂ
ಗರಿಸಿರೈ ಕರ್ಣಾಟಕಾಭಿಮಾನಜ್ಯೋತಿಯಿಂದೆ ನಿಮ್ಮೆದೆ ವನೆಯನು.
ಹರಿದು ಹಸಗೆಟ್ಟ ನಾಡಿನನೊಂದುಗುಡಿಸುತೆ
ನೆರೆ ನಾಡಿಗರ ಕೂಡೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿನಿಂತು ಬಿ
ತ್ತರಿಸಿ-ರೊಸಗೆಗಳನಂದೇ ಸಾರ್ಥಮಹುದು ದೀವಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ".

ಕವಿ ತಮ್ಮ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡು ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯರಾದ ಜನ ಕೇವಲ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು ನುಡಿ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ನಾಡನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ

ಅಭಿಮಾನ ತೋರಬೇಕು ಬಹುತ್ವದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ನಮಗೆ ಭಾರತದಷ್ಟೇ ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ಮಿತೆಯೂ ಮುಖ್ಯ. ದೀಪ ಹೇಗೆ ಮನೆಯ ಕತ್ತಲನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ನಾಡು ನುಡಿಯ ಅಭಿಮಾನ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಏಕತೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಂಘಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾರೋಪ:

ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ದೀಪಾವಳಿ ಒಂದು ಮತೀಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಸ್ಮೃತಿಯಾಗಿದೆ. ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಪುರಾಣ ಆರ್ಯರು ಭಾರತದ ನೆಲ ಮೂಲದವರಾದ ದ್ರಾವಿಡರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಕಥಾನಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ನನಗನ್ನಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಬೆಳಕಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ಕತ್ತಲಿನತ್ತಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಆಕರಗಳು:

I. ವಕ್ತೃ:

	ಹೆಸರು	ವಯಸ್ಸು	ಜಾತಿ	ಊರು
1)	ದುಂಡಪ್ಪಾ ಮಸ್ತಿ	70 ವರ್ಷ	ಬೇಡರು	ಹೊಸ ವಂಟಮೂರಿ
2)	ಭೀಮಶೆಪ್ಪಾ ಮಸ್ತಿ	65 ವರ್ಷ	ಬೇಡರು	ಹೊಸ ವಂಟಮೂರಿ
3)	ಗಂಗವ್ವಾ	68 ವರ್ಷ	ಬೇಡರು	ಹೊಸ ವಂಟಮೂರಿ
4)	ನಾಗಪ್ಪಾ ಹರಿಜನ	35 ವರ್ಷ	ಹರಿಜನ	ಹೊಸ ವಂಟಮೂರಿ

II. ಕೃತಿಗಳು :

1. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ - ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟ-1, ಸಂ. ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು - ಸಂ. ಡಾ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು, ನಾಲೆಡ್ಜ್ ಬುಕ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ರೂಂ. ನಂ.1, ಕೇನಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್, ಗಾಂಧಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
3. Festivals and Celebrations of India : Dr. H. M. Nagaraju, Published: Prof. Shripathi P, Director, Prasaranga, Mangalore University, Mangalgangotri – 574199.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಕಾಲದ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳು

ರಮ್ಯ ಕೆ ಆರ್.,
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,
ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ,
ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು.
ಮೊ.9964602527 e-mail: ramyasgangapoorva@gmail.com

ಪ್ರೊ. ಎಲ್.ಪಿ.ರಾಜು,
ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ,
ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶೈವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಸಿಂಧೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪಶುಪತಿ ವಿಗ್ರಹ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ಶೈವದ ಮೂಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರೀಕತೆಯಿಂದಲೇ ಶೈವ ಧರ್ಮ ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಶಿವನನ್ನು ಪಶುಪತಿ ಎಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಶುಪತಿಯೆನಿಸಿದ ರುದ್ರ ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉಗ್ರ ರೂಪಗಳಾದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಶಾಖ ಕಾರುವ ಸೂರ್ಯ, ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚು, ಸಿಡಿಲು, ಪ್ರವಾಹ, ಬರಗಾಲ ಮುಂತಾದ ಮೃತ್ಯು ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು.

ವೇದಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದೋಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬಲ್ಲ ಜನರು ವರುಣ, ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ ಮುಂತಾದ ದೇವರುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಜನರು ರುದ್ರನು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದಾಗುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಂಡಿಲ, ಯೂಪಗಳ ಆರಾಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಯೂಪ/ಸ್ಥಂಡಿಲಗಳು ರುದ್ರನ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡವು. ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೂಪವೇ ರುದ್ರ/ಶಿವನ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಲಿಂಗವೆನಿಸಿತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ, ಶಿವ/ರುದ್ರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಜನರ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟವಾದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳು, ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡು ಶೈವಧರ್ಮವೆನಿಸಿತು.01

ಶಿವನಿಗೆ ಮಹಾದೇವ, ಧೂರ್ಜಟಿ, ಶಂಕರ, ನೀಲಕಂಠ, ತ್ರ್ಯಂಬಕ, ಜಗದೀಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶೈವ ಆರಾಧನೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು. ಶಾತವಾಹನರು ತಾಳಗುಂದದ ಪ್ರಣವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಕದಂಬರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶೈವ ಧರ್ಮದ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು. ಹಲಸಿ, ಶಿವಗಂಗೆ, ಬಾದಾಮಿ ಮುಂತಾದ ಶಿವ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. 12 ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಂದ ಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೇ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿದೆ. ಪರಾತ್ಪರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಯಲು, ಸ್ಥಲ, ಶೂನ್ಯ, ನಿಷ್ಕಲ, ಲಿಂಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಶೈವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗ ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ದೇಹವು ಶುದ್ಧವಾಗುವುದೆಂದೂ ಶರೀರ ಶುದ್ಧಿಗೆ ಕರ್ಮಾದಿಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು 8 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನ ರಾಣಿಯರಾದ ಲೋಕ ಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಮಹಾದೇವಿಯರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಶಿವಾಲಯಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡವು. ಶಿವಗಂಗೆಯ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ, ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದವು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ತಾದ ಶೈವ ಶಿಲಾ ರಚನೆಗೊಂಡವು. ಕುಕ್ಕನೂರಿನ ನವಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಇವರ ಕಾಲದ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ.10-12 ನೇ ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುಭಾಗ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ಕಾಳಾಮುಖ ಯತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಶಿವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು. ಶಿವನನ್ನು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲೂ ಕಾಣುವ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಸೂರ್ಯನು ಶಿವನ ಪ್ರತಿರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪುರಾಣಗಳು ಶಿವಾಲಯಗಳಿರಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವು ಶಿವಾಲಯಗಳು ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿವೆ. ಶಿವ ಪುರಾಣ, ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ತೀರದ ತಲಕಾಡು ಪಂಚಲಿಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ಕಪಿಲಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ದೇವಾಲಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಳೆದಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶೈವಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವವು ಗಾಢವಾಯಿತು.02

ಕ್ರಿ.ಶ.11-12 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೂರಾರು ಶಿವಾಲಯಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡವು. ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮಾಂಡಲೀಕರಾಗಿದ್ದ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಶಿವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಶಿವಾಲಯಗಳು ಮಠಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತಲ್ಲದೇ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಳ್ಳಿಗಾವೆಯ ಕೋಡಿಮಠ, ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ, ತೇರದಾಳ, ಸಾಲೋಟಗಿ ಮುಂತಾದವು.

ಸಾವಿರಾರು ದೇವಾಲಯಗಳು ರಚನೆಯಾದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯೂ ವಿಕಸಿತವಾಯಿತಲ್ಲದೆ ಶಿವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೈವ ಶಿಲ್ಪಗಳ ರಚನೆಗೆ ಸದಾವಕಾಶವಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಆರಾಧನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಿಂಗ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಹಲವೆಡೆ ಭೈರವನ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. 03

ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಯಥಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೇವಲ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ ಇಡೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಪತನಾ ನಂತರ ವಿಜಯನಗರ ಪರಂಪರೆಯ ವಾರಸುದಾರರು, ಸಾಮಂತರು ಆಗಿದ್ದ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಇವರ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಳೆಯ ಪಟ್ಟುಗಳಾದ ನಿಡುಗಲ್ಲಿನ ಪಾಳೇಯಗಾರರು, ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಯಗಾರರು, ಮಿಡಿಗೇಶಿ ನಾಯಕರು, ಮಧುಗಿರಿ ಮಹಾನಾಡ ಪ್ರಭುಗಳು, ಹಾಗಲವಾಡಿ ಅಮರನಾಯಕರು, ಕುಣಿಗಲ್ ನಾಡಪ್ರಭುಗಳು ಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಅವರು ಹಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿರುವ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ರಾಜರು ಮತ್ತು ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಶೈವ ಧರ್ಮದ ತತ್ವ ಆದರ್ಶಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ.12 ನೇ ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರಕ್ಕೇರಿತು. ತದ ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿವೆ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳೆಂದರೆ,

ಶ್ರೀ ಕಾಳಹಸ್ತೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ಶಿಖರ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಳಹಸ್ತೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗುವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಹೊರಾಂಗಣದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಸನವಿದ್ದು ಕ್ರಿ.ಶ.1670 ರಲ್ಲಿ ಹರತಿ ವಂಶದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕನು ದೇವಾಲಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಂಬಗಳುಳ್ಳ ಮುಖಮಂಟಪವಿದೆ. ಅದರ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ನವರಂಗ ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ನವರಂಗದ ಮುಂದೆ ಸುಖನಾಸಿಯಿದ್ದು ನಂದಿ ಮತ್ತು ಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನಿಡಲಾಗಿದೆ. ಸುಖನಾಸಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗುವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲುವಾಡ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ. ನವರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ನಂದಿ, ಕುದುರೆ, ಕಿನ್ನರ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯರು, ಕಾಳಿಂಗ ಮರ್ದನ, ಕೃಷ್ಣ, ನಾಗಬಂಧ, ಹನುಮಂತ ಮುಂತಾದ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು ನವರಂಗದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನದ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತು ದಿನನಿತ್ಯದ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ದಾನ ದತ್ತಿ ನೀಡಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯ:

ವಜ್ರದೂರು ಬಾಗಿಲ ಬಲಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಇದರ ಸಾಲಿನಲ್ಲೇ ಬಸವನ ಮಂಟಪ, ಈಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಗಳಿವೆ. ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ವೀರಭದ್ರ ಮಂಟಪ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು 11 ನೇ ಶತಮಾನದ್ದೆಂದು ಆರ್. ನರಸಿಂಹಚಾರ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.04 ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.1653 ರಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಣ್ಣ ನಾಯಕನು ಕ್ರಿ.ಶ.1670 ರಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯಕನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ನಿಡುಗಲ್ಲಿನ ಶಾಸನ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.05 ಅದರ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ, ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಶಿಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಿರುವ 5 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ವೀರಭದ್ರನ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಗರುಡ ವಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ನಂದಿ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. 4 ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನವರಂಗವಿದ್ದು ಕಂಬಗಳು ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ದ್ವಾರಮಂಟಪವಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ 2 ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು 10 ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳಿವೆ. ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ಹಾರೈಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ದ್ವಾರ ಮಂಟಪವನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರೆ ಮುಖ ಮಂಟಪವಿದೆ. 3 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ವೇದಿಕೆಯಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಕಂಬಗಳು ಎರಡು ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ದೇವಾಲಯದ ಎದುರಿಗೆ ನಂದಿ ಮಂಟಪವಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಲೋಹದ ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದ್ದು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮುಂಭಾಗ ನಾಗರಕಲ್ಲುಗಳಿವೆ. ನವರಂಗದ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಶೂಲ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯಗಳ ವಿಗ್ರಹಗಳಿದ್ದು ಶಿಲ್ಪಗಳಿಂದ ನೋಡುಗರನ್ನು

ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಳೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯ:

ಪಾವಗಡ ಕೋಟೆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮದೇವಿ ಕೆರೆಯನ್ನು ದಾಟಿದರೆ ಕಂಡುಬರುವ ಎತ್ತರವಾದ ಗುಡ್ಡದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಇದು ಸಾಧಾರಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವು ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಸುಕನಾಸಿ ಮತ್ತು ನವರಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 12 ಕಂಬಗಳಿದ್ದು 06 ಕಂಬಗಳು, ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳು ಉಳಿದ ಆರು ಕಂಬಗಳು ಗೋಡೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳಾಗಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿ ನಿಧಿಗಳ್ಳರ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಕಾರಗೋಡೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಎದುರಿಗೆ ವೀರಗಲ್ಲು ಶಾಸನವಿದ್ದು ಇಬ್ಬರು ವೀರರು ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಾಸನವಿದ್ದು ಅಕ್ಷರಗಳು ಹಾಳಾಗಿವೆ. ಅಕ್ಷರದ ರಚನೆ ಲಿಪಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 16 ಅಥವಾ 17 ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.06 ದೇವಾಲಯದ ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಸನವಿದೆ. ಇದರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.1487. ಇದು ಚಿಕ್ಕತಿಪ್ಪರಾಜೇಂದ್ರನ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕತಿಪ್ಪರಾಜೇಂದ್ರನ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮದೇವಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ಆಕೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅಗ್ರಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅಗ್ರಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗಲೇ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಸಾವಾರ್ಡೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ನಿಡುಗಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳ ಊರಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವೆಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೇವಾಲಯದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಾಸನವಿದ್ದು ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.1681 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹರತಿ ವಂಶದ ಮೂಲ ಪುರುಷನ ಹುಟ್ಟೂರಾದ ಬಿಜ್ಜಳ ದೇಶದ (ಬಿಜಾಪುರ) ಸಾರವಾಡ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾವಾರ್ಡೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ಹೊಟ್ಟಣ್ಣನಾಯಕ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು ಆತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಸರಳ ರಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಗರ್ಭಗುಡಿ ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಮಂಟಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲುವಾಡದ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಜಯ, ವಿಜಯ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ತೆರೆದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಶಿವಲಿಂಗವಿದ್ದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಂಟಪದ ಗೋಡೆಯ ಎರಡೂ ಬದಿಯಲ್ಲೂ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಪುರುಷರ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳು ಹೊಟ್ಟೆ ನೃಪಾಲ ಮತ್ತು ಅವನ ವಂಶಜರ ಶಿಲ್ಪಗಳಿರಬಹುದು. ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಾನ ಶಾಸನವಿದ್ದು ದೇವಾಲಯದ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಂಗಸಮುದ್ರದ ಕೆರೆಯ ಹಿಂಬದಿಯ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ದಾನ ಬಿಟ್ಟ

ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.06 ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶಿಖರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಸರಳವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕಲ್ಯಾಣಿಯಿದೆ. ನಿಡುಗಲ್ಲು ನಾಯಕರ ಮನೆದೇವರು ಇದೇ ಆಗಿದೆ.

ಈಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ಪಾವಗಡದ ದಳವಾಯಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಶೈವ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಣಿಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗುವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಾಣಿಪೀಠದಲ್ಲಿ ಜಲಹರಿಯೂ ಇದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಮುಖವಾಗಿರುವ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ಶಿವಲಿಂಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಲೋಹದ ಪ್ರಭಾವಳಿಯನ್ನು ಪೂಜೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗುವಿನ ಮೇಲೆ ನಾಗರ ಹೆಡೆ ಇದೆ. ಶಿವಲಿಂಗುವಿನ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ 4 ಗೋಡೆ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಎರಡು ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸುಖನಾಸಿಯಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಸುಖನಾಸಿಯಲ್ಲಿ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಖನಾಸಿಯ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನ ಮೂರ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಖನಾಸಿಯ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ.

ಸುಖನಾಸಿಯ ಮುಂದೆ ಮಂಟಪವಿದ್ದು ಎರಡು ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳಿದ್ದರೆ 4 ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳ ಮೇಲಿನ ಭಾಗ, ಕೆಳ ಭಾಗ ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿವೆ. ಕಂಬಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಬೋಧಿಗೆಗಳಿದ್ದು ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ಮಂಟಪದ ಮುಂದೆ ಅಂಗಳವಿದ್ದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವಗ್ರಹ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಎದುರಿಗೆ ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದೆ. ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ದ್ವಾರ ಮಂಟಪವಿದ್ದು ದ್ವಾರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಕಾರಗೋಡೆಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಿವೆ.

ಈಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ಚನ್ನರಾಯನದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖವಾದ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವು ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾದ ಜಗತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಸುಖನಾಸಿ, ತೆರೆದ ಮಂಟಪಗಳಿವೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯು ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯು ನಾಶವಾಗಿದ್ದು ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಾರೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಅಂತರಾಳವಿದ್ದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸುಖನಾಸಿಯ ಬಾಗಿಲುವಾಡದ ಎರಡು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಮೂರ್ತಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಖನಾಸಿಯ ಮುಂದೆ ತೆರೆದ ಮಂಟಪವಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಅರ್ಧಕಂಬಗಳಿವೆ.

ತೆರೆದ ಮಂಟಪದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಗಾರೆ ಮತ್ತು ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೊದಲ ಪಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಸಾಲುಗಳು ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಪಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ:

ಮಿಡಿಗೇಶಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು ದೇವಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದ ಮೇಲೆ ನಂದಿ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಬೃಹದಾಕಾರದ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬಾಗಿಲುಗಳಿವೆ. 06 ಕಂಬಗಳುಳ್ಳ ದ್ವಾರಮಂಟಪವಿದೆ. ದ್ವಾರಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯಿದೆ. ಎಡಗಡೆಯ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗು, ನಂದಿ, ಬೇಡರ ಕಣ್ಣಪ್ಪ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದ ದ್ವಾರಮಂಟಪದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಅಂತಸ್ತಿನ ಗೋಪುರವಿದೆ. ಆ ಗೋಪುರ ಶಿಥಿಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಗಣೇಶ, ಮೀನು, ನಾಗರಹಾವಿನ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಖಾಲಿ ಕೋಷ್ಠಕವಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಹೊರಭಾಗದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸಾಲುಕಂಬಗಳ ತೆರೆದ ಮಂಟಪವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 14 ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ 11 ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಚಿಕ್ಕದಾದ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಮಂಟಪವಿದೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ಕೆಳಭಾಗ ಚೌಕಾಕಾರ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟಪಟ್ಟಿಕೆಗಳು ನಂತರ ಚೌಕಾಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾಧಾರಣ ಬೋಧಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಚಿತ್ರಗಳು, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ನಂದಿ, ಲಿಂಗು, ಪೂರ್ಣಕುಂಭ, ಸ್ತ್ರೀ ವಿಗ್ರಹ, ಕಮಲ, ಬಾತುಕೋಳಿ, ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳು, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ಈ ದೇವಾಲಯ, ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಸುಖನಾಸಿ ಮತ್ತು ನವರಂಗ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗುವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಎಂದರೆ ಸಮತಟ್ಟಾದ ಭೂಮಿಗಿಂತ ಅರ್ಧ ಅಡಿ ಕೆಳಗೆ ಶಿವಲಿಂಗುವಿದೆ. ದಿನನಿತ್ಯದ ಪೂಜೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಮುಖವಾಡವನ್ನು ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಮುಖವಾಗಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸುಖನಾಸಿಯಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಕಂಬಗಳು ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿವೆ. ಸುಖನಾಸಿಯ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಸುಖನಾಸಿಯ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಪಾರ್ವತಿ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಪಾರ್ವತಿ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ದು ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಭಾವಳಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಪ್ರಭಾವಳಿಯೂ ಇದೆ. ಸುಖನಾಸಿಯ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ನವರಂಗ. ನವರಂಗದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರಸ್ವಾಮಿ ಮೂರ್ತಿಯಿದೆ. ಗೋಡೆ ಕಂಬಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 12 ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಗಣೇಶ, ನಾಗಶಿಲ್ಪಗಳು, ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಮುಂತಾದ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ನವರಂಗದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ನವರಂಗದ ಮುಂದೆ ತೆರೆದ ಅಂಗಳವಿದೆ. ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಪ್ರಾಕಾರಗೋಡೆ, ಗೋಪುರ, ದ್ವಾರಮಂಟಪ, ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಕಲ್ಲಿನ ಮಂಟಪ ಅವನತಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ.

ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ದೇವಾಲಯ:

ಬಿಜವರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ದೇವಾಲಯ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಸುಖನಾಸಿ, ಮುಖಮಂಟಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ತುಂಬಾ ಸರಳವಾದ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಣಿಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗುವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಲೋಹದ ಪ್ರಭಾವಳಿಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸುಖನಾಸಿಯಿದ್ದು ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಂದಿಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶ ಮತ್ತು ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಸುಖನಾಸಿ ಬಾಗಿಲಿನ

ಎಡ, ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಸಾಧಾರಣ ಬಾಗಿಲುವಾಡವಿದ್ದು ಬಾಗಿಲಿನ ಲಲ್ಲಾಟ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನ ಮೂರ್ತಿಯಿದೆ. ತೆರೆದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ನಂದಿ, ಗಣೇಶ, ಹಸು, ಲಿಂಗುವಿಗೆ ಹಾಲಿನ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು, ಬೇಡರಕಣ್ಣಪ್ಪ, ವೀರಭದ್ರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯಿದ್ದು ಅದು ಹಾಳುಬಿದ್ದು ಅವಶೇಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿವೆ. ಮಂಟಪದ ಮುಂದೆ ನಂದಿ, ಗಣೇಶ, ಹಾಳಾಗಿರುವ ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿರುವ ಒಂದು ಬಾವಿಯಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲೆ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ಶಿಖರವಿದೆ. ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಸನ್ನ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ಚಿಕ್ಕನಾಯನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸನ್ನರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪಂಕಜನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಹಾಗಲವಾಡಿ ನಾಯಕರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.07 ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯಿದ್ದು ಆಯತಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಕಾರದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ದೇವಾಲಯ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಸನ್ನ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಪಾರ್ವತಿ ಗುಡಿ, ನಂದಿ ಮಂಟಪ ಮತ್ತು ಉಯ್ಯಾಲೆ ಮಂಟಪಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು 1.5 ಮೀಟರ್ ಅಧಿಷ್ಠಾನದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವು ಗರ್ಭಗೃಹ, ಅಂತರಾಳ, ರಂಗಮಂಟಪ, ಪಾರ್ಶ್ವಮಂಟಪ ಮತ್ತು ಮುಖಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ತೆರೆದ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರಗಳಿದ್ದು ದ್ವಾರಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರದ ಮೂಲಕವೇ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯಿದ್ದು ಇಂದು ಅವನತಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದೆ.

ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಗರ್ಭಗೃಹ, ಅಂತರಾಳ, ರಂಗಮಂಟಪ/ನವರಂಗ, ಮುಖಮಂಟಪ, ಪಾರ್ಶ್ವಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಶಿಲೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗುವಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಅಷ್ಟಕೋನಾಕಾರದ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದ್ದು ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗಿನಂತಹ ರಚನೆಯಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲು ಸರಳವಾದ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಎಡ ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಈ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಚತುರ್ಭುಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಡಮರುಗ, ತ್ರಿಶೂಲ, ಅಭಯಹಸ್ತ ಮತ್ತು ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದು ತಲೆಗೆ ಕಿರೀಟ ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗರ್ಭಗೃಹದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ಅಂತರಾಳ. ಇದು ಗರ್ಭಗೃಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಇದೆ. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಅಂತರಾಳದ ಬಾಗಿಲಿನ ಬಾಗಿಲುವಾಡ ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚಾಚಿರುವ ಹೊಸ್ತಿಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಲಲಾಟ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ರೇಖಾಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೊಸ್ತಿಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಮಲದ ಚಿತ್ರವಿದೆ.

ಅಂತರಾಳದ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ದೇವಾಲಯದ ಮುಖ್ಯಭಾಗ ರಂಗಮಂಟಪವಿದೆ (ನವರಂಗ). ನವರಂಗವನ್ನು ಪೂರ್ವ, ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ ಮೂರು ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು. ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿರುವ ನವರಂಗದ ಬಾಗಿಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು 7 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ನವರಂಗದ ಬಾಗಿಲುವಾಡ ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ಎರಡು ಬದಿಯಲ್ಲಿ

ದ್ವಾರಪಾಲಕ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಲಲಾಟ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪವಿದ್ದು ಲಿಂಗುವಿನ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಬದಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗುವಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ನಂದಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ 36 ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ 16 ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳು, 20 ಕಂಬಗಳು ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳ ಅರ್ಧಭಾಗ ಗೋಡೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ನವರಂಗದ ಮೇಲ್ಚಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ಎರಡು ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದ್ದು ವೈಶಾಲ್ಯತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ 8-16-8 ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿದ್ದು ಸರಳವಾದ ಬೋಧಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕಂಬಗಳ ಘನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾದ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ದ್ವಾರದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬಲಗಡೆಯ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಿರುವ ಪುರುಷ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ದು ಜಟಾಧಾರಿ, ಕರ್ಣಕುಂಡಲ, ತೋಳುಬಂದಿ, ಕಡಗ, ಕಂಠಿಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದ್ದು ಇದು ಈ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಾಗಲವಾಡಿ ನಾಯಕರ ಮೂರ್ತಿ ಇರಬಹುದೆಂದು ಸಿ. ಹಯವದನರಾವ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.08

ರಂಗಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯಭಾಗದ 4 ಕಂಬಗಳ ಮಧ್ಯದ ಮೇಲ್ಚಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಡಿಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಜೋಡಿಸಿ ಅಷ್ಟಕೋನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಕೋನವೂ ಅರಳಿದ ಕಮಲದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಂಗಮಂಟಪವನ್ನು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರಗಳು ದ್ವಾರ ಮಂಟಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳ ತಳಭಾಗ ಆಯತಾಕಾರ, ಮಧ್ಯೆ ಚೌಕಾಕಾರ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ಆಯತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು 8-16-8 ರ ಪಟ್ಟಿಕೆ ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ, ನಂದಿ, ಪದ್ಮ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ನವರಂಗದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ತೆರೆದ ಮಂಟಪ. ಇದು 1.5 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಜಗತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ತೆರೆದ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು. ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಮುಖಮಂಟಪವು 13.5 ಮೀಟರ್ ಉದ್ದ, 2 ಮೀಟರ್ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು ಈ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ 06 ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳು 06 ಗೋಡೆಗೆ ಸೇರಿರುವ ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿದ್ದು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿವೆ. ವ್ಯಾಳ, ಪೂರ್ಣಕುಂಭ, ಪದ್ಮ, ಭಕ್ತ, ಗಣಪತಿ, ಹಾವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ನವಿಲು, ಬೇಡರ ಕಣ್ಣಪ್ಪ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ಈ ದೇವಾಲಯದ ಅಧಿಷ್ಠಾನವು 1.5 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು ಉಪಾನ, ಪದ್ಮ, ಅಗಲವಾದ ಕಂಠ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಧಿಷ್ಠಾನದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಭಿತ್ತಿಯಿದ್ದು ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೀನು, ಚೇಳು, ಅರ್ಧಚಂದ್ರನನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲೆ ಶಿಖರವಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಗಚ್ಚು ಗಾರೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಖರ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮೂರು ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ದೇವಕೋಷ್ಠಗಳಿದ್ದು ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ, ಅಭಯ, ಶಿವನ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಎರಡನೇ ಅಂತಸ್ತಿನ ದೇವಕೋಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಿವ ಮತ್ತು ವೆಂಕಟೇಶನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ದೇವಕೋಷ್ಠದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಶಿಖರದಲ್ಲಿನ ಕಪೋತದ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲೂ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ತೂಪಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಸ್ತೂಪಿಯ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡುಗಳಿದ್ದು ಅದರ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಷಣ್ಮುಖ,

ಆದಿಶೇಷ, ನವಿಲು, ಗಂಡುಭೇರುಂಡಗಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿಖರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಕಲಶವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಂದಿ ಮಂಟಪವಿದ್ದು, ಒಂದು ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಜಗತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಾಧಾರಣ ಬೋಧಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಾಚುಪೀಠವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಂಟಪದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ 4 ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಗಾರೆಗಚ್ಚಿನ ನಂದಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸನ್ನರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದು, ಗರ್ಭಗುಡಿ ಮತ್ತು ಮುಖಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮುಖಮಂಟಪದಲ್ಲಿನ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಥುನ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ವೃಷಭಾರೂಡ ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿ, ಬೇಟೆಗಾರ ವೇಷದ ಅರ್ಜುನ, ಶಿವನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ, ಬಾಣ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಕತ್ತಿ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಹಂದಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅರ್ಜುನ, ಶಿವ, ಪಾರ್ವತಿ, ನಟರಾಜ, ನಂದಿ, ಕಿನ್ನರ, ಕುಂಭ, ನಟರಾಜ, ನಂದಿ, ಚಾಮರ ಧಾರಿಣಿ, ಲಿಂಗ, ಬೇಡರ ಕಣ್ಣಪ್ಪನ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಉಯ್ಯಾಲೆ ಮಂಟಪವಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಕಾರಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವರಸಿದ್ದಿ ವಿನಾಯಕ:

ಇದು ಸಿದ್ದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿ ಮತ್ತು ಮಂಟಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಚಿಕ್ಕ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಣಿಪೀಠದ ಮೇಲೆ 3 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ಒಳಮುಖವಾಗಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಕಂಬಗಳುಳ್ಳ ಚಿಕ್ಕ ಮಂಟಪವಿದೆ. ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ 16 ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಚೌಕಾಕಾರದ ಭಾಗಗಳಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೋಧಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ನೃತ್ಯಶಿಲ್ಪಗಳು, ನಂದಿ, ಬಾತುಕೋಳಿ, ಕಮಲದ ಉಬ್ಬು ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ. ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ 8 ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಇದು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಸಾಧಾರಣ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ.

ಗವಿಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ಹೊಳವನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ರಣಭೈರೇಗೌಡ ಕೊರಟಗೆರೆ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಗವಿಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಈ ದೇವಾಲಯವು ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಗರ್ಭಗುಡಿಯನ್ನು ಅದೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬಂಡೆಯಲ್ಲೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗುವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬಂಡೆಯಲ್ಲೇ ಗರ್ಭಗುಡಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಸುಮಾರು 1 1/2 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ದ್ವಾರದ ಬಾಗಿಲುವಾಡವನ್ನು ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶೈವ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಡಮರುಗ ಮತ್ತು ತ್ರಿಶೂಲ ಹಿಡಿದಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಎರಡು

ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಗರಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನವಗ್ರಹ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗರ್ಭಗೃಹದ ಮುಂದೆ ಅಂತರಾಳವಿದ್ದು 06 ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ಚೌಕಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ. ನಂದಿ, ಮಂಗ, ಕೂರ್ಮ, ಪುಷ್ಪ, ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಮೊಣಕಾಲೂರಿ ಕುಳಿತ ಶಿಲ್ಪ ಪೂರ್ಣಕುಂಭದ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ಸಾಧಾರಣ ಬೋಧಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ.

ಅಂತರಾಳದ ಮುಂದಿನ ಮುಖ ಮಂಟಪ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 1/2 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದೆ. ದೀಪಸ್ತಂಭದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಸಾಧಾರಣ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿವೆ. ಕಂಬ ಸರಳವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಂಬಗಳು ಬೋಧಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಾಚುಪೀಠ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಮಂಟಪವಿದ್ದು, ಮಂಟಪದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಶಿಲ್ಪಗಳಿದ್ದರೆ, ದ್ವಾರಮಂಟಪದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 6 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾದ ಗಾರೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ನಂದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ದ್ವಾರಮಂಟಪದ ಎರಡು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಎತ್ತರವಾದ ಜಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದ್ವಾರಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಒಂದು ನೀರಿನ ದೊಣೆಯಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗೃಹದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಾರೆ ಮತ್ತು ಇಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಶಿಖರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಹಂತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಖಾಲಿ ಕೋಷ್ಠಕಗಳಿವೆ. ಶಿಖರವು ಮೇಲೇರುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಕಿರಿದಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಖರ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೀರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ಈ ದೇವಾಲಯ ಹುಲಿಯೂರುದುರ್ಗದ ಶೃಂಗಾರ ಸಾಗರ ಅಗ್ರಹಾರದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಇದು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಗರ್ಭಗೃಹ, ಅಂತರಾಳ, ನವರಂಗ ಮತ್ತು ಮುಖಮಂಟಪ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹ ಚಚ್ಚೌಕಾರವಾಗಿದ್ದು ಇದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗುವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತರಾಳದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು, ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಅಮ್ಮನವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ನಂದಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತರಾಳದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ನವರಂಗ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗ, ನಂದಿ, ಗಣಪತಿಯ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮದ ಕೆತ್ತನೆಯಿದೆ. ನವರಂಗದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗ ತೆರೆದ ಮಂಟಪವಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂಬಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ದಾರಗೊಂಡಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಸುಮಾರು 30 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದೆ. ದೀಪಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಒಕ್ಕೈ ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಿದ್ದು ಪೂಜೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ವೀರಮಾಸ್ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಗಂಗಮ್ಮನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.09

ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯ:

ಹುತ್ರಿದುರ್ಗ ಕೋಟೆಯ ಎಲೆಯೂರು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದು, ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮದ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೋಟೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ದೇವರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಇದು ನಾಡಪ್ರಭುಗಳ

ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದು ತಳ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗೃಹ, ಅಂತರಾಳ, ನವರಂಗ, ಮುಖಮಂಟಪ ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ವೀರಭದ್ರನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈತ ಚತುರ್ಭುಜಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಕಡಿಕತ್ತಿ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ ಹಾಗೂ ಕೇಟಕವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿದೆ. ವೀರಭದ್ರನ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಚಿಕ್ಕ ಮೂರ್ತಿಯಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಳವಿದ್ದು ಅಂತರಾಳದ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರಕಾಳಿ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಅಂತರಾಳದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ನವರಂಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಕಂಬಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ನವರಂಗದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ನವರಂಗದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗ ಮುಖಮಂಟಪವಾಗಿದ್ದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಅಲಂಕರಣವಿಲ್ಲ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗ ಸುಮಾರು 30 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಶಂಕರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ಹುತ್ರಿದುರ್ಗ ಬೆಟ್ಟದ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಕರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹ, ಅಂತರಾಳ, ನವರಂಗ ಮತ್ತು ಮುಖಮಂಪಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗುವನ್ನು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ್ದರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.10 ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಎದುರಿಗೆ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳು ಇದ್ದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇವು ನವರಂಗದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ನವರಂಗದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಷಾಸುರ ಮರ್ಧಿನಿಯ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವರಂಗದ ಮುಂದೆ ಮುಖಮಂಟಪವಿದ್ದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸರಳ ವಾಸ್ತುಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ದೋಣೆಯಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಪ್ಪೆದೋಣೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ 30 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾಶಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:

ಮಧುಗಿರಿಯ ಊರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಮುಮ್ಮಡಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಮಹಾನಾಡ ಪ್ರಭುಗಳ ವಾಸ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿವೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಗರ್ಭಗೃಹ, ಸುಖನಾಸಿ, ಅರ್ಧಮಂಟಪ, ನವರಂಗ, ಮುಖಮಂಟಪ, ನಂದಿ ಮಂಟಪ ಮತ್ತು ಮಹಾದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಣಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾದ ಗರ್ಭಗೃಹವು ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1 1/2ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಪಾಣಿಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗುವಿದೆ.

ಗರ್ಭಗೃಹದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ಅಂತರಾಳ ಮತ್ತು ಅರ್ಧಮಂಟಪ ಸರಳವಾಗಿವೆ. ಅರ್ಧಮಂಟಪದ ಬಾಗಿಲುವಾಡ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹೂ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ದ್ವಾರದ ಎಡ ಬಲ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶೈವ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಟಪದ ಭಿತ್ತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳಿವೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ನವರಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ನವರಂಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಇದೇ ನವರಂಗದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ಚೌಕಾಕಾರ ಮತ್ತು ಎಂಟು ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳ (ಅಷ್ಟ ಮುಖಗಳ) ಕಂಬಗಳಾಗಿದ್ದು, ಚೌಕಾಕಾರ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೋಧಿಗೆಗಳಿವೆ.

ಚೌಕಾಕಾರದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿರುವ ಯತಿಗಳ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಗಣೇಶ, ನಟರಾಜನ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ನವರಂಗದ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಕೋನಾಕಾರದ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ಭುವನೇಶ್ವರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ಅಲಂಕಾರವಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ನಂದಿ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ನವರಂಗದ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದ ಎರಡು ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಮೂರ್ತಿಗಳಿದ್ದು ತ್ರಿಶೂಲ ಮತ್ತು ಡಮರುಗಗಳನ್ನು ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ನವರಂಗದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೂ ಎರಡು ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರಗಳಿವೆ. ಉತ್ತರಕ್ಕಿರುವ ದ್ವಾರವು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣದ ದ್ವಾರವು ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಪಥಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ನವರಂಗದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಎರಡು ಕಡೆ ಎತ್ತರದ ವೇದಿಕೆಯಿದೆ. ನವರಂಗದ ಹೊರಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಗಣೇಶ, ನಂದಿ, ಷಣ್ಮುಖ, ಪಾರ್ವತಿಯರ ದೇವಕೋಷ್ಠಗಳಿವೆ.

ನವರಂಗದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ಮುಖಮಂಟಪ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆರು ಕಂಬಗಳು ಸರಳವಾಗಿದ್ದು, ಚೌಕಾಕಾರ, ಅಷ್ಟಕೋನಾಕಾರ (ಅಷ್ಟಪಟ್ಟಿಕೆ), ವೃತ್ತಾಕಾರ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಾಧಾರಣ ಬೋಧಿಗೆಯಿದ್ದು ಮೇಲ್ಛಾವಣಿ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು ಹಂಪಿಯ ವಿಜಯ ವಿಠಲ ದೇವಾಲಯ ಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗೀತದ ನಾದವನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ಕಂಬಗಳಂತಿವೆ. ಒಂದೇ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ಚಿಕ್ಕ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ 16 ಪಟ್ಟಿ ಚಿಕ್ಕ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಮೂರು ಕಂಬಗಳನ್ನು 3 ಸಿಂಹಗಳು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿರುವಂತೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಚೌಕಾಕಾರ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಕೋನಾಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಾಧಾರಣ ಬೋಧಿಗೆಯುಳ್ಳ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿರುವ 15 ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಚೌಕಾಕಾರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗು, ಚಂದ್ರ, ನಂದಿ ಮುಂತಾದ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ನಂದಿ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಮಹಾಮಂಟಪದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 10 ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ಸುಮಾರು 1 ಳಿ ಅಡಿ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದು ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಊರಿ ಆನೆಯು ತನ್ನ ಸೊಂಡಲಿನಿಂದ ಸಿಂಹದ ಮುಂದಿನ ಕಾಲನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿರುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ಸವಾರ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಒಬ್ಬ ಸವಾರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸವಾರನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಂಬಗಳ ಉಳಿದ ಮೂರು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಚಿತ್ರಗಳು, ನಂದಿ, ಲಿಂಗ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಾಗನ ಎಡೆ, ಗಣೇಶ, ವರಾಹ, ವೀರಭದ್ರ, ಲಿಂಗು, ಶಿವನ ನೃತ್ಯ ತಾಂಡವ, ಮನುಷ್ಯ ಡೋಲು ಬಾರಿಸುವ ಚಿತ್ರ, ಕಮಲ, ಆಂಜನೇಯ, ನಂದಿ, ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರ, ಶಿಲ್ಪಗಳು, ನವಿಲು, ಸಿಂಹ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಗರ್ಭಿಣಿ, ಕೋತಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿರುವುದರಿಂದ ನೋಡಲು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾದ ಕಂಬಗಳಾಗಿವೆ.

ಮುಖಮಂಟಪದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಂದಿ ಮಂಟಪವಿದೆ. ಈ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಶಿಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಬೃಹದಾಕಾರದ ನಂದಿ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ನುಣುಪಾದ ಮೈಕಟ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಂದಿ ಶಿಲ್ಪ, ಘಂಟೆಗಳ ಸರ, ಹೂ ಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದೆ. ನಂದಿ ಮಂಟಪದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಮುಖವಾಗಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ನಂದಿ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಬಲಿಪೀಠ ಮತ್ತು ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಮಂಟಪವಿದೆ.

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಡಿಯಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಮಂದಿರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.24 ಇದು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಮಂಟಪದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳ ಎತ್ತರದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ತೂಗು ಮಂಟಪವಿದೆ. ಮಂಟಪದ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ನಾರದ - ತಂಬೂರಿ ಮತ್ತು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಮಂಡಲ ಹಿಡಿದಿರುವ ಗಡ್ಡಧಾರಿ ಋಷಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ತೂಗು ಮಂಟಪದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕಂಬವಿದ್ದು ಕಂಬದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಂಟಪವಿದೆ. ಇದು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗಾರೆಯಿಂದ ಶಿಖರದಂತೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಖರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಶವಿದೆ.

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ಮೂರು ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ಹೊಂದಿದ್ದು ಸರಳವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಹೊರ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಭಿತ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಕಪೋತಭಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚಾಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಳೆಯ ನೀರು ದೇವಾಲಯದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ಶಿಖರವಿದ್ದು ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಅಮಲಕ ಪುಷ್ಪ ಕಳಸಗಳಿವೆ. ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರಾಕಾರದ ಒಳಭಾಗದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಗಿಲಿದೆ. ಇದು ಪಕ್ಕದ ವೆಂಕಟರಮಣ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯಿದ್ದು ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ದ್ವಾರ ಮಂಟಪವಿದ್ದು ಮಂಟಪದ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾದ ಗೋಪುರವಿದ್ದು ಮೂರು ಅಂತಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಾರೆ ಶಿಲ್ಪಗಳಿದ್ದು ಭಗ್ನಗೊಂಡಿವೆ. ಕೆಲವು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಬೃಹದಾಕಾರದ ಬಾಗಿಲುವಾಡ ಹೊಂದಿದ್ದು ಲಲ್ಲಾಟ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ಬಾಗಿಲಿನ ಎಡ ಬಲದಲ್ಲಿ ಶೈವ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಗಿಲುವಾಡದ ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ಎರಡು ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಲತಾಂಗಿ ತೋರಣ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುವಂತೆ ಶಿಲ್ಪಿಯು ಕೆತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಡ ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಜಗತಿಯಿದ್ದು ಜಗತಿಯ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು 10 ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳು ದ್ವಾರ ಮಂಟಪದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಗೋಪುರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಆನೆ, ಹಾವು, ಮುಂಗಸಿ, ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೂರು ಮುಖದ ಹಸು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿವೆ. ನಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಆನೆಯೊಂದು ಗಿಡವನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಿರುವ ಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನಾನಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೆತಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಡದೆ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಉತ್ತಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಪಡೆದ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಇತಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಬೆಳೆಸಿ ಪೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಾಲಯಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣರ ಬದುಕಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವಾಳವಾಗಿದ್ದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಅಗಮ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿವಿಧ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

1. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೆ.ಶೈವಶಿಲ್ಪಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಲ, ಧಾರವಾಡ, 2008. ಪು.ಸಂ.02, ಅದೇ, ಪು.ಸಂ.27
   ಅದೇ, ಪು.ಸಂ.28
2. ಚಿತ್ತಯ್ಯ ಪೂಜಾರ್ ಡಿ.ಕೆ. ನಿಡುಗಲ್‌ದುರ್ಗದ ಕಥನ, ಸೃಷ್ಟಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು. 2010 ಪು.ಸಂ.220
3. ರೈಸ್.ಬಿ.ಎಲ್., ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ 12, ಪಾವಗಡ 16
4. ಚಿತ್ತಯ್ಯ ಪೂಜಾರ್ ಡಿ.ಕೆ. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪು.ಸಂ.222
   ಅದೇ ಪು.ಸಂ.224.
5. ಹಯವದನ್‌ರಾವ್, ಮೈಸೂರು ಗಜೆಟಿಯರ್,
6. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ ಡಿ.ಎನ್., ಹಾಗಲವಾಡಿ ಅಮರನಾಯಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ಪು.ಸಂ.193.
7. ಕಾವಲಮ್ಮ ಆರ್. ಮಧುಗಿರಿ ಮಹಾನಾಡ ಪ್ರಭುಗಳು, ಕೆ.ಎಸ್. ಮುದ್ದಪ್ಪ ಸ್ಮಾರಕ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು 2005. ಪು.ಸಂ.229.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೆ.ಶೈವಶಿಲ್ಪಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಲ, ಧಾರವಾಡ, 2008. ಪು.ಸಂ.02
2. ಚಿತ್ತಯ್ಯ ಪೂಜಾರ್ ಡಿ.ಕೆ. ನಿಡುಗಲ್‌ದುರ್ಗದ ಕಥನ, ಸೃಷ್ಟಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು. 2010 ಪು.ಸಂ.220
3. ರೈಸ್.ಬಿ.ಎಲ್., ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ 12, ಪಾವಗಡ 16
4. ಚಿತ್ತಯ್ಯ ಪೂಜಾರ್ ಡಿ.ಕೆ. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪು.ಸಂ.222
5. ಹಯವದನ್‌ರಾವ್, ಮೈಸೂರು ಗಜೆಟಿಯರ್,
6. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ ಡಿ.ಎನ್., ಹಾಗಲವಾಡಿ ಅಮರನಾಯಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ಪು.ಸಂ.193.
7. ಕಾವಲಮ್ಮ ಆರ್. ಮಧುಗಿರಿ ಮಹಾನಾಡ ಪ್ರಭುಗಳು, ಕೆ.ಎಸ್. ಮುದ್ದಪ್ಪ ಸ್ಮಾರಕ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು 2005. ಪು.ಸಂ.229.
8. ಪ್ರಭಾಕರ ಎಂ.ಎನ್., ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ 2011.
9. ಅಪರ್ಣ ಕೂ ಸ, ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಪರಿಚಯ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ 1999.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು

ಸೈಯದ್ ಬಿ.
ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧಕರು
ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ.
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ – 583276
ಮೊ : 9880051998 & Gmail : syducta@gmail.com

ಪೀಠಿಕೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳ ತವರು. ಇಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ, ಲಿಂಗಾಯತ, ಸಿಖ್, ಹಿಂದೂ, ಇಸ್ಲಾಂ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳಿವೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಲ ಭಾರತ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ತತ್ವ, ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಆಚರಣೆ, ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವು ಇತರೆ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಇಸ್ಲಾಂ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಗಳ ತತ್ವ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆ, ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ಭಾರತದ ಇತರೆ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಇನ್ನೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಅವು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಧರ್ಮ, ಸಮುದಾಯಗಳ ತತ್ವ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆ, ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದವು. ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಧರ್ಮ, ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರು ಎರಡು ಧರ್ಮಗಳ ತತ್ವ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕøತಿಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಮರೆತವು. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಎರಡೂ ಸಂಸ್ಕøತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಹೀಗೆ ಬಂದಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯ ಕೂಡ ಒಂದು. ಈ ಸಮುದಾಯ ಇಸ್ಲಾಂನ ಉಪಜಾತಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರು ಇಸ್ಲಾಂನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಮತಾಂತರವಾದ ಜನರು ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕøತಿ, ಪ್ರದೇಶ, ಸ್ಥಳೀಯ ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಪಜಾತಿಗಳು ಕವಲೊಡೆದವು. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಶಿಯಾ, ಸುನ್ನಿ, ಶೇಕ್, ಪಠಾಣ್, ಸೈಯದ್, ನದಾಫ್, ಪಿಂಜಾರ, ಕಸಾಬ, ನಾಲ್ಬಂದ್, ಚಪ್ಪರ್‌ಬಂದ್, ದರ್ವೇಸು, ಫೂಲಮಾಲಿ, ಕಸಾಯಿ, ಅಟಾರಿ, ಶಿಕ್ಕಾಲಿಗಾರ, ಶಿಕಾಲ್ಗರ್, ಸಿಕ್ಕಾಲಿಗರ್, ಸಾಲಬಂದ, ಟಿಕನಕರ, ಬಾಜಿಗರ, ಜೊಹರಿ, ಪಿಂಜಾರಿ, ಲದಾಫ್, ಬ್ಯಾರಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಉಪಜಾತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯವು ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ಮೊದಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.(ಈ ಸಮುದಾಯ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ). ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯವನ್ನು 'ಪಿಂಜಾರ' , 'ಪಿಂಜಾರಿ' , 'ನದಾಫ್' ಹಾಗೂ 'ಲದಾಫ್' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದುಂಟು. ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯ

ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸೌಹಾರ್ದ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಇವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಧರ್ಮಗಳ ಆಚರಣೆಗಳೆರಡನ್ನು ಹೋಲುವುದು ವಿಶೇಷ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ದೇವರದ `ಅಲ್ಲಾ' (ಅಲ್ಲಾಹ್)ನನ್ನು ನಂಬುವಂತೆ ಆರಾಧಿಸುವಂತೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಧರ್ಮವಾದ ಹಿಂದೂ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಸಹ ನಂಬುತ್ತಾರೆ, ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇ ಅನೇಕ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂ ಹಬ್ಬವೆಂಬ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ 'ದೀಪಾವಳಿ' , 'ಯುಗಾದಿ' ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಊರಿನ ಇತರೆ ಧರ್ಮದ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಇವರು ಮುಸ್ಲಿಮರೂ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದುಗಳೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಂದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡಂತೆ ನಮ್ಮೂರಿನ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಆರಾಧ್ಯದೇವನಾದ 'ಅಲ್ಲಾ' ನನ್ನು 'ಅಲ್ಲಾಸ್ವಾಮಿ' ಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರೆ ಇಂದು ಇಸ್ಲಾಂ ಮೂಲಭೂತವಾದದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಇತರೆ ಧರ್ಮದ ಜನರು 'ಅಲ್ಲಾಸ್ವಾಮಿ' ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರವನ್ನು ಎಳೆಯುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ 'ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬ' ಹಾಗೂ ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ 'ಉರುಸ್' ಗಳು. ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುವ 'ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬ' ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಮುಸೌಹಾರ್ದತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಎಂಬ ಬೇಧವಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ 'ಹಲೆದಹಬ್ಬ' , 'ಪೀರ್ಲಾಬ್ಬ' ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದೆ. 'ಉರುಸ್' ಎಂದರೆ 'ಉತ್ಸವ'. ಇದು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರು, ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಧರ್ಮಗಳ ಆಚರಣೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಸೂಫಿ ಸಂತನÀ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಉರುಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕರು ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ದರ್ಗಾಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಪರಿಪಾಠವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮವೆಂಬ ತಾರತಮ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತ ಆಚರಣೆಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಇಂದಿಗೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಎಲ್ಲರೂ 'ಅಲ್ಲಾಸ್ವಾಮಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಅಲ್ಲಾ' ಮತ್ತು 'ಸ್ವಾಮಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಒಂದರಲ್ಲೇ ಕಾಣುವ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಿದೆ.

'**ಪಿಂಜಾರ**' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಈ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣ ಆ ಜನರು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ವೃತ್ತಿ. ಅಂದರೆ ಪಿಂಜಾರರ ಮುಖ್ಯ ವೃತ್ತಿ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂಜಿ ಮೃದು ಮಾಡಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ, ದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಹಾಸಿಗೆ ತಯಾರು ಮಾಡುವಾಗ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂಜುತ್ತ ಮೃದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂಜುವುರಿಂದ ಅದು 'ಪಿಂಜು' ಅಥವಾ 'ಹಿಂಜು' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ನಂತರ ಅದು 'ಪಿಂಜಾರ' ಎಂದಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದೇ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ 'ಪಿಂಜಾರ' ರೆಂದು ಹಾಸಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ವೃತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಿಂಜಾರವೆಂಬ ಪದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ 'ಪಿಂಜು' ಅಥವಾ 'ಹಿಂಜು' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದ ಮೂಲ ಕಸುಬು 'ಹಾಸಿಗೆ' , 'ದಿಂಬು' ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇವರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಊರೂರು ಸುತ್ತುತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ವಲಸೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಉಳಿದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಪಿಂಜಾರರು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಸ್ಲಾಂನ ಆಚರಣೆಗಳ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರದೇಶದ ಬೇರೆ ಧರ್ಮದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಎರಡು

ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರ ಆಚರಣೆಗಳು ಪ್ರದೇಶಾವಾರು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಿಂಜಾರರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೂ ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕದ(ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ) ಪಿಂಜಾರರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೂ ತುಂಬಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಮುಲಭೂತವಾದ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಿಂಜಾರರ ಮೇಲೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಮೂಲಭೂತವಾದದ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಿಂಜಾರರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕøತಿಕ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು 'ದಲಿತ' ರಂತೆಯಿದೆ. ಇವರು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಇಸ್ಲಾಂನ ಮೇಲು ವರ್ಗಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿರುವುದು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಅಸ್ಪøಶ್ಯತೆ ಆಚರಣೆ ಇಲ್ಲ. ಶೇಕ್, ಪಠಾಣ್, ಸೈಯದ್ ಅಂತಹ ಇತರೆ ಉನ್ನತ ಜಾತಿಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಿಂಜಾರರು ಹಿಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೇರಿ ಮಾಡುವ 'ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬ' À, 'ಉರುಸ್' ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಇತರೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ಇವರ ಹಬ್ಬವನ್ನು, ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು ಉಂಟು. ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯ ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ಸಂಸ್ಕøತಿಯನ್ನು, ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಚರಣೆಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮನೋರಂಜನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಧರ್ಮಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು 'ಸಂಕರ' ಸಂಸ್ಕøತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಹಿಂದೂ ಕುಟುಂಬಗಳ ರೀತಿ 'ಮನೆ ದೇವರು ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿದೆ. ಈ ದೇವರ ಆರಾಧನೆಯು ಅವರ ವಂಶದ ಮೂಲವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭ್ರೂಣವಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು, ಆ ಭ್ರೂಣ ಶಿಶುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ. ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸವೆಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಮೃತಪಟ್ಟ ನಂತರವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.(ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳು ಇಸ್ಲಾಂ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೂ-ಸತ್ತರೂ ಕೂಡ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಅಣೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು). ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಲೇಖನದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು:

ಸತ್‍ವಾಸ (ಸೀಮಂತ)

ಶಿಶು ಜನನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭ್ರೂಣವಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ನಿದರ್ಶನ. ಸೀಮಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕøತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಇಸ್ಲಾಂ ನಲ್ಲಿ 'ಸತ್‍ವಾಸ' ಎಂದು ಕರೆದರೆ, ಪಿಂಜಾರರು ಇದನ್ನು 'ತೌಲತ್' (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸತ್‍ವಾಸ ಎಂದರೆ ಸೀಮಂತ ಎಂದರ್ಥ. ಸೀಮಂತ ಎಂಬುದು ಹೆಣ್ಣಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಶೋಭೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುವ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ತವರಿಗೆ ಕರೆತರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮೀಯರಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಂಜಾರರು ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ ಏಳನೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ

ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಸೀಮಂತ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ತವರಿನವರು ಅಳಿಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಮಗಳಿಗೆ ಸೀಮಂತ ಕಾರ್ಯದ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಹಸಿರು ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿ, ಹಸಿರು ಬಳೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವÀ ಎಲ್ಲರೂ ಗರ್ಭಿಣಿಯ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಕೈಗೆ ಅರಿಶಿಣವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಅವಳ ಕೈಗೆ ಹಣವನ್ನು ಅಥವಾ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಬಾರದೆಂದು ನಿವಾಳಿಸಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ.

ನಾಮ್‌ರಕ್ನ ರಸಂ (ನಾಮಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರ)

ಶಿಶುವಿನ ಜನನದ ನಂತರ ಶಿಶುವನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುರುತು(ಐಡೆಂಟಿ) ಅಥವಾ ನಾಮಾಂಕಿತ ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಮಕರಣ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಆಚರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮಾತ್ರ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ನಾಮಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಿಂಜಾರರು ಇಸ್ಲಾಂನ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಿಂತ ಸಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ 'ನಾಮ್‌ರಕ್ನ ರಸಂ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ನಾಮಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವೇ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲೂ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನ ಮಗುವಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಮುಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಹಜರಾತ್‌ರನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಅಜ್ವಾ ಕೂಗಿ ನಂತರ ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಮಾವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಗುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಬಾ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾಬಾ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇರುವ ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ. ಅಥವಾ ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಮಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಾತಕದಲ್ಲಿನ ಮಗುವಿನ ಬಾಲತ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮಗುವಿನ ಬಲಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಅಥವಾ ಉತ್ತುತ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿಗೆ ಉಜ್ಜಿ ಮಗುವಿನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಒರೆಸುತ್ತಾನೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವವರೆಗೂ ಮಗುವನ್ನು ಉಪವಾಸವಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಛಿಲ್ಲಾನೀರು ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುವಾಗ ಮಗುವಿನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮೂಲಕ ಹೆಸರಿಡುವ ಪರಿಪಾಠವಿದೆ.

ಛಟ್ಟಿ ರಸಂ

'ಛಟ್ಟಿ ರಸಂ' ಆಚರಣೆಯನ್ನು 'ನಾಮ್‌ರಕ್ನ ರಸಂ' ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಪಿಂಜಾರರು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇತರೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಗಳು ಐದು, ಒಂಭತ್ತು ಅಥವಾ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ದಿನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಬಾಣಂತಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಸುಟ್ಟ ಬಜೆಯ ಕಪ್ಪನ್ನು ಲವಂಗದಿಂದ ತೇದು ಮಗುವಿನ ಹುಬ್ಬು ತೀಡಿ, ಮಗುವಿನ ಕಾಲು ಹಾಗೂ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕರಿದಾರ ಕಟ್ಟುವವರು. ಬೀಗರ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿರುವ ಹೊಸಬಟ್ಟೆ, ಉಂಗುರವನ್ನು ಮಗುವಿಗೆ ತೊಡಿಸಿ ಬಾಣಂತಿಯ ಮಡಿಲಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ಬೇಳೆ, ಕೋಳಿಸಾರನ್ನು ಒಂದು ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಡವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಗೆ ಕೊಡುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದೆ. ಈ ಆಚರಣೆ ಮಗುವಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆÉ ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿದೆ.

ಛಿಲ್ಲಾ (ಛಿಲ್ಲಾ ನೀರು)

ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ 'ಛಿಲ್ಲಾ' ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಿಂಜಾರರು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಇಸ್ಲಾಂ ಸಮುದಾಯದವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆರಿಗೆಯಾಗಿ ನಲವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿನ ಬಾಕಿಯಿರುವಾಗ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಚರಣೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಲವತ್ತನೆ ದಿನದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಿಸಿಮಾಡಿದ ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು

ಮಗುವಿನ ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲಾಗುವುದು. ನಂತರ ಬಾಣಂತಿಗೆ ಐದು ಮುತ್ತೈದೆಯರು ನಲವತ್ತು ಚೊಂಬು ನೀರು ಸುರಿದು ಸೂತಕದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವರು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬಾಣಂತಿ ತವರು ಮನೆಯವರು ತಂದ ಉಡುಗೆಯನ್ನು ಉಡುತ್ತಾಳೆ. ನಂತರ ಎರಡು ರಕಾತ್ ಶುಕ್ರಿಯಾ ನಮಾಜ್ ಮಾಡಿ, ಖುರಾನ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ ಮೊದಲು ಮಗುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವಳು. ಹೀಗೆ ಸ್ನಾನದ ನಂತರ ಮಗುವಿನ ಮುಖ ನೋಡುವವರೆಗೂ ಈಕೆ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಐವರು ಸುಮಂಗಲಿಯರು ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಾ ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಹಾಕುವÀರು. ಆಗ ನೆರೆದಿರುವ ಅಥವಾ ಬಂದಿರುವ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲರೂ 'ಜೂಲೇನಾಮ' ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಅತ್ತೆಯಾದವಳು ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡುವಳು. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಹೆಸರಿಡುವುದು ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇತರೆ ಆಚರಣೆಗಳೆಂದರೆ 'ಮಾಮಾಜಿ ಕಾನಖಾಯಿರಸಂ' ಮತ್ತು 'ಮಕ್‌ತಬ್' ಆಚರಣೆಗಳು. ಆದರೆ ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹಖೀಖಾ (ತಲೆಕೂದಲು ತೆಗೆಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ)

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕೂಡ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಇದನ್ನು ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯ ಕೂಡ ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಕೂದಲಿನ ತೂಕದಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಎರಡು ಕುರಿಯನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ಮಗುವಿನ ತಲೆಗೆ ತಾಕಿಸಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರÀರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ಮೂರು ಪಾಲು ಮಾಡಿ ಬಡವರಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಹಂಚಿ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ತಾವು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ಭಾಗದ ಪಿಂಜಾರರು ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ 'ಹಖೀಖಾ' ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಮಗುವಿನ ಸೋದರ ಮಾವ ಕತ್ತರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಟವಲ್ ಆದರು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂಜಿ ಶಾಸ್ತ್ರ (ಖತ್ನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ)

ಇಸ್ಲಾಂಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುಂಜಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಮುಂಜಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮೀಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು 'ಕಾಫರ್' (ಹರಾಮ್) ಆಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ 'ಖತ್ನಾ' ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದದ್ದು. ಗಂಡುಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ತುಂಬುವುದರೊಳಗೆ ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಮುಂಜಿ ಮಾಡಿಸಲು ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ). ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಮುಂಜಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು 'ಮುಂಜಿಸಾಬ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಹುಡುಗನ ಅಮ್ಮನ ತವರು ಮನೆಯವರು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ತವರು ಮನೆಯವರು ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಜಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಜಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಬಿಂದಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂಜಿ ಮಾಡುವಾಗ ರಕ್ತ ಕೆಳಗೆ ಬಿಳದಂತೆ ಶಿಶ್ನದ ನೇರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯನ್ನು ಇಡುವರು. ಹೆದರುತ್ತಿರುವ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಮುಂಜಿಸಾಬ್ ಹುಡುಗನ ಶಿಶ್ನದ ತುದಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಎಳೆದು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಕ್ಷಣ ಚರ್ಮ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ಔಷಧಿ ಹಚ್ಚುವನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂಜಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ (ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಭಯಂಕಾರವಾಗಿ ಮುಂಜಿ ಮಾಡಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು.

ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನೋವು ಕಾಣದಂತೆ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ). ಮುಂಜಿಯಾಗಿ 'ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆ' ದಿನವಾದ ನಂತರ ಮನೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಮನೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ಮದುವೆ ಮನೆಯಂತೆ ಸಿಂಗರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆ ದಿನದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮೈ ತುಂಬ ಅರಿಶಿಣ, ಚಿಕ್ಕಾ ಮಲ್ ವಟ್ ಸುಲ್ತಾಪಾನಿಯೆಂಬ ಸೂತಕದ ನೀರನ್ನು ಹಾಕುವರು. ನಂತರ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಉಡಿಸಿ, ತಲೆಗೆ ಟೋಪಿ ಅಥವಾ ಪೇಟ ಕಟ್ಟಿ. ಸಹೇರಾ(ಸೇರ್‌ಬನ್ನ) ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯ ಗಂಡಿನಂತೆ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅತ್ತೆಯಾಗುವವರು ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು ಅಂತೆಲ್ಲ ರೇಗಿಸುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಬಂದಂತಹ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೆಲ್ಲರು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತು, ಆದರೆ ಇಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮುಂಜಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಕುರಿಯ ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಉಣಬಡಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮುಂಜಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

ಋತುಮತಿ

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಋತುಮತಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ 'ದೊಡ್ಡೊಕೆ' (ದೊಡ್ಡಾಕಿ) ಆದಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ನಿಷೇಧವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದವರು ಮಾತ್ರ ತುಂಬ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗೆ ಕಾರಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಅವರ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಆಚರಣೆ ಇರಬಹುದು. ಹುಡುಗಿ ಋತುಮತಿಯಾದ ನಂತರ ಅವಳ ಮೈ ತೊಳೆದು ಬೇರೆ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಋತುಮತಿಯಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಆಪ್ತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ಋತುಮತಿಯಾದ ಎಂಟ್ಟತ್ತು ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ನಿಗದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಹುಡುಗಿಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡಿಸಿ, ಆಭರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಕಾಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಗೆಜ್ಜೆ, ಮೂಗಿಗೆ ಮೂಗುತಿ, ಕಿವಿಗೆ ಬೆಂಡೋಲೆ, ಜುಮುಕಿ, ತಲೆಗೆ ಹೂವು ಮೂಡಿಸಿ ಮದುವಣಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಶೃಂಗರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಅವಳನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಕುರ್ಚಿ ಹಾಕಿ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾವ ಆಗುವಂತವನು ಇದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ತೋರಿಸಿ ರೇಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಚುಡಾಯಿಸುತ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇವಿಷ್ಟು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿ, ಬೆಳೆದು, ವಿವಾಹದ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವ ತನಕ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಗಳು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಗಳು ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ 'ಮೊಹರಂ' ಹಾಗೂ 'ಸಫರ್' (ಅಕ್ಟೋಬರ್-ನವ್ಹೆಂಬರ್)ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಶುಭಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಪಿಂಜಾರರು ಸಹ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ ಋತುಮತಿಯಾದ ನಂತರ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ(ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಇದ್ದಿರಬಹುದು). ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದ ಮೇಲೆ 'ವೀಳ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ' ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ 'ನಿಸ್‌ಬತ್' ಅಥವಾ 'ಮಂಗ್ನೀ ರಸಂ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ದಿನ ವರನ ಕಡೆಯವರು ವಧುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ವಧುವಿಗೆ ಬಳೆ, ಸೀರೆ, ಉಂಗುರ, ಚೈನು, ಹೂವು, ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ, ಬಾಚಣಿಕೆ, ಮುಂತಾದ ಸಿಂಗಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವುದು ರೂಢಿ. ವಧುವಿಗೆ ತಂದಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವರನ ಕಡೆಯ ಹಿರಿಯ ಅನುಭವಸ್ಥ ಮುತ್ತೈದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಮುತ್ತೈದೆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೂವು ಮೂಡಿಸಿ, ಹಸಿರು ಬಳೆ ತೊಡಿಸಿ, ಹಾರ ಹಾಕಿ, ಗಜ್ ರೇ, ಚೊಡ ಕಟ್ಟಿ, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನಿಂದ ಆಕೆಯ ಮಡಿಲು ತುಂಬುವಳು. ನಂತರ ಅವಳನ್ನು ಬಂದಿರುವ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಎದುರಿಗೆ ಕೂರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಕನ್ಯೆಯ ಕೆನ್ನೆಗೆ, ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಗಂಧ ಹಚ್ಚಿ, ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನೀವಾಳಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆಯುವರು. ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಚಪ್ಪರದ ಶಾಸ್ತ್ರ :

ಪಿಂಜಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕೂಡ ಚಪ್ಪರದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಿಂಜಾರರ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನತೆ ಕಂಡುಬರುವುದು ಸಹಜ. ಶಾದಿ ಇನ್ನೂ ಎರಡು, ಮೂರು ದಿನ ಇರುವ ಮೊದಲೇ ವಧು, ವರರ ಎರಡು ಮನೆಯವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ದ್ವಾರ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಚೌಕಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಐದು ಅಥವಾ ಒಂಭತ್ತು ಕಂಬಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಪ್ಪರದ ಮೇಲೆ ಗಳುಗಳನ್ನು(ಮರದ ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ತುಂಡುಗಳು) ಬಿಗಿದು ಹಸಿಯಾದ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಆಸ್ಮಾನ್‌ಗಿರಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಕಂಬಕ್ಕೂ ಅರಿಶಿನ ಹಚ್ಚಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೆಂಪನೆಯ ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಡುಂಡನೆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಮಧ್ಯದ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ ಹಾಗೂ ಮುತ್ತು ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಅಲ್ಲಾಹ್‌ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪೈಗಂಬರರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪಾತೇಹ ಓದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದ ಹನ್ಫಿ, ಷಾಪಿ, ಮಾಲೀಕಿ, ಹಂಬಲಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಇಮಾಮ್‌ರವರು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಂತೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ.

ಅರಿಶಿಣದ ಶಾಸ್ತ್ರ :

ಅರಿಶಿಣವನ್ನು ಶುಭದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿದೆ. ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇತರೆ ಉಪಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿಯು ಅರಿಶಿಣಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿದೆ. ಮೊದಲ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಅರಿಶಿಣ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೀಮಂತ, ಛಿಲ್ಲಾನೀರು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮುಂಜಿ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಋತುಮತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅರಿಶಿಣ ಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿವಾಹ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಅಥವಾ ಐದು ದಿವಸ ಇರುವ ಮುಂಚೆಯೇ ವಧು-ವರರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಧು-ವರರನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಅರಿಶಿಣ, ಗಂಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡ ವಧು-ವರರನ್ನು 'ಮದ್ಲಿಂಗ' ಮತ್ತು 'ಮದ್ಲಿಂಗಿತ್ತಿ' (ಮಧುವಣಗಿತ್ತಿ) ಎಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವನ್ನು ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರು ಮಾಡುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವಾಹದ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯೇ ವರನ ಕಡೆಯವರು ವಧುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನಕ್ಕೆÉ 'ಶುಕ್ರಾನ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶುಕ್ರಾನದ ದಿನ ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರು, ವರನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಬಿಡದಿ ಮನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರಿಗೆ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಶುಕ್ರಾನದ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಪೂರ್ತಿ ಸುಮಾರು ಏಳು ಬಾರಿ ಅರಿಶಿಣ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರು ವರನ ಬಿಡದಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ವರನ ಕಡೆಯವರು ಬಿಡದಿ ಮನೆಯಿಂದ ವಧುವಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಅರಿಶಿಣಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿವಾಹ ಆದ ಮರು ದಿನ ವರನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ 'ವಲೀಮಾ' ಕ್ಕೆ ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರು, ಬಂಧುಗಳು ಬರುತ್ತಾರೆ. 'ವಲೀಮಾ' ಕ್ಕೆ ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ 'ಮಾಮನೇ' ಎಂದು ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಲೀಮಾಕ್ಕೆ ಅಗಮಿಸಿದ ಬಂಧುಗಳು ವಧು-ವರರ ಕೆನ್ನೆಗೆ, ಕೈಗೆ, ಅರಿಶಿಣ ಹಚ್ಚಿ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅರಿಶಿಣಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅರಿಶಿಣ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಮೆಹೇಂದಿ ರಸಂ' ಕೂಡ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮದುವೆ ನಡೆಯುವ ಮೂರು ಅಥವಾ ಐದು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ವಧು ವರರಿಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಧು ವರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಹಂದಿ ಹಚ್ಚುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಐವರು ಸುಮಂಗಲಿಯರನ್ನು ಕರೆದು ಐದು ಬೀಡೆ ತೆಗೆದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಲ್ಲದೇ ಈ ಐದು ಜನ ಸುಮಂಗಲಿಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಮೆಹಂದಿ ಹಚ್ಚಿ, ನಂತರದಲ್ಲಿ ವಧು ವರರಿಗೆ ಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶುಕ್ರಾನದ ದಿನ ವರನ ದಿಬ್ಬಣ ವಧುವಿನ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ವಧುವಿನ ಸೋದರಿಯಿಂದ ವರನಿಗೆ ಮೆಹಂದಿ ಹಚ್ಚುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವ ವಧುವಿನ ಸೋದರಿಗೆ ವರನ ಕಡೆಯವರು ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಮಡಿಲು ತುಂಬುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ.

ಶುಕ್ರಾನ

ಈ ಆಚರಣೆ ವಿವಾಹದ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ವಧುವಿನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆÉಯುತ್ತದೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯು ಚಾಲ್ತಿಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವಾಹದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಧುವಿನ ಕುಟುಂಬ ಭರಿಸುತ್ತದೆ. ಶುಕ್ರಾನದ ದಿನ ವರನ ಕಡೆಯ ದಿಬ್ಬಣ ವಧುವಿನ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಪಾನಕ ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡದಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಊಟೋಪಚಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಊಟವನ್ನು 'ಜನ ಬಾತ್‌ಖಾನಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶುಕ್ರಾನದಲ್ಲಿ ವರನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚ್ಯುತಿ ಬರದಂತೆ ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರು ಬಹಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಧು-ವರರ ಎರಡು ಕುಟುಂಬಗಳ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ರಾತ್ರಿಯಿಡಿ 'ಅರಿಶಿನ ಶಾಸ್ತ್ರ', 'ಮೆಹಂದಿ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಹಾಗೂ 'ಕಾರ್ಜಿಕಾಯಿಶಾಸ್ತ್ರ' ನಡೆಯುತ್ತವೆ. 'ಕಾರ್ಜಿಕಾಯಿ' ಹಾಗೂ 'ಮೆಹಂದಿ ಶಾಸ್ತ್ರ' ವನ್ನು ಮಾಡಲು ವಧುವಿನ ಸೋದರಿ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರ ಗುಂಪು ಬಿಡದಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬಿಡದಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಸ್ಕತ್ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ವರನು ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು. ವಧುವಿನ ಸೋದರಿ ವರನಿಗೆ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು, ಸಕ್ಕರೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಡಿಲು ತುಂಬುತ್ತಾಳೆ. ವರನ ಕೈತೊಳೆದು ಕರ್ಜಿಕಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಲು ಸುರಿದು ಅದನ್ನು ಮುರಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುವಳು. ವರ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಕರ್ಜಿಕಾಯಿ ಮುರಿಯುವಾಗ ಹೂವು ಸುತ್ತಿರುವ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ವಧುವಿನ ಸೋದರಿ ಹೊಡೆಯುವಳು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವರ ಮತ್ತು ವಧುವಿನ ಸೋದರಿಯ ಪರವಾಗಿ ಎರಡು ತಂಡಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ವರನಿಗೆ ವಧುವಿನ ಸೋದರಿ ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಕಡ್ಡಿಯ ಹೊಡೆತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವರನ ಪರ ಗುಂಪು ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ಜಿಕಾಯಿಯನ್ನು ಮುರಿದ ಮೇಲೆ ವರನಿಗೆ ವಧುವಿನ ಸೋದರಿ ಆತನ ಕೈ ತೊಳೆದು ಕರ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ವರೆಸುತ್ತಾಳೆ. ನಂತರ ಆತನಿಗೆ ಮುರಿದ ಕರ್ಜಿಖಾಯಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ತಿನ್ನಿಸುವಾಗ ಆಕೆಯ ಬೆರಳನ್ನು ವರ ಕಚ್ಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಂಡದವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವರು. ಕರ್ಜಿಕಾಯಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ವಧುವಿನ ತಂಗಿಯಿಂದ ಮೆಹಂದಿಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ವಧುವಿನ ತಂಗಿಗೆ ವರನ ಕಡೆಯವರು ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಅವಳ ಮಡಿಲಿಗೆ ತುಂಬುವರು. ವರನಿಗೆ ನಡೆದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ರೀತಿ ವಧುವಿಗೂ ಕೂಡ ಶುಕ್ರಾನದ ರಾತ್ರಿ 'ಮೆಹೆಂದಿಶಾಸ್ತ್ರ', 'ಕರ್ಜಿಕಾಯಿಶಾಸ್ತ್ರ' ಹಾಗೂ 'ಅರಿಶಿಣ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಿಡದಿ ಮನೆಯಿಂದ ವಧುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವರನ ಕಡೆಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಚಪ್ಪರದ ಒಳಗಡೆ ಗಂಧ ಹಚ್ಚಿ 'ಚೋಬ' ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಧುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶಾದಿ (ವಿವಾಹ)

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಶುಕ್ರಾನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ನಮಾಜ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವರನ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ವಧುವಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ, ಟವೆಲ್, ಪಂಚೆ, ಮಲ್‌ಮಟ್, ಚಿಕ್ಸಾ, ಸುರ್ಮಾ, ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ, ಬಿಸಿ ನೀರು ಇತರೆ ಬಿಡದಿ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವಧುವಿನ

ಕಡೆಯವರು ವರನಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ. ತಂದಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಮಾಜಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಮಾಜ್‍ಗೆ ಮಸೀದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವಧುವಿಗೂ ಕೂಡ ವರನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ವರನ ಕಡೆಯವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಿಖಾದ(ಮುಹೂರ್ತ) ಸಮಯ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರು ಮುಲ್ಲಾನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ವರನ ಬಿಡದಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಖಾಕ್ಕೆ ವರನನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ತಂದಂತಹÀ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಉಡುಪುಗಳು, ಸಹೇರಾ, ಗಜ್‍ರೆಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದೆ ವರನಿಗೆ ತೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ವಧುವಿನ ತಲೆಗೆ ಪೇಟ ಕಟ್ಟಿ ಸಹೇರಾ, ಗಜ್‍ರೆಗಳನ್ನು ವಿವಾಹಿತ ಪುರುಷರ ತಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವರು. ಇದನ್ನು ಹೂವಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಸ್ಲಾಂನ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಹೇರಾದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರ್‍ಬನ್ನವೆಂದು ಪಿಂಜಾರರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವರನ ತಲೆಯಿಂದ ಪಾದದವರೆಗೂ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಲ್ಲಾ ಇತರೆ ವಿವಾಹಿತರು ಗಂಡಸರು ಸೇರಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಸಹೇರ ಅಥವಾ ಸೇರ್‍ಬನ್ನ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ವರನನ್ನು ನಿಖಾ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ಯುವರು. ಹೀಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಾಗ ವಧುವಿನ ಸೋದರರು ಹಾಗೂ ಗೆಳೆಯರು ವರನನ್ನು ನಿಖಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ಒನಕೆ ಅಡ್ಡ ಹಿಡಿದು ತಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ವರ ಹಾಗೂ ವರನ ಕಡೆಯವರು ಒನಕೆಯನ್ನು ದಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ವಿಫಲರಾಗಿ ವರರು ವಧುವಿನ ಸೋದರರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ(ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ). ನಂತರ ವಧುವಿನ ಸೋದರಿ ವರನಿಗೆ ಆರತಿ ಎತ್ತುತ್ತಾಳೆ(ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ) ಇದಕ್ಕೆ ಕೃತಘ್ನನಾದ ವರ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ನಿಖಾ ಮಾಡುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವರನಂತೆ ವಧುವಿಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಧುವಿಗೂ ಕೂಡ ಸಹೇರ ಅಥವಾ ಸೇರ್‍ಬನ್ನ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪುರುಷನ ಸೇರ್‍ಬನ್ನಕ್ಕಿಂತ ಚಿಕ್ಕದಿರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಧು-ವರನನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕೂರಿಸಿ. ವರನಿಂದ ವಧುವಿಗೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸುವ ರೀತಿ ಈ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ(ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯ ಒಳಗೊಂಡತೆ) ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಈ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವಧು ವರನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ನಿಖಾ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಿಖಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವರನು ವಧುವಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ತೆರ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಈ ಮದುವೆಗೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆಯೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಿ ವಧುವಿನ ಕಡೆಯ ಮಸೀದಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಬಳಿಯಿರುವ ದಾಖಲಾತಿ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ವರನಿಗೆ ಮುಲ್ಲಾನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ವಧುವಿಗೂ ಕೂಡ ವರನ ಕಡೆಯವರು ತಂದ ಹಸಿರು ಸೀರೆ ತೊಡಿಸಿ, ಹೂವು ಮುಡಿಸಿ, ಒಡವೆ, ಸಹೇರ ಇತರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವರನ ಹಿರಿಯ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಹಾಕಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಸ್ಕತ್ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ. ವರನ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ತಾಯಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರು ವಧುವಿಗೆ ಲಚ್ಛವನ್ನು(ತಾಳಿ) ಕಟ್ಟುವಳು. ಈ ರೀತಿ ತಾಳಿ ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡಬಹುದು. ಇದು ಈ ಧರ್ಮದ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಿಂಜಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಇಸ್ಲಾಂ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಮೇಲಿನಂತೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಲೀಮಾ (ಮಾಮನೆ ಶಾಸ್ತ್ರ)

ವಿವಾಹ ಮುಗಿದ ಮರುದಿನ ವರನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ವಲೀಮಾ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಿಂಜಾರಲ್ಲಿ ವಲೀಮಾಕ್ಕೆ 'ಮಾಮನೆ' ಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಲೀಮಾಕ್ಕೆ ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರು ಹಾಗೂ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೆಲ್ಲ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಧು-ವರರನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕೂರಿಸಿ ಬಂದಂತಹ ಅತಿಥಿಗಳು ವಧು-ವರರ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಅರಿಶಿಣ ಹಚ್ಚಿ ಎಲೆ-ಅಡಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಉಡುಗರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಇದೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಧು-ವರರ ನಡುವೆ ಕರ್ಜಿಕಾಯಿ ಮಾಡುವ ಮನರಂಜನಾ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಧು ವರನ ಕಡೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದಂತಹ ಬಂಧುಬಳಗದವರಿಗೆ ಮಾಂಸದ ಊಟ

ಮಾಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ(ಪಿಂಜಾರರು ಗೋವಿನ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಳಿ ಅಥವಾ ಕುರಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ವಿವಾಹ ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೋಡಿದೆವು. ಮುಂದೆ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮರಣೋತ್ತರ ಮಾಡುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ ಕುರಿತು ನೊಡೋಣ.

ತಸ್ಬೀ

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟವರ ಶವವನ್ನು ತುಂಬ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಮೃತಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಶವದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಆತನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗಲೆಂದು ಮುಲ್ಲಾ ಜೊತೆಗೆ ಮನೆಯವರು, ಸಂಬಂಧಿಕರು ತಸ್ಬೀ ಪಠಿಸುತ್ತಾರೆ. ಖುರಾನ್ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೃತಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ.

ಜನಾಝುದಲ್ಲಿ ಮಾಯ್ಯಾತ್ ಇಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ :

ಮೃತಪಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮಸೀದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಮಸೀದಿಯಿಂದ 'ಜನಾಝು' ತರುತ್ತಾರೆ. 'ಜನಾಝು' ಎಂದರೆ ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನ. ಇದನ್ನು ಪಿಂಜಾರರು 'ಡೊಲಿ ' ಎಂದು ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಮಯ್ಯಾತ್' ಎಂದರೆ ಪವಿತ್ರವಾದ ಮೃತಪಟ್ಟವರ ಶವ ಎಂದರ್ಥ. ಮಯ್ಯಾತ್‌ನ್ನು ತುಂಬ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಕಾಣಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಯ್ಯಾತ್‌ನ್ನು ಹೊಯ್ಯಲು ತಂದಿರುವ ಜನಾಝುವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಲ್ಲಾ ಬಂದು ಶವವನ್ನು ಬೇವಿನ ಮತ್ತು ದಾಳಿಂಬೆ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸುಗಂಧದ ಸೋಪುಗಳನ್ನು ಕಾಯಿಸಿದ ನೀರಲ್ಲಿ ಬೆರಸಿ ಮೃತಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶವವನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಗುಂಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಗುಂಡಿ ಮೇಲೆ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ ಅದರ ಸುತ್ತ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಲಹಾದ್' (ಮೃತದೇಹ ತೊಳೆಯಲು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುಂಡಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೃತದೇಹವನ್ನು ಮುಲ್ಲಾ 'ಲಹಾದ್' ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಮೃತಪಟ್ಟವರ ತಂದೆ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಂದ ಕಲ್ಮಾವನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೃತ ಪಟ್ಟವರು ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದಾಗ ಮೃತರ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ಮಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಲಹಾದ್ ಸುತ್ತ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಶವನ್ನು ಜನಾಝುದಲ್ಲಿಟ್ಟು ದೇಹಕ್ಕೆ 'ಕಫನ್' ಸುತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕಫನ್' ಎಂದರೆ ಮೃತ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುವ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಎಂದರ್ಥ. ಕಫನ್ ಗಂಡಿಗೆ ಹನ್ನೆರೆಡು ಗಜ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಗಜ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಫನ್‌ನ್ನು ಶವದ ಸೊಂಟದಿಂದ ಕಾಲಿನವರೆಗೂ ಪುನಃ ಸೊಂಟದಿಂದ ತಲೆಯವರೆಗೂ ಕಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಎದೆಯ ಸುತ್ತ, ತಲೆಯ ಸುತ್ತ ಕಫನ್‌ನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕಾಲಿನ ಹತ್ತಿರ ಜುಟ್ಟಿನ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುರ್ಮಾ ಹಚ್ಚಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಮುಖದ ಕಡೆ ಹಾಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಮೃತದೇಹದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಜನಾಝುವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಹೂವಿನ ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದ ಜನಾಝುದ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಜನಾಝುದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಮಯ್ಯಾತ್‌ನ್ನು ಮೃತಪಟ್ಟವರ ಗಂಡ ಅಥವಾ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಅಲ್ಲಾನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಮೊದಲು ಮೈಯತ್ತನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಾನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹೆಗಲು ಕೊಡುತ್ತಾ ಈದ್ಗಾ ಮೈದಾನಕ್ಕೆ ಮೈಯತ್ತನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೆಗಲು ಕೊಡುವುದು ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕೆಲಸ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅದು ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಈದ್ಗಾ ಮೈದಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಮೃತ ದೇಹವನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ, 'ಲಹಾದ್' ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮೃತದೇಹವನ್ನು ಈದ್ಗಾ

ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ದಫನ್ ಮಾಡಲು 'ಮನೆ' (ಕುಣಿ ಅಥವಾ ಗುಂಡಿ) ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೃತದೇಹವನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗಿಡುವ ಮುಂಚೆ ಮೃತದೇಹದ ಮುಖವನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಲ್ಲಾ ಮೃತ ದೇಹವನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ದೇಹವನ್ನು ಕಾಬ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ದಫನ್ ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಾನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಣ್ಣನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದವರು ಮುಲ್ಲಾನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆತ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಧಫನ್ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಧಫನ್ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಸಮಾಧಿ ಮೇಲೆ ಜನಾಝುದ ಮೇಲಿನ ಹೂವನ್ನು ಹೊದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಈದ್ಗಾ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮೃತಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗಲೆಂದು ಕಾಬ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ನಿಂತು ನಮಾಜ್ ಮಾಡಿ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.

ಧಫನ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು (ಜೀಯಾರತ್, ನೌರೋಜ್ ಪಾತೇಹ, ಚಹೇಲಂ, ಬರ್ಸಿ)

ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ 'ಜೀಯಾರತ್' ಎಂಬ ತಿಥಿಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪಿಂಜಾರರು ಇದನ್ನು 'ಮೂರುದಿವಸ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಮೂರು ದಿನದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ದಿನದ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಚೀಲಗಟ್ಟಲೇ ಮಂಡಕ್ಕಿ, ಕಡೆ,ೆಲ ಬೆಲ್ಲ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಚೂರು, ಉತ್ತತ್ತಿ, ಪೆಪ್ಪರ್‌ಮೆಂಟು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಫಲಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಮುಲ್ಲಾನಿಂದ ಫಾತೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಮೇವ' ಎಂದು ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬೆರೆಸಿದ ಮೇವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದÉ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಿ ಖಾಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರು ಫಾತೇ ಮಾಡಿದ್ದ ಹೂವು, ಗಂಧವನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಸಮಾಧಿ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ 9ನೇ ದಿನದಲ್ಲಿ 'ನೌರೋಜ್‌ಕೆ ಫಾತೇಹಾ' ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಿಂಜಾರರು ಇದನ್ನು 'ಒಂಭತ್ತನೆ ದಿನದ್ದು ದಿವಸ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ಎಂತಹ ಬಡವನಾಗಿದ್ದರು ಸಹ ಕುರಿ ಕೊಯ್ದು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ದಾವತ್ತಿಗೆ ಕರೆಯಲೇ ಬೇಕು. ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮೃತಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮುಲ್ಲಾನಿಂದ ಫಾತೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಂಧುಗಳನ್ನು ದಾವತ್ತಿಗೆ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಂದಂತಹ ಬಂಧುಗಳು ಅತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ 'ಲೋಬಾನ' ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕುರಿ ಮಾಂಸದ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮರು ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುಟುಂಬದವರು ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಮಾಧಿ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಚಾಹೇಲಂ

'ಚಾಹೇಲಂ' ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ನಲವತ್ತು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದವರು 'ನಲವತ್ತನೇ ದಿನದ ದಿವಸ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ಕುರಿಯ ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡವನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಕುರಿ ಕೊಯ್ದು ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಈ ದಿನ ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜೀವ ಹೋದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾದ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳು ಮೇಲಿರುವಂತೆ ತೆಗೆದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 'ಊದ್‌ದಾನಿ' ಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಡವನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಲ್ಲಾನಿಂದ ಫಾತೇ ಮಾಡಿಸಿ ನಂತರ ಉದ್‌ದಾನಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದ ಕೆಂಡಕ್ಕೆ ಲೋಬಾನ್ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಲೋಬನ್ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಊಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮನೆಯಿಂದ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಹೋದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಅಥವಾ ಗಂಡ ಯಾರೇ ಮೃತಪಟ್ಟರು ತವರು ಮನೆಯವರು ಇವರಿಗೆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ತರಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಇತರೆ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಕೂಡ ತರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಗಂಡಸರಿಗೂ ಸಹ ಅವರ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಅಥವಾ ಹೆಂಡತಿ ಮೃತ ಪಟ್ಟಾಗ ಅವನ ಸೋದರಿಯರು ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ತರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಚಾಹೇಲಂ

ಮುಗಿದ ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಗಂಡಸರು ಸಮಾಧಿ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲೆಂದು ಅಲ್ಲಾನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಚಾಹೇಲಂ ಅಥವಾ ನಲವತ್ತನೇ ದಿನದ ದಿವಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ 'ಒಂದು ವರ್ಷದ ದಿವಸ' ವನ್ನು ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಬರ್ಸಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯವು ಮಾಡುವ ಕೆಲವೊಂದು ಆಚರಣೆಗಳು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋಲುವಂತೆಯೂ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಲುವಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಈ ಸಮುದಾಯ ಅಷ್ಟೇಯಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟವರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದು ಜೀವನ ಆರಂಭ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಇಡಿದು ಜೀವನ ಅಂತ್ಯೋತ್ತರದವರೆಗೂ ಕೂಡ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪಿಂಜಾರ ಸಮುದಾಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು :

1. ಡಾ. ಬಿ.ಸಿ. ದಾದಾಪೀರ್, 2011, ಪಿಂಜಾರರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 560002.
2. ಡಾ. ಷಹಸೀನಾಬೇಗಂ, 2000, ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜಾನಪದ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560018.

ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ, ಸಲಹೆ, ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದವರು

1. ದಿಲ್ ಷಾದ್ ಬೇಗಂ, ಹಿರೇಕಬ್ಬಿಗೆರೆ(ಗ್ರಾ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ & ಜಿಲ್ಲೆ.
2. ಬಾಬುಸಾಬ್, ಹಿರೇಕಬ್ಬಿಗೆರೆ(ಗ್ರಾ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.
3. ಹೊನ್ನೂರ್ ಸಾಬ್, ಆಡವಿ ಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿ(ಗ್ರಾ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.
4. ಹುಸೇನ್ ಸಾಬ್, ಮಳಲಕೆರೆ(ಗ್ರಾ), ದಾವಣಗೆರೆ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.
5. ಚಾಂದ್ ಪೀರ್, ಮಳಲಕೆರೆ(ಗ್ರಾ), ದಾವಣಗೆರೆ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.
6. ಅಂಜುಮ್ ಸಿ., ಮಳಲಕೆರೆ(ಗ್ರಾ), ದಾವಣಗೆರೆ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.
7. ಪರ್ವಿನ್, ಯಳನಾಡು(ಗ್ರಾ), ಹಿರಿಯೂರು ತಾ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
8. ಜಮೀಲಮ್ಮ, ಆಡವಿ ಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿ(ಗ್ರಾ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.
9. ಗೌಸ್ ಪೀರ್, ಹಿರೇಕಬ್ಬಿಗೆರೆ(ಗ್ರಾ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.
10. ರೇಷ್ಮಾ, ಹಿರಿಯೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.
11. ನಬೀಸಾಬ್ ಟಿ., ಆಡವಿ ಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿ(ಗ್ರಾ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾ & ಜಿಲ್ಲೆ.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ಅಪ್ಪಟ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ರೆವರೆಂಡ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪ

ಪ್ರೊ. ಅಜಿತ್ ಕುಮಾರ್
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಯೂನಿಯನ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಕಾಲೇಜು, ಸಿರಾ ಗೇಟ್, ತುಮಕೂರು.
ಮೊ : 9880415361

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಅಗಾದವಾದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅನಘ್ಯ ರತ್ನಗಳು ಹುದುಗಿವೆ. ಅಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ವಿರಚಿತ ವಚನಗಳು(ತ್ರಿಪದಿ)ಸೇರಿವೆ. ಮುಕ್ತಕಗಳಂತೆ ತಮಗೆತಾವೇ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕವನಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಸರ್ವಜ್ಞನನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದವರು ರೆವೆರೆಂಡ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಎನ್ನುವ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದ್ರಿ. ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ, ನೈತಿಕ ಹಾಗೂ ಲೌಕಿಕ ವಿಚಾರಗಳೆಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ರೆವೆರೆಂಡ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರ ಬದುಕು-ಬರಹದ ಕುರಿತಾಗಿ ಬೆಳಕುಚೆಲ್ಲಲಾಗಿದೆ.

ಕೀವರ್ಡ್: ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡದ ತಿರುಕ, ದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಭೂಮಿತಿ, ಸಮನ್ವಯ, ಉಚ್ಚಾಟನೆ, ಅಭ್ಯುದಯ.

'ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡದ ತಿರುಕ' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕರೆದುಕೊಂಡ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು 28 ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1881 ರಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಪೂರ್ವಜರು ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಹೂವಿನ ಹಡಗಲಿ ಸಮೀಪದ 'ಉತ್ತಂಗಿ' ಯವರು. ಮೂಲತಃ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದು, ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಹುದ್ದೆ 'ಗೌಡಿಕಿ' ಮನೆತನದವರಾಗಿದ್ದರು. ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರ ತಾತ ಚೆನ್ನಪ್ಪಗೌಡರು ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲದೆ ಖಿನ್ನತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯದ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರಾದ ರೆವರೆಂಡ್ ಹೆಬಿಕ್ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ ದೊರೆತು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಾವಲಂಬಿಯಾದರು. ಮುಂದೆ ಚೆನ್ನಪ್ಪಗೌಡರಿಗೆ ದಾನಿಯೇಲಪ್ಪ ಎನ್ನುವ ಮಗನು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ತಾತ ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟರು.

ಶಿಕ್ಷಣ :- ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದರು. ತರಗತಿಯಲ್ಲೂ ಕೊನೆಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಐದನೆಯ ತರಗತಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದ ರೆವರೆಂಡ್ ರಿಷ್ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕøತ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾದ ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಮುಂದೆ ಬುದ್ಧಿ ಚುರುಕಾಗಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಅಭೀಪ್ಸೆ ಮೊಳೆತು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಒಮ್ಮೆ 'ಭೂಮಿತಿ' ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಇರಿಸು ಮುರಿಸಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಗುರುಗಳಿಗೂ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರ ನಡುವೆ ವಾಗ್ವಾದವೇರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ತಂದೆ ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವರ್ಕ್‌ಶಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅದು ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ.

ಮಂಗಳೂರಿನ ದೈವಜ್ಞಾನ ಶಾಲೆಗೆ :- ತಾಯಿ ಸುಭದ್ರಮ್ಮನವರು ಮಗನನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನ ದೈವಜ್ಞಾನ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರು. ತಾಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಎರಡು ನುಡಿಯದ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಮಂಗಳೂರಿನ ದೈವಜ್ಞಾನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರು. ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಗುರುಗಳಿಗೂ ತಿಕ್ಕಾಟ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಅಲ್ಲಿನ ಪಾಠಕ್ರಮ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಭಾವ ಮುಂತಾದ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಕ್ರೈಸ್ತ ಯುವಕ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ "ಸಂಸ್ಥೆಯು ವಿದೇಶಿಯರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗದೆ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರೈಸ್ತರಿಂದಲೇ ನಡೆಯಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ದೈವಜ್ಞಾನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಉಚ್ಚಾಟನೆಯಾಗಬೇಕು. ಭಾರತೀಯ ಕ್ರೈಸ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ-ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟ ದಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ನಿರ್ನಾಮವಾಗಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದಕತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಅಧ್ಯಯನ :- ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರ ವಾದ ಸರಣಿ, ತರ್ಕಬದ್ಧ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರು ವಿದೇಶಿ ಮಿಶನರಿಗಳ ವಿಚಾರ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಇದರಿಂದ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಅಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅವಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ವಿಚಲಿತರಾಗದ ಚನ್ನಪ್ಪನವರು ಗುರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗ್ರಂಥಗಳ ಒಡನಾಟವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವಿಚಾರವಾದಿಯಾಗಿದ್ದ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಅನೇಕ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ತತ್ತ್ವವಾದ ಸಂಬಂಧಿತ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ಲೇಟೋ, ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್, ವಾಲ್ಟೇರ್, ಕ್ಯಾಂಟ್, ಹೆಗೆಲ್, ಎಮರ್ಸನ್, ಶಾಂತಾಯನ ಮೊದಲಾದವರ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರಣಾಲಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಹೋಲಿಕೆ, ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ತಮಗೆ ಅನಿಸಿದನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಸತ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಮನೋಧೈರ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿತು.

ಸರ್ವಧರ್ಮ ಬೋಧಕರಾಗಿ :- ದೈವಜ್ಞಾನ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮುಗಿಸಿದ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ, ಹಾವೇರಿ, ಗದಗ ಮೊದಲಾದೆಡೆ ಧರ್ಮ ಬೋಧಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಹಿಂದೂ, ಬೌದ್ಧ, ಮಹಮ್ಮದೀಯ, ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಗುಣೈಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬೋಧನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ದೀಪಾವಳಿ ಹಾಗೂ ನಾಗರಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಚರ್ಚಾಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅನಾಥ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿ :- ತಮ್ಮ ಸೇವಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಅನಾಥ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಅವರ ಮಾತೃಹೃದಯವನ್ನು ನಮಗೆ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅತೀವ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ತಟ್ಟೆಯಿಂದ ಒಂದು ತುತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರುಚಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರ ಆಸಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡಗಿ, ಕೈಮಗ್ಗ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತರಬೇತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಅಪ್ಪಟ ದೇಶಭಕ್ತ :- ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಅಪ್ರತಿಮ ದೇಶಭಕ್ತರು ಎಂದರೆ ಅದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆ ಯಾವತ್ತೂ ಸ್ವದೇಶದ ಕುರಿತೇ ಆಗಿತ್ತು. "ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಹಿತಚಿಂತಕ ಅಥವಾ ಜಾತೀಯತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲವೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯವೂ" ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ತೋರಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರೈಸ್ತರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ವಿದೇಶಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಅಸಹನೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸ್ಥೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಪಂಚಮರ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುರುಬರು, ತಳವಾರರು, ದಾಸರು ಹೀಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಯ ಜನರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ :- ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರನ್ನು ಸ್ವಿಟ್ಸರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಬೋಧಕರಾದ ರೆವೆರೆಂಡ್ ಉರ್ನರ್ ಅವರು ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ, ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಶ್ರೇಯ ಉತ್ತಂಗಿಯವರದಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಲು ಉತ್ತಂಗಿಯವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ, ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಡರು. ಉತ್ತಂಗಿಯವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡನು. ಕನ್ನಡದ ಕ್ರಾಂತಿಪುರಷನೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ. ದೀನರ, ದಲಿತರ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವರ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಶಂಖನಾದವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದ. ಕನ್ನಡದ ಜಾನಪದ ಆದಿ ಮಹಾಕವಿಯೆಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದವನು ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ :- ಅವರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ' ಎನ್ನುವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಬಗ್ಗೆ – 'ಬಸವೇಶ್ವರರೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೋದ್ಧಾರವೂ' ಮತ್ತು 'ಬಸವೇಶ್ವರರೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಭ್ಯುದಯವೂ' ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. 'ಆದಯ್ಯನ ವಚನಗಳು' ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಅವರು 'ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯನ ವಚನಗಳು' ಮತ್ತು 'ರಾಣಿ ಮಹಾದೇವಿಯವರ ವಚನಗಳು' ಎನ್ನುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. 'ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ', 'ಮೃತ್ಯುಂಜಯ', 'ಬನಾರಸಕ್ಕೆ ಬೆತ್ಲೆಹೇಮಿನ ವಿನಂತಿ', 'ದೃಷ್ಟಾಂತ ದರ್ಪಣ', 'ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ', 'ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮ', 'ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಚಿಂತಕ' ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಉತ್ತುಂಗಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಷಾಂತರ ಸೇವೆ :- ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವ ಅವರು ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತಿ ನಾರಾಯಣ ವಾಮನ ತಿಲಕ ಅವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕಂದಪದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವನ್ನು ಉತ್ಪಲಮಾಲಾ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವನ್ನು ದ್ವಿಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ, ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವೂ ನಮಗುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ 'ಆತ್ಮಶೋಕ' ಎನ್ನುವ ಕವನ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಶತಕ' ವನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಚೆನ್ನಪ್ಪ ತಾನು 'ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡದ ತಿರುಕ' 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಸ್ವತಿಯ ಚರಣ ಸೇವಕ' ಮುಂತಾಗಿ ವಿನೀತರಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಗೌರವ :- 'ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ' ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ದೇವರಾಜ ಬಹದ್ದೂರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.
ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಮಾಡಿರುವ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು 'ಪಂಡಿತ' ಎನ್ನುವ ಗೌರವ ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ 1949 ರಲ್ಲಿ ಕಲಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 32 ನೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಪದವಿ ನೀಡಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದೆ. 1949 ರಿಂದ 1950 ರವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಸಮಕಾಲೀನ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಗುಣಗಾನ :- ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಾದ ಡಾ.ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ, ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ವ್ಯಾಕರಣ ತೀರ್ಥ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯ, ಪ್ರೊ. ಸ.ಸ. ಮಾಳವಾಡ, ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯ, ಡಾ. ಡಿ.ಎಸ್.ಕರ್ಕಿ, ಪ್ರೊ.ಶಿ.ಶಿ.ಬಸವನಾಳ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಪ್ರೊ. ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ, ಆರ್.ಆರ್. ದಿವಾಕರ್, ಕವಿ, ಚರಿತ್ರೆಕಾರ ಡಾ. ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ದೇವುಡು ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಡಾ. ಹೆಚ್. ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ, ಡಾ.ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರನ್ನು ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಭಿಮಾನದ ಗೌರವ :- ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ದೇವುಡು ಅವರು ಉತ್ತಂಗಿಯವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ' ಯ ಕರ್ತೃ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅವರು ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಕೊಡಲು ಹೋದಾಗ 50 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಜೊತೆ ಫಲ ತಾಂಬೂಲಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದರಂತೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು 'ಮಂಗಳಾರತಿ' ಎನ್ನುವ ಕವನವನ್ನು ಉತ್ತಂಗಿಯವರ ಕುರಿತೇ ರಚಿಸಿದರು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಟಕಕಾರರಾದ ಶ್ರೀರಂಗರು 'ಆಡದೆ ಮಾಡುವನು ರೂಢಿಯೊಳುತ್ತಂಗಿ' ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
ವರಕವಿ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಅವರ ಅನುಪಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕವನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಸರು 'ಚೆನ್ನ' ನಾಗಿಯೇನು ಕೃತಿಯು ಚೆನ್ನವಿರದಿರೆ'
ಹೆಸರಾಯಿತು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಅಂತು ನೀವು ಬರೆದಿರಿ
'ಅಂಗ ಉತ್ತು, ಲಿಂಗ ಬಿತ್ತು' ಎಂಬ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕವು
ಸರ್ವಜ್ಞ ವಚನಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಮೂಲ ಅರ್ಥವು
ನುಡಿಯು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಡೆಯ ನಡೆಸಿ ಇಂದಿಗೆ
'ಉತ್ತುಂಗ' ರಾದಿರೆಂದೆ 'ಪೂಜ್ಯ' ರೆಲ್ಲರ ಮಂದಿಗೆ.

ಪತ್ನಿಯ ವಿನೀತ ಸೇವೆ :- ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 25 ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ವಿನೀತರಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅನೇಕರು ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರ ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೆ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು "ನನ್ನ ಸಹನೆಗಿಂತ ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ರೋಗವನ್ನು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಹಿಸಿದ ಆಕೆಯ ದೀರ್ಘ ಸಹನೆಯೇ ಮೇಲು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಮಾರೋಪ:

ಇಂತಹ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು 81 ವಸಂತಗಳ ಬೇವು ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಸವಿದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು 28 ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 1962 ರಲ್ಲಿ ವಿಧಿವಶರಾದರು. ಅವರು ಕೊಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಜೀವನಮೌಲ್ಯಗಳು ಸದಾ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುತ್ತವೆ.

ಗ್ರಂಥಋಣ:

1. ಉತ್ತಂಗಿಚೆನ್ನಪ್ಪ -ಡಾ.ಎಸ್.ಆರ್.ಗುಂಜಾಳ್, 2004, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಸರ್ವಜ್ಞಮೂರ್ತಿ -ಭಾಗ್ಯಶ್ರೀ.ಪಿ, 2015, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೋಶ -(ಸಂ) ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ, 2018, ಡಾ.ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ತುಮಕೂರು.
4. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗಾತಿ -ಡಾ. ಹರೀಶ್ ಜಿ.ಬಿ, 2015, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ತಿರುಕ ಅವರ ಧರ್ಮ ಕುರಿತ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯ ನೆಲೆ

ಎನ್. ಮಮತ
ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಬಾಪೂಜಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು
ಭರಮಸಾಗರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು
ಮೊ: 9483320070 Email: tnghhalli@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ವಿಚಾರಗಳು ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಜನರ ಬದುಕು ಹಸನಾಗುತ್ತದೆ ನಿಜ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಸಮಾಜ ಘಾತುಕ ಶಕ್ತಿಗಳು ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವೂ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಷ್ಟವೂ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಮುಗ್ಧ ಜನರು ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಕುರುಡು ಆಚರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೀಡಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಮೊದಲು ಜಾಗೃತರಾಗಬೇಕು, ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆನಂತರ ಆಚರಣೆಗೆ ತರಬಹುದಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಬದುಕನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಜನರು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಇದು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಚಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವೈಚಾರಿಕತೆಯಿಲ್ಲದ ದೇಶ ಎಷ್ಟೇ ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಬಡ ದೇಶವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ, ಎಂಬ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಕ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ತಿರುಕ ಅವರು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಯೋಗ ಗುರುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಯೋಗ, ವ್ಯಾಯಾಮಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರ ಹತ್ತಿರ ಭಾರತದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಾದ ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿತು ಜನರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಗಳೆರಡೂ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಯೋಗ, ವ್ಯಾಯಾಮ, ಆಯುರ್ವೇದಗಳನ್ನು ದೈಹಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗದ ಜೊತೆಗೆ ಧ್ಯಾನವೂ ಮುಖ್ಯ. ಜೊತೆಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಮಾರ್ಗವೂ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು, ತಾವೂ ಕೂಡ ಸಾತ್ವಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿದವರು. ತನಗೆ ತಿಳಿದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರು ತಿಳಿಯಲಿ, ಅವರ ಬದುಕೂ ಹಸನಾಗಲಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸಿದರು. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮ ಕಂಡದ್ದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಕ ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ವಿಚಾರಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆವರಿಸಿದ್ದವು ಅವರ ನಿಲುವೇನು ಎಂಬುದು ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವಂತಿವೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. "ಧರ್ಮ" ಎಂದರೆ ಧಾರಣ ಮಾಡು, ನಿಯಮ, ನ್ಯಾಯ, ಕರ್ತವ್ಯ, ಪವಿತ್ರಕಾರ್ಯ, ವರ್ತನೆ, ನಡವಳಿಕೆ, ನೀತಿ, ಸದ್ಗುಣ, ಪುಣ್ಯ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅಹಿಂಸೆ, ಯಜ್ಞ, ಸ್ವಭಾವ, ಯಮ, ಶಿವ, ಅರಸ, ದೊರೆ, ಉತ್ಪಾತ, ಚಾಪ; ಬಿಲ್ಲು, ವಿಷ; ಗರಳ, ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು (ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು-ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, 1975, ಪುಟ 455) ಎಂಬ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರು 1994 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ರತ್ನಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ. ಧರ್ಮ (ನಾ) ಧಾರಣ ಮಾಡಿದುದು, ನ್ಯಾಯ, ಕರ್ತವ್ಯ, ಪುಣ್ಯ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಸ್ವಭಾವ, ಯಮ, ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟಿ, ಪುಕ್ಕಟ್ಟೆ, ಎಂಬಂಥ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವವನೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. 'ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ' ಇದು ನಾಮಪದವಾಗಿದ್ದು ತಾಪತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಗುಣವಾಚಕವಾಗಿ-ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ (ಅದೇ ಪುಟ-80) ಎಂಬರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಪದಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಂತಹ ಪದಗಳಾಗಿವೆ. ಕೆಲವರು ಇರುವ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟರ ಸಾಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಂತಹವರು ತಿರುಕ ಅವರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಧರ್ಮ, ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರವೂ ಆದಾಗ ಧರ್ಮ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯನ ಬದುಕು ಹಸನಾಗಲು ಬೇಕಾದ ಒಳಿತನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಜಪತಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದವರಿಂದ ಕಾಣಿಕೆ ಪಡೆದು, ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳಿಸಿದ 'ಧಾರ್ಮಿಕ' ಎನಿಸದೆ ಸದಾ ಕಾಲ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ದುಡಿದು ಇತರರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ 'ಧಾರ್ಮಿಕ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾಥ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಒದಗಿಸಿ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸಿದವರು. ರೋಗಿಗಳ ಸೇವೆಗೆ ಬೇಕಾದ, ಔಷದೋಪಚಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತಾನೇ ನಿಂತು, ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಂದು, ಅರೆದು, ಹಚ್ಚಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಿದರು. ಯಾವುದೇ ಡಂಬಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ತಾನೇ ಸರಳ ಜೀವಿಯಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾ, ಸೋತೆನೆನ್ನದೆ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಜೋಳಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ತಂದ ಹಣದಿಂದ ಬಡವರ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಾದವರು.

ತಪ್ಪುಗಳನೆಸಗುವುದು ಮಾನವನ ಸಹಜ ಗುಣ

ತಪ್ಪು ತಿದ್ದೀ ಬಾಳ ಹಸನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ದೈವತ್ವದಾ ನೆಲೆಯು;

ತಪ್ಪಿನೊಳು ತಪ್ಪೆಸಗಿ ಮತ್ತೆ ಹೋರಾಡುವುದು

ಅಸುರೀ ಗುಣವೆಂಬ ಪರಮೇಶದಾಸ. (ಅಂತರ್ವಾಣಿ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ,1962 ಪುಟ-31)

ಬಡತನದ ಬದುಕು ನಮ್ಮ ಹಣೆಬರಹ ಎಂದು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಬಡವರನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರಂತೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಳ್ಳವರಿಗೂ ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಾನತೆಯ ಕನಸು ಕಂಡವರು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದುದರ ಫಲಶೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ

ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೇ ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಹೈಟೆಕ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೈಟೆಕ್ ಜನಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಬಹಳ ನಯವಾಗಿ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ಲಾಂಛನಧಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಣ ದೋಚುವುದಿರಲಿ, ಮಾನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ದೋಚುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಇಂತಹ ಮನ ಬೋಳಾಗದ, ಮಂಡೆ ಬೋಳುಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಂದು ವರ್ಗವೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರ ದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಹಣ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತದ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಫೋಸು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಕನಸನ್ನು ನನಸು ಮಾಡಲು, ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಜೀವನವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ತಿರುಕ ಅವರ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ ಸ್ಮರಣೀಯವೂ, ಅನುಕರಣೀಯವೂ ಆಗಿದೆ. ತನ್ನೊಬ್ಬನ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಬಹಳ ಸುಲಭ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಊರ ದನ ಕಾಯ್ದು ಸೈ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ' ದ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಗ್ರಾಮದ ಸಾಕಾರ ಸರಳ ಸಾಧ್ಯವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಕುಳಿತರೆ ತಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಊಟವೂ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದು ಬೀಳಲಾರದು. ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡದೆ ಫಲ ದೊರೆಯದೆಂಬಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಿಳಿದಾಗ ಎಂತಹ ಅಸಾಧ್ಯವೂ ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ, ನಿಷ್ಟೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಯತ್ನವಿದ್ದಾಗ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಮಾತೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಚಲವಾದ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತಿರುಕ ಅವರ ಇಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳೇ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ತಿರುಕ ಅವರ ನಡೆನುಡಿಗಳೊಂದಾದ ಚಿಂತನೆ ಅನುಕರಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ತೀರದಾ ದಾರಿಯಿದು ಎನಿತು ದೂರಯ್ಯ

ಸೇರುವುದು ನಾನೆಂದೊ ಊರ ಪೇಳಯ್ಯ

ಕರಚರಣ ಸೋತಿಹುದು ದಾರಿ ನಡೆ ನಡೆದು

ತ್ರಾಣ ಒಂದಿಷ್ಟಲ್ಲ ಬವಳಿ ಬರುತಿಹುದು

ಅರಿಯದಾ ಬಟ್ಟೆಯಲಿ ದಿಕ್ಕುಗಾಣದೆ ಬಳಲಿ

ಕೊರಗಿ ಚೀರಾಡುತಿಹೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಾರಯ್ಯ

ಊರುಗೋಲಾಗಿ ನೀ ಮುಂದೆ ನಡೆಸಯ್ಯ

ಪರಮೇಶ ದಾಸನಾ ಪಯಣ ಮುಗಿಸಯ್ಯ (ಅಂತರ್ವಾಣಿ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ 1962, ಪುಟ-30)

ಆತ್ಮ ನಿವೇದನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಂಬಿರುವ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಹಂಬಲ ತಿರುಕ ಅವರದು. ಈ ಹಂಬಲ ಈಡೇರಲು ಮೊದಲು ಜನರ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶುದ್ದ ವೈಚಾರಿಕ ಬದುಕು ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮರೀಚಿಕೆಯೇ ನಿಜ. ಆದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಹಿತ-ಮಿತವಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ವಚನಕಾರರು, ಕೀರ್ತನಕಾರರು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ನಡೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆಯನ್ನು

ತಲುಪದಿದ್ದರೂ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನಿಯಂತೂ ಖಂಡಿತ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅರಿವು-ಆಚರಣೆಗಳು ನಡೆ ನುಡಿಯ ಪಕ್ವತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. 'ನಡೆಯೊಂದು ಬಗೆ ನುಡಿಯೊಂದು ಬಗೆ' ಆದಾಗ ನಮ್ಮ

ಅಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗದಿರಲು ವಚನಕಾರರು ನಡೆಸಿದಂತಹ ಅನುಸಂಧಾನದ ಚಿಂತನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದವರು, ನುಡಿದವರು ತಿರುಕ ಅವರು. ಧರ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ವಿಚಾರಗಳು ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದವರು. ಆ ಮೂಲಕ "ಸರ್ವ ಜನಾಂಗದ ಶಾಂತಿಯ ತೋಟ" ದ ಕನಸು ಕಂಡವರು. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದವರು ಕೂಡ. ಇಂತಹ ಅವರ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. "ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಂಘಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ರೂಪಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳು, ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳ ಗರಿಷ್ಠ ಹಿತಸಾಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕು" . (ಬಸವ ಪಥ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ, ಜುಲೈ 2016, ಪುಟ 42, 432 ನೇಯ ಸಂಚಿಕೆ) ಈ ಮಾತು 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವುದಾದರೂ ತಿರುಕ ಅವರ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯೂ ಇದೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1) ದಿವ್ಯ ಜೀವನ-ಮೂಲ ಅರವಿಂದರು ಅನುವಾದ:ಊ.ಕಾ.ಸುಬ್ಬರಾಯಾಚಾರ್ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು-1987
2) ನಾನಾರು? -ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು -ಚಿಲಕವಾಡಿ, 1998
3) ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ-ಸಂಪಾದಕರು. ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ-ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 1977
4) ಜೋಳಿಗೆಯಲ್ಲೊಂದು ಅಗಳು, 2008 - ಕೃಷ್ಣ ರಾಯಚೂರು
5) ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ – 2011- ಹಿ.ಚಿ ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ
6) 3..ತ.ಸು.ಶಾಮರಾಯ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, 1981, ತುಳುವಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಮೈಸೂರು.
7) ನಡೆದಾಡೋ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲೆ,- 2017 -ಡಾ.ಜಿ.ಎಂ.ಮಂಜುನಾಥ
8) ಡೊಂಕು ಬಾಲದ ನಾಯಕರು – 2008- ಡಾ.ಎಲ್.ಬಸವರಾಜು
9) ಅಳಿದುಳಿದವರು-2011- ಬೋಲ ಚಿತ್ತರಂಜನದಾಸ್ ಶೆಟ್ಟಿ
10) ಡಾ.ವ್ಹಿ.ಜಿ. ಪೂಜಾರ, ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕವಿಡಂಬನೆ 2011
11) ಕನ್ನಡ ನಿಗಂಟು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು 1993

Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

‘ಕೆ.ಎಸ್.ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕವಿತೆ’ ಗಳಲ್ಲಿ “ಪ್ರೇಮ”

ಕರಿಬಸಣ್ಣ.ಟಿ.
(KARIBASANNA.T.)
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ತುಮಕೂರು-572102. INDIA

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರೇಮ ಎಂದರೆ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಹಾಗೂ ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಎಂದರೆ ಅವರ ಪ್ರೇಮ ಕವಿತೆಗಳು, ಎಂಬ ಮಾತು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರೇಮ ಕವಿ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಇವರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಾಂತ ‘ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ’ ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಪಸರಿಸಿದ ಧೀಮಂತ ಕವಿ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಲ್ಮೆಯ ಕವಿ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಎಂದೆಂದೂ ಮಿನುಗುವ ಧವಳ ಶಿಖರವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ನವೋದಯ ಹಾಗು ನವ್ಯ ಎರಡೂ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಿಕೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪ್ರೇಮದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಇರುವಂತಿಗೆಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಗುಂಪುಗಳು ಅಂದಿನ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ ವಿಚಾರಗಳು ಸಹ ಸೇರಿವೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕುವೆಂಪು ಬೇಂದ್ರೆ ಮುಂತಾದವರು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೂ ಅದು ಉನ್ನತ ಅಂದರೆ ಯಥೇಚ್ಚವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದ್ದು ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಈ ಯುಗದ ‘ಪ್ರೇಮಕವಿ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಬಾಳನ್ನು ಒಡೆಯದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿ, ಪರಸ್ಪರ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹÀವನ್ನು ಲವಲವಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಜೀವನವನ್ನಾಳುವ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಯೇ ಪ್ರೇಮ. ಇದರ ಆಳ-ಅಗಲಗಳನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಕಾರ್ಯ ಇನ್ನು ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಅದು ಮುಗಿಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಅದರ ಜೀವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿ ತನ್ನ ಹೊಸತನವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಬದುಕು ಸಹ್ಯವೆನಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ‘ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಹೂ ಅರಳೀತು ಹೇಗೆ?’ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಪ್ರೇಮ ಎಂಬುವುದು ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅದರ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಕಂಡಂತಹ ದಾಂಪತ್ಯದ ನವಿರಾದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ರವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ‘ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ’ ಕವನ ಸಂಕಲನವು ಪ್ರೇಮ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಕವನಗಳು ಒಡಮೂಡಿರುವುದು

ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಸ್ಕಾಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ 'ಬರ್ನ್ಸ್' ಕವಿಯನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಳಿತೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಅವರು ಹದಿಹರೆಯದಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ 'ಒಲವಿನ ಕವಿ' ಗೆ ಕಾವ್ಯದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿದವನು, ಅಂದರೆ ಈ ಬರ್ನ್ಸ್ ಕವಿ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬೇರೂರಿದ್ದನೋ ನಮ್ಮ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯರ ಒಲವಿನ ಕವಿತೆಗಳು.

ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕವನ ಸಂಕಲನ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಕ್ಷೆ. ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ ಹಾಗೂ ಈ ಒಲವಿನ ಜಗತ್ತು! ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯನಾಯಕ ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯಾವಂತ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರುವಾತ. ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸದೇ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣೇ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾವ್ಯನಾಯಕಿ. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಒಲವಿನ ನದಿ. ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಅನುದಿನದ ಅನುಕ್ಷಣದ ಜೀವಂತ ಸಂವಾದಗಳನ್ನೇ ಈ ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಕವಿತೆಯೆಂಬ ರಸಮಯ ಗದ್ದೆಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂಬ ಪ್ರೀತಿಯ ಜಲವನ್ನು ಹಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ದಾಂಪತ್ಯ ಸುಖದ ಅಮೃತಫಲ ಪಡೆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ ಬದುಕು. ಅಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೆಯೇ ಬಂಗಾರ, ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪವೇ ಶೃಂಗಾರ! ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ.ಎಚ್.ಎಸ್ ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ 'ಕೆ.ಎಸ್.ನ.' ಅವರ ಪ್ರೇಮಕವಿತೆಗಳು ಹಸಿರು ಬೆರೆಸಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚೆಲುವಾದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆಗಳು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಅವರ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸುಂದರ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಶೈಲಿ ಎಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದು. ಅವರ ಉಪಮೆಗಳು ಸುಂದರ ಸ್ವಪ್ನಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಂತಹವು. ತಮ್ಮ 'ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಬಳಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ

ನನ್ನವಳು ನನ್ನೆದೆಯ ಹೊನ್ನಾಡನಾಳುವವಳು
ಬೆಳಗುಗೆನ್ನೆಯ ಚೆನ್ನೆ ನನ್ನ ಮಡದಿ
ಹೊಳೆಯ ಸುಳಿಗÀಳಿಗಿಂತ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನ ಚೆಲುವು
ಅವಳೊಮ್ಮೆ ಹೆರಳ ಕೆದರಿ ಕಪ್ಪುಗುರುಗಳನ್ನು
ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದರೆ.....
ದೂರದಲಿ ಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಇಳಿದಂತೆ ಇರುಳ ಮಾಲೆ
ಇಳಿದಂತೆ ಇರುಳ ಮಾಲೆ.'

ಅಂದರೆ ಈ ಲೋಕದ ಪ್ರೇಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಗಂಧರ್ವಲೋಕದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು sಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆ ಅವರದು. ಹಾಗೆಯೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ತೃಪ್ತಿಯೂ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ದವವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಹಕವಾದ ಮಾದಕತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಇವರ ಶೈಲಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ನಿದರ್ಶಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವರ 'ಗೆ' ಕವನದ ಈ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

'ಸಾರಹನ ಹೃದಯದಲಿ ರತ್ನ ಪರ್ವತಮಾಲೆ

ಮಿಂಚಿನಲಿ ಮೀವುದಂತೆ.

ತೀರದಲಿ ಬಳಕುವಲೆ ಕಣ್ಣ ಚುಂಬಿಸಿ ಮತ್ತೆ

ಸಾಗುವುದು ಕನಸಿನಂತೆ'

ತಾವು ಕೈಹಿಡಿದ ಸತಿ ತಂದೆಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು. ಹಾಗೆಂದು ಹಗಲೆಲ್ಲ ಅವರು ಕೊರಗಬೇಕೆ? ಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ತಮ್ಮ 'ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು!' ಕವನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಡದಿಯೆನೆಗೆ ಕವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳ-ತಮ್ಮ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಡದಿಯ ಶೀಲವನ್ನು,ಗುಣವನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಈ ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಬ್ಬರೆದುರಿಗೆ ನಿಂತು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡುವಳೇ,

ನುಡಿಯುವಳೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು!

'ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ತೌರೂರ ಕನಸಾಯಿತೆ' ನ್ನುವಳೆ!

ಮುಚ್ಚು ಮೊಗ್ಗವಳ ಮನಸು,

ಸತಿ ತವರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ತರುಣ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಮನೆಯಂತೆಯೇ 'ಬಿಕೋ' ಎನ್ನುವುದು ಸಹಜತಾನೆ? ಈ ಶೂನ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಮೂದಲಿಸುವುದುಂಟು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಹೂವು ಬೇಕೆ ' ಎಂದು ಹೂವಿನವಳು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಮುಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ವಿರಹಿಯಾದ ಪತಿಯ ಮನದಲ್ಲಾಗುವ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು 'ಹೂವಾಡಗಿತ್ತಿ' ಕವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸಾಲುಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

'ಹೂವೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದುವು ಹಂಬಲಿನ ಕಣ್ತೆರೆದು

ಮನದೊಳಗೆ ಕೂಡಿಹುದು ಬೇವು ಬೆಲ್ಲ,

ಮೂಲೆಯಲಿ ನಾನೊಂದು ಹೂವಾಗಿ ನೋಡಿದೆನು

ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೂ ಮುಡಿಯುವ ಮಡದಿಯಿಲ್ಲ!.'

ಹೀಗೆ ಅವರು ಗಂಡ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿಯರು ಅಗಲಿದಾಗ ಆಗುವ ವ್ಯಥೆ ನೋವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನವಿರಾದ ಜಾನಪದೀಯ ಸೊಗಡಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಕವಿ ಗಂಡನಿಂದ ಹೆಂಡತಿ ತವರಿಗೆ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಒಂದು ನುಡಿಯನ್ನ ತಂದು ತುಂಬ ಸುಸಂಸ್ಕೃತನಾದ ಬಳೆಗಾರನೊಬ್ಬನ ಪಾತ್ರವನ್ನು 'ಬಳೆಗಾರನ ಹಾಡು' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ಯಕ್ಷ-ಯಕ್ಷಿಗೆ' ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಲು ಮೇಘವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನದಲ್ಲಿ ಕೆ.ಎಸ್.ನ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಳೆಗಾರನನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಕೆಲವೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಡಕ ಮಾಡುವ ಕವಿಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಈ ಕವನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.ಅದರ ಸಾಲುಗಳು ಮುಂದಿನಂತಿವೆ.

ಬಳೇಗಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಿಹೆನು

ಒಳಗೆ ಬರಲಪ್ಪಣೆಯೆ ದೊರೆಯೆ?

ನವಿಲೂರ ಮನೆಯಿಂದ ನುಡಿಯೊಂದ ತಂದಿಹೆನು

ಬಳೆಯ ತೊಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಿಮಗೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಕೆ.ಎಸ್.ನ.ರವರು ಬಳೆಗಾರ ಬಂದವನು ನೇರವಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ-ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅವನಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯವುಂಟು. 'ಬಳೆಯ ತೊಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಿಮಗೆ' ಹಾಗೆಯೇ ಆ ತಾಯಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರ ಬಗೆಗೆ ತವಕದಿಂದಿರುವ ಕವಿ ಪತಿಗೆ ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ 'ಮುಡಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯರಳು ಬಾಡಿಲ್ಲ ರಾಯರೆ ತೌರಿನಲಿ ತಾಯಿ ನಗುತಿಹರು' ಹಾಗೆಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ,-ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬಳೆಯ ತೊಡಿಸಿದರು. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೊನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಯಲಿ 'ಕಣ್ಣ ತುಂಬ ನೋಡಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿಲ್ಲ ಕವಿ. ಮೃದುವಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ತಪ್ಪನ್ನು ಆತ ತೋರಿಸಿಕೊಡು ತ್ತಾನೆ. ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡುತ್ತಾನೆ 'ಅಮ್ಮನಿಗೆ ನಿಮ್ಮದೇ ಕನಸು' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೂರು ದಿನದ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ತಮ್ಮ 'ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣು' ಕವನದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಮೊದಲ ದಿನ ಮೌನ ಅಳುವೇ ತುಟಿಗೆ ಬಂದಂತೆ,
ಚಿಂತೆ ಬಿಡಿ ಹೂವ ಮುಡಿದಂತೆ
ಹತ್ತು ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಸಣ್ಣಗೆ ದೀಪ ಉರಿದಂತೆ,
ಜೀವದಲಿ ಜಾತ್ರೆ ಮುಗಿದಂತೆ'

ಹನ್ನೆರಡು ಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅಪರಿಚಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮೊದಲ ದಿನ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಳು ಅವಳ ತುಟಿಯ ತುದಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಏಕಾಂತದಿಂದ ಬೇಸರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಜಾತ್ರೆ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಂತೆ ಇದ್ದಾಳೆ.

ಎರಡನೇ ದಿನ ಮನೆ ತನ್ನದೇ ಎಂಬ ಅರಿವು ಬಂದು ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಹಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸ್ವಲ್ಪ ನಗೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮರಳಿದೆ. ಆಕೆಯ ಮಾತು ಮೆಲ್ಲಗೆ ನೀರೊಳಗಿನ ವೀಣೆಯಂತೆ ಕೇಳಿಯೂ ಕೇಳಿಸದಂತೆ! ಚಲಿಸಿಯೂ ಚಲಿಸದಂತೆ ಇರುವ ನಡೆ!

ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಹೂವಿಗೂ ಚೈತನ್ಯ ನೀಡುವಂತೆ ಆ ಮನೆಗೆ ಅವಳಿಂದಲೇ ಚೈತನ್ಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಎಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಕವಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ ತಿಂಗಳು ಸಹ ಆಗದೇ ಇರುವ ದಂಪತಿಗಳ ಪ್ರೇಮದ ಬಗ್ಗೆ 'ಬಾರೆ ನನ್ನ ಶಾರದೆ' ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಲ್ಲ ನೋಡಿರಣ್ಣ ಹೇಗಿದೆ! ನಾನು ಕೂಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಬರುವಳೆನ್ನ ಶಾರದೆ! ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ, ಎದುರು ಮಾತನಾಡದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಪ್ರೇಮವೇ ಕಾರಣ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದುವರೆದು ಕವಿ ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ಅಳಿಯ ಅಂದರೆ ಪತಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಆತನಿಗೆ ನೀಡುವ ಉಪಚಾರ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಇದ್ದಾಗ ಆಗುವ ಮನದ ತಳಮಳಗಳನ್ನು 'ರಾಯರು ಬಂದರು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. .

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಸಿದ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಅಕ್ಕರೆಯ ಊಟ-ಉಪಚಾರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಳಿಯ ಎಂಬ ಕಾರಣಃಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ 'ಗಸೆಗಸೆ ಪಾಯಸ' - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಆವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪದುಮಳು ಬರುತ್ತಾಳೆಂದೂ ಕಾಯುತ್ತಿರಲು ಅವಳ ಬದಲು ನಾದಿನಿ ಬರುವುದು. ಇವೆಲ್ಲ ಅವನ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು

ನೋಡುವ ಹಂಬಲವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಾದಿನಿಗೆ ಭಾವನ ಬಗ್ಗೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ನಗು. ರಾಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಪದುಮಳು ಒಳಗಿಲ್ಲ. ಬಳೆಗಳ ದನಿಯೂ ಇಲ್ಲ! ಪದ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ಇಡೀ ಆ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅವಳು ಕಿರೀಟ ಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 'ಪದುಮಳು ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾದ ಎಲ್ಲ ತಳಮಳಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕೊನೆ ಎಂದರೆ ಅದು 'ಪದುಮಳು ಬಂದಳು..... ಹೂವನ್ನು ಮುಡಿಯುತ ರಾಯರ ಕೋಣೆಯಲಿ' ಎಂಬ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಪದುಮಳ' ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ರಸಿಕತೆಯ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಘಟನೆಯೂ ಸಹ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಎನ್ನಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕೌಶ¯ವೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ' ಯವರು ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಕುರಿತು ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ರುಚಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸುವ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೆ.ಎಸ್ ನ. ಕಾವ್ಯ ಕೃತಾರ್ಥವಾಗಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಅವರು ಬರೆದ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರೇಮ ಕವಿತೆಗಳೆಂದರೆ, 'ಪ್ರೇಮಾಗಮನ' 'ಕೆರೆಯ ದಾರಿಯಲಿ' ಪ್ರೇಮದ ಗುಲಾಬಿ' 'ಮದುವಣಗಿತ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸು' 'ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ' 'ವಿರಹಿಣಿ' ಮುಂತಾದ ಕವಿತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪ್ರೇಮದ ಬಗೆಗಿನ ಹಂಬಲ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿರುವುದನ್ನ ಕಾಣಬಹುದು.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೇ ಅವರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಗೀತೆಗಳೂ ಸಹ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ 'ತುಂಗಭದ್ರೆ ಹೊಳೆಯಲ್ಲ ವರುಷದ ಮಗಳು' ಹಾಗೂ 'ಆನಂದ' ಮುಂತಾದ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆ –ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೀತಿ ಅದಮ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ನವ್ಯ ಕವಿತೆಗಳಾದ 'ಗಡಿಯಾರದಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ' ಮತ್ತು 'ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿಯ ಕವಿತೆಗಳು' ತಾಯಿ-ಮಗಳ ಅಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮಗಾಥೆಯನ್ನ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ರವರು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಿಕಟವಾದ ಪರಿಚಯ ಅವಳ ಹೂ-ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊಂಗನಸುಗಳ ಚಿತ್ರಣ. ಸಂಸಾರದ ಮಧುರ ನಿಮಿಷಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಉಪಮೆಗಳ ನೂತನತೆ ಶೈಲಿಯ ಮಾಧುರ್ಯತೆ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕವಿ' ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರೀತಿಯ ಬಗೆಗೆ ನೀಡಿರುವ ಸಂದೇಶಗಳು ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು.

1) ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕವನ ಸಂಕಲನ-ಕೆ.ಎಸ್.ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ. 1940
2) ಶಿಲಾಲತೆ.ಕೆ.ಎಸ್.ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ.1958.
3) ತೆರೆದಬಾಗಿಲು. ಕೆ.ಎಸ್.ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ.1979.
4) ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಾರ್ಗ
5) ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ- ಡಾ.ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ.ಸುಮುಖ ಪ್ರಕಾಶನ.ಬೆಂಗಳೂರು.2004.
6) ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆ- ಪ್ರಭುಶಂಕರ. ಡಿ,ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ::ಪ್ರಕಾಶಕರು::ಮೈಸೂರು.2000
7) ಆದುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ- ಡಾ. ಶಾಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು. ಬೆಂಳೂರು.2008.

Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

‘ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಚರ್ಚೆ’ -ಒಂದು ಇಣುಕು ನೋಟ

ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯ,
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾ ವಿಭಾಗ,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ (ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಗುಬ್ಬಿ.
ಮೊ.ನಂ.9880654494
ಇ-ಮೇಲ್: srinuangla@gmail.com

ಸಾರಲೇಖ:

ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಚರ್ಚೆ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಚರ್ಚೆ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ನಂತರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ನಂತರ ಇದರ ಚರ್ಚೆ ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅದರ ತೀವ್ರತೆ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಅಲುಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪರ-ವಿರೋಧದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ದಿ ಜೀವಿಗಳು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಚಿಂತಕರು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಇಡೀ ಸಮಾಜವೇ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದುದು ವಿಶೇಷ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಬಂದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಇಣುಕು ನೋಟವನ್ನು ಬೀರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ:

ಪ್ರಸಕ್ತ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ” ದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಬಂದ ರೀತಿ; ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದಂತಹ ಕೆಲವೊಂದು ಆಯ್ದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷೆ; ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳ ಡುವಣ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮದ ಚರ್ಚೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದಂತಹ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಪೋಷಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿವೆ.

ಕೀಲಿ ಪದ:

ಭಾಷಾ ಮಾಧಯಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ನೀತಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಸಂದರ್ಭ.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬೇಕೇ?ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ? ಶ್ರೀಮಂತರಿಂದ - ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರವರೆಗೂ ಇದರ ಅವಳಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಕಾರಣ ಬರೀ ಭಾಷೆ ಅಲ್ಲ.ಬದಲಿಗೆ ಅದೊಂದು ಅವಕಾಶಗಳ, ಜ್ಞಾನದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಟೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದ್ದೇ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕು.ಭಳಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬೇಕೇ?ಉತ್ತರ ಸರಳವಲ್ಲ. ಸಂಕೀರ್ಣ, ಜಟಿಲ ಕಾರಣ ಹಲವು. ಇದೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರ.ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಪರ-ವಿರೋಧದ

ಚರ್ಚೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ.ಬಹುಶ: ಕಳೆದೊಂದು ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಬಹಳಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗೆ, ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ವಿಚಾರವೆನ್ನಬಹುದು.ಚರ್ಚೆ-ಹೋರಾಟ ನಡೆದ, ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಇದು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಕರ-ಕುತೂಹಲಕರ.ಇದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಆ ಇತಿಹಾಸದೊಳಕ್ಕೊಂದು ಇಣುಕು ನೋಟ ಬೀರೋಣ.

ಪೂರ್ವ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ವಿರೋಧ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ದೊರೆಗಳು, ಪ್ರಭುಗಳು ಹಾಗಾಗಿ ಇದರ ಸ್ಥಾನ ಆಗಿ ಸುಭದ್ರವಾಗಿತ್ತು.ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.ಬಹುತೇಕರು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹಾಗೂ ಕೆಲವರು ಮೇಲ್ಜಾತಿ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ) ಈ ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ದೇಸೀ ಅಥವಾ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಿತ್ತು.ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರು ದೇಸಶೀ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.ಇದಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಯಾವುದೇ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ತರಬೇತಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೊದಲ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಫೋರ್ಟ್ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್, ಕಲ್ಕತ್ತ ಮತ್ತು ಸೇಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್, ಭಾರತೀಯ ದೇಸೀ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.ದೇಸೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗ ಬೇಕಿತ್ತು.ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಸಹದೇಸೀ ಭಾಷೆಗಳ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು.ಕಾರಣ ಧರ್ಮ-ತತ್ವ ಪ್ರಚಾರ.ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರು.ಓಲೆಗರಿ, ತಾಳೇಗರಿ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದೇಸೀ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ನಡೆಯಿತು.ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿತು.ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಓದುಗರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾದವು.ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ರಚನೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದ್ರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೆರವು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ವಿದ್ಯಾವಂತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳಿಂದ (ಕನ್ನಡದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು) ದೊರೆಯಿತು.ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪದ್ರಿಗಳು ಸಹ ದೇಸೀ ಭಾಷೆಗಳ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು.ಕಾರಣ ಧರ್ಮ-ತತ್ವ ಪ್ರಚಾರ.ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧ ಪುಸ್ತಕಗಳಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರು. ಓಲೆಗರಿ,ತಾಳೆಗರಿ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದೇಸೀ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ನಡೆಯಿತು. ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿತು.ಕನಕ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಓದುಗರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾದವು ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ರಚನೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೆರವು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ವಿದ್ಯಾವಂತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳಿಂದ (ಕನ್ನಡದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಗಳು) ದೊರೆಯಿತು.ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವದಿಗಳಿಂದ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಬಂದಿತು.ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆ ಆಯಿತು.ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ದೇಸೀ ಭಾಷೆಗಳ ಬೋಧನೆಗ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರವಾಗಿತ್ತು.ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಳಭಾಷೆಯನ್ನು ವರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅವರ ಸಹಮತವಿರಲಿಲ್ಲ.ಆದರೆ ಮಾಧ್ಯಮದ ಚರ್ಚೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆಯಾ ರಾಜ್ಯದ ಮಾತೃ-ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜೊತೆ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನೆಯು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿಚಾರ ಇನ್ನೂ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ.ಅಂದಿನ ಅಗತ್ಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಇತ್ತು ಹಾಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾದಂತಹ ಯಾವುದೇ ನಿಲುವುಗಳು ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ನೋಡುವುದಾದರೆ

ಕನ್ನಡದ ಅನೇಕ ಬರಹಗಾರರು ಮತ್ತು ಕವಿಗಳು ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡರು. ಕುವೆಂಪು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ.ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪುರಂತಹವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು.ಧಾರವಾಡದ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದಲ್ಲಿ, 1911ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀರವರು ಮಾಢಿದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭಾಷಣ ಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಅವರು ಕರೆಕೊಟ್ಟರು.1) ಸಂಸ್ಕೃತ-ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನ 2) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಜ್ಞಾನ 3) ಕನ್ನಡ-ಮಹಿಳೆಯರು, ಶೂದ್ರರುಮತ್ತು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ ಬಳಕೆಯ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮಾತನ್ನು ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಹೇಳಿದರು.

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಮತ್ತುಕುವೆಂಪುರಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.ಆದರೆ 'ಮಾಧ್ಯಮ' ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿತು.ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಅಂದಿನ ಬಾಂಬೆ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದವು.ಅಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ರಸೆಲ್ (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ)ರವರನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈತ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವಂತೆ ತನ್ನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹಾಕಿದ ಈತನೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನಂತಹವರು ರಸಲ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒತ್ತಡವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿಚಾರ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಪುಸ್ತಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಓದುಗರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾದವು.ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ರಚನೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದ್ರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೆರವು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ವಿದ್ಯಾವಂತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು) ದೊರೆಯಿತು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಸಹ ದೇಸೀ ಭಾಷೆಗಳ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು.ಕರಣ ಧರ್ಮ-ತತ್ವ ಪ್ರಾರ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಯ ಸಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರು.ಓಲೆಗರಿ, ತಾಳೆಗರಿ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದೇಸೀ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ನಡೆಯಿತು.ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿತು.ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಓದುಗರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾದವು ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ರಚನೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದ್ರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೆರವು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ವಿದ್ಯಾವಂತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳಿಂದ (ಕನ್ನಡದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳಿಂದ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಬಂದಿತು.ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆ ಆಯಿತು.ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಸಹಕಾರ ದೊರೆಯಿತು.ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರವಾಗಿತ್ತು.ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅವರ ಸಹಮತವಿರಲಿಲ್ಲ.ಆದರೆ ಮಾಧ್ಯಮದ ಚರ್ಚೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

1980ರ ಗೋಕಾಕ್ ಚಳುವಳಿಯ ನಂತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಭಾಷಾ-ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿಚಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮ ಯಾವುದಿರಬೇಕು?ಕನ್ನಡವೇ?ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯೇ?ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ?ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವೇ ಪರ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಎಂಬ ಭಾಗಗಳಾಯಿತು.ಪೋಷಕರು, ವಿದಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾಲೀಕರು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು,

ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತಕರಾದಿಯಾಗಿ ಹಲವರು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ.ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಈಗ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಬಹುತೇಕ ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.ಕಾರಣ 1990ರ ನಂತರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ, ಖಾಸಗಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅವು ವಿಧಿಸುವ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಭರಿಸುವ ಚೈತನ್ಯ ಸಮಾಜದ ಬಹುತೇಕ ಪೋಷಕರಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಒತ್ತಡ ಪೋಷಕರಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುಮಾರು 50 ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.ಪೋಷಕರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಣಿದ ಸರ್ಕಾರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತದೆ.ಸರ್ಕಾರದ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ತೀವ್ರವಾದ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.ತದನಂತರ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿಚಾರ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲೇರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರ-ವಿರೋಧದ ವಾದವನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರ-ವಿರೋಧದ ವಾದವನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ತೀರ್ಪಿನ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಚಾರವಾದಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.ವಿವಾದ ಮುಂದುವರಿದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಆವರಣವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ.ವಾದವನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮಹತ್ವವಾದ ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.– “ಮಾಧ್ಯಮದ ಆಯ್ಕೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಪೋಷಕರ ಹಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.”ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿವಾದ ಹೀಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ.ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಯ್ದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸೋಣ.

1.ಡಾ.ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಲೇಖನ: ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಚಿಂತಕರಾದ ಡಾ.ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಶೀರ್ಷಿಕೆಕ “ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಶೂದ್ರ” ಲೇಖನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮÁಡಿದವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ. ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ದಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ.ಅದು ಹಾಗಿರುಲು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನೋಡೋಣ.ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದರು, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ.ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾದ ಶೂದ್ರರು ತನ್ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ.ಅಂದರೆ ಶೂದ್ರರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿಯುವುದು ಬೇಡವೇ?ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ?ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಇವರು ಮುಂದೆ ಬರಬಾರದೆ?ಗಮನಿಸಬೇಕಾದಂತಹ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ 1970-80ರ ಸಮಯ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಯವರು ಮತ್ತು ದಲಿತರು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ.

2. ಕನ್ನಡದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ಡಾ.ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣರವರು 1990ರ ನಂತರ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.ಅದರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ-“ಕನ್ನಡ-ಮುಂದೇನು?” ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ

ಭಾಷಿಕರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.ಅದೇನೆಂದರೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬೇಡ, ಕನ್ನಡವೇ ಇರಲಿ ಎನ್ನುವ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.ಏಕೆಂದರೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಯೋಗಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.ಅದಕ್ಕೆ ಲೇಖಕರು ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಬಲೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು.ಇದಕ್ಕೆ ಲೇಖಕರು ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಜಪನೀಯರ ಭಾಷೆಗಳ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಖುವಿ. ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಡಾ.ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣರವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥವಾದ ಜಾಗತಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೇ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

3. ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 5, 2001ರಂದು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕರ್ಖಾರ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ತರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ 5ನೇ ತರಗತಿಯ ಬದಲಿಗೆ 3ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವ ಆದೇಶವನ್ನು ಸಹ ತರತ್ತದೆ.ಆದರೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಘಳ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಮಂಕಾಗಿಸುತ್ತದೆ.ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಗಣನೀಯ ಇಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಖಾಸಗೀ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆದುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾರ್ಧಯಮದ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಘಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ವಿಚಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

4. ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 5.2001ರಂದು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಮುಖ್ಯಕ ಆದೇಶವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ 5ನೇ ತರಗತಿಯ ಬದಲಿಗೆ 3ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5% ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವ ಆದೇಶವನ್ನು ಸಹ ತರುತ್ತದೆ.ಆದರೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ರದ್ದುಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಮಂಕಾಗಿಸುತ್ತದೆ.ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೀ ನೌಕರಿಗಳ (ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಗಣನೀಯ ಇಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ವಿಚಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

5. ಇನ್ಫೋಸಿಸ್ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿ: ಮಾನ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯವರು 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ಅಸಹನೆಯನ್ನು ವಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಕಮಣಿದು ಅವುಗಳ ಓಲೈಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಿಚಾರವಾದಿಗಳ ಪರವಾಗಿರುವ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿಕೆಯನಕ್ಕು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ಫೋಸಿಸ್‌ನಂತಹ ಐ.ಟಿ.ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವುದು ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ವರ್ಗದವರೆನ್ನುವುದು ರಹಸ್ಯವೇನಲ್ಲ.ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯವರಂತಹವರ ಮರ್ಜಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ

ಸರ್ಕಾರ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ಹೊರಟರೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ದಲಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದು ಕನಸೇ ಸರಿ.

6. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಮೋಚನಾ ರಂಗ: ಕನ್ನಡ ಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಮೋಚನಾ ರಂಗ ಇದು ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುವುದು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದರು.ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಬಡವರು ತನ್ಮೂಲಕ ಇವರು ಜಾಗತೀಕರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವಾಕಾಶಗಳಿಂದಲೂ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

7. ದಲಿತವರ್ಗ & ದೃಷ್ಟಿಕೋನ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ದಲಿತರು ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯೇ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಬೇಕೆಂದರು.

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬಡವನಹಳ್ಳಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಮುಖಾಂತರ ದಲಿತರ ವಿಮೋಚನೆ ಎಂದರು.ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದಲೇ ಅವರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಬದುಕುವಂತಾಯಿತು.ಇಂದಿನ ಬಹುತೇಕ ದಲಿತರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪರವಾಗಿರುವುದು ಸರಳ ಕಾರಣ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬರೀ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲ ಬದಲಿಗೆ ಅದು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸÀಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ, ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳ ಮೂರ್ತ ರೂಪವಾಗಿದೆ.ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ತೀರ್ಪಿನ ನಂತರವೂ ಸಹ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿವಾದವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕಾರ್ಕರ ಬಗೆಹರಿಸಲು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತದೆ.ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳ ವಿರೋಧದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾಖಣಬಹುದು ಅದರೊಟ್ಟಿಗೇ ಸರ್ಕಾರ ತಾನು ಪೋಷಕರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒತ್ತಡವನ್ನೂ ಸಹ ತಿಳಿಯಬಹುದು.ಈಗಿನ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ.ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳ ವಿರೋಧದ ನಡುವೆಯೇ ಮಹತ್ತರವಾದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಚಾರ.ಅದರಂತೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿನಿಂದಲೇ (2019-20) ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆಯ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ (1000) ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.ಸರ್ಕಾರದ ಈ ನಿಧಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಾದು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸುಮಾರು 276 ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್.ಕೆ.ಜಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಚರ್ಚೆಯ ಸಂಬಂಧ ಇದುವರೆಗೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಸ್ತುತ "ಮಾಧ್ಯಮದ ಚರ್ಚೆ ಸಾಕಷ್ಟು ರಾಜಕೀಯಗೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಧ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರ ಸ್ಥಬ್ಧಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಂಡರೂ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದರೂ ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯ ಸ್ಫೋಟವಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನಡೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಕ್ಕೊರಲಿನ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತೆಲಂಗಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ಕಾರವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಅಂತಹುದೇ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರವೂ ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಾರಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದರೂ ಮಾಧ್ಯಮದ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕಾದು ನೋಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

[1] ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ, ಲೇಖಕರು: ಡಾ.ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ., ಪುಟ-54, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

[2] ತೊಂಡೆ ಮೇವು ಕಂತೆ-6, ಲೇಖಕರು: ಡಾ.ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣ ಪುಟ-50, ಕೆ.ಬಿ. ಪ್ರಗತಿ, ಬರಹ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

[3] ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭಾಷಣ: ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ, 1911.

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಸ್ಥಿತ್ವ, ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಮಲ್ಲೇಶಪ್ಪ ಟಿ ಎಸ್
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ತುಮಕೂರು-572102
malleshappats1969@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಮನುಜ ಕುಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮುನ್ನೋಟವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಆಯಾ ಸಮಾಜ, ಸಮುದಾಯರವರ, ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಸ್ಮಿತೆ ಪಡೆದಿವೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 1905 ಜೂನ್ 5 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಮೈಸೂರು ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟೀಸ್ ರೇಗ್ಯುಲೇಷನ್ III ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸರ್ಕಾರ ನಿಯಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೊಂದಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಶಾಸನ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಆಯಾ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗೋಸ್ಕರ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗದಗಿನ ಕಣಗಿನ ಕಾಳ ಗ್ರಾಮದ ಸಿದ್ದನಗೌಡ ಸಣ್ಣರಾಮನಗೌಡ ಪಾಟೀಲರ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯದ ಏಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಏಕಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರಜಾಸಮು ಒಂದೆ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತರಾದರು. ಅನುಶಾಸನ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಲಿ ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಬಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಘಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ನಿಧಿಯನ್ನ ಉಳ್ಳವರಿಂದ ಕ್ರೊಢೀಕರಿಸಿ ಇಲ್ಲದವರ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು 1905 ರಿಂದ 1947 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ತಮ್ಮದೆ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವುಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಕೀ ವರ್ಡ್: ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ಪ್ರಜಾಸಮು, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ

ಪಿಠೀಕೆ

ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ವೈವಿದ್ಯಮಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಸಹಕಾರವು ಮನುಜಕುಲದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಸ್ಥಿತ್ವವು ತಮ್ಮದೆ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಮಾನವ ನಾಗರೀಕತೆಯತ್ತ ವಾಲಿದಾಗ ಪುಟ್ಟ-ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಹಂತದವರೆವಿಗೂ ಪ್ರಭಾವಬೀರುವ ಸಂಘಗಳು ಉದಯವಾದವು. ಪ್ರತಿ ಸಂಘಗಳ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸದಸ್ಯರು, ವೈಯ್ಯಕ್ತಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದವರ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿ, ರಕ್ಷಣೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ 1844 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24 ರಂದು ಇಂಗ್ಲೇಡಿನ ರಾಬರ್ಟ್‌ಬವನ್ ಎಂಬ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಗಿರಣಿ ಮಾಲೀನ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಕ್‌ಡೇಲ್ ನಗರದ 28 ನೇಕಾರ ವೃತ್ತಿ ಬಾಂಧವರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ 1849

ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ವಿಲಿಯಂ ರೆಡಿಸನ್‌ರಿಂದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿ. ವಿಶ್ವದ 150 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಇಂಗ್ಲೇಡಿನ English Friendly Societies Act Of 1793 Industrial and Provident Societies Act 1893 ಮತ್ತು 1908 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ನಿಕೋಲ್‌ಸನ್ ಅಯೋಗದ ವರದಿಯಂತೆ ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಲಾರ್ಡ್‌ಖರ್ಜನ್‌ರವರು Co-operative Societies Act - X ಜಾರಿಮಾಡುವ ಮೂಲಕ 1904 ಮಾರ್ಚ್ 25 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಡ ರೈತರು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಶೋಷಿತ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಆಯಾ ವಲಯದ ಮುಖಂಡರುಗಳು ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದರು. ಉಳ್ಳವರು ಇಲ್ಲದವರ ಪರವಾಗಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛಾಸಕ್ತಿಯು ನಾಗರೀಕರ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಗದಗಿನ ಕಣಗಿನ ಹಾಳ ಗ್ರಾಮದ 13 ಸದಸ್ಯರು ಸಿದ್ದನಗೌಡ ಸಣ್ಣರಾಮನಗೌಡ ಪಾಟೀಲ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ 1905 ಮೇ 8 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಜಾತ್ಯಾತೀಯ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆದರು. ಧಾರವಾಡದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಆರ್.ಜೆ.ಮೆಕಾನಿಯೆಲ್ ರವರು ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಎಂದು ನೊಂದಾಯಿಸಿದರು.

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಿವಾನ್.ಪಿ.ಎನ್.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿರವರು Myssore Co-operative Societies regulation III (Act) ಕಾಯ್ದಿದೆಯನ್ನು 1905 ರ ಜೂನ್ 5 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಯುಗಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು. ದಿನಾಂಕ 18-12-1905 ರಂದು ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿಯರೆವರೆಂಡ್ ಫಾದರ್ ರಿವಿಂಗ್‌ಟನ್‌ರು ನೇಕಾರರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ Urban Credit Co-op, Society ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನೊಂದಣಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರವಹಿಸದ ಗ್ರಾಮವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 30 ಬಗ್ಗೆಯ ಸಂಘಗಳಿವೆ. ಸಮಾಜಪರ ಸಂಘಗಳು ಹಲವಾರು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಮೌಡ್ಯ-ಕಂದಾಚಾರಗಳು ತಳ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ ದಿನಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೇಲ್ವವರ್ಗದವರ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಂಘಿಕ ಹೋರಾಟ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ದಿಗಾಗಿ ಶೊಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವರ್ಗಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ-ಮಾಡಿದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಶಕ್ತಿ ತುಂಬುವಂತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹಲವು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನ ಹೊಂದಿ-ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ ಸಂಘಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಠ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ಸಮಾಜ, ನಾಡು, ನುಡಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವಾ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನ ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಅನುಶಾಸನ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರ ಗುಂಪುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಬಂದವು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜಾತಿ, ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿನ ಒಳಪಂಗಡಗಳು ಹಲವಾರಿದ್ದರೂ, ಯಾವುದೆ ವೈವಾಹಿಕ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಿಮಯ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿಲ್ಲ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಅಂತರಗಳನ್ನ ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಚಳುವಳಿಗೆ ದುಮುಕಿದರು. 1

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 1904 ರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ನೊಂದಣಿ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂಘಗಳು ಹ¯ವಾರು. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 1905 ರಿಂದ 1947 ರವರೆಗೆ ವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ತಖ್ತೆಃಯಿಂದ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. 2

ವರ್ಷ	ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ	ಕೃಷಿಯೇತರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು	ದಲಿತ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಂಘಗಳು	ಭೂ ಸ್ವಾದಿನ ಸ. ಸಂಘ	ವೈವಿದ್ಯ ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಂಘ	ರೈತರ ಸಂಘ
1905	05	01	01	-	-	-
1910	51	109	03	-	-	-
1915	488	260	05	-	-	-
1920	1272	656	18	-	-	-
1925	1388	653	189	07	-	12 (1926)
1930	1490	829	265	12	-	12
1935	1455	886	227	19	-	12
1940	1430	852	159	37	-	12
1945	1694	1092	148	75	-	12
1947	1767	1166	149	79	82 (1948)	12

1947-48 ಅವದಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 3255 ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮದೆ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನ ಹೊಂದಿದಂತೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೊಂದಣಿಯಾಗಿವೆ.3 ಮೇಲೆ ಸೂಚಿತ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ 149 ಸಂಘಗಳು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಂಘಗಳಾಗಿವೆ. 4200 ಸದಸ್ಯರು ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆದು ಸಂಘದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೋಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ 89.37300 ರೂಗಳನ್ನು 1904 ರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದು 12,34800 ಹಣವನ್ನ ಭದ್ರುತಾ ಹಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಜಮಾ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಸಹಕಾರಿ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ನಾಯಕರುಗಳು ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ ತಮ್ಮ ಆದರ್ಶ ಜೀವನ ಅವರು ಬಳಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವ ಜಾವಾಬ್ದಾರಿ ಇಂದಿನ ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

3.2. ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕಾಂಶಗಳು

ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತು ಇಂದಿನದಲ್ಲ ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶೋಷಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಘಟಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟವು ಕಿ.ಪೂ 6 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾವೀರ ಗೌತಮ ಬುದ್ಧರಿಂದ (ಜರುಗಿತ್ತು) ನಡೆದಿತ್ತು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಶೋಷಿತ ಸಮಾಜವನ್ನ ತಿಳಿಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಿ.ಶ 7 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ 63 ಶಿವ ಭಕ್ತರೆನಿಸಿದ್ದ ನಯನಾರುಗಳು, ಆಳ್ವಾರರು ಮತ್ತು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಜಾತ್ಯಾತೀತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಕರಾದರು.

12 ನೇ ಶತಮಾನದ 770 ಶರಣರು ಬಸವೇಶ್ವರರ ಘನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಹೋರಾಟವನ್ನ ಪ್ರಾರಂಬಿಸಿದರು. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಸಂಘಟಿತರಾದರು. ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂಬ ಕರಿದಕ ಮುಚ್ಚಿದರು.4 ಶರಣರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇದವೆಣಿಸದೆ ಜಾತ್ಯಾತೀತವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಿಗೂ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಕೆಳ ಸಮುದಾಯದ ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ಮಾದಾರ ಚನ್ನಯ್ಯ, ಮೇಧಾರ ಕೇತಯ್ಯ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಸಮಗಾರ ಹರಳಯ್ಯರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡು

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಯಾವೂಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅಂತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ, ನೀಲಾಂಬಿಕೆ, ಸಂಕವ್ವ, ಕಾಳವ್ವ, ಗೊಗ್ಗವ್ವ, ಸತ್ಯಕ್ಕ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಕೊಟ್ಟಣದ ಸೊಮವ್ವ, ಸೇರಿದಂತೆ 37 ಶರಣೆಯರು ಮುಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದವರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹಕ್ಕು ಬಾದ್ಯತೆ ಜಾತಿ ಪದ್ದತಿ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ವಿರೋದಿಸಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.5 12 ನೇ ಶತಮಾನದ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಅಂತರ್ ಜಾತಿ ವಿವಾಹ ಮೂಲಕ ಸಮಾನತೆ ಸಾರಿದರು, ಕೆಳ ವರ್ಗದ ಸಂಭೋಳಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಸಹ ಭೋಜನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವೀಯತೆ ಮರೆದರು.6

ಚನ್ನಯ್ಯ ಮನೆಯ ದಾಸನ ಮಗ ಕಕ್ಕಯ್ಯ ಮನೆಯ ಸಾಸಿಯವ್ವನ ಮಗಳು ಇವರಿಬ್ಬರು ಹೊಲದಲು ಬೆರಣಿ ಹೋಗಿ ಸಂಗವ ಮಾಡಿದರಿ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನಾನು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ (ವಚನ -346) ವಚನ ಮೂಲಕ ಜಾತಿಯ ಮೂಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನ ವಿರೋದಿಸಿ ಮನುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರ ಸೃಷಿಮಾಡಿದರು. 12 ನೇ ಶತಮಾನದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ನಡೆಯುವ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜಾ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿತು. ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ವಿರುದ್ದ ಹೋರಾಡುವ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ನೀಡಿತು. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ನಾಯಕರು ಸಾಂಘಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುವತ್ತ ಚಿಂತಿಸಿದರು.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಕ್ರೈಸ್ತಮಿಷನರಿಗಳು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಮಾದರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಪ್ರಾರಂಬಿಸಿದರು. ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟಲ್, ಬಿ.ಎಲ್ ರಯಸ್ ಮಾರ್ಕ್‌ವಿಲ್ಸ್‌ರವರು ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ನಾಂದಿಹಾಕಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಬ್ರಿಟೀಷರ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಿಂದ ಮೂಕರಾಗಿರುವವರು ಮಾತನಾಡಿದರು, ಬರಹ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು ಬರವಣಿಗೆ ಕಲಿತರು ಅನಕ್ಷರಸ್ತರು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಾದರು.7

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣ ಆಂದೋಲನಗಳಿಂದ ಜಾಗೃತರಾದರು. ಭಾರತದ ಪುನರಜ್ಜೀವನ ಚಳುವಳಿಯ ನಾಯಕರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಘ-ಸಮಾಜಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾದರು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾನ ವಿರೋದ, ಸತಿ ಸಹಗಮನ ನಿಷೇದ ವಿಧವ ವಿವಾಹ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಮೌಡ್ಯಕಂದಾಚರಗಳ ಖಂಡನೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ದೇಶ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿಚಾರವಂತರು ತಮ್ಮನ್ನ ಶೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿರುದ್ದ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಹೋರಾಡವತ್ತ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟರು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕಾನೂನು ಸಂಹಿತೆಗಳಾದ (1909 ದೇವದಾಸಿ ನಿಷೇದ, 1910 ಬಸವಿ ನಿಷೇದ, ಗೆಜ್ಜೆ ಪೂಜೆ ನಿಷೇದ, 1936 ವೇಶ್ಯಾ ವೃತ್ತಿ ನಿಷೇದ ಸಮಾನತೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ನೀತಿ ತತ್ವಗಳು ಶಿಶು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾಯಿದೆಗಳು, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರ ಸಂರಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತ ಸಮೂದಯದವರು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ಮೇಲ್ವ್ರಗದವರ ವಿರುದ್ದ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸುವ ಆನೆಯಷ್ಟು ಬಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

 ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ರಾಜರು- ದಿವಾನರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅರಮನೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತಕಾಪಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಅಧಿಕಾರ ರೂಡರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಸಂಘಗಳನ್ನ ಸ್ಥಾಪಸಿ ಕೊಂಡ ಸಮುದಾಯದವರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ನಿಶ್ಚಿಯಿಸಿದರು.

 ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಜನರಿಗಿಂತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ ಭಾ ಫುಲೆ 1873 ರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜ ಸಾಹ ಮಹಾರಾಜರ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಭಾಯಿ ಫುಲೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಶಾಲೆ ತೆರೆದರು. ಬಿಹಾರ್‌ನಲ್ಲಿ –ಯಾದವ್, ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ -ಪೆರಿಯಾರ್ ಪ್ರಾರಂಬಿಸಿದ ಆತ್ಮಗೌರವ ಚಳುವಳಿ 1890- ಆದಿ ದ್ರಾವಿಡ ಮಹಾಜನ ಸಂಘ, 1892 ರ ದ್ರಾವಿಡ ಕಜಗಂ ಪಕ್ಷ, ಜಾನ್ ರತ್ನಿನ್, 1907- ಸಾದುಜನ ಪರಿಪಾಲನಾ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. -ಸಾಧಂತ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದರು. ಕೇರಲದ ನಾರಾಯಣ ಗುರು ಪ್ರಾರಂಬಿಸಿದ ದೇವಸ್ಥಾನ ಪ್ರವೇಶ ಚಳುವಳಿ. 1905 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಜನತೆ ಸಾದುಜನ ಪರಿಪಾಲನ ಯಾಗಂನ-ಅಯ್ಯನ್‌ಕಾಳಿರವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ನಾಯ್ಯರ್, ಬನಿಯಾಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದು ಮೈಸೂರಿನವರು ಹೋರಾಟಕ್ಕಳಿದರು. ಆಂದ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಂಘವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿರುದ್ಧ ಹೊರಾಟದತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯಿತು.8

 ರಾಜರಾಂ ಮೋಹನರಾಯ್ ಸರ್ ಸೈಯ್ಯದ್ ಅಹಮ್ಮದ್ ಖಾನ್, ಗೋಖಲೆ ರವರ ಸರ್ವಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನದ ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಜರು ಸುಧಾರಕರು ನಡೆಸಿದ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಗಳಿಂದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದು ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.9

 1890 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ್ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬೇಟಿ ನೀಡಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ- ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡಲಾರದ, ವಿಧವೆಯರ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸಲಾಗದ ಧರ್ಮದ ಆಚರನೆಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ದೇವರುಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಎಂದರು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರ ಪರ ಶ್ರಮಿಸುವಂತ ರಾಜರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸಲಹೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾಗಿ ಸಾಂಘಿಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕವಾಯಿತು. (ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಸೋಸಲೆ 7)

 ಮದ್ರಾಸಿನ ಜಸ್ಟೀಸ್ ಪಾರ್ಟಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶಾಹಿತ್ವದ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು, ಇಂದಿನ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕರ್ತರಾದವರ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಅವರುಗಳಿಂದ ಬಂದಮುಕ್ತರಾಗಲು ಚಿಂತಿಸಿದರು.10

 ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಿವಾನರಾದ ಸಿ.ರಂಗಾಚಾರ್ಲುರವರು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣ ಶಾಸನಗಳನ್ನ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. 1881 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಜಾತ್ಯಾತೀತವಾಗಿ ಜಮಿನ್ದಾರರು, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು, ತೋಟಿಗರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರದ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಆಚರಣೆ ವಿರುದ್ಧ, ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶು ಹತ್ಯೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೋಷಣೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಂಡಿಸಿ ಸರಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 1896 ರಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನ ಪಡೆಯಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಘ ಅಥವಾ ವೇದಿಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

 1881-1918 ರವರೆಗಿನ ಮೈಸೂರು – ಮದ್ರಾಸ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಡುವಿನ ಪೈಪೋಟಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದರ ಸಾಂಘಿಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಯಿತು. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರ ಅರಿವಿಗೆ ಭಾರದಂತೆ ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸಿತು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಉನ್ನತ ದಿವಾನ್ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹುದ್ದೆಯವರೆಗೆ ಮದ್ರಾಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರು ಬೌದ್ಧಿಕ ಉತ್ಪಾಧನಾಂಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದ್ರಾಸಿನ ಅಯ್ಯಾರ್

ಆಂದ್ರುದ ಸ್ವಾರ್ಥರು ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಆಂಗ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿತು ಮದ್ರಾಸಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರ್ನರ್‌ಗಳಾಗಿ ಸರಕಾರದ ವಿವಧ ಆಡಳಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಬ್ರಿಟೀಷರಿಗೆ (ಕಂಪನಿಗೆ) ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ತಂದುಕೊಡುವ ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಮದ್ರಾಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನ ದಿವಾನರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು.11 ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿತರು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಂಸಿಎ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದರು. ಈ ವಿವರವನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.12

ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು	1892	1894	1897	1901	1906	1907	1908	1909
ಮೈಸೂರು	0	2	30	31	11	5	10	10
ಮದ್ರಾಸ್	25	17	8	9	12	6	15	4
ಅಲಹಾಬಾದ್	1	1	0	0	0	0	0	0
ಬಾಂಬೆ	1	0	1	0	1	0	0	0
ನಾಗಪುರ	0	1	0	0	0	0	0	0
ಬನಾರಸ್	0	2	0	0	0	0	0	0
ಹೈದ್ರಾಬದ್	0	0	1	0	0	0	0	0
ತಿರುವನಂತಪುರ	0	0	1	0	0	0	0	0
ಕೊಡಗು	0	0	0	1	0	0	0	0
ಪೂನ	0	0	0	1	0	0	0	0

ಮೈಸೂರು ನಾಗರಿಕಾ ಸೇವಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಂತರಾಗಿ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದ ಮೈಸೂರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೇವಾ ಅವಕಾಶಗಳಗಾಗಿ ವೆಂಕಟ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಐಯ್ಯಾರ್ ವಿರುದ್ದ ಮೈಸೂರು-ಮೈಸೂರಿನವರಿಗಾಗಿ ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದರು.13 ಮದ್ರಾಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮೈಸೂರು ಭಾರತೀಯರಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿ ದಾಳಿ ಆರಂಬಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉಪ-ಪಂಗಡಗಳ ವಿವಾದ ಸಂಸ್ಥಾನದಾದ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಜಾಗೃತಿಗೆ ನಾಂದಿಹಾಡಿತು.

ಮೈಸೂರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು ಮೈಸೂರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಂಘಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಜಾಗೃತಿಯು ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.14

 15 ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯಾಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಉಗಮ ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ಹಿನ್ನಲೆಯಿತ್ತು. ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತಾ 1870-1900 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಾದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಮೇಲಿನ ಗುಂಪುಗಳು ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದವು. ಬ್ರಿಟೀಷರ್ ಆಡಳಿತಾವದಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರನೆಯಾಗ ತೊಡಗಿದರೂ ಅವರ ಸಂಕುಚಿತ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚ ತೊಡಗಿತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಹಿಂದಿನ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಜಾತೀಯತೆಯ ಭಾವನೆ ನಿಷ್ಟೆ, ಜಾತಿಯ ಏಕತೆ, ಜಾತಿ ಪ್ರೇಮ, ಜಾತಿ

ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ಭಕ್ತಿ ಅಭಿಮಾನ ಪ್ರಬಲವಾಗ ತೊಡಗಿದವು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು.15

ಈ ಮೇಲೀನ ಸೂಚಿತ ಪ್ರೇರಕಾಂಶಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ನಾಯಕರುಗಳು ಸಾಂಘಿಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ನಿದಿಷ್ಠ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ನೊಂದಣಿ ನಿಯಮ 1904 ರ 3 ನೇ ರೆಗ್ಯುಲೇಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸಹಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೊಂದಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.16

3.3ಪ್ರಮುಖ ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳು:-

ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭಾ – 1904
ವೀರಶೈವ ಮತ ಸಂವರ್ದಿನಿ- ಸಭಾ- 1904- ಮುಡುಕು ತರಾರೆ
ಮೈಸೂರು ಲಿಂಗಾಯತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಸಂಘ-1905
ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಘ-1906
ಆದಿ ದ್ರಾವಿಡ ಅಭಿನವ ಸಂಘ-1906
ಬಂಟರ ಸಂಘ-1908
ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಮಹಮ್ಮದನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ – 1909
ಮೋಗವೀರ ಸಂಘ-1910
ಹಿಂದೂ ದಲಿತ ಮಿಷನ್-1913
ಆರ್ಯ ವೈಶ್ಯ ಮಹಾಸಭಾ- 1915
ರೆಡ್ಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ರೆಡ್ಡಿ ಜನ ಸಂಘ – 1916
ಆದಿ ಜಾಂಬವ ಸಂಘ – 1920
ಬಲಿಜ ಸಂಘ – 1920
ಅಂಜುಮಾನ್ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಸಂಘ – 1922
ಕುರುಬರ ಸಂಘ – 1923
ದೇವಾಂಗ ಸಂಘ – 1924
ತಿಗಳರ ಸಂಘ – 1924
ಮರಾಠ ಮಂಡಲ ಸಂಘ – 1924
ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕ್ರೈಡ ಸಮಘ – 1924
ಬೆಸ್ತರ ಸಂಘ – 1926
ಕಣಿಯರ ಸಂಘ – 1926
ಗಾಣಿಗರ ಸಂಘ – 1926
ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯ ಲಂಬಾಣಿಗರ ಸಂಘ – 1927
ಜ್ಯೋತಿ ನಗರ ವೈಶ್ಯ ಮಹಾಜನ ಸಂಘ – 1927
ಈಡಿಗರ ಸಂಘ – 1927
ಜೈನರ ಸಂಘ – 1927
ದೀನ ಸೇವಾ ಸಂಘ – 1930
ಕುಂಬಾರ ಸಂಘ – 1931
ಕುಂಚಟಿಗರ ಸಂಘ – 1928
ದೊಂಬರ ಸಂಘ
ಸಾದು ಸಮಾಜ ಸಂಘ
ಬೌದ್ದ ಧರ್ಮ ಸಂಘ
ವಹ್ನಿ ಕುಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸಂಘ

ಯಾದವರ ಸಂಘ
ಕುರುಹಿನ ಶೆಟ್ಟಿ ಸಂಘ
ಆದಿ ಜಾಂಬವ ಸಂಘ ಮುಂತಾದವು

1925 ರ ವೇಳೆಗೆ 18 ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಸರಕಾರದಿಂ ಸೋಸೈಟಿ ನೊಂದಾಣಿ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ನೊಂದಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಲೀಲಾ ದಸ್ಕಿನ್ 1947 ರ ಅವಧಿಗೆ ಸುಮಾರು 149 ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳು, ಸಮುದಾಯದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪಡೆದು ಕೊಂಡವು. ಕುಲ್ಕರವರ ಪ್ರಕಾರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆ ಜಾತಿ ವರ್ಗಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಮಾಜ ರಚನೆಯ ಮೇಲಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಂಪುಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದ್ದವು. 1900 ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಂಘಗಳು ಕ್ರಮಬದ್ದವಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಡಿ ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟವನ್ನಾರಂಬಿಸಿದರು.17

ಈ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿತ ಸಂಘಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ದಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಂಘಟನಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡವು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿ, ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸೇವಾ ಅವಕಾಶ, ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯ ಮಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿಸಲು ಸಾಂಘಿಕವಾಗಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು, ಸರಕಾರದ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ನಿಗಮ, ಮಂಡಲಿ, ವಿವಾದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿವಾರು ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಂಘಿಕವಾಗಿ ಹೋರಾಟವನ್ನಾರಂಬಿಸಿದರು. 19 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಮುಖಂಡರು 1900 ನಂತರ ಸಂಘಟಿತರಾದರು. 1870 ರಿಂದ ಉದಯಿಸಿದ ಸಂಘಗಳು 1904 ನೇ ಇಸವಿಯ 3 ನೇ ನಂಬರಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಘಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕಾಯಿದೆ ಅನ್ವಯ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜಾತಿಯ ಅನಧಿಕೃತ ಸರಕಾರ ಎಂಬಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಬಿಸದವು. ಬಹಳಷ್ಟು ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಧೃಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜ ಬಾಂಧವರ ಪುರೋಭಿವೃದ್ದಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣಾ ಭಾವದಿಂದ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಶ್ಲಾಘನೀಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಘಗಳು ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯಗಳ ಪರ ಅನಧಿಕೃತ ಸರಕಾರದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾದವು.

ಮೈಸೂರು ಲಿಂಗಾಯಿತ ವಿದ್ಯಾನಿಧ ಸಂಘ 1905:

ಈ ಸಂಘ ಸಮುದಾಯದ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಅಂಗವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ತಮ್ಮದೇ ಗುರಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಜನ್ಮ ತಳದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ದಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜನರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅವರ ಕೀರ್ತಿಲಾಭ, ಸಂತೋಷ, ಸದ್ಭಾಳ್ವೆ, ಸಾಂಸ್ಕøತಿಕ ಲಾಭ, ಸಮಾಜದ ಸಕ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸಂಘ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ದಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶಿರಸಂಗಿ ಲಿಂಗರಾಜ ದೇಸಾಯಿರವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿ ಪಥÀವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. 1902ರಲ್ಲಿ ದಾರವಾಡದ ಲಿಂಗಾಯಿತ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ದಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನು ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಗೆ ಪೂರೈಸಿತು. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಸಭಾ 1904ರ ಮೇ ತಿಂಗಳ 13,14,15 ರಂದು ದಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದೆ. 2ನೇ ವೀರಶೈವ ಸಭೆ ಶಿರಸಂಗಿ ಲಿಂಗರಾಜ ಜಯಪ್ಪ ದೇಸಾಯಿರವರ ಮಹಾದಾಸೆಯಂತೆ 1905 ಜುಲೈ 13,14,15ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಯಿತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಶಿರಸಂಗಿ ಲಿಂಗರಾಜು ಜಯಪ್ಪ ದೇಸಾಯಿರವರು ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ವೀರಶೈವ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ದಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು

ಸಂಸ್ಥಾನದ ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ರು, ದಿವಾನ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಪಿ.ಎನ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿರವರು ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾದರು. ವೀರಶೈವ ನಾಯಕರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ನೈತಿಕ, ಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರದಂತೆ 14-07-1905ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಲಿಂಗಾಯಿತ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ ಸಂಘ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳು, ಗೌರವ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರ 1909ರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿಯಿಡಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿತು. 1909 ಜೂನ್-30ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ: 11:1909ರಲ್ಲಿ, (1904ರ 3ನೇ ರೆಗ್ಯುಲೇಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಸೂರು ಲಿಂಗಾಯತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಸಂಘವೆಂದು ನೋಂದಣಿಯಾಗಿತು. 1905ರಿಂದ ಅಂಗ ರಚನೆ, ಸಂಘದ ಆಸ್ತಿ, ಆಯವ್ಯಯ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. 1912ರಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಆಶ್ರಮ ಆರಂಭವಾಯಿತು. 1916ರಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಪಾಕಶಾಲೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಊಟೋಪಚಾರ ನೀಡಿದರು. 1917ರಲ್ಲಿ ಮುರುಘ ಮಠದ ಶ್ರೀಗಳು ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನ ನೀಡಿದರು. 1919ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯದ ಕಟ್ಟಡ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆಯು ಮುರುಘ ಶರಣರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ ಯುವರಾಜ ಕಂಠೀರವ ನರಸÀರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. 1920ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ 20 ಸಾವಿರ ಧನ ಸಹಾಯ ನೀಡಿತು. 1922ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚನ್ನಬಸವಪ್ಪನವರು ಸಂಘಕ್ಕೆ ನೆರವಾದರು. ಸಂಸ್ಕøತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಸಿದ್ಧಗಂಗೆ, ತಿಪಟೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರುಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಆಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕøತ ಪಾಠಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. 1925ರಲ್ಲಿ ಅನಾಥಾಶ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಬಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ಸ್ಟಾರ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದಕ ವೈ. ವಿರುಪಾಕ್ಷಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಆರ. ಕರಿಬಸಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಲೇಖನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಸಮುದಾಯದ ವಿವಿಧ ಧಾನಿಗಳಿಂದ ಅಪಾರ ಮೊತ್ತದ ನಿಧಿ ಕಲೆ ಹಾಕಿ ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ, ಉಚಿತ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ, ವಿದೇಶಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನೆರವು ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಘ (1906):- ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮೂಲತಃ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗ. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಾಡ 20% ಜನರಿದ್ದರು. ಸಹಶಿಕ್ಷಣ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದರು. 1906ರಲ್ಲಿ ಅಲಸೂರಿನ ಮಾರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮುನಿಶಾಮಪ್ಪರವರು 50,000/- ರೂಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಧಾನ ಮಾಡಿ ವಿ.ವಿ. ಪುರಂನಲ್ಲಿ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. 1906 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 7ರಂದು ಮೈಸೂರು ದಿವಾನರಾದ ವಿ.ಪಿ. ಮಾದವರಾವ್‌ರವರ ಸಂಘದ ಮೊದಲ ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಸಂಘದ ದಾಖಲಾತಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು. ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು 1904ರ 3ನೇ ರೆಗ್ಯುಲೇಶನ್ ಪ್ರಕಾರ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಘ ನೋಂದಣಿಯಾಯಿತು. ದಿವಾನ್ ವಿ.ಪಿ. ಮಾದವರಾವ್ ವಿ.ವಿ.ಪುರಂಲ್ಲಿ 12 ಎಕರೆ 13 ಗುಂಟೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಘ ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದಾಯದವರ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಮಹಾಮಡನ್ ಅಸೋಶಿಯೇಷನ್ (1909):- ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಭಾ, ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭಾ, ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಘ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೆಂಟ್ರಲ ಮಹಾಮಡನ್ ಅಸೋಶಿಯೇಷನ್ 1907ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಮುಳಬಾಗಿಲಿನ ವರ್ತಕ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಖಾನ್ ಸಮುದಾಯದ ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಧನ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಬಡವರು, ನಿರ್ಗತಿಕರು, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ತಮ್ಮ ಕೋಮಿನ ಜನರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸಿ ಸಾಂಘಿಕ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಿ.ವಿ.ಕೆ. ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘದ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಆರಂಬಿಸಿದರು. ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಮೀಸಲಾತಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗಾಗಿ

ಹೋರಾಟ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಖಾನ್, ಮೊಹಮದ್ ಖಲಾಮಿ, ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್, ಹಾಗೂ ಇತರರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೋಮಿನ ಬಡವರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಸೂಕ್ತ ವೇದಿಕೆಯಾಯಿತು.

ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಸಂಘಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ 140 ಸಂಘಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಜಾತಿಗಳ ಜನರ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಂದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅವಕಾಶ, ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮೀಸಲಾತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ನೈತಿಕ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಸಕಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಸಂಘಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಶಾಹಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದರು.

ಮೇಲೀನ ಸೂಚಿತ ಸಂಘಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ 265 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರವಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಾತಿನಿದಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ-1881, ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆ-1907, ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನಿಗಮ, ಮಂಡಲಿ, ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿವಾರು ಮೀಸಲಾತಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳಿಗಾಗಿ; ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳಿಗಾಗಿ; ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗಾಗಿ; ನೈತಿಕ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಘಗಳು ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದವು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ-1881, ರಂಗಾಚಾರ್ಲು ರವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಈ ಸಭೆಗೆ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಇಬ್ಬರು; 4 ಮಂದಿ ಗಣ್ಯ ವರ್ತಕರು ಸೇರಿದಂತೆ 144 ಮಂದಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವಿವಿಧ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳ ನಾಯಕರು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆದ ವಿವಿಧ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಇತರೆ ಕುಂದು-ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತಂದು ಸರಕಾರದಿಂದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮೀಯರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಸಿಕ ರೂ.30/- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ನೀಡಿದರು. ಆದಿ ದ್ರಾವಿಡ ಅಭಿನವ ಸಂಘದ ಆರ್. ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ರೂ.50,000/- ಅನುದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.18

ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯ ಸಭೆಯನ್ನು ವಿ.ಪಿ. ಮಾಧವರಾವ್ ದಿವಾನರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ 1907 ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ವಿ.ಪಿ. ಮಾಧವರಾಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ದಿವಾನ್ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿರವರ ನೀತಿಯನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದರು. ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಾತಿವಾರು ನಾಯಕರುಗಳು ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. 25 ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಮುಖಂಡರು ಸಾಂಘಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಎಂ.ಬಸವಯ್ಯ, ಹೆಚ್.ಚನ್ನಯ್ಯ, ಎಂ.ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಡಿ.ಎಸ್.ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಜಿ.ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ಹೆಚ್.ಕೆ.ವೀರಣ್ಣಗೌಡ, ಕೆ.ಪಿ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣಶೆಟ್ಟಿ, ಡಿ.ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ, ಬಿ.ಕೆ.ಗರುಡಾಚಾರ್, ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಖಾನ್, ಗುಲಾಮ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಲಾಮಿ, ಟಿ.ಮರಿಯಪ್ಪ, ಕೆ.ಸಿ. ರಡ್ಡಿ ಮುಂತಾದವರು.

ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರೆ ಉತ್ತಮ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ರಾಜರು, ದಿವಾನರು, ಅರಮನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಯುವ ರಾಜರು ಸೇರಿದಂತೆ ಕರುಣಾಮಯಿಗಳು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು.19 ಇವರುಗಳ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಗತಿಪತದತ್ತ ಸಾಗಿದರು.

ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಜಾತಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ20

ಜಾತಿ	1881	1891	1901	1911	1921	1931	1941	ಶೇಕಡಾವಾರು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ	182385	196200	190108	195000	216210	245000	252001	3.8%
ಲಿಂಗಾಯಿತ	469726	550997	671266	730740	715706	771840	781641	12.0%
ಒಕ್ಕಲಿಗ	1341849	1285601	1287270	1331640	1295866	1312439	1341730	20.4%
ಕುರುಬ	34768	328820	378430	403540	400530	431643	442341	6.7%
ಮುಸ್ಲಿಂ	123362	144560	162710	279341	291787	35489	402471	5.9%
ನಿಮ್ನ ವರ್ಗಗಳು	760468	795990	879640	921940	932640	1002630	1030637	15.1%

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು 3.8% ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದ್ದು, ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಪ್ರಮಾಣ 20.4% ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರೇ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 100ಕ್ಕೆ 96.2% ಇದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ 10% ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಂಘಿಕವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಪ್ರಜಾಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ ಪಕ್ಷ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮದ್ರಾಸ್ ಜಸ್ಟೀಸ್ ಪಾರ್ಟಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ರಾಜರ ಬೆಂಬಲವಿತ್ತು.21

ಪ್ರಜಾಮಿತ್ರ ಮಂಡಲಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಯ್ಯ.ಹೆಚ್. ಇದರ-ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಎಂ.ಬಸವಯ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಅಬ್ಬಾಸ್ ಖಾನ್, ಡಿ.ಬನುಮಯ್ಯ, ಎಂ.ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. 1918 ಫೆಬ್ರುವರಿ 17 ರಂದು ಚನ್ನಯ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು. ಸಭೆಯ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಭಿನ್ನವತ್ತಳೆಯನ್ನು 1918 ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರ ರೂ.1,00,000/- ಅನುದಾನ ನೀಡಿತು. ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ, ರಿಯಾಯಿತಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ, ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವ ಭರವಸೆ ನೀಡಿತು.

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಿ.ಆರ್. ರೆಡ್ಡಿರವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಶಾಸಕಾಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು, ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕು, "ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿ ಒಂದು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಲಿವರ್" ಇದ್ದಹಾಗೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು (ಸಿ.ಆರ್.ರೆಡ್ಡಿ ಸಲಹೆಯಂತೆ) ತಿಳಿಸಿದರು22. ಲಿಂಗಾಯಿತ-ಎಂ.ಬಸವಯ್ಯ, ಒಕ್ಕಲಿಗ-ಹೆಚ್.ಚನ್ನಯ್ಯ, ಮುಸ್ಲಿಂ-ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಖಾನ್ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಪ್ರಜಾಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ ಮುಖಾಂತರ ಹೋರಾಟ ಆರಂಭಿಸಿದರು. 1917ನೇ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಜಸ್ಟೀಸ್ ಪಾಟಿಯ ಅಣ್ಣಾಸ್ವಾಮಿ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು, 30 ಜಾತಿಯಿಂದ 3000 ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಡಿ.ಎಸ್.ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಮಹಮದ್ ಇಮಾಮ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ನಾಯಕರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಂತದಿಂದ ಶಾಸಕಾಂಗ ಹಂತದವರೆಗೆ ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದರು.23

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವರದಿ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು 1918 ಆಗಸ್ಟ 8 ರಂದು ಒಂದು ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿದರು.24 ಆದರೆ ಸರ್.ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ, ದಿವಾನರು ವಿರೋಧಿಸಿದರು ಮತ್ತು ವರದಿ ಜಾರಿಯಾಗದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ, ಹುದ್ದೆಗೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಸರ್.ಎಂ.ವಿ. ರವರು ರಾಜರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ರಾಜರ ನಡುವೆ ಮನಃಸ್ತಾಪ ಉಂಟಾಗಿ ಸರ್.ಎಂ.ವಿ. ರವರು ದಿವಾನರ ಹುದ್ದೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದರು.25

1918ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ದಿವಾನರಾಗಿ ಕಾಂತರಾಜ ಅರಸ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ರಾಜರು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಲೆಸ್ಲೆ ಮಿಲ್ಲರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ವರದಿ ನೀಡಲು ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿದರು.26 1919ರಲ್ಲಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಈ ವರದಿಯ ನಂತರ ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರು.27 ಪಡೆದ ರಾಜರು ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಜಾತಿ-ವರ್ಗದ ಜನರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದುಳಿದವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿತು.28 ಈ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆ, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲು, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿತ್ತು. ಕಾಂತರಾಜ ಅರಸ್ ರಾಜರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಮೇರೆಗೆ 1921, ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದರು. ಕೇಂದ್ರ ನೇಮಕಾತಿ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲು ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರುಗಳಿಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡಿದರು. 1905ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 97% ಸೇವಾ ಅವಕಾಶ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳು ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ 1926ರ ವೇಳೆಗೆ 54%ಗೆ ಕುಂಠಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ 13.5ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.29 ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಸಮುದಾಯದವರು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ಥಾನಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬಹುದು.30

ಜಾತಿ	1910		1918		1936		1942		1949	
	Gazette	Non-G	Gazette	Non-G	Gazette	Non-G	Gazette	Non-G	Gazette	Non-G
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ	63	45.65	64.86	47.63	61.32	49.65	54.57	50.1	41.29	52.5
ಕ್ರೈಸ್ತ	14.5	12.1	15.4	10.5	8.15	4.21	7.86	5.3	5.52	5.5
ಮುಸ್ಲಿಂ	4.0	7.5	4.32	10.00	7.24	11.41	7.5	12.5	6.79	13.5
ಲಿಂಗಾಯಿತ	1.5	4.01	1.89	5.3	5.0	8.17	5.78	8.8	9.65	12.6
ಒಕ್ಕಲಿಗ	1.01	3.03	1.08	3.9	2.52	5.14	3.82	7.2	8.42	9.5
ಕುರುಬ	0.26	1.01	0.50	1.08	1.00	1.34	1.39	2.01	2.8	4.5
ನಿಮ್ನ ವರ್ಗ	-	1.00	-	2.00	0.13	2.58	0.25	5.1	0.40	6.00

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯಿತರು 1949ರಲ್ಲಿ 9.65-ಗೆಜೆಟ್, 12.6-ನಾನ್ ಗೆಜೆಟ್ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು, ಒಕ್ಕಲಿಗರು 8.42-ಗೆಜೆಟ್, 9.5-ನಾನ್‌ಗೆಜೆಟ್ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಶೋಷಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಮಹಾರಾಜರು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಉದ್ದೇಶಿತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, ದಲಿತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಂಘಟಿತ ಮೌನವೇ ಅವರ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದು.31

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದೇ

ಅಪರಾಧ, ಶಾಪ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 96.2% ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲದೆ ಶೋಷಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟೀಷರು, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳು, ಮಹಾರಾಜರು, ದಿವಾನರಾದ ಕಾಂತರಾಜ ಅರಸ್, ವಿ.ಪಿ. ಮಾದವರಾವ್, ಸರ್ ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ರವರುಗಳ ಅನುಕಂಪದಿಂದಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. 1871ರಲ್ಲಿ 5-ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು, 20-ಮದರಸ, 2-ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದರು.32 ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಉಚಿತ ಶುಲ್ಕವಿನಾಯಿತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನೆರವು ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.33 1890ರ ವೇಳೆಗೆ ಪಂಚಮರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. 1901ರ ವೇಳೆಗೆ 34 ಸರ್ಕಾರಿ, 31 ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪಂಚಮರ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. 1913ರ ಅವಧಿಗೆ ನಿಮ್ನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ, ಪುಸ್ತಕ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ, ಸ್ಲೇಟು ನೀಡಲಾಯಿತು.34 ಆರಂಭದಿಂದ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ವರೆಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. 1917ಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸರಕಾರ ರೂ.15,000/-ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಂಚಮರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿದಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ನಾಯಕರು ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ, ರಿಯಾಯಿತಿಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರ 1917ರಲ್ಲಿ ರೂ.1,00,000/-ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟರು. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗದ ನಾಯಕರುಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವವಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೇಡಿಕೆ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಿಲ್ಲರ್ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟದ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪಡೆದರು.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿವೆ. ಸಂಘಗಳು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ 50 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಸಹಕಾರಿ ಜಾತಿ ಸಂಘಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು ಲಭ್ಯವಾದವು. ಬಾಂಧವರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಶಾಲಾ, ಕಾಲೇಜು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಸಮಾಜ ದೇಶ ಸೇವೆಗೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿವೆ. ಸಂಘಗಳ ಮುಖಂಡರುಗಳು ತಮ್ಮ ತನು, ಮನ, ಧನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಫಲವಾಗಿ ಆಯಾ - ಸಮಾಜ ದುರ್ಬಲರಿಗೆ ಚೈತನ್ಯದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಸಂಘಗಳ ನಡೆಸಿದ ಚಳುವಳಿಯ ಫಲವಾಗಿ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಹಕಾರಿ ವಲಯದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಶಾಸನ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ದೊಳಗಿನ ಸರ್ಕಾರ ಎಂಬಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಗ್ರಂಥಾವಲೋಕನ

[1] ಹೋರಾಟದ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು 1972, ಯೋದರ ಮೇಳದ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
[2] ಪಂಚಮುಖಿ ಆರ್.ಎಸ್ – ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ – 1962
[3] ಡಾ|| ಪಿ. ದೇವರಾಜು2005-ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನ

[4] ಡಾ|| ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಸೋಸಲೆ 2005-ನಾಲ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಮೈಸೂರು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೆಲೆಯ ಅಧ್ಯಯನ. 1902-1940 ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯ. ಪ್ರಕಾಶನ-ಸರೋಜ ಹಿಟ್ಟಣ್ಣವರ್, ವಿಭಾಗ ಮಾಲೆ – 34.
[5] ಎಸ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ – ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜಕೀಯ ಕೆಲವು ಒಳನೋಟಗಳು 1881-1940, ಅಂಕಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು-03.
[6] ಡಾ|| ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ-1985. ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು-2011.
[7] ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆಲಗಾವಿ - ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ದಲಿತ ಚಳುವಳಿ ಹಂಪೆ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ - 1984.
[8] ಆರ್.ಆರ್. ದಿವಾಕರ್., –ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆ ಸಂಪುಟ – 6 & 7, ಸಂಪಾದಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೆಸ್ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ – 1977.
[9] ಎಂ. ರಾಮುರಾವ್ –ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಿವಾನ್ ರಂಗಚಾರ್ಲು, 1930. ಶುಭೋಧ ಪ್ರಕಟಣಾಲಯ.
[10] ಪ್ರಾಥಮಿಕ:ವೃತ್ತಾಂತ ಚಿಂತಾಮಣಿ – 1884-1895, ವೃತ್ತಾಂತ ಭೋದಿನಿ 1894-1908, ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಪತ್ರಿಕೆ 1912-14,
[11] ಸೂರ್ಯೋದಯ ಪ್ರಕಾಶನ 1892ರಿಂದ 1916, ಸಾದ್ವಿ, ನಾಡಗನ್ನಡಿ 1903-1908, ತಾಯಿನಾಡು.
[12] ಜಾತಿವಾರು ಸಂಘಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಚಿಕೆಗಳು, ವರದಿಗಳು. ರಜತ, ವಜ್ರ, ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಕೈಪಿಡಿಗಳು.
[13] ಸರಕಾರದೊಡನೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಡತಗಳು ನಂ.-1, ಪುಟ 1-300
[14] ಮುಜುರಾಯಿ ಇಲಾಖೆ ಖಡತಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಾಗಾರ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
[15] EpigraphicCarnataka, Mysore Govt. Central Press
[16] Annual Reports, Archeological Survey of India.
[17] Quarterly Journal of Mithic Society
[18] Hayavanda Rao. C – History a Mysore 1946, 1950 – 3Volumes, Geetha book house, Mysore.
[19] Hetne B Jone – Political Society of generated rule is mysore – 1881-1941.
[20] Shama Rao. M. Modern Mysore 2 Volumes 1936, Higgin Bothams South Parade, Bangalore.
[21] C Hayavadana Rao Mysore Gazeteer – 1900 to 1947 Govt. of Karnataka.
[22] Leela – Dusk kin – The non Brahtein Movement in princely Mysore – 1974
[23] Gustafson D.R. – Mysore 1881-1902 The Making of a model state – 1969
[24] B Kuppuswamy – Backward Class Movement in Karnataka, Bangalore-78.
[25] James Manuer – Political change in an Indian states Mysore.
[26] R. Ramakrishan Press and Political in an Indian State Mysore – 1859-1947 ……….
[27] Basavaraju. K, Karnataka Through the Ages.
[28] R.R. Diwakar – Karnataka Through the ages 1-2, Govt. of Mysore-1969.
[29] Sridhar L.T., – Backward class Movement in Finally Mysore State Maharaja F.G. College Mysore 1916-1930
[30] Anantha Krishna. Iyer – The Mysore Tribes and castes Govt. Mysore-Unniversity Mysore – 1936, L.K. Mysore Govt. Office 1924, 28,36
[31] Dr. S. Chandrashekar – Dimension of Socio – political change (1918-1940), New Delhi.
[32] The Political Economy of Indirect rule in Mysore. (1881-1940) Dr. Bjorn Hettne, New Delhi – 1978.
[33] Dr K. Veerathappa – Reading in Mysore History, Studys in Karnataka History & Culture.– Bharathiya Prakasana, Mysore & Karnataka History Congress – 1986.
[34] Mark Wilks – History of Mysore –.
[35] Rajgopal – Non Brahmin Movement & Political Development in South India.-, Vikas Publication New Delhi.
[36] Dr. Bjron Hettne, The Politicial Economy of indirect rule Mysore, New Delhi 1978. Page No 143-144
[37] "Sources" - Mysore administrative reports, list of co-operative society No368, P.NO 100 karnataka state archives Bangalore 1946-47

[38] (ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಇಲಾಖೆಯ ಕಡತಗಳು 1905 ರಿಮದ 1947 ಸಹಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು)
[39] ರಾಮಚಂದ್ರ ಎಂ.ಗಣಾಚಾರಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಮೇಧಾವಿ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಗಂಗಾಗ್ನಿ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ 1998 ಪುಟ-8.
[40] ಲಕ್ಷಣ ತೆಲಗಾವಿ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ದಲಿತ ಚಳುವಳಿ, ಹಂಪಿ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪೆ 1984, ಪುಟ 25-27.
[41] ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ ವಚನ ಚಳುವಳಿ-ಪಲ್ಲವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಗುಲ್ಬರ್ಗ 1992 ಪು 1-35.
[42] ಚಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ ಸೂಸಲೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯತರ ಚಳುವಳಿ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪೆ ಪುಟ-59
[43] ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರ, ಪಿ.ಕೆ, ದಲಿತ, ಮೂಮೆಂಟ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಆನ್ ಇಟ್ಸ್ ಲೀಡರ್ಸ್, 1994 ಎಂ.ಡಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್ ಮುಂಬೈ ಪುಟ 88-89
[44] ಲಕ್ಷಣ ತೆಲಗಾವಿ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, 1984 ಪು -25
[45] ಬಿ.ಡಲ್.ರೈಸ್, ಮೈಸೂರು ಗೆಜೆಟಯರ್ ಸಂಪುಟ-2 1896 ಪುಟ ಸಂಖÉ್ಯ 406
[46] ಡಿ.ವಿ ಗುಂಡಪ್ಪ, ಜ್ಞಾಪಕ ಚಿತ್ರಶಾಲೆ ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದ 6 ದಶಕಗಳು ಸಂಪುಟ- 4 ಮೈಸೂರು- 1974, ಪುಟ 158-159.
[47] Mysore Civil Service Examination reports for respective years. (Karnataka State Archives Bangalore)
[48] ಎಸ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜಕೀಯ ಕೆಲವು ಒಳ ನೋಟಗಳು ಪುಟ 107-109 (ಅಂಕಣ ಪ್ರಕಾಶನ).
[49] ಎಸ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪು 41-56), ಎಸ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರು ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ ಸಂಪುಟ 7 ಕನ್ನಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪುಟ-3 ಹಂಪೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
[50] G.S Gurye –Caste and Race in India and Social change in Modern India. Popular Prakashana, Bombay, 1969, Page 35
[51] Diwan Krishnamurthy letters Vol-II page No.156-157. The Mysore Co-operative societies regulation department of archives No.III of 1905. Passed on the 28th June 1905.
[52] ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆಲಗಾವಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪುಟ- 02.
[53] ಜಿ ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ವರದಿ 1883
[54] Dr.Bjorn Hettne, Ibib . Page No. 236
[55] Source of Government of Mysore. Mysore censes report 1881, 1891, 1901, 1911, 1931, 1941
[56] James Manner Political Change in an Indians States of Mysore Page No.59-60
[57] ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಸೋಸಲೆ, ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಮೈಸೂರು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೆಲೆಯ ಅಧ್ಯಯನ. ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿಭಾಗ ಮಾಲೆ – 34 ಪು.ಸಂ.27
[58] ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆಲಗಾವಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪುಟ – 27
[59] Proceeding of the govt . December 1919, Part-9, Page No. 4-5, K.S.A Department, Bangalore – 1999
[60] James Manner Ibib Page No 60-62
[61] S. Chandrashekar, Vol-7, 'Karnataka Charitre', page No. 78-79, Hampe, 1997.
[62] B.Kuppuswamy – Backward class movement in Karnataka, Bangalore- 78, Page No.41.
[63] Justice Miller Report, Page No.6
[64] Processdings of the Legislative Council, January 1927, P.No 74, Bangalore.
[65] Leela Dusk Kin- The non bramhan movement in Princely Mysore, University of Punnsyluania – 1974.
[66] ಎಸ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜಕೀಯ ಕೆಲವು ಒಳನೋಟಗಳು, 1881-1940 ಅಂಕಣ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು-3, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ.80
[67] Proceedings of representative assembly and dasara session – 1919 P.No.45
[68] Proceedings of the legislative council, January 1927, P.No.74, Bangalore.
[69] Shamarao.M.Modetn Mysore, Vol-2, 1936, Higgin Bothims, South Parade, Bangalore page No.280

ISSN: 2581-8511
Tumbe Group of International Journal
A Multidisciplinary Journal
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec: 2019

ಪಾವಗಡ ಪಾಳೇಗಾರರ ಕಾಲದ ಜಾನಪದ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ

ಡಾ. ಪ್ರಸನ್ನ
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು
ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕೊರಟಗೆರೆ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಮಾನವನ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಧರ್ಮ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣ ಎಂಬ ಎರಡು ಮಹಾನ್ ಶಕ್ತಿಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇವು ಬೇಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಇದ್ದಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿ ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಅವನ ಸಂಸ್ಕಂತಿ ನಾಗರೀಕತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾನವೀಯತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪೋಷಣೆ ಪಡದಿದೆ.[1] ರಾಜಕೀಯ ಯಾವುದೇ ಇರಬಹುದು ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನ ಬಾಹ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೆನ್ನಲುಬಾಗಿ ನಿಂತರೆ ಧರ್ಮ ಆಂತರಿಕ ಆತ್ಮ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲಾಗಿ ಮಮತೆ ತೋರಿ ಇವು ಮಾನವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರುವುದುಂಟು. ಭಾರತೀಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಭಾವನೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಕೀ ವರ್ಡ್: ಪಾವಗಡ, ನಾಗರೀಕತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾನವೀಯತೆ, ಶೈವ ಧರ್ಮ, ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ

ಪಿಠೀಕೆ

ಭಾರತೀಯ ಜನಾಂಗದ ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಧರ್ಮ, ಸಮಾಜ ಜೀವನ ವ್ಯವಹಾರದ ಕೇಂದ್ರ ಮಠ-ದೇವಾಲಯಗಳಾಗಿ ಎನ್ನಬಹುದು.[2] ಈ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದೆ. ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ಅವರದೇ ಆದ ಪೂಜಾಮಂದಿರ, ಮಠ ಮಾನ್ಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆಯಾ ಧರ್ಮಗಳ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಪೂಜಾಮಂದಿರಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಮತ್ತು ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಕೃತಿ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಯಜ್ಞಯಾಗದಿ ಮೂಲಕ ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗೋಚರವಾದ ಶಕ್ತಿಗೆ ದೇವರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೀಡಿ ಶಿವನನ್ನು ಸೃಷ್ಠಿಸಲಾಯಿತು. ಶಿವನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹತ್ತು ಪುರಾಣಗಳಿರುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ದೇವರಿಗೆ ಮೊದಲು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು, ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬಾಹ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಧರ್ಮಚರಣೆ ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದಿನಿಂದಲು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಧರ್ಮಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಸಮಾಜದ ಅವಿಬಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತ ಧರ್ಮಗಳು ಸಮಾಜವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಾ

[1] ಡಾ. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ ಡಿ.ಎನ್, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪು-1, ಸಿದ್ದಗಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಿದ್ದಗಂಗ ಮಠ, ತುಮಕೂರು
[2] ಡಾ. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ ಡಿ.ಎನ್, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪು-1, ಸಿದ್ದಗಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಿದ್ದಗಂಗ ಮಠ, ತುಮಕೂರು

ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಪಾವಗಡ ನಾಯಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಪಾಗೊಂಡೆ (ಪಾವಗಡ) ನಾಯಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿ ಮತ್ತು ನಂತರವು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅವರ ಅಧೀನ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಏಕತೆಗಿಂತ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿತ್ತೆಂದು ಆ ಭಾಗದ ಸಮಕಾಲೀನ ಆಧಾರಗಳು ದೃಢಪಡುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶ ಸಮಕಾಲೀನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಪೂಜಾ ಪರಂಪರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ನೋಡಬಹುದು. ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧರ್ಮಚರಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದು.

1. ಧರ್ಮದ ಬಗೆಗಿದ್ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ
2. ಶೈವ ಧರ್ಮ
3. ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ
4. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ
5. ಜಾನಪದ ಧರ್ಮ ಅದರ ಆಚರಣೆ

ಧರ್ಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪಾವಗಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ವೀರಶೈವ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಮತ ಧರ್ಮಗಳು ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದ್ದವು. ಆದರೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ದೇವಾಲಯ ನಿರಾಕರಣೆ ಮಾಡಿ ದೇಹವನ್ನೇ ದೇವಾಲಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಉದಾ: 12ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರ ವಚನದಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬಹುದು.

ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯ ಮಾಡುವರು
ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಬಡವನಯ್ಯ
ಎನ್ನ ಕಾಲೇಕಂಬ ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ ಶಿರವೇ ಹೊನ್ನಕಳಸವಯ್ಯ
ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಅಳಿವುಂಟು ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅಳಿವಿಲ್ಲ.
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಕೇಳಯ್ಯ[3]

ಆದಾಗ್ಯೂ ವೀರಶೈವರು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಆ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೂ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಧರ್ಮಿಯರು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ಮೌಲ್ಯವಿತ್ತು[4] ಸಂಪತ್ತು ಶಾಶ್ವತವಾದುದಲ್ಲ. ಧರ್ಮವೇ ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳು ಜನಜೀವನದ ಭಾಗವೇ ಆಗಿ ಅವರನ್ನು ತಿದ್ದುವ. ಶಕ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.[5]

ಇಂತಹ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸೇವೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಜಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಸವಗಳು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡಲು ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಆವರಣದಲ್ಲಿ

[3] ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ, ಸಂ: ಬಸವೇಶ್ವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ವಚನ 821, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಸಂ-1, 2001.

[4] ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿಯನ್ನಾದರು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ ಈಗಾಲೇ ಕಟ್ಟಿರುವ ಗುಡಿಗೆ ದಾನವನ್ನಾದರು ನೀಡಬೇಕು, ಅಂತವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

[5] ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ. ಹೆಚ್ (1985), ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಪು-269, ಮೈಸೂರು

ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದವು. ಪಾಗೊಂಡೆ ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳು ಇದರ ಬಗೆಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಪಡಿ ಸೇವೆ ದೀಪಾ ಮಾಲೆ ಕಂಬದ ಸೇವೆ ರಂಗಬೋಗ ರುದ್ರಭಿಷೇಕ ನಂದ ದೀಪ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ ಮಾಸೋತ್ಸವ ಪಾಕ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಪಾತಳ ಮಂಟಪ ಸೇವೆ, ರಥೋತ್ಸವ ಇತ್ಯಾದಿ ಇಂತಹ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ದಾನಿಗಳಿಂದ ನೆರವು ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದು ಅಂದು ಜನರು ಧರ್ಮದ ಬಗೆಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜನರು ಅಂದು ಧರ್ಮದ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದದ್ದು ದಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ದಾನದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ದಾನ ಅಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಜನ ಭಾವಿಸಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಗಳಿಸಿದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನಾದರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಠಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದು ಪುಣ್ಯದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದವು. ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ನಂತರ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಲ್ಲದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉಳ್ಳವರ ದಾನ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅದರ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಪೂಜಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಲು ಕೆಲವರು ದಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂದು ದೇವಾಲಯವೇ ಧರ್ಮಚರಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವೀರಶೈವರು ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡದೇ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಜನರು ಆಳುವ ವರ್ಗದವರು ತಾವು ಗಳಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ನೀಡುವುದು. ಪುಣ್ಯದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನೀಡಿದ ದಾನಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಗಳು ಅಥವಾ ಅಗ್ರಹಾರಗಳು ಕೃಷಿಕರಲ್ಲದ ವರ್ಗದವರು ಕೂಡ ಭೂ ಒಡೆತನವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು.

ಜಾನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಊಹಿಸಿದ ದೇವರು ಅಲ್ಲದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಪಾವಗಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತರ ಧರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಾವು ಜಾನಪದ ಧರ್ಮವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಜನಪದರಿಗೂ ಹಾಗೂ ದೇವರು ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದು ದೇವರು ದಿಂಡರಗಳಲ್ಲದ ಜನಪದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಜೀವನ ಜನಪದ ದೈವಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಂತರಂಗದಿಂದಲೇ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸೃಷ್ಠಿ ಅವರ ಮನದಾಳದಿಂದಲೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಗಾರನ ಜಾನಪದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜದ ಜನರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವುದು ಧರ್ಮವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

ಶಿಷ್ಟ ಮತಧರ್ಮಗಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಜಾನಪದ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಜಾನಪದ ಸ್ತ್ರೀದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆ ಇವುಗಳು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಮೂರ್ತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಅಂತರಂಗ ಬೋಗಿಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮತ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಅಲ್ಲ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಿತವಾದ

ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸಹ ಧರ್ಮ ಎಂದು ಅಂದಿನ ಜನಬಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ದೇವಾಲಯ ಮಠ ಅಗ್ರಹಾರ ಕೆರೆ ಬಾವಿ ಮತ್ತು ಅರವಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಉಳ್ಳವರಿಂದಲೇ ಒದಗಿ ಬಂದಿದ್ದಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ದಾಖಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹಲವು ಆಚರಣೆಗಳು ಪಾವಗಡ ಪಾಳೇಪಟ್ಟಿನ ಪಕ್ಕದ ವೈ.ಎನ್.ಹೊಸಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿತ್ತಿದ್ದವು, ಪಾವಗಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಸುಗಳ ಹಬ್ಬ

ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಭಾರತದ ಕೃಷಿಯಾಧಾರಿತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಡಮುಡುವ ಶ್ರಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಂತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳದೆಷ್ಟೋ, ಭೂತಾಯಿಯ ಪೂಜೆ, ಗಂಗಾಪೂಜೆ, ಅಗ್ನಿ ಪೂಜೆ, ಗೋಪೂಜೆ, ಗಿಡಮರಗಳ ಪೂಜೆ, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪೂಜೆ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಶಕ್ತಿಯ ರೂಪವೆಂದು ಆರಾಧಿಸುವ ವೈವಿದ್ಯಮಯವಾದ ಆಚರಣೆಗಳು ಭೂತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೋಮಡಿರುವ ಭಾರತೀಯ ರೈತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ.

ಇವರ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭೂತಾಯಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದ್ದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಭುಮಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖಮಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕೃಷಿಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಸವಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವೈವಿದ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳು ಇಂದು-ನಿನ್ನೆಯವಲ್ಲ. ಕೃಷಿಕ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ತಲೆತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಸಾಗಿಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೂಢಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವುದು. ಭೂತಾಯಿಯ ಪೂಜೆ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನ ಗೋಪೂಜೆಗೆ. ಈಡುಹಬ್ಬ, ರಾಸುಗಳ ಹಬ್ಬ, ದೀವಣಿಗೆ, ಬಸವ ಪೂಜೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸುಗ್ಗಿಹಬ್ಬ ಪಾವಗಡ ಗ್ರಾಮದ ಕೃಷಿಕ ಸಮಾಜದ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಸುಗ್ಗಿ ಹಬ್ಬ' ಅಥವಾ ಅವುಲದ್ಯಾವರ' (ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಲು ಎಂದರೆ ಗೋವುಗಳು ಎಂದರ್ಥ)ವನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಸುಗ್ಗಿಕಾಲವಾದ ಅಕ್ಟೋಬರ್/ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ನಿಗದಿತ ದಿನದಂದು ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳಾದ ದೇವಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೊರೆಗಳ ಸಮಾಧಿಯ ಮುಂಭಾಗದ ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರದೇಶ) ಕರೆದೊಯ್ದು ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರದೇಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮದ ಹಕ್ಕುದಾರರಾದ ಗೊಲ್ಲಗೌಡರ ಮನೆಯಿಂದ ಹಾಲುಕಾವಡಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಗೌಡರ ಮನೆಯಿಂದ ಹೂವಿನಹೆಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕುರುಬಗೌಡರ ಮನೆಯಿಂದ ಗುಗ್ಗರಿ ಹೆಡಿಗೆ (ಪ್ರಸಾದ ಬುಟ್ಟಿ) ಗಳನ್ನು ದೊರೆಯರ ಮನೆಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡರು, ಹಕ್ಕುದಾರರು ಮತ್ತು ಜನತೆಯು ದೊರೆಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಕಲರೂ ಸೇರಿದ ನಂತರ ವಾದ್ಯಸಮೇತವಾಗಿ ದೊರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮೆರವಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಆವುಲ ದ್ಯಾವರ ನಡೆಯುವ ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮದ ರಾಜವಂಶದವರನ್ನು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಹಕ್ಕುದಾರರು ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಅವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜಾಡು ಹಾಕಿ ಅಂದರೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲಶುದ್ದಿ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕರಿಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಚೌಕಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿ ಅದರ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಗೂ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಅರಿಸಿನ ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟು ಅಕ್ಕಿಕಾಳು ಹಾಕಿ ಹೂವು-ಪ್ರಸಾದವನ್ನಿಟ್ಟು ಸಿದ್ದಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅದರ ಮೇಲೆ ದೇವಿಯರ ಚಾಟಿ, ವೀರಲಗು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಗೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಿದ್ದತೆಗೊಂಡ ಪವಿತ್ರ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಕಲದೇವಿಯರನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಪೂರ್ವಜರನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ತ ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅವಾಹನೆಗೈದು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಗ್ರಾಮದ ದೊರೆ, ರೆಡ್ಡಿ, ಪಟೇಲ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗ, ತಳವಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಕಲಹಕ್ಕುದಾರರಿಂದ

ಮತ್ತು ಜನತೆಯಿಂದ ಅವುಲದ್ಯಾವರ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪಣೆ ದೊರೆತ ನಂತರ ರಾಜಗೋವನ್ನು ಕರೆತಂದು ಪೂಜಿಸಿ ಮಹಾಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದೇ ರೀತಿ ಗೌಡ, ಪಟೇಲ, ರೆಡ್ಡಿ, ಶಾನುಭೋಗ, ಗುರಿಕಾರ, ತಳವಾರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆಯ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನ ಪ್ರದಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ರೋಗ-ರುಜಿನಗಳ ಕಾಟ ಇಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಪ್ರದಕ್ಷಣೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಗ್ರಾಮದ ಹಸ್ತಂಗತ ವೀರರನ್ನು ನೆನೆದು ಅವರಿಗೆ ಜಾಡು ಹಾಕಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಾದ "ಸಜ್ಜೆ ಮುದ್ದೆ ಮತ್ತು ಬದನೆಕಾಯಿ ಚಟ್ನಿಯ ಪ್ರಸಾದಸದವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಾದ ತಯಾರಿಕೆಯ ಹಕ್ಕುದಾರರೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮದ ಕುರುಬ ಗೌಡರು, ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಕುರುಬ ಜನಾಂಗದ ದುಬ್ಬೆಲ್ಲಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಂದಪ್ಪನವರ ಮನೆತನದಿಂದಲೇ ಸಜ್ಜೆ ಮುದ್ದೆ ಮತ್ತು ಬದನೆಕಾಯಿ ಚಟ್ನಿಯ ಪ್ರಸಾದದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ತರುತ್ತಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ.

ರಾಸು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವುಲದೇವರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ನಂತರ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಗ್ರಾಮದ ರಾಜಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಅವರವರ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಗುಡಿ ತುಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ಪಾಯಸ, ಚಿತ್ರಾನ್ನ ಮತ್ತು ಪಕೋಡಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಊಟವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಭುಜಿಸಿ ರಾಸುಗಳ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮುಕಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ವಿಜಯದಶಮಿ

ಪಾವಗಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಜಯದಶಮಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಉತ್ಸವವು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ವಿಜಯದಶಮಿ ದಿನದಂದು ನವರಾತ್ರಿ ದಿನಗಳ ಕೊನೆಯ ದಿನವಾದ ನವಮಿಯಂದು ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯಾನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದ ನಂತರ ಅದರಂತೆ ಮರುದಿನ ಅಂದರೆ ವಿಜಯದಶಮಿ ದಿನದಂದು ಗ್ರಾಮದ ಹಕ್ಕುದಾರರಾದ ಗೌಡ, ಪಟೇಲ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗ, ತಳವಾರ ಮತ್ತು ಗುರಿಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಗರಿ (ದೊರೆಯ ಮನೆ) ಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಕಂಕಣಬದ್ಧವಾದ ದೊರೆಯು ಸರ್ವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಹಾಗೂ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಗೈದು ವೀರಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಲುಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜಪುರೋಹಿತರ ಮಂತ್ರೋಪಚಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಧರಿತ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವರೂಢನಾಗಿ ಜಂಬೂಸವಾರಿ ಹೊರಟರೆ ಅಂಗರಕ್ಷಕರೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಗುರಿಕಾರರು ತಳವಾರರಂತಹ ದೊರೆಯ ಆಪ್ತ ಪರಿವಾರವು ದೊರೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಛತ್ರಿ ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಲವರು ಅಶ್ವವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ವಂಶಪಾರಂಪರಿತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತಾ ರೀವಿಯಿಂದ ಸಾಗಲು ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಮುಖರು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಇತಿಹಾಸದೊಂದಿಗೆ ನಂಟುಹೊಂದಿರುವ ಹಲವು ದೇವರುಗಳ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಜನತೆಯು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ದೊರೆಯು ದಂಡು, ದಳವಾಯಿ, ಛತ್ರಿ-ಚಾಮರ, ಕೊಂಬು, ಕಹಳೆ, ಓಲಗ, ಮದ್ದಳೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವೈಭವಯುತವಾದ ಸವಾರಿಯು ಹಿರಿಯಕಿರಿಯಾದಿ ಗ್ರಾಮದ ಸಮಸ್ತ ಜನತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಸಾಗುವ ಈ ಪರಿಯು ನೋಡುಗರಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ದಸರಾವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ನವರಾತ್ರಿಯ ಉತ್ಸವದಿಂದ ಒಡಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಪಟ್ಟು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಪಾಳೆಪಟ್ಟು ಆಗಿದ್ದಿತು. ಎಂಬುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಪಾಳೆಪಟ್ಟುವಿನ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಾಮದ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಮರೆಯಲಾಗದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವೊಂದು ಆಚರಣೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವತುಂಬಿಕೊಂಡು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿರಬಹುದು.[6]

[6] ಡಾ ಚಲುವರಾಜು ವಿ.ಆರ್, (2009), ಪಾವಗಡ ಕ್ಷೇತ್ರ ದರ್ಶನ, ಪು-37,38. ಅಲಂಕಾರ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಪಾವಗಡ.

ದೇವರ ಭೇಟಿ

ಯುಗ ಯುಗಾದಿ ಕಳೆದರು ಯುಗಾದಿ ಮರಳಿ ಬರುತಿದೆ ಹೊಸ ವರುಷಕೆ ಹೊಸ ಹರುಷವ ಹೊಸತು ಹೊಸತು ತರುತಿದೆ ಎಂಬ ಕವಿವಾಣಿಯಂತೆ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬ ಸರ್ವ ಹಿಂದುಗಳಿಗೂ ಆದಿ ಹಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಪಂಚಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಸವರ್ಷದ ಆರಂಭದ ದಿನ. ಪ್ರಕೃತಿಯೆಲ್ಲಾ ಚಿಗುರಿ ವಸಂತರಾಜನ ಆಗಮನವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಯ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆರಾಧಕರಾದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸವರ್ಷವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಾ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಸಮೃದ್ಧ ಜೀವನವನ್ನು ಕಾಣಲು ಹಲವಾರು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ನೆರವೇರಿಸುವ ಸುದಿನ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕಂತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ದಿನದ ಅಂಗವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಆಚರಣೆಗಳು ಅಪಾರ. ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವುದು. ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು, ದೇವರನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದು, ಭಜನೆ, ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಉತ್ಸವ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಕಂತಿಯಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರದ ದೇವರಭೇಟಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷವೇ ಸರಿ.

ಅವರು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಯುಗಾದಿಯ ದಿನದಂದು ತಪ್ಪದೇ ತಮ್ಮ ದೇವರು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೇತರಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಸಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ದೇವರ ಭೇಟಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಂದಿಗೂ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಾಗಲಮಡಿಕೆ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು 10-11ನೇ ಶತವಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಂಜೇರನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡುನೊಳಂಬ ಪಲ್ಲವರು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳ ರೊದ್ದಂ ಮುನ್ನೂರು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು.

ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಾವಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಂಗಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಆತನ ಸೋದರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆತನೊಂದಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ವಿರೋಧಾತ್ಮಕ ಗುಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಎಂದು ಈಗಲೂ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಹೇಳುವರು.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗಲಮಡಿಕೆಯು ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿತ್ತು[7]. ನೂರಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದವು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಅಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಶಾನುಭೋಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಪಾಗೊಂಡೆಯ ಆನÀಂದಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಶಾಸನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲಿ ಅನಂತಭಟ್ಟರ ಕುಟುಂಬ ನೆಲೆಸಿತ್ತು. ಇವರು ಸುಬ್ರಮಣ್ಯನ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕುಕ್ಕೆಸುಬ್ರಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ರಥೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವಾಡಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವಯಸಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಒಂದು ವರ್ಷ ರಥೋತ್ಸವದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕೆಯನ್ನು ತಲುಪಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜಾತ್ರೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮರಥೋತ್ಸವದ ಸಮಯ ಮೀರಿತು ಆದರೆ ಭಕ್ತಾಧಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತೆ, ಸುಬ್ರಮಣ್ಯನ ರಥವನ್ನು ಭಕ್ತರು ಎಳೆದರೆ ಅದು ಚಲಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯು ವಟುವಿನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಬ್ರಮಣ್ಯನ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅವನು ಬರುವವರೆಗೂ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ

[7] ಡಾ. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ ಡಿ.ಎನ್, 2012, ಕಲ್ಪಶೋದ, ಪ್ರಗತಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಮೀಪದ ಮರದ ಬಳಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಅನಂತಭಟ್ಟರನ್ನು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದ ನಂತರ ರಥ ಚಲಿಸಿತು ಎಂದು ನಾಗಲಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ವಂಶಸ್ಥರು ಹೇಳುವರು. ನಂತರ ಅನಂತರ ಭಟ್ಟರಿಗೆ ವಟುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಗಲಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದವರಿಸು ಈ ನಾಗಭರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಅನಂತಭಟ್ಟರು ಆ ನಾಗಭರಣವನ್ನು ಕುಕ್ಕೆಸುಬ್ರಮಣ್ಯದಿಂದ ನಾಗಲಮಡಿಕೆ ತಂದು ಪೂಜಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ರಥೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಗಭರಣವನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಾಗಲಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದ ಅನಂತಭಟ್ಟರ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರ ಪಿನಾಕಿನಿ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ತನಗಾಗಿ ಒಂದು ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿತಂತೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲು ನಾಗರ ಕಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿನ ಜಮೀನನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾಗರೂಪದ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದು ನೇಗಿಲಿಗೆ ತಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬಂದಿತು ಆ ನಾಗರಕಲ್ಲನ್ನೇ ಅನಂತಭಟ್ಟರು ಸುಬ್ರಮಣ್ಯನೆಂದು ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದಾದ ದೇವಾಲಯವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

ಈ ದೇವಾಲಯ ದಲ್ಲಿನ ಮೂಲ ವಿಗ್ರಹ ಸರ್ಪಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು 3 ಅಡಿ 9 ಅಂಗುಲ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಏಳು ಹೆಡೆಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ತನ್ನ ದೇಹದ ಭಾಗದಿಂದ ಮೂರು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಕಪ್ಪು ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಪಂಚಾಮೃತ ಅಭಿಷೇಕ ಸರ್ಪಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪುಷ್ಯಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಪಂಚಮಿಯಿಂದ ಶುದ್ಧನವಮಿಯವರೆಗೆ ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜಾತ್ರಾಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವರು. ಜಾನುವಾರು ಜಾತ್ರೆಯು ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜರುಗುವುದು ನಾಗಲಮಡಿಕೆ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ಕಿರುಷಷ್ಠಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಜಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಮಡೆಸ್ನಾನ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಷಷ್ಠಿ ಪ್ರಯುಕ್ತ ನಡೆಯುವ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮರಥೋತ್ಸವದ ವೇಳೆ ಈ ಮಡೆಸ್ನಾನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಡ ಎಲೆ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತರು ಉರುಳುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಊಟ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ.

ಮಳೆ ಸಂಬಂಧಿ ಜನಪದ

ಮಳೆ ರೈತರ ಪ್ರಾಣ. ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗೂ ಜೀವಧಾತು. ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಯಾರೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಾರರು. ಜೀವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರು ನ್ಯಾಯಪರವಾಗಿ ಬಾಳಿದರೆ, ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ, ಮಳೆ ಬೆಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನಪದರಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮಳೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಹೋದಾಗ ಬರಗಾಲ ಆರಂಭ. ಇದಕ್ಕೆ ಗೊಟ್ಟು ಕಾಲ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಭರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮೂಲಕ ವರುಣನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹಲವಾರು ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಈ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಪಾವಗಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಮಳೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮಳೆ ಬಾರದೇ ಹೋದ ಸಂzರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಗಸ್ಟ್-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆರಾಯನ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮಳೆದೇವರು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯುವಕರೇ ಸೇರಿ ಆಚರಿಸುವ ಮಳೆದೇವರು ಮೊದಲು ಮೂರು ಕೆರೆಗಳ ಜೇಡಿಮಣ್ಣನ್ನು ತಂಧು ತುಂಬಿದ

ಕೊಡದ ನೀರಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯಾಕೃತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದು ದೇವೇಂದ್ರನ ಪ್ರತಿರೂಪ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಹಾಗೆಯೇ ಗೊಂಬೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗೊಂಬೆ 10 ರಿಂದ 20 ಕೆಜಿ ತೂಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಸಿಯ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು 2 ಅಡಿ ಉದ್ದ 1 1/2 ಅಡಿ ಅಗಲ ಮರದ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಸಿಯ ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಹಲಗೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗೂ ರಂಧ್ರ ಕೊರೆದು ದೆಬ್ಬೆಯಿಂದ ಮಂಟಪ ಮಾಡಿ, ಬಾಳೆಯ ಕಂದು ಮಾವಿನ ತೋರಣ ಹಜಾಗೂ ಕಣಗಲೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹವಾಗದ ಯುವಕ ಮೊದಲು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನೆನೆಯಕ್ಕಿ, ನೆನೆಗಡಲೆ, ಬೆಲ್ಲ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತುರಿಯನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಫಲಹಾರ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜೆಯಾದ ನಂತರ ಮಳೆದೇವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ 20 ರಿಂದ 30 ಜನರ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸಂಜೆ ಸಮೀಪದ ಊರುಗಳಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಳೆದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಪದ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಹಿಮ್ಮೇಳದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬಾರೋ ಬಾರೋ ಮಳೆರಾಯ
ಬಂದುಯ್ಯೋ ದೇವೇಂದ್ರ
ನೀನು ಬಂದಂತಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಬದುಕೇವೋ
ಬಾರೋ ಬಾರೋ ಮಳೆರಾಯ ಬಾಳೆ ಗಿಡಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ
ಹುಯ್ಯೋ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ
ಹೂವಿನ ಗಿಡಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ

ಮೊದಲಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮುಮ್ಮೇಳ ಹಾಗೂ ಹಿಮ್ಮೇಳವಾಗಿ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮಳೆದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ತುಂಬಿದ ಕೊಡದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಮಳೆದೇವರ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅರಿಶಿನ ಕುಂಕುಮ, ಹೂ ಇಟ್ಟು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಯಾಯಾ ವರ್ಗದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಕರೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗೊರವಯ್ಯ ಜಂಗಮ, ದಾಸಯ್ಯ ಹೀಗೆ ಅವರವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪೂಜೆ ನಡೆದು ಮಳೆದೇವರಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಆ ಮಳೆದೇವರನ್ನು ಆ ಊರಿನ ಗಡಿಯಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಒಂದು ಹುತ್ತದ ಬುಡ ಅಥವಾ ಮರದ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡದೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಳೆ ದೇವರ ಸಾಗುವಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ರೀತಿ ಪಾವಗಡ ಪಾಳೆಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನಪದ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆಗಳಿದ್ದವು, ಆ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನ ಇಂದಿಗೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

[1] ಡಾ. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ ಡಿ.ಎನ್, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪು-1, ಸಿದ್ದಗಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಿದ್ದಗಂಗ ಮಠ, ತುಮಕೂರು

[2] ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ, ಸಂ: ಬಸವೇಶ್ವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ವಚನ 821, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಸಂ-1, 2001.

[3] ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿಯನ್ನಾದರು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ ಈಗಾಲೇ ಕಟ್ಟಿರುವ ಗುಡಿಗೆ ದಾನವನ್ನಾದರು ನೀಡಬೇಕು, ಅಂತವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

[4] ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ. ಹೆಚ್ (1985), ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಪು-269, ಮೈಸೂರು

[5] ಡಾ ಚಲುವರಾಜು ವಿ.ಆರ್, (2009), ಪಾವಗಡ ಕ್ಷೇತ್ರ ದರ್ಶನ, ಪು-37,38. ಅಲಂಕಾರ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಪಾವಗಡ.

[6] ಡಾ. ಯೋಗೀಶ್ವರಪ್ಪ ಡಿ.ಎನ್, 2012, ಕಲ್ಪಶೋಧ, ಪ್ರಗತಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

TUMBE Group of International Journals : Guidelines for Author

All researchers are invited to submit their original or extended version of previously published papers for peer review and publications. Before submitting papers at TUMBE Group of International Journals, the authors must ensure that their works in original or refereed form have never published anywhere and be agreed upon the entire fraternity of authors. The authors must also agree and adhere on originality and authenticity of their research work.

All authors are requested to publish your papers under the following subject area.

- English and Indian Languages
- Social Science and Humanities
- Physical Sciences
- Mathematics & Computer Applications
- Life Sciences
- Commerce & Management
- Educational Research
- Sports and Library Science

Scope for publish:

Tumbe International Group of Journals accepts all types of papers/Article of all the areas both in English and Indian languages with the following types of study.

- Research Paper
- Case Studies
- Analytical papers
- Review Article
- Argumentative papers
- Survey research and data analysis

Review Process

Tumbe Group of International Journals - follows quick evaluation method. In order to substantially reduce the time to publication as compared with traditional journals. Submitted article result will announce as soon as possible. Editorial board members will make the final decision. Submit the original article without any plagiarism and copyright material

- Each paper will be reviewed by at least two experts and maximum four.
- The submission will be allotted immediately to review through online.
- Reviewers will return the review comments after receiving the paper within 48 hours.
- Final document will evaluate chief editorial committee whether author modified the document as per reviewer suggestion.
- If satisfied document will forward to Chief Editor to review once again and publish otherwise once again document will forward to author for modification.
- Periodical update will happen as and when your paper accepted.
- The successful paper without any anomalies will be published within 72 hours.
- Publication Certificate with author's photo will be sent to Authors immediately after the publication through online by registered Authors mail.
- Easy submission, Quick and fast publication with No publications charges/ Free and Open source publication.
- Published full length paper can be downloaded anytime and anywhere and also shares his paper link through social media.
- Published paper along with author's photo will be appearing in the published volume and Issue.
- Proper Citation and reference link will be provided.

Quick & Easy online research paper submission & tracking

- Easy Manuscript Submission process by providing a user-friendly interface to authors
- Online Registration for easy login to the scientific researchers.
- Helps authors to submit their research papers online free to our Journal.
- The incomplete research papers can be stored and resumed later within the journal software.
- Providing journal authors the facility to suggest reviewers of their choice through the online Journal management software.
- Notifies every time the manuscript receives feedback from the editorial members or the peer reviewers.
- The Research scholars can view the rating and comments given by international editors and reviewers.
- Reviewers can send manuscript revisions easily through the online Journal software with a single mouse click

Real-time tracking of research articles by email notifications or logging in to the online Journal management system.

Copyright Policy

The copyright of submitted article is transferred toTUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine if and when the article is accepted for publication.The Authors hereby transfers any and all rights in and to the paper including without limitation all copyrights to TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine.The Authors hereby represents and warrants that the paper is original and that he/she is the author of the paper,except formate rial that is clearly identified as to its original source, with permission notices from the copyright owners where required.The undersigned represents that he/she has the power and authority to make and execute this assignment.

The Author/s must declare that

1. This paper has not been published in the same form elsewhere.
2. It will not be submit anywhere else for publication prior to acceptance/rejection by the Journal/Magazine.
3. A copyright permission is obtain form published work elsewhere and which require the permission for reproduction.
4. As a contributor,all the images you submit for any issue of TUMBE International e-Magazine must be copyright free. You must do all the submitted works and you must be the authentic copyright holder. If whichever submission(s) get involved with any copyright entanglement because of the above, your eligibility will automatically be revoked. You will be responsible for all the legal consequences under all circumstances regardless of TUMBE International e-Magazine awareness or not.

The Author/s must accepted and incorporated the following condition while on preparing the article

1. **Originality** :Tumbe Journals/Magazine adhere Zero percent plagiarism policy. Submitted paper must be 100% original. If you are referring any other paper, you should have proper permission to use their research and proper reference/citation should be given in paper.
2. **Research Work**: As we say research work, we mean your paper should be proper research, innovation or further research work (own idea in case of Magazine).

3. **Open Access**: Tumbe Journals/Magazine is open access platform. All accepted work will publish in our monthly journal and freely available to all readers. Author should agree to provide their research work in open access after publication.
4. **Formatting**: Your paper must be properly formatted and adhere Tumbe Journals/Magazine standard of paper formatting. Submitted paper should be in single or double column standard paper format.

Further more,The Author/s mus there by transfer the unlimited rights of publication of the submitted paper in whole to TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine.The copyright transfer covers the exclusive right to reproduce and distribute the article,including reprints,translations, photographic reproductions, microform, electronic form(offline, online) or any otherreproductionsof similarnature.

Note: *The Author/s must accepted the above conditions and Rules and Regulations of TUMBE Group of International Journals/Tumbe International e-Magazine while on submission of paper by clicking the check box. Authors need not to send separate Copyright form.*

The Review Process is Carried out as given below

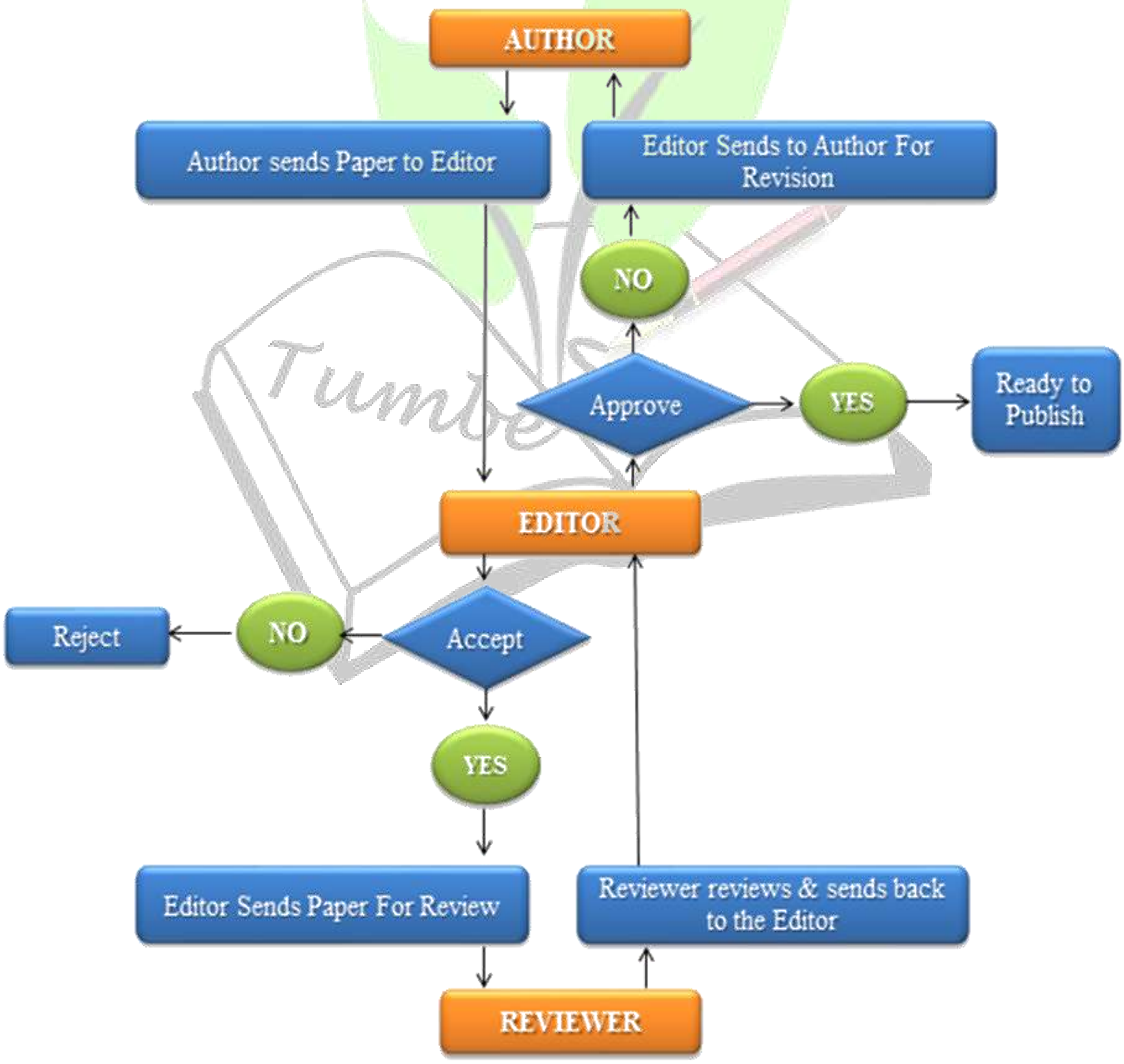

Tumbe Group of International Journals
A Peer Reviewed Multidisciplinary Journal
ISSN: 2581-8511
Volume- 2
Issue-3
Sep-Dec:2019

EDITORIAL COMMITTEE

HONORARY & CHIEF EDITOR

Prof. Jagadeesh K S
HONORARY EDITOR, Principal,
Department of Kannada,
GFGC Tumkur, Karnataka(INDIA)
tumkurgfgct@gmail.com

Dr Yogeesh N, Chief Editor
Assistant Professor of Mathematics & HOD
Department of Mathematics
GFGC Tumkur, Karnataka(INDIA).
yogeesh.r@gmail.com

CHIEF EDITORIAL MEMBERS

Prof. Suresha M S
Associate Professor of Mathematics
Department of Mathematics
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
madhuresuri@gmail.com

Prof. Vasantha T D
Associate Professor of Commerce & Management
Department of Commerce & Management,
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
tumkurgfgc@gmail.com

Prof. Karibasanna T
Assistant Professor
Department of Kannada
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
karibasanna23@gmail.com

Dr. Anasuya K.V
Assistant Professor
Department of Chemistry,
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
dakshineshwar@gmail.com

Dr. Thippeswamy G
Assistant Professor
Department of Economics,
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
gtmedigeshi@gmail.com

Prof. Manoj C R
Assistant Professor of English
Department of English
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
tumkurgfgc@gmail.com

Prof. Suresh C
Assistant Professor of Physics
Department of Physics
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
sureshcphy13@gmail.com

EDITORS

Dr. Prasanna
Assistant Professor of History
Department of History
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
t.s.tharamani@gmail.com

Dr. Nagaraju G.K
Assistant Professor of Economics,
Department of Economics
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
gknagraj2009@gmail.com

Dr. Ashwakh Ahamed B A
Assistant Professor of Sociology,
Department of Sociology
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
drashwakh@gmail.com

Dr. Narayanappa N K
Assistant Professor of Political Science,
Department of Political Science
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
drnarayan999@gmail.com

Dr. Lokesha
Assistant Professor of History
Department of History
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
tumkurgfgc@gmail.com

Prof. Krishnanaik
Assistant Professor of Kannada
Department of Kannada
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
dnepk8446j@gmail.com

Prof. Jyothi Lakshmi H
Assistant Professor of Kannada
Department of Kannada
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
jyothiks13479@gmail.com

Dr. Shashirekha S
Assistant Professor of Kannada
Department of Kannada
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
dr.ssrekha@gmail.com

Prof. Raghavendra H M
Assistant Professor of English
Department of English
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
raghhm0@gmail.com

Prof. Thimmanaik M S
Assistant Professor of English
Department of English
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
thimmanaikeng@gmail.com

	Prof. Doddadurgappa Assistant Professor of English Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) durgeshdce.kar@gmail.com
	Dr. Prasanna Kumar J B Assistant Professor of Physics Department of Physics GFGC Tumkur, Karnataka(India) prasannakumarjb39@gmail.com
	Dr. Lingaraju Assistant Professor of Physics Department of Physics GFGC Tumkur, Karnataka(India) a.lingaraju@gmail.com
	Prof. Aisha Siddekha Assistant Professor of Chemistry Department of Chemistry, GFGC Tumkur, Karnataka(India) aishasiddekha@hotmail.com
	Dr. Vasanthakumari T N Assistant Professor of Mathematics Department of Mathematics GFGC Tumkur, Karnataka(India) vasanthakumaritn@yahoo.com
	Prof. Haridas S Assistant Professor of Computer Science Department of Computer Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) harigoleson@gmail.com
	Prof. Husna Sultana Assistant Professor of Computer Science Department of Computer Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) husna_sonu@yahoo.co.in
	Dr. Fatima-Tu-Zahora-Jabben Assistant Professor of Botany Department of Botany GFGC Tumkur, Karnataka(India) ftzjabeen@gmail.com
	Prof. Bhavani Patil Assistant Professor of Zoology Department of Zoology GFGC Tumkur, Karnataka(India) bhavaniptls@gmail.com
	Prof. Renuka D R Assistant Professor of History Department of History(Education) GFGC Tumkur, Karnataka(India) drsreenivasa@yahoo.co.in

	Prof. Narasimhamurthy K N Assistant Professor of Physics Department of Physics GFGC Tumkur, Karnataka(India) narasimhamurthy.kn2522@gmail.com
	Prasad M N N Senior Librarian. Department of Library Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) medigesi.prasad186@gmail.com
	Sowbhagya B S Physical Education Director Department of Physical Education GFGC Tumkur, Karnataka(India) sowbhagya.nraj@gmail.com
	Prof. Neelakantappa Assistant Professor of English Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) avatameherbaba1968@gmail.com
	Prof. Mahesha A R Assistant Professor of Computer Science Department of Computer Science GFGC Tumkur, Karnataka(India) cmcmahesh@yahoo.com
	Dr. Shivakumaraswamy B S Assistant Professor of Economics Department of Economics GFGC Tumkur, Karnataka(India) shivakumaraswamybs@gmail.com
	Prof. Prasannakumar H C Assistant Professor of English Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) prasanakumar.hc@gmail.com
	Prof. Malleshappa T S Assistant Professor of History Department of History GFGC Tumkur, Karnataka(India) malleshappats1969@gmai.com
	Prof. Hanumantharayudu Assistant Professor of Commerce & Management Department of Commerce & Management GFGC Tumkur, Karnataka(India) rayudu_h@rediffmail.com
	Prof. Raghavendra P Associate Professor of English. Department of English GFGC Tumkur, Karnataka(India) suramadi@gmail.com

Prof. Honnappaji K V
Associate Professor of EVS
Department of Environmental Science
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
kvhappaji@gmail.com

Prof. Satheesh Kumar G
Assistant Professor of Commerce & Management
Department of Commerce & Management
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
sateeshkumar.g1@gmail.com

Kumaraswamy B
Assistant Professor of Commerce & Management
Department of Commerce & Management
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
kswamy767@gmail.com

Prof. Ramachanaiah R K
Assistant Professor of Commerce & Management
Department of Commerce & Management
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
ram20677@gmail.com

Prof. Krishna Naik
Assistant Professor of Commerce & Management
Department of Commerce & Management
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
naik.krishna91@gmail.com

Prof. Manjunatha S R
Assistant Professor of Commerce & Management
Department of Commerce & Management
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
manjunathasr2012@gmail.com

Prof. Muddagangaiah K L
Assistant Professor of Commerce & Management
Department of Commerce & Management
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
muddugangaiah@rocketmail.com

OFFICE STAFF

Govindaraju N V
SUPERINTENDENT- Administration
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
tumkurgfgc@gmail.com

NARENDRA BABU S R SUPERINTENDENT- Finance
SUPERINTENDENT- Finance
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
tumbejms@gmail.com

Manjunatha T R
Senior Typist
GFGC Tumkur, Karnataka(India)
tumbejms@gmail.com

Tumbe

Group of International Journals

A Multidisciplinary Journal

VOLUME-2

ISSUE-3

Sep-Dec : 2019

INDIA

ISSN 2581-8511

Powered By

Government of Karnataka, Department of Collegiate Education

GOVERNMENT FIRST GRADE COLLEGE, TUMKUR-572102

MAGAZINE AND JOURNAL COMMITTEE

www.tumbe.org